

International **CAPPADOCIA SOCIAL SCIENCE STUDENTS CONGRESS** **KAPSOSBİL-2019**

7-9 November 2019
Niğde Ömer Halisdemir University

Anthropology
Archeology
Eurasia Studies
Banking and Finance
Geography
Education Science
Elementary Education
PreSchool Education
Social Sciences Education

Turkish Education
Special Education
Fine Arts Education
Economics
Islamic Science
Business Administration
Public Administration
Public Finance
Psychology

PDR
Sociology
History
Tourism
Physical Education and Sports
Turkish Language and Literature
Political Science and International Relation
Contemporary Turkish Dialect and Literatures
International Trade and Logistics Management

www.ohu.edu.tr/kapsosbil2019

**1.ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ
KONGRESİ**

**(1.INTERNATIONAL CAPPADOCIA SOCIAL SCIENCE STUDENTS
CONGRESS)**

7-9 November 2019 Niğde Ömer Halisdemir University, Niğde/TURKEY

www.ohu.edu.tr/kapsosbil2019

KAPSOSBİL 2019 PROCEEDINGS

ÖZET

BİLDİRİLER KİTABI

**1.INTERNATİONAL CAPPADOCIA SOCIAL SCIENCE STUDENTS
CONGRESS**

7-9 November 2019 Niğde Omer Halisdemir University, Nigde/TURKEY

www.ohu.edu.tr/kapsosbil2019

Edited by

Arş. Gör. Mehmet Sinan ÇELİK

Co-editors

Doç. Dr. Emin Hüseyin ÇETENAK

Dr. Öğr. Üyesi Özkan HAYKIR

Arş. Gör. Melikşah AYDIN

ISBN:978-975-8062-35-5

PUBLICATION DATE: December 18, 2019

All rights reserved. The right to publish this book belongs to KAPSOSBİL 2019. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without permission. This Proceeding Book has been published as an electronic publication (e-book). Citation can not be shown without the source, reproduced in any way without permission. **Authors are responsible for not only scientific contents but also format of their papers.**

kapsosbil2019@gmail.com

The individual contributions in this publication and any liabilities arising from them remain the responsibility of the authors.

The publisher is not responsible for possible damages, which could be a result of content derived from this publication.

SPONSORS

NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

KAMPÜS ÇARŞI

0 (388) 225 21 01

Kongre Onursal Başkanları

Prof. Dr. Muhsin KAR (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rektörü)

Prof. Dr. Mazhar BAĞLI (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Rektörü)

Prof. Dr. Vatan KARAKAYA (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Rektörü)

Prof. Dr. Yusuf ŞAHİN (Aksaray Üniversitesi Rektörü)

Kongre Düzenleme Kurulu

Doç. Dr. Emin Hüseyin ÇETENAK (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Doç. Dr. Hüseyin ŞİMŞEK (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)

Doç. Dr. Sevilay USLU DİVANOĞLU (Aksaray Üniversitesi)

Doç. Dr. Vedat AKTEPE (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Kongre Bilim Kurulu

Prof. Dr. Abhay Abhyankar (University of Exeter - İngiltere)

Prof. Dr. Ahmet GÖKBEL (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)

Prof. Dr. Ahmet KARA (İnönü Üniversitesi)

Prof. Dr. Ahmet Uysal (İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Ali DANIŞMAN (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)

Prof. Dr. Ali MEYDAN (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Ayhan DİKİCİ (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Prof. Dr. Bayram ÜNAL (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Prof. Dr. Bekir BULUÇ (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Birol AKGÜN (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

Prof. Dr. Adalet TAHİRZADE (Bakü Avrasya Üniversitesi - Azerbaycan)

Prof. Dr. Elena OGANOVA (Moskova Devlet Üniversitesi - Rusya)

Prof. Dr. Fatih ÇETİN (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Prof. Dr. Fatih YÜCEL (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Prof. Dr. Fazıl YOZGAT (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)

Prof. Dr. Gökhan ÖZDEMİR (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Prof. Dr. Gülmira ABDRAŞİLOVA (Kazak Kızlar Pedagoji Milli Üniversitesi -Kazakistan)

Prof. Dr. H. Abdullah ŞENGÜL (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Haluk BENGÜ (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Prof. Dr. Hasan BÜLBÜL (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Prof. Dr. Hikmet KORAŞ (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Prof. Dr. Hüseyin ÇINAR (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

Prof. Dr. Hüseyin ÜNLÜ (Aksaray Üniversitesi)

Prof. Dr. İbrahim BAKIRTAŞ (Aksaray Üniversitesi)

Prof. Dr. İbrahim YILMAZ (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. İrfan MORİNA (Priştine Üniversitesi - Moğolistan)

Prof. Dr. Jarqınbike SÜLEYMANOVA (Kazak Kızlar Pedagoji Milli Üniversitesi - Kazakistan)

Prof. Dr. Kemal Özcan (Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Prof. Dr. Mayıl ASGAROV (Azerbaycan Bilimler Akademisi - Azerbaycan)

Prof. Dr. Mehmet Emin AKKILIÇ (Balıkesir Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet ÖZDEN (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Muhammed Aydın (Katar Üniversitesi - Katar)

Prof. Dr. Mukhabbat KURBANOVA (Ali Ser Nevai Taşkent Devlet Özbek Dili ve Edebiyatı Üniversitesi - Özbekistan)

Prof. Dr. Murat AKIN (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Prof. Dr. Musa ÖZATA (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)

Prof. Dr. Mustafa ORAL (Aksaray Üniversitesi)

Prof. Dr. Necmettin AYGÜN (Aksaray Üniversitesi)

Prof. Dr. Nevzat Şimşek (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Prof. Dr. Nevzat TOPAL (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Prof. Dr. Ramazan SEVER (Giresun Üniversitesi)

Prof. Dr. Richard Harris (University of Exeter - İngiltere)

Prof. Dr. S. Nilay IŞIKSALAN (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)

Prof. Dr. Selahaddin BEKKİ (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)

Prof. Dr. Selim KILIÇ (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Prof. Dr. Selma YEL (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Sema ETİKAN (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)

Prof. Dr. Serdar ÖZTÜRK (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Şakir SAKARYA (Balıkesir Üniversitesi)

Prof. Dr. Şevki ÖZGENER (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Temel ÖZTÜRK (Karadeniz Teknik üniversitesi)

Prof. Dr. Tsendin BATTULIK (Moğolistan Devlet Üniversitesi - Moğolistan)

Prof. Dr. Yusuf YAKAR (Aksaray Üniversitesi)

Prof. Dr. Zeliha SEÇKİN (Aksaray Üniversitesi)

Prof. Dr. Ziya AVŞAR (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Prof. Dr. Zülfikar DURMUŞ (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Doç Dr. Serkan İBİŞ (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Doç. Dr. A. Cem ERKMEN (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)

Doç. Dr. Adem ÖGER (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Doç. Dr. Ahmet KAYA (Harran Üniversitesi)

Doç. Dr. Ahmet OĞUZ (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Doç. Dr. Ahmet YAYLA (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Doç. Dr. Bayram TAY (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)

Doç. Dr. Duygu EREN (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Doç. Dr. Ersan ERSOY (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Doç. Dr. Gülin TABAKAN (Aksaray Üniversitesi)

Doç. Dr. Hasan YAVUZER (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Doç. Dr. İbrahim PAÇACI (Aksaray Üniversitesi)

Doç. Dr. Lokman TANRIKULU (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Ali AKTAŞ (Aksaray Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Ali AKTAŞ (Aksaray Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Serkan TAFLIOĞLU (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Doç. Dr. Murteza HASANOĞLU (Azerbaycan Cumhurbaşkanlığına Bağlı Devlet İdarecilik Akademisi - Azerbaycan)

Doç. Dr. Nilüfer ŞAHİN PERÇİN (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Doç. Dr. Oğuz ÖCAL (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Doç. Dr. Onur Alp KAYABAŞI (Aksaray Üniversitesi)

Doç. Dr. Rezzan GÜNDOĞDU (Aksaray Üniversitesi)

Doç. Dr. Serap ÇOBAN (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Doç. Dr. Serkan İBİŞ (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Doç. Dr. Seyavuş QASIMOV (Bakü Avrasya Üniversitesi - Azerbaycan)

Doç. Dr. Şenay GÜNGÖR (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Doç. Dr. Veli ÜNSAL (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)

Doç. Dr. Yunus GÜNİNDİ (Aksaray Üniversitesi)

Dos. Dr. Marija DHİNDJIC (Sırbistan Bilim ve Sanat Akademisi - Sırbistan)

Dr. Bağdagül Musa (Ürdün Üniversitesi - Ürdün)

Dr. Jane Shen (University of Exeter - İngiltere)

Dr. Öğr. Üyesi Bayram AYHAN (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Buket ÖZOĞLU (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Hünkar GÜLER (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAHRAMAN (Aksaray Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi I. Adak ADIBELLİ (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÖZTÜRK (Aksaray Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Zeynel ÖZTÜRK (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Murat ALTUĞ (Aksaray Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ARSLAN (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan ATA (Aksaray Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Resul BAĞI (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi. Şefika Dilek GÜVEN (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Kongre Sekretaryası

Dr. Öğr.Üyesi Özkan HAYKIR

Dr. Öğr. Üyesi Seçkin ARSLAN

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Selim BAYSAL

Öğr. Gör. İbrahim ÖZAYTÜRK

Arş.Gör. Mehmet Sinan ÇELİK

Arş.Gör. Melikşah AYDIN

Arş. Gör. Zeynep KUTLU

Arş. Gör. Emre KAYMAKÇI

KONGRE PROGRAMI			
7 KASIM 2019 PERŞEMBE		8 KASIM 2019 CUMA	
08.30-10.00	Kayıt	08.00-08.30	Kayıt
10.00-10.30	Açılış Konuşmaları	08.30-10.30	Paralel Oturum IV
10.30-12.00	Prof. Dr. Kudret BÜLBÜL (Sosyal Bilimler Batı Bilimi Midir?)	10.30-10.45	Çay/Kahve Arası
12.00-13.00	Öğle Yemeği	10.45-12.00	Doç. Dr. Bekir S. GÜR (Lisansüstü Tezlerde Yöntemin Belirlenmesi)
13.00-14.40	Paralel Oturum I	12.00-14.00	Öğle Yemeği
14.40-15.00	Çay/Kahve Arası	14.00-15.30	Paralel Oturum V
15.00-16.40	Paralel Oturum II	15.30-17.00	Prof. Dr. Erdal Tanas KARAGÖL (Doğu Akdeniz: Ekonomi, Siyaset Ve Güvenlik Üçgeni)
16.40-17.00	Çay/Kahve Arası	17.00-17.15	Çay/Kahve Arası
17.00-19.00	Paralel Oturum III	17.15-19.00	Paralel Oturum VI
19.30	Gala Yemeği		

Paralel Oturum I (7 Kasım 2019 Perşembe 13.00-14.40)		
Salon: Dede Korkut	Salon: Ahmet Yesevi	Salon: 1453 A
Çağdaş Türk Lehçeleri Oturumu	Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Oturumu	Tarih Oturumu
-Sa Şart Kipinin Tarihsel Gelişimi *Esra Buyukeryilmaz	Human Rights: Ancient Or Contemporary? *Arş. Gör. Bilge Ece Zeyrek *Prof. Dr. İhsan Dağı	Zor, Sermaye Ve Avrupa Devletlerinin Oluşumu *Gülsün Kızılağıl
Niğde Merkeze Bağlı Nar Köyünde Halk İnançları Ve Uygulamaları *Elif Çınar *Özge Türkmen	Failed States Ve Bölgesel Çoklu Denklem: Pkk/Pyd, Kuzey Irak *Çağatay Türk	Türk Arkeolojisinin Duayen Kadın Arkeologlarından Halet Çambel Ve Ufuk Esin *Nazlı Gül
Eski Türkçe Ve Çağdaş Kıpçak Başkurt, Tatar, Kazak, Kırgız Türkçelerinde 'biz' Zamiri *Özlem Durmaz	Soğuk Savaş Sonrası Sscb'de Yaşanan Göçlerin Kültür Değişimine Etkisi: Ahıska Türkleri *Meram Tatlı	"Fütûhu'-ş-Şâm Tercümesi" İsimli El Yazması Esere Göre Bilâdü'-ş-Şâm'da Bizans-Müslüman Mücadelesi (M. 634-636) *Ayşe Ödemiş
Atasözü Ar Namıs Adlı Eser Esasında Kırgız Türkçesinde Yapım Ekleri *Tuğba Özenç	14 Temmuz 1959 Kerkük Katliamı *Tunahan Hazır	Türkiye Selçuklu Devleti Dönemi Müderrislik Yapan Fakihler *Büşra Eskiçorapçı
-Çır- / -Şır- Eklerinin Yapıları Ve İşlevleri Üzerine *Mesut Sönmez	Avrupa Birliği'nin Batı Balkanlar'da Genişleme Politikası *Mehmet Erkmen	Dağlık Phrygia Bölgesindeki Kaya Mezarları: Beyköy Örneği (Phrygia Döneminden-Roma Dönemine Kadar) *Dudu Çotak
Salon: 1453 B	Salon: 1992 A	Salon: 1992 B
İktisat Oturumu	İşletme Oturumu	Maliye Oturumu
İslam Ekonomisinde Riba Kavramı *Ahmet Enes Çağlar	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Ve Mühendislik Fakültesi Öğrencilerinin Bilinçli Tüketicilik Düzeyleri Üzerine Bir İnceleme *Ahmet Çiçek *Gizem Akçam	Türk Vergi Yargısında İstinaf Kanun Yolu *Mehmet Emin Turan
Türkiye'deki Döviz Kurunun Dış Borç Stokuna Etkisi:2000-2019 Dönemi Ekonometrik Analizi *Ahmet Kızılay *Mehmet Elbaşı	Türkiye'nin Yenilenebilir Enerji Kaynakları Ve Çevresel Etkileri *Sümeyye Ateş *Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Topal	Türkiye' De Sigaranın Vergilendirilmesi *Sabriye Nur Güngüneş
ATASÖZLERİNİN DAVRANIŞSAL İKTİSAT TEORİSİ AÇISINDAN İRDELENMESİ *Ekrem Küçük *Gülin Güler	Üniversite Öğrencilerinin Sürdürülebilir Tüketim Davranışlarının Ölçülmesi: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İİBF Örneği *Ezgi Fidan	Mali Perspektiften Doğal Afetlerin Ülke Ekonomisine Etkileri Ve Bir Yöntem Önerisi *Sevgi Eroğlu
Tra71 Bölgesinin Bölgesel Geliri Ve Sosyal Sermayesi Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi *Derya Nur Türkseven *Prof. Dr. Aziz Kutlar	E-Ticarette Tüketici Davranışlarının Satın Alma Niyetlerine Etkisinin Cinsiyet Bazında İncelenmesi *Hülya Tuğçe Ülger *Yeşim Tuba Ülger	E-Demokrasi; Türkiye İçin Bir Model *Ş. Muksit Kaya
Tekstil Sektörü İhracatında Uluslararası Rekabet Gücü: Türkiye Ve Güney Kore Üzerine Bir Uygulama *Ecem Turgut *Rahmatullah Mayar	Çatışma Ve Çatışma Yönetimi Kavramlarına Güncel Bir Bakış *Zahide Kübra Koçak *Doç Dr. Mehmet Ali Aktaş	Elektronik Ticarette Vergilendirme *Murat Güneş

Paralel Oturum II (7 Kasım 2019 Perşembe 15.00-16.40)		
Salon: Dede Korkut	Salon: Ahmet Yesevi	Salon: 1453 A
Güzel Sanatlar Oturumu	Bankacılık ve Finans Oturumu	Tarih Oturumu
İnas Sanayi-i Nefise Mektebinde Desen Eğitimi *Yüksel Kaya	Davranışsal Finansın Belirleyicilerine Yönelik Ampirik Bir Çalışma: Türkiye Örneği *Arzu Eraslan	Büyük Selçuklu Devleti'nin Devletleşme Sürecinde Kilit Şahsiyet: Altuncan Hatun *Emine Akarsu
Soyut Ekspresyonizm'de Leke Ve Doku Etkisi (Taşizm) *Aylin Özkan	Bankaların Kredi Hacminin Ekonomik Büyüme İle İlişkisi: İngiltere Örneği *Aykut Sakızlı	Eski Mezopotamya'daki Tanrıçalar *Mehmet Şahin *Dr. Öğr. Üyesi Suzan AKKUŞ MUTLU
Web Tasarım İlkeleri Bakımından Güzel Sanatlar Fakültelerinin Web Sayfalarının Analizi: Ankara'da Bulunan Vakıf Ve Devlet Üniversiteleri Örneği *Burcu Coşgun Ovalı *Sena Coşkun	Seçilmiş Makroekonomik Değişkenlerin Borsa Likiditesine Etkisi: Panel Veri Analizi *Bilal Kaçmaz *Recep Koç	Avrupa Hunları'nın Roma Toplumuna Etkisi *Meltem Işık
Kazak Sinemasının İlk Adımları *Gülüm Kopbayeva *Yenlik Tursunova	Borsa İşlem Hacmi Ve Vix Endeksi Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Panel Zaman Serisi Analizi *Feyza Boran	Eski Anadolu Ve Mezopotamya'dan Günümüze Gelen Kurban Törenleri *Onur Aksoy *Suzan Akkuş Mutlu
Çift Yüzlü Halı Dokuma Tekniğinin Patentlenebilirliği Ve Bu Sürecin İncelenmesi *Esra Bora *Doç. Dr. Meral Akan	Finansal Gelişmişlik Düzeyinin Firmaların Finansal Kısıtları Üzerindeki Etkisi *Hilal Karahasanoğlu *Doç. Dr. Emin Hüseyin Çetenak	Hititlerde Din Algısı Ve Dinin Devlet Yönetimine Yansımaları *Safa Emre Koç *Suzan Akkuş Mutlu
Salon: 1453 B	Salon: 1992 A	Salon: 1992 B
İktisat Oturumu	İşletme Oturumu	Türk Dili ve Edebiyat Oturumu
Enerji Tüketimi Ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği *Hilal Budak	Maç Sonuçlarının Futbol Kulüpleri Hisse Senedi Fiyatlarına Etkisi: Fenerbahçe Spor Kulübü'nün Süper Lig'de Yaptığı Maçlar Üzerine Bir İnceleme *Muhammed Emre Polat *Doç. Dr. Gamze Vural	Kutadgu Bilig'deki Bazı Duygu Fiilleri Üzerine Bir Değerlendirme *Aslı Özkan *Doç. Dr. Serpil Soydan
Ekonomik Büyümenin İhracat Ve Doğrudan Yabancı Yatırımlar Üzerindeki Etkisi: Türkiye Uygulaması (1983-2013) *Kubra Göger *Prof. Dr. Fatih Yücel	Sosyal Medyakullanımının Satın Alma Davranışının Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılması *Güler Gizem Uğur *S.Demet Dulkadir *Prof. Dr. Musa Özata	Âhî Divanı'ndaki Harâbâtî Unsurlar *Seher Şen
Lojistik Kapasitenin İhracat Üzerine Etkisi: Türkiye Örneği *Mehmet Öztürk *Özlem Öztürk Çetenak	Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Ararak İşletme Açı Kışiler İle Eğitim Almadan İşletme Açı Kışilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılması; Kırşehir Örneği *Yusuf Aslan *Mehmet Orkun Ünsever *Prof. Dr. Musa Özata	Mesîhî Dîvânı'nda "Söz, Şiir Ve Şâir"e Bakış *Çiğdem Aladağ
Türkiyedeki Dolar Mevduatlarına Verilen Faiz Oranlarının Tcmb'deki Dolar Rezevleri İle İlişkisi Ekonometrik Analizi : 2002-2019 *Ufuk Can Deniz *Mert Derviş Özgür	Girişim Sermayesi Şirketlerinin Altman Z Skoru Modeline Temerrüde Düşme Durumlarının İncelenmesi *Nuri Ozan Aydoğdu	Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesindeki 6316 Numaralı Mecmuanın (Mecmû'atü'l-Letâ'if Ve Sandûkatü'l-Ma'ârif) Mensur Kısmı *Ebru Köş
Teknolojik Gelişme Ve Büyüme Bağlamında Türkiye'nin Uygulamış Olduğu Teknoloji Politikaları *Tuba Aksu	Maddi Olmayan Duran Varlıklara İlişkin Muhasebe İşlemlerinin; Tek Düzen Muhasebe Sistemi, Vergi Usul Kanunu, Tfrs/Tms-38 Ve Bobi Frs Açısından Değerlendirilmesi *Necip Şahin *Seçkin Arslan	Bir Mitolojik Hayvan Olan Ayı Tasavvurunun Modern Anlatı Türlerindeki Kullanımı Ve Dönüşümü *Havva Yıldız

Paralel Oturum III (7 Kasım 2019 Perşembe 17.00-19.00)		
Salon: Dede Korkut	Salon: Ahmet Yesevi	Salon: 1453 A
Avrasya Çalışmaları Oturumu	Siyaset Bilimler ve Uluslararası İlişkiler Oturumu	Tarih Oturumu
Hazar Konvansiyonu, Bölgesel Ve Bölge Dışı Aktörlere Yansımaları *Halil Ülker	21. Yüzyılda Jeopolitiği Lanetlemek *Murat Dönmez	İlhanlı Hükümdarı Hülâgû İle Son Abbasi Halifesi Müsta'sım Billâh Mektuplaşması *Sefa Alicioğlu
Uluslararası Örgüt İşlevleri Ve Uluslararası Örgütler Bağlamında Kazakistan *Malika Mussurova *Dr.Öğr.Üyesi Çiğdem Şahin	Azerbaycan Cumhuriyeti Parlamentosunun Tarihsel Gelişimi Ve Kuruluş Süreci *Aytac Aliyeva	Enki Kültü'nün Anadolu'daki Yansımaları *Seher Şentürk *Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Arslan
Bölgesel Bir Entegrasyon Olarak Avrasya Ekonomik Birliği Ve Geleceği *Fatma Şura Bahsi Koçer	İran Dış Politikasının Arap Baharı Sürecinde Değişen Güvenlik Algılarında Suriye'nin Konumu *Müzeyyen Yıldız	İlhanlı Devleti Başkentleri Ve Ticaret: Tebriz Ve Meraga Örneği *Seviye Kızılöz
Rusya'nın Suriye Politikasının Sputnik News Haber Portalında Yansıtılma Biçimi *Yalçın Cihat Pekçetin *Dr. Öğr. Üyesi Lokman Zor	Türkiye'de Feminizm Ve Kadının Siyasete Katılımı *Pınar Cici	19. Yüzyılda Diyarbakır Vilayeti *Sezgin Aslan
Kırgız Destanlarında Avcılık Geleneği: Toltoy Destanı Örneği *Raşit Çöloğlu	Doğu Akdeniz Enerji Mücadelesinde Türkiye'nin Tutumu *Sıla Deniz Taşkın	Tanzimat Fermanı'nın Osmanlı Toplum Yapısı Üzerindeki Etkileri *Hilal Tüfekçi
Batı Trakya Gümölcine'de Hıdırellez'de Söylenen Maniler *Chilal Molla Achmet	Hibrit Savaşın Tehlikeli Silahı : Enformasyon Cephesi *Tural Şirin	I. Göktürk Kağanlığı'nın Dış Politikasında İpek Yolu'nun Etkisi *Oğuz Gök
Salon: 1453 B	Salon: 1992 A	Salon: 1992 B
İslami İlimler Oturumu	İşletme Oturumu	Türk Dili ve Edebiyatı Oturumu
Martin Luther King'in İslâm Karşısı Düşünceleri *Aynur Tokdemir	Örgütsel Çatışma Nedenleri Ve Çatışmanın Yönetimi *Mustafa Taşkesen	Hasan Ali Toptaş'ın Kuşlar Yasına Gider İsimli Romanında "At" Kavramı *İlknur Çolak
İbn Teymiyye'nin El-Vâhidî'ye Yaptığı Eleştiriler *Enes Veli	Cooperative Entrepreneurship And Its Impact On Regional Development *H. Kerem Öner	Çağdaş Bir Kuklacı: Şafak Poyraz *Merve Çoşkun
Birlikte Yaşama Kültürü Ve Din *Ömer Biçecek	Yalın Finans Ve Türkiye'deki Uygulama Örnekleri *Çağla Demir *Prof.Dr.Hatice Doğukanlı	Seyyid Nesîmî'nin Şiirlerinde Coğrafi Unsurlar *Nebahat Erdem
Kabe Örtüsü Estetikselliği *Zeynep Ekin	Sosyodemografik Özelliklerin Tükenmişlik Üzerindeki Rolü: Tıbbi Sekreterler Üzerinde Bir Çalışma *Müge Kılıç *Dr. Öğr. Üyesi Nurcan Alkış	Dede Korkut Hikâyeleri'nde Grice'ın İşbirliği İlkesi *Rabia Şeyma İlhan
İslami Algının Şekillenmesinde Oryantalizmin Etkisi *Tuğba Gün	Çevresel Bir Vergi Olarak Karbon Vergisi Ve Etkileri *Büşra Eroğlu *Prof. Dr. Seyfi Yıldız	Kazak Aşık Cambıl Cabayev Tarafından İcra Edilen Köroğlu Destanı Üzerine *Meruyert Satınbekova
Nebevi Eğitim Metodu Olarak Dâru'l Erkâm *Yusuf Ay	Kripto Para Ve Bitcoin Fiyatları İle Altın Fiyatları Arasındaki İlişki *Ali Çakmak *Doç. Dr. Hatice Işın Dizdarlar	Leylâ Hanım Dîvân'ında Çiçeklerin Dili *Ezgi Gemici
Psikolojik Tahlillerle Peygamber Kıssaları *Emine Çetin		

Paralel Oturum IV (8 Kasım 2019 Cuma 08.30 – 10.10)		
Salon: Dede Korkut	Salon: Ahmet Yesevi	Salon: 1453 A
Psikoloji-PDR Oturumu	Eğitim Bilimleri Oturumu	Tarih Oturumu
Lise Öğrencilerinin Mesleki Kişilik Tipleri İle Meslek Seçimleri *Nazife Şener *Dr. Öğretim Üyesi Davut Aydın	Öğretmenlerin Örgütsel Sinizm Algılarının Branş Değişkenine Göre İncelenmesi: Bir Meta-Analiz Çalışması *Gökhan Şener *Doç. Dr. Tufan Aytaç	Olağan Mebuslar / Erken Cumhuriyet Dönemi Türk Toplumunun Siyaset Algısının Mebus Müracaatları Üzerinden Bir İncelemesi *Yağız Demir
Koruyucu Ruh Sağlığı Temelinde Psikolojik Sağlık Kavramının İncelenmesi *Damla Tufan *Prof Dr. Şennur Tutarel-Kışlak	Kültürel Sermaye Bağlamında Velilerin Eğitsel Destek Durumlarına İlişkin Nitel Bir Araştırma *Suna Dağdelen	Eskiçağda Kapadokya *Bekir Gökoğlu
Arka Plan Değişikliğinin Salt Maruz Bırakma Etkisi Üzerindeki Etkisi *Arif Erdem Köroğlu *Uğur Cebeci	Öğretmenlerin Sınıf Yönetim Becerilerinin Branş Değişkeni Açısından İncelenmesi: Bir Meta-Analiz Çalışması *Bektaş Toprak *Doç. Dr. Tufan Aytaç	Atatürk Dönemi Millileştirme Politikası *Can Aykaş
	Türk Eğitim Sisteminde Değer Arayışı: Yenilenen (2017) İlköğretim Programları Hangi Değerleri Kazandırıyor? *Mehmet Kart *Doç. Dr. Hüseyin Şimşek	Türkiye’de İktidarın Beşerileşmesi: Meşveretten Millet İradesine *Onur Alp Yılmaz
	İlk Okuma Ve Yazma Öğretiminde Eğitim Yazılımlarının Kullanımının Öğretmen Görüşleri Açısından İncelenmesi *Abdullah Şahin	Gazimîr Yer Altı Kervansarayı *Hatice Kübra Çopur
	Burslu Kontenjan Sistemi ve Eğitimde Fırsat Eşitliği *Hilal Keskiner	13 Numaralı Nevşehir Şer’iyye Sicilinin H. 1326-1328 (M.1908-1910) Tanıtımı Ve Fihristi *Serkan Erdoğan
Salon: 1453 B	Salon: 1992 A	Salon: 1992 B
İslami İlimler Oturumu	Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Oturumu	Bankacılık ve Finans Oturumu
Amerika Birleşik Devletleri’nde Katolik, Baptist, Birleşmiş Metodist Ve Presbiteryen Yükseköğretimin Kurumsal Bir Karşılaştırması *Rahime Gür	Başat Güç Olma Yolunda Çin: Enerji Ve Pazar İhtiyacı *Hacı Hüseyin Yılmaztürk	AB’ye Üye Olan Ülkelere Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımların Borsada İşlem Gören Yerli Şirketlerin Piyasa Değeri Üzerine Etkisi: Panel Zaman Analizi *Sedat Aydoğdu
Sünen-İ İbn Mace İşığında Gazve Ve Seriyelerin Değerlendirilmesi *Hatice Nur Pişkin *Hatice Burak	11 Eylül Sonrası Göç Ve Güvenlik *Kübra Arslan	Ekonomik Büyüme İle Borsa İşlem Hacmi Arasındaki İlişki: Amerikan Borsası Üzerine Ampirik Bir Araştırma *Recep Koç
Endülüste’ki Müslüman Düşünürler *Zeynel Abidin Kızıl	Azerbaycan Kamu Personel Sisteminde Reform *Hemdulla Memmedov	Bitcoinin Teknoloji Şirketlerine Etkileri: Olay Analizi *Yağmur Kayar
İmam Gazâlî’nin İhya U Ulûmiddîn Adlı Eseri Üzerine Bir Değerlendirme *Betül Kılınç *Arş. Gör. Ahmet Vural	Arap Baharı’nın Ekonomik Etkileri *Mohammad Ansarian *Ali Tawana	Bankacılık Sektöründe Kredi, Mevduat Ve Sermaye Rakamlarının Karlılık Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği *Gökçe Avbaz
H. Mevlânâ Gençlere Ne Söyler *Melisa Turan *İpek Aslan *Ahmet Vural	Sivil Toplum Kuruluşlarının Demokratik Ve Çoğulcu Toplumlardaki Yeri *Burçin Büyükbacıoğlu *Tuğba Yolcu	Performance Evaluation Of Turkish Participation (Islamic) Banks By Using Topsis *İbrahim Yağlı
Son Dönem Osmanlı Tasavvuf Dergilerinde En	Uluslararası Hukuk Kapsamında Kırgızistan’ın	Kredi Derecelendirme

Çok Ele Alınan Tasavvuf Muhtevalı Konuların İstatistikleri *Rauf Yıldız	Şangay Birliği Örgütüne Üyeliği *Zhazgul Nazirbaeva	Kuruluşlarının Şirketlere Vermiş Oldukları Notlar Ve Etkileri *Gözde Nur Kaya *Özkan Haykır
---	--	--

Paralel Oturum V (8 Kasım 2019 Cuma 14.00 – 15.30)		
Salon: Dede Korkut	Salon: Ahmet Yesevi	Salon: 1453 A
Coğrafya Oturumu	Eğitim Bilimleri Oturumu	Tarih Oturumu
Kapadokya Kırgıbayır Topografyasının Oluşumunda Akarsu Yoğunluğunun Etkisi *Demet Özkan *Doç. Dr.Muhammed Zeynel Öztürk	İngilizce Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modelinin Etkililiğine Yönelik DeneySEL Bir Çalışma *Nilüfer Kaman *Doç. Dr. Hüseyin Şimşek	“İstiklâl Yolu” Konusunun Mevcut Ders Kitaplarındaki Yeri Ve Önemi (Öğrenci Ve Öğretmen Görüşleri Işığında Yeni Bir Etkinlik Paketi Tasarımı) *Dursun Cebeci
Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çocuklarının Eğitimine Engel Olan Faktörler Hakkında Bir Araştırma *Esra Gök *Dr. Öğr. Üyesi Suk Kyeong Kang	Çokkültürlü Eğitim Mümkün Mü? *Mehmet Kart *Doç. Dr. Hüseyin Şimşek	Türkiye Selçuklu Devleti’nde Alaâddin Keykubad’ın Gözde Emirlerinden Kemaleddin Kamyar *Erdi Ese
Suriyeli Mültecilerin Kırsal Alan Üzerindeki Mekânsal, Sosyal Ve Ekonomik Etkileri *Hayrullah Şimşek *Dr. Öğr. Üyesi Suk Kyeong Kang	Çokkültürlü Eğitim Ölçekleri: Bir Derleme Çalışması *Suna Dağdelen	Tuğrul Bey Dönemi Selçuklu Devleti-Abbâsî Halifeliği Arasındaki İlişkiler (1040-1063) *Yusuf Ziya Karaoğlu
Ardahan’ın İklim Parametrelerinde Görülen Uzun Süreli Değişimler *Hediye Kılıç *Doç. Dr.Muhammed Zeynel Öztürk	Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Tasarruf Değerine İlişkin Metaforik Algıları *Zelal Özağaçhanlı	Çivi yazılı Belgeler Işığında Eski Mezopotamya’da Tıp *Ece Türer
Mevsimlik İşçiler İçin Kurulan Destek Projeleri Üzerine İşçilerinin Davranışlarının İncelenmesi: Niğde İli Konaklı Kasabası Örneği *Merve Buluş *Dr. Öğr. Üyesi Suk Kyeong Kang	Sosyal Bilgilerde Vatandaşlık Ve Üretkenliğin İlişkilendirilmesi *Emre Demirel *Fatma Gültekin	Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Tarihçilik (1839-1938) *Betül Toklucu
Salon: 1453 B	Salon: 1992 A	Salon: 1992 B
İşletme Oturumu	Bankacılık ve Finans Oturumu	Sosyoloji Oturumu
Gastronomi Alanında İnovatif Gelişmeler *Şinasi Özmen	Dijital Bankacılığın Türkiye Ve Dünya Üzerindeki Gelişimi *Gamze Demirci *Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Ergin Ünal	E. Durkheim Ve B. Malinowski Ekseninde “Sapma” Ve “Suç” Kavramlarına Karşılaştırmalı Bir Bakış *Ayşe Akyayla
Aksaray İlinin Kış Turizmi Potansiyelinin İncelenmesi *Zeynep Şevval Dursun	Katılım Bankacılığı Ve Bankacılık Sektöründeki Önemi *Gülsüm Kızıltoprak *Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Ergin Ünal	Çalışma Hayatında Kadınlara Gösterilen Mobbing(Psikolojik Taciz) Nedenleri Ve Çözüm Önerileri *Emine Deliktaş Özolu *Bülent Kara
Turizmde Vandalizm Sorunu Ve Çözüm Önerileri: Nevşehir Örneği * Öğr. Gör. Gülsüm Tabak * Arif Nihat Samur *Prof. Dr.İbrahim Yılmaz	Bankacılık Ve Finans Öğrencilerinin İslami Bankacılık Algısı *Beyza Başöz *Özkan Haykır	Toplumsal Kanayan Yarası: Nepotizm *Gürkan Bayındır
“Kapadokya Alanı” Hakkındaki Mevzuatın Bölgenin Turizm Yönetiminde Görülen Yetki Karmaşasının Önlenmesindeki Rolü *Arif Nihat Samur *Öğr. Gör. Gülsüm Tabak *Prof. Dr.İbrahim Yılmaz	Genel Hatlarıyla Türkiye’de Katılım Bankacılığı *Berrak Çörekçioğlu	Vardiyalı Çalışmanın Sosyolojik Analizi: Ceyhan Sağlık Çalışanları Örneği *İlknur Saatci *Ezgi Ünal
Kırsal Alanda Turizm Sektöründe Çalışan Kadınların Girişimciliğe Yönelik Algıları Sinop İli Örneği *Melike Sak *Aslı Sultan Eren *Gül Erkol Bayram *Ali Turan Bayram	Katılım Sigortacılık Primlerinin Konvansiyonel Sigortacılık Primleri İle Karşılaştırılması Ve Genel Bir Değerlendirme *Muhammed Hadin Öner	Yerel Esnaf Zincirinden Kırtasiyelerin Sosyolojik Olarak Değerlendirilmesi (Niğde Örneği) *Resmiye Ezgi Sezer *Ercan Geçgin

Paralel Oturum VI (8 Kasım 2019 Cuma 17.15-19.00)		
Salon: Dede Korkut	Salon: Ahmet Yesevi	Salon: 1453 A
Spor Bilimleri Oturumu	Eğitim Bilimleri Oturumu	Eğitim Bilimleri Oturumu
Aktif Spor Yapan Bireylerin Zihinsel Antrenman Durumlarının İncelenmesi *Ali Rıza Atıcı *Mustafa Kayıhan Erbaş	Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Etkinliklerin, Öğrencilerin Türkçeyi Konuşma Ve Yazma Kurallarına Uygun Olarak Kullanmalarını Sağlaması Açısından İncelenmesi *Ahmet Turan Eş	Flüt Eğitiminde Kullanım Durumuna Yönelik Uzman Görüşleri *Ümit Koç
Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Kalitesi Ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi *Buse Sulu *Burak Emre Dirier	Öğrencilerin Okuma Alışkanlığı Kazanma Süreçlerine Yönelik Felsefi Yapıtlar *Beril Karabulut *Sercan Demirgüneş	Güzel Sanatlar Lisesi 9. Sınıf Flüt Eğitimi Dersine Yönelik Geleneksel Türk Sanat Müziği Repertuarı Önerisi (Medhal Örneği) *Deniz Erdal
Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi *Sevim Kır *Meryem Altun	İlköğretim 7. Sınıf Meb Yayınları Türkçe Ders Kitabında Basılı Materyal Ve Çoklu Medya Kaynaklarından Bilgiye Erişme, Bilgiyi Düzenleme, Sorgulama, Kullanma Ve Üretme Becerilerinin Geliştirilmesi Üzerine İnceleme *Ezgi Dursun *Merve Ercan	Hüseyin Fahrettin Dede'nin Acemaşiran Mevlevi Ayini'nin Makamsal Analizi *Bülent Koyuncu
Ortaokul Öğrencilerinin Okul Spor Faaliyetlerine Katılımının İncelenmesi (Ankara Örneği) *Arzu Pekgöz Çeviker *Abdulkerim Çeviker	Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Değerlendirilmesi *Arzu Süngü *Mine Uzun	Günümüz Cem Ritüellerinde Temsili Bir Dönüşüm *Mine Şenol Atıcı *Dr. Öğr. Üyesi Fulya Soylu Bağçeci
	Kırşehir İli İş Yeri Adları Üzerine Düşünceler *Bengü Durmaz	
Salon: 1453 B	Salon: 1992 A	Salon: 1992 B
İktisat Oturumu	Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Oturumu	Sosyal Bilimler
Türkiye'de Finansal Kriz Dönemlerinin Ekonomik Büyüme Ve kamu Harcamaları Üzerindeki Etkisi *Rabia Selinay Gürbüz *Doç. Dr. Eda Balıkcıoğlu	Labor Market Transformation In Digitalization Context: Threats And Prospects *Anton Salabutin	Analysis Of Domestic Violence Against Women: Case-Study In Iran *Mohammad Abbaszadeh
Fast Moving Product Packaging And Consumer Purchase Decision Of Consumer Goods Of Selected Companies In Ogun State *Adefemi Olufem *Shajobi Oyindamola Adewunmi *Salako Idris Abiodun	Azerbaijan Policy Of The Turkish Republic In 1991-1993 *Tymofieieva Valeriya *Brich Yaroslav	Anthropocentric Manipulations: Ecological Catastrophes And Geo-Engineered Futures *Sergen Taştekin
Girişimcilik Ve Sürdürülebilirliği Eğitimi Ve Girişimciliğe Etkisi Üzerine Bir Araştırma *Emre Nalçacıgil	Combating Terrorism In Ukraine In The Context Of International Law: To The Problemformation *Kamilla Gamalina	Fanatizm Ve Nefretin Bir Yansıması Olarak Futbol Fan Sayıları *Öğr. Gör. Erdem Çiltaş
Sosyal Harcamalar Ve Kamu Borcu Arasındaki İlişki *Şeyma Bozkaya	Azerbaijan-Ukrainian Experience Of Multiculturalism *Nazarii Lutsenko	İnternet Gazeteciliğinde "Onur Yürüyüşü" Haberleri *Sümeyye Polat *Doç. Dr. Ceren Yegen
Analysis Of Robotics Industrial Manufacture & Promotion Of Artificial Intelligence Hamza Karamatullah *Aneel Ahmed *Asil Budhwani	Kamu Sektöründe Halkla İlişkiler Uygulamaları *Anar Şükürov	Video Paylaşım Sitelerinin Kullanım Amaçları: Youtube Örneği *Tuğba Kocadağ Ünver *Murat Ünver

PREFACE

Dear Students and Colleagues,

Nigde Omer Halisdemir University Social Sciences Institute held the first International Cappadocia Social Sciences Student Congress between 7-9 November 2019. The first congress organized at Nigde Omer Halisdemir University this year in cooperation with Aksaray University, Kirsehir Ahi Evran University, and Nevsehir Haci Bektas Veli University.

The aim of our first congress was to bring our students together in the field of social sciences, to mediate the sharing of experience, to prepare the subjects related to their fields of study in front of the students who participated in different universities under the moderation of experts and thus prepare them for academic life. There were 200 undergraduate and graduate students to our Congress from around 50 different universities in Turkey and nine different countries. Scientific papers are presented by students.

The international congress helped graduate students to improve their thesis and developed new collaboration between students and academicians.

On behalf of Organizing Committee
Associate Professor Dr. Emin Hüseyin ÇETENAK

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

İLK OKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNDE EĞİTİM YAZILIMLARININ KULLANIMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	14
Abdullah ŞAHİN	
Doç. Dr. Emine Gül ÖZENÇ	
KRİPTO PARA VE BITCOİN FİYATLARI İLE ALTIN FİYATLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ	15
Ali Çakmak	
H. Işın Dizdarlar	
ARKA PLAN DEĞİŞİKLİKLERİNİN SALT MARUZ BIRAKMA ETKİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	16
Arif Erdem Köroğlu	
Uğur Cebeci	
DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİ ÜZERİNE YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	17
Arzu SÜNGÜ	
KUTADGU BİLİĞ’DEKİ BAZI DUYGU FİİLLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	18
Aslı ÖZKAN	
Serpil SOYDAN	
KIRSAL ALANDA TURİZM SEKTÖRÜNDE ÇALIŞAN KADINLARIN GİRİŞİMCİLİĞE YÖNELİK ALGILARI SİNOP İLİ ÖRNEĞİ.....	19
MELİKE SAK	
ASLI SULTAN EREN	
GÜL ERKOL BAYRAM	
ALİ TURAN BAYRAM	
BANKALARIN KREDİ HACMİNİN EKONOMİK BÜYÜME İLE İLİŞKİSİNİN ARAŞTIRILMASI: İNGİLTERE ÖRNEĞİ.....	20
Aykut SAKIZLI	
SOYUT EKSPRESYONİZM’DE LEKE VE DOKU ETKİSİ (TAŞİZM)_STAIN AND TEXTURE EFFECT ABSTRACT EXPRESSIONİSM (ART INFORMEL).....	21
Aylin ÖZKAN	
E. DURKHEİM ve B. MALİNOWSKİ EKSENİNDE “SAPMA” VE “SUÇ” KAVRAMLARINA KARŞILAŞTIRMALI BİR BAKIŞ	22
Ayşe AKYAYLA	
“FÜTÜHU’Ş-ŞÂM TERCÜMESİ” İSİMLİ EL YAZMASI ESERE GÖRE BİLÂDÜ’Ş-ŞÂM’DA MÜSLÜMAN-BİZANS MÜCADELESİ (M. 634-636).....	23
Ayşe ÖDEMİŞ	
ESKİÇAĞ’DA KAPADOKYA	24
Bekir GÖKOĞLU	
ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİM BECERİLERİNİN BRANŞ DEĞİŞKENİ AÇISINDAN İNCELENMESİ:BİR META-ANALİZ ÇALIŞMASI.....	25
Bektaş TOPRAK	
Doç. Dr. Tufan AYTAÇ	
KIRŞEHİR İLİ İŞ YERİ ADLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME.....	26
Bengü DURMAZ	
GENEL HATLARIYLA TÜRKİYE’DE KATILIM BANKACILIĞI	27

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

Berrak Çörekçioğlu	
OSMANLI'DAN CUMHURİYET'E TARİHÇİLİK (1839-1938).....	28
<i>Betül Toklucu</i>	
BANKACILIK VE FİNANS ÖĞRENCİLERİNİN İSLAMİ BANKACILIK ALGISI	29
Beyza BAŞÖZ	
Özkan HAYKIR	
SEÇİLMİŞ MAKROEKONOMİK DEĞİŞKENLERİN BORSA LİKİDİTESİNE ETKİSİ: PANEL VERİ ANALİZİ	30
Bilal KAÇMAZ	
Recep KOÇ	
Alternatif Parmak Pozisyonlarının Flüt Eğitiminde Kullanım Durumuna Yönelik Uzman Görüşleri	31
Ümit KOÇ	
WEB TASARIM İLKELERİ BAKIMINDAN GÜZEL SANATLAR FAKÜLTELERİNİN WEB SAYFALARININ ANALİZİ: ANKARA'DA BULUNAN VAKIF VE DEVLET ÜNİVERSİTELERİ ÖRNEĞİ	32
<i>Burcu COŞGUN OVALI</i>	
<i>Sena COŞKUN</i>	
SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ DEMOKRATİK VE ÇOĞULCU TOPLUMDAKİ YERİ	33
Burçin BÜYÜKBAĞCIOĞLU	
Tuğba YOLCU	
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM KALİTESİ VE SÜREKLİ KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ	34
Buse Sulu	
Burak Emre Dirier	
HÜSEYİN FAHRETTİN DEDE'NİN ACEMAŞIRAN MEVLEVİ AYİNİ'NİN MAKAMSAL ANALİZİ	35
Bülent KOYUNCU	
ÇEVRESEL BİR VERGİ OLARAK KARBON VERGİSİ VE ETKİLERİ.....	36
BÜŞRA EROĞLU	
SEYFİ YILDIZ	
ATATÜRK DÖNEMİ MİLLİLEŞTİRME POLİTİKASI	37
<i>Can Aykaş</i>	
BATI TRAKYA GÜMÜLCİNE'DE HİDİRELLEZ'DE SÖYLENEN MANİLER	39
<i>Chilal MOLLA ACHMET</i>	
FAILED STATES VE BÖLGESEL ÇOKLU DENKLEM: PKK/PYD, KUZAY IRAK	40
Çağatay TÜRK	
MESÎHÎ DÎVÂNÎ'NDA "SÖZ, ŞİİR VE ŞÂİR"'E BAKIŞ	41
Çiğdem ALADAĞ	
KORUYUCU RUH SAĞLIĞI TEMELİNDE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK KAVRAMININ İNCELENMESİ	43
<i>Damla TUFAN</i>	
<i>Prof.Dr. Şennur TUTAREL-KIŞLAK</i>	
KAPADOKYA KIRGIBAYIR TOPOGRAFYASININ OLUŞUMUNDA AKARSU YOĞUNLUĞUNUN ETKİSİ.....	44
<i>Demet Özkan</i>	

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

Muhammed Zeynel Öztürk

Güzel Sanatlar Lisesi 9. Sınıf Flüt Eğitimi Dersine Yönelik Geleneksel Türk Sanat Müziği Repertuarı Önerisi45
(Medhal Örneği)..... 45

*Deniz Erdal

*Arş. Gör. Ümit Koç

TRA71 BÖLGESİNİN BÖLGESEL GELİRİ VE SOSYAL SERMAYESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ 46

Derya Nur Türkseven

Prof. Dr. Aziz Kutlar

DAĞLIK PHRYGİA BÖLGESİNDEKİ KAYA MEZARLARI: BEYKÖY ÖRNEĞİ 47
(PHRYGİA DÖNEMİNDEN-ROMA DÖNEMİNE KADAR)..... 47

Dudu Çotak

“İSTİKLÂL YOLU” KONUSUNUN MEVCUT DERS KİTAPLARINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ (ÖĞRENCİ VE
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ İŞİĞİNDA YENİ BİR ETKİNLİK PAKETİ TASARIMI) 48

Dursun CEBECİ

KONYA BÖLGE YAZMA ESERLER KÜTÜPHANESİNDEKİ 6316 NUMARALI MECMUANIN (MECMÛ'ATÜ'L-LETÂ'İF VE SANDÛKATÜ'L-MA'ÂRİF) MENSUR KISMI 49

Ebru KÖŞ

TEKSTİL SEKTÖRÜ İHRACATINDA ULUSLARARASI REKABET GÜCÜ: TÜRKİYE VE GÜNEY KORE
ÜZERİNE BİR UYGULAMA..... 50

Ecem TURGUT

Rahmatullah MAYAR

ÇİVİYAZILI BELGELER İŞİĞİNDA ESKİ MEZOPOTAMYA'DA TIP 51

Ece TÜRER

NİĞDE MERKEZE BAĞLI NAR KÖYÜNDE HALK İNANÇLARI VE UYGULAMALARI 52

ELİF ÇINAR

ÖZGE TÜRKMEN

BÜYÜK SELÇUKLU DEVLETİ'NİN DEVLETLEŞME SÜRECİNDE KİLİT ŞAHSİYET: ALTUNCAN
HATUN..... 53

Emine Akarsu

ÇALIŞMA HAYATINDA KADINLARA GÖSTERİLEN MOBBİNG(PSİKOLOJİK TACİZ) NEDENLERİ VE
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 54

Emine DELİKTAŞ ÖZOL

Doç. Dr. Bülent KARA

GİRİŞİMCİLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ EĞİTİMİ VE GİRİŞİMCİLİĞE ETKİSİ ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA 55

Emre Nalçacıgil

SOSYAL BİLGİLERDE VATANSEVERLİK VE ÜRETKENLİĞİN İLİŞKİLENDİRİLMESİ..... 56

Emre DEMİREL

Dr. Öğr. Üyesi Fatma GÜLTEKİN

İSLAM EKONOMİSİNDE RİBA KAVRAMI 57

Ahmet Enes ÇAĞLAR

İBN TEYMİYYE'NİN EL-VÂHİDÎ'YE YAPTIĞI ELEŞTİRİLER 58

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

Enes VELİ

FANATİZM VE NEFRETİN BİR YANSIMASI OLARAK FUTBOL FAN SAYFALARI..... 59

Erdem ÇİLTAS

TÜRKİYE SELÇUKLU DEVLETİ'NDE ALAÂDDİN KEYKUBAD'IN GÖZDE EMİRLERİNDEN
KEMALEDİN KAMYAR 60

Erdi ESE

ÇİFT YÜZLÜ HALI DOKUMA TEKNİĞİNİN PATENTLENEBİLİRLİĞİ VE BU SÜRECİN İNCELENMESİ
..... 61

Esra BORA

Doç. Dr. Meral AKAN

–sA ŞART KİPİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ..... 62

Esra BÜYÜKERYILMAZ

MEVSİMLİK GEZİCİ TARIM İŞÇİLERİNİN ÇOCUKLARININ EĞİTİMİNE ENGEL OLAN FAKTÖRLER
HAKKINDA BİR ARAŞTIRMA 63

Esra Gök

Suk Kyeong KANG

İLKÖĞRETİM 7. SINIF MEB YAYINLARI TÜRKÇE DERS KİTABINDA BASILI MATERYAL VE
ÇOKLU MEDYA KAYNAKLARINDAN BİLGİYE ERİŞME, BİLGİYİ DÜZENLEME, SORGULAMA,
KULLANMA ve ÜRETME BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ ÜZERİNE İNCELEME 64

Ezgi DURSUN

Merve ERCAN

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR TÜKETİM DAVRANIŞLARININ ÖLÇÜLMESİ: ...
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ İİBF ÖRNEĞİ 65

Ezgi Fidan

LEYLÂ HANIM DÎVÂN'INDA ÇİÇEKLERİN DİLİ 66

Ezgi GEMİCİ

BÖLGESEL BİR ENTEGRASYON OLARAK AVRASYA EKONOMİK BİRLİĞİ VE GELECEĞİ..... 67

Fatma Şura BAHSİ KOÇER

BORSA İŞLEM HACMİ VE VIX ENDEKSİ ARASINDAKİ NEDENSELLİK İLİŞKİSİ: PANEL ZAMAN
SERİSİ ANALİZİ 68

Feyza BORAN

DİJİTAL BANKACILIĞIN TÜRKİYE VE DÜNYA ÜZERİNDEKİ GELİŞİMİ 69

GAMZE DEMİRCİ Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ERGİN ÜNAL

KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ, İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ
VE MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN BİLİNÇLİ TÜKETİCİLİK DÜZEYLERİ ÜZERİNE
BİR İNCELEME..... 70

Gizem AKÇAM

Ahmet ÇİÇEK

BANKACILIK SEKTÖRÜNDE KREDİ, MEVDUAT VE SERMAYE RAKAMLARININ KARLILIK
ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ 71

Gökçe AVBAZ

ÖĞRETMENLERİN ÖRGÜTSEL SİNİZM ALGILARININ BRANŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE İNCELENMESİ:
BİR META-ANALİZ ÇALIŞMASI 72

Gökhan ŞENER

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

Doç. Dr. Tufan AYTAÇ

KREDİ DERECELENDİRME KURULUŞLARININ ŞİRKETLERE VERMİŞ OLDUKLARI NOTLAR VE ETKİLERİ..... 73

GÖZDE NUR KAYA

Özkan HAYKIR

ATASÖZLERİNİN DAVRANIŞSAL İKTİSAT TEORİSİ AÇISINDAN İRDELENMESİ..... 74

Gülin GÜLER

Ekrem KÜÇÜK

SOSYAL MEDYAKULLANIMININ SATIN ALMA DAVRANIŞININ DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI 75

Güler Gizem Uğur

S.Demet Dulkadir

Musa Özata

KATILIM BANKACILIĞI ve BANKACILIK SEKTÖRÜNDEKİ ÖNEMİ..... 76

Gülsüm KIZILTOPRAK

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ERGİN ÜNAL

ZOR, SERMAYE VE AVRUPA DEVLETLERİNİN OLUŞUMU 77

Gülsün KIZILAĞIL

KAZAK SİNEMASININ İLK ADIMLARI 78

Gülüm Kopbayeva

Yenlik Tursunova

TOPLUMUN KANAYAN YARASI: NEPOTİZM 79

Gürkan BAYINDIR

HAZAR KONVANSİYONU, BÖLGESEL VE BÖLGE DIŞI AKTÖRLERE YANSIMALARI..... 80

Halil Ülker

SÜNEN-İ İBN MÂCE IŞIĞINDA GAZVE ve SERİYYELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ 81

HATİCE NUR PİŞKİN

HATİCE BURAK

BİR MİTOLOJİK HAYVAN OLAN AYI TASAVVURUNUN MODERN ANLATI TÜRLERİNDEKİ KULLANIMI VE DÖNÜŞÜMÜ 82

Havva YILDIZ

Suriyeli Mültecilerin Kırsal Alan Üzerindeki Mekânsal, Sosyal ve Ekonomik Etkileri 83

Hayrullah Şimşek

Suk Kyeong KANG

ARDAHAN’IN İKLİM PARAMETRELERİDE GÖRÜLEN UZUN SÜRELİ DEĞİŞİMLER..... 84

Hediye Kılıç

Muhammed Zeynel Öztürk

Enerji Tüketimi ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği 85

Arş. Gör. Hilal BUDAK

Prof. Dr. Fatih YÜCEL

FİNANSAL GELİŞMİŞLİK DÜZEYİNİN FİRMALARIN FİNANSAL KISITLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ . 86

Hilal KARAHASANOĞLU

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

Doç. Dr. Emin Hüseyin ÇETENAK

Burslu Kontenjan Sistemi ve Eğitimde Fırsat Eşitliği 87

Hilal KESKİNER

TANZİMAT FERMANI'NIN OSMANLI TOPLUM YAPISI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ 88

Hilal TÜFEKÇİ

E-TİCARETTE TÜKETİCİ DAVRANIŞLARININ SATIN ALMA NİYETLERİNE ETKİSİNİN CİNSİYET BAZINDA İNCELENMESİ 89

Hülya Tuğçe ÜLGER

Yeşim Tuba ÜLGER

COOPERATIVE ENTREPRENEURSHIP AND ITS IMPACT ON REGIONAL DEVELOPMENT 90

H. Kerem ÖNER

BAŞAT GÜÇ OLMA YOLUNDA ÇİN: ENERJİ VE PAZAR İHTİYACI 91

HACI HÜSEYİN YILMAZTÜRK

PERFORMANCE EVALUATION OF TURKISH PARTICIPATION (ISLAMIC) BANKS BY USING TOPSIS METHOD 92

İbrahim YAĞLI

HASAN ALİ TOPTAŞ'IN KUŞLAR YASINA GİDER İSİMLİ ROMANINDA “AT” KAVRAMI 93

İlknur ÇOLAK

Toplumsal İlişkilerin Yeni Formu Olarak Hayırseverlikten Hayrı-Severliğe 94

İlknur SAATCİ-Bayram ÜNAL

EKONOMİK BÜYÜMENİN İHRACAT VE DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRKİYE UYGULAMASI (1983-2013) 95

Kubra GÖGER

Fatih YÜCEL

11 EYLÜL SONRASI GÖÇ VE GÜVENLİK 96

Kübra ARSLAN

GAZİEMİR YER ALTI KERVANSARAYI 97

Hatice Kübra ÇOPUR

ULUSLARARASI ÖRGÜT İŞLEVLERİ VE ULUSLARARASI ÖRGÜTLER BAĞLAMINDA KAZAKİSTAN 99

Malika MUSSUROVA

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem ŞAHİN

TÜRK VERGİ YARGISINDA İSTİNAF KANUN YOLU 100

Mehmet Emin TURAN

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN BATI BALKANLAR'DA GENİŞLEME POLİTİKASI 101

Mehmet ERKMEN

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE DEĞER ARAYIŞI:YENİLENEN (2017) İLKÖĞRETİM PROGRAMLARI HANGİ DEĞERLERİ KAZANDIRIYOR? 102

Mehmet KART

Hüseyin ŞİMŞEK

LOJİSTİK KAPASİTENİN İHRACAT ÜZERİNE ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ 103

Mehmet Öztürk

ESKİ MEZOPOTAMYADAKİ TANRIÇALAR 104

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

MEHMET ŞAHİN

SUZAN AKKUŞ MUTLU

Hız. Mevlânâ Gençlere Ne Söyler..... 105

Melisa Turan

İpek Aslan

Ahmet Vural

AVRUPA HUNLARI’NIN ROMA TOPLUMUNA ETKİSİ..... 106

Meltem IŞIK

SOĞUK SAVAŞ SONRASI SSCB’DE YAŞANAN GÖÇLERİN KÜLTÜR DEĞİŞİMİNE ETKİSİ: AHISKA TÜRKLERİ 107

Meram TATLI

KAZAK AŞIK CAMBİL CABAYEV TARAFINDAN İCRA EDİLEN“KÖROĞLU” DESTANI ÜZERİNE 108

Meruyert Satinbekova

MEVSİMLİK İŞÇİLER İÇİN KURULAN DESTEK PROJELERİ ÜZERİNDE MEVSİMLİK İŞÇİLERİN DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ: NİĞDE İLİ KONBAKLI KASABASI ÖRNEĞİ 109

Merve BULUŞ, Suk Kyeong KANG

ÇAĞDAŞ BİR KUKLACI: ŞAFAK POYRAZ..... 110

Merve ÇOŞKUN

-çİr- / -şİr- EKLERİNİN YAPILARI VE İŞLEVLERİ ÜZERİNE 111

Mesut SÖNMEZ

Günümüz Cem Ritüellerinde Temsili Bir Dönüşüm 112

Mine ŞENOL ATICI

Fulya SOYLU BAĞÇECİ

TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ OĞUZ ATAY’ın ROMANLARINDAKİ POSTMODERN BİÇİMLER HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ..... 113

Mine UZUN

Maç Sonuçlarının Futbol Kulüpleri Hisse Senedi Fiyatlarına Etkisi: Fenerbahçe Spor Kulübü’nün Süper Lig’de Yaptığı Maçlar Üzerine Bir İnceleme 114

Muhammed Emre Polat

Gamze Vural

KATILIM SİGORTACILIK PRİMLERİNİN KONVANSİYONEL SİGORTACILIK PRİMLERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI VE GENEL BİR DEĞERLENDİRME 115

M.Hadin Öner

21. YÜZYILDA JEOPOLİTİĞİ LANETLEMEK..... 116

MURAT DÖNMEZ

ELEKTRONİK TİCARETTE VERGİLENDİRME 117

Murat GÜNEŞ

SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİN TÜKENMİŞLİK ÜZERİNDEKİ ROLÜ: TIBBİ SEKRETERLER ÜZERİNDE BİR ÇALIŞMA 118

Müge KILIÇ

Nurcan ALKIŞ

İRAN DIŞ POLİTİKASININ ARAP BAHARI SÜRECİNDE DEĞİŞEN GÜVENLİK ALGILARINDA SURİYE’NİN KONUMU 119

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

Müzeyyen YILDIZ

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ KİŞİLİK TİPLERİ İLE MESLEK SEÇİMLERİ 120

¹Nazife ŞENER

²Dr. Öğretim Üyesi Davut AYDIN

TÜRK ARKEOLOJİSİNİN DUAYEN KADIN ARKEOLOGLARINDAN HALET ÇAMBEL VE UFUK ESİN
..... 121

Nazlı GÜL

SEYYİD NESİMİ'NİN ŞİİRLERİNDE COĞRAFI UNSURLAR..... 122

Nebahat ERDEM

MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLARA İLİŞKİN MUHASEBE İŞLEMLERİNİN; TEK DÜZEN
MUHASEBE SİSTEMİ, VERGİ USUL KANUNU, TFRS/TMS-38 VE BOBİ FRS AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ 123

Necip ŞAHİN

Dr. Öğr. Üyesi Seçkin ARSLAN 123

İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDE TERS YÜZ SINIF MODELİNİN ETLİLİĞİNE YÖNELİK DENEYSEL BİR
ÇALIŞMA

Nilüfer Kaman

Hüseyin Şimşek

DEVLETLERARASI İLİŞKİLERDE İPEK YOLU'NUN ETKİSİ: I. GÖKTÜRK KAĞANLIĞI ÖRNEĞİ.... 125

Oğuz GÖK

ESKİ ANADOLU VE MEZEPOTAMYA'DAN GÜNÜMÜZE GELEN KURBAN TÖRENLERİ 126

ONUR AKSOY

SUZAN AKKUŞ MUTLU

TÜRKİYE'DE İKTİDARIN BEŞERİLEŞMESİ: MEŞVERETTEN MİLLET İRADESİNE 127

Onur Alp YILMAZ

GİRİŞİM SERMAYESİ ŞİRKETLERİNİN ALTMAN-Z SKORU MODELİNE GÖRE TEMERRÜDE DÜŞME
DURUMLARININ İNCELENMESİ. 128

Nuri Ozan AYDOĞDU

Birlikte Yaşama Kültürü Ve Din..... 129

Ömer BİÇECEK

ESKİ TÜRKÇE VE ÇAĞDAŞ KIPÇAK, BAŞKURT, TATAR, KAZAK, KIRGIZ TÜRKÇELERİNDE 'BİZ'
ZAMİRİ 130

Özlem DURMAZ

TÜRKİYE'DE FEMİNİZM VE KADININ SİYASETE KATILIMI..... 131

Pınar Cici

DEDE KORKUT HİKÂYELERİ'NDE GRİCE'İN İŞBİRLİĞİ İLKESİ 132

Rabia Şeyma İLHAN

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NDE KATOLİK, BAPTİST, BİRLEŞMİŞ METODİST VE
PRESBİTERYEN YÜKSEKÖĞRETİMİN KURUMSAL BİR KARŞILAŞTIRMASI 134

Rahime GÜR

KIRGIZ DESTANLARINDA AVCILIK GELENEĞİ: TOLTOY DESTANI ÖRNEĞİ..... 135

Raşit ÇÖLOĞLU

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

SON DÖNEM OSMANLI TASAVVUF DERGİLERİNDE EN ÇOK ELE ALINAN TASAVVUF MUHTEVALI KONULARIN İSTATİSTİKLERİ	136
Rauf YILDIZ	
EKONOMİK BÜYÜME İLE BORSA İŞLEM HACMİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: AMERİKAN BORSASI ÜZERİNE AMPİRİK BİR ARAŞTIRMA.....	137
Recep Koç	
YEREL ESNAF ZİNCİRİNDEN KIRTASIYELERİN SOSYOLOJİK DEĞERLENDİRİLMESİ (NİĞDE ÖRNEĞİ).....	138
Resmiye Ezgi SEZER	
Ercan GEÇGİN	
AKTİF SPOR YAPAN BİREYLERİN ZİHİNSEL ANTRENMAN DURUMLARININ İNCELENMESİ	139
Ali Rıza ATICI	
Mustafa Kayıhan ERBAŞ	
İNTERNET GAZETECİLİĞİNDE “ONUR YÜRÜYÜŞÜ” HABERLERİ	140
Sümeyye Polat	
Ceren Yegen	
TÜRKİYE’ DE SİGARANIN VERGİLENDİRİLMESİ.....	141
Sabriye Nur GÜNGÜNEŞ	
HİTİTLERDE DİN ALGISI VE DİNİN DEVLET YÖNETİMİNE YASNIMALARI.....	142
SAFA EMRE KOÇ	
SUZAN AKKUŞ MUTLU	
AB’ye ÜYE OLAN ÜLKELERE YAPILAN DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLARIN BORSADA İŞLEM GÖREN YERLİ ŞİRKETLERİN PİYASA DEĞERİ ÜZERİNE ETKİSİ: PANEL ZAMAN ANALİZİ.....	143
Sedat AYDOĞDU	
İlhanlı Hükümdarı Hülâgû İle Son Abbasi Halifesi Müsta’sım Billâh Mektuplaşması	144
Sefa ALICIOĞLU	
Âhî Divanı’nda Harâbâtî Unsurlar	145
Seher ŞEN	145
ENKİ KÜLTÜ’NÜN ANADOLU’DAKİ YANSIMALARI	146
Seher ŞENTÜRK	
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ARSLAN	
TÜRKİYE’DE FİNANSAL KRİZ DÖNEMLERİNİN EKONOMİK BÜYÜME VE KAMU HARCAMALARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ.....	147
Rabia Selinay GÜRBÜZ	
Eda BALIKÇIOĞLU	
ANTHROPOCENTRIC MANIPULATIONS: ECOLOGICAL CATASTROPHES AND GEO-ENGINEERED FUTURES.....	148
SERGEN TAŞTEKİN	
13 NUMARALI NEVŞEHİR ŞER’İYYE SİCİLİNİN TANITIM VE FİHRİSTİ.....	149
SERKAN ERDOĞAN	
MALİ PERSPEKTİFTEN DOĞAL AFETLERİN ÜLKE EKONOMİSİNE ETKİLERİ VE BİR YÖNTEM ÖNERİSİ.....	150
Sevgi EROĞLU	

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ	151
<i>Sevim KIR</i>	
<i>Meryem ALTUN</i>	
İLHANLI DEVLETİ BAŞKENTLERİ VE TİCARET: TEBRİZ VE MERAGA ÖRNEĞİ	152
<i>Seviye Kızıloz</i>	
19.YÜZYILDA DİYARBAKIR VİLAYETİ.....	153
<i>Sezgin ASLAN</i>	
DOĞU AKDENİZ ENERJİ MÜCADELESİNDE TÜRKİYE’NİN TUTUMU	154
<i>Sıla Deniz TAŞKIN</i>	
ÇOKKÜLTÜRLÜ EĞİTİM ÖLÇEKLERİ: BİR DERLEME ÇALIŞMASI	155
<i>Suna DAĞDELEN</i>	
<i>Hüseyin ŞİMŞEK</i>	
KÜLTÜREL SERMAYE BAĞLAMINDA VELİLERİN EĞİTSEL DESTEKDURUMLARINA İLİŞKİN NİTEL BİR ARAŞTIRMA	156
<i>Suna DAĞDELEN¹; Hüseyin ŞİMŞEK²; Aybike DAĞISTAN³; Cem ŞAHİN⁴; Elif KOÇYİĞİT⁵; Gülen DAĞISTAN YALÇINKAYA⁶; Mehmet KART⁷; Tuğçe KARAKAŞ⁸</i>	
TÜRKİYE’NİN YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI VE ÇEVRESEL ETKİLERİ	158
<i>Sümeyye ATEŞ</i>	
<i>Dr. Öğr. Üyesi Ayşe TOPAL</i>	
E-DEMOKRASİ; TÜRKİYE İÇİN BİR MODEL	159
<i>Ş. Muksit KAYA</i>	
Ekonomik Büyüme, Elektrik Tüketimi ve Cari Denge İlişkisi: G7 Ülkeleri.....	160
<i>Şeyma BOZKAYA¹Gülşah ŞEN²</i>	
<i>Ebuzer AKSEL³</i>	
TEKNOLOJİK GELİŞME VE BÜYÜME BAĞLAMINDA TÜRKİYENİN UYGULAMIŞ OLDUĞU TEKNOLOJİ POLİTİKALARI	161
<i>Tuba AKSU</i>	
VIDEO PAYLAŞIM SİTELERİNİN KULLANIM AMAÇLARI: YOUTUBE ÖRNEĞİ	163
<i>Tuğba KOCADAĞ ÜNVER</i>	
<i>Murat ÜNVER</i>	
ATASÖZÜ AR NAMIS ADLI ESER ESASINDA KIRGIZ TÜRKÇESİNDE YAPIM EKLERİ	165
<i>Tuğba Özenç</i>	
14 TEMMUZ 1959 KERKÜK KATLİAMI	166
<i>Tunahan HAZIR</i>	
OLAĞAN MEBUSLAR / ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK TOPLUMUNUN SİYASET ALGISININ MEBUS MÜRACAATLARI ÜZERİNDEN BİR İNCELEMESİ (1939 – 1950)	167
<i>Yağız DEMİR</i>	
<i>Hakan KAYNAR</i>	
BİTCOİNİN TEKNOLOJİ ŞİRKETLERİNE ETKİLERİ: OLAY ANALİZİ.....	168
<i>Yağmur Kayar</i>	
RUSYA’NIN SURİYE POLİTİKASININ SPUTNİK NEWS HABER PORTALINDA YANSITILMA BİÇİMİ	169

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

Yalçın Cihat PEKÇETİN

Dr. Öğr. Üyesi. Lokman Zor

UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ ALARAK İŞLETME AÇAN KİŞİLER İLE EĞİTİM ALMADAN
İŞLETME AÇAN KİŞİLERİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI; KIRŞEHİR
ÖRNEĞİ 170

Yusuf ASLAN, Mehmet Orkun ÜNSEVER

Musa ÖZATA

NEBEVÎ EĞİTİM MODELİ OLARAK DÂRU'L ERKÂM..... 171

YUSUF AY

TUĞRUL BEY DÖNEMİ SELÇUKLU DEVLETİ-ABBASÎ HALİFELİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER (1040-
1063) 172

Yusuf Ziya KARAOĞLU

İNAS SANAYİ-İ NEFİSE MEKTEBİNDE DESEN EĞİTİMİ 173

Yüksel KAYA

ÇATIŞMA VE ÇATIŞMA YÖNETİMİ KAVRAMLARINA GÜNCEL BİR BAKIŞ..... 175

Zahide Kübra KOÇAK

Mehmet Ali AKTAŞ

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ TASARRUF DEĞERİNE İLİŞKİN METAFORİK
ALGILARI..... 176

Zelal ÖZAĞAÇHANLI

Abdulkadir UZUNÖZ

Vedat AKTEPE

ENDÜLÜS'TEKİ MÜSLÜMAN DÜŞÜNÜRLER..... 177

Zeynel Abidin Kızıl

AKSARAY İLİNİN KIŞ TURİZMİ POTANSİYELİNİN İNCELENMESİ..... 178

Zeynep Şevval DURSUN

ULUSLARARASI HUKUK KAPSAMINDA KIRGIZİSTAN'IN ŞANGAY BİRLİĞİ ÖRGÜTÜNE ÜYELİĞİ
..... 179

Zhazgul NAZİRBAEVA

Analysis of Domestic Violence Against Women: Case-study in Iran..... 180

Mohammad Abbaszadeh¹

KAMU SEKTÖRÜNDE HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMALARI 181

Anar Şükürov

Transformation of the labor market in the context of digitalization: threats and advantages..... 182

Anton Salabutin

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ PARLAMENTO'SUNUN *TARİHSEL GELİŞİMİ* VE KURULUŞ *SÜRECİ*
..... 183

Aytac Aliyeva

PRODUCT PACKAGING AND CONSUMER PURCHASE DECISION OF FAST MOVING CONSUMER
GOODS OF SELECTED COMPANIES IN OGUN STATE 184

Adefemí Olufem , Shajobí Oyındamola Adewunmí And Salako Idris Abiodun

AZERBAYCAN KAMU PERSONEL SİSTEMİNDE REFORM 185

Hemdulla Memmedov

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

Topical Issues of Combating Terrorism in Ukraine: to the question formation	186
Kamila Hamalina	
Azerbaijani-Ukrainian experience of multiculturalism	187
Nazarii Lutsenko	
Analysis of Robotics Industrial Manufacture & Promotion of Artificial Intelligence Aneel Ahmed	188
Hamza Karamatullah	
Asil Budhwani	
Hibrit Savaşın Tehlikeli Silahı : <i>Enformasyon Cephesi</i>	189
Tural ŞİRİN	
"AZERBAIJAN POLICY " OF THE TURKISH REPUBLIC IN 1991-1993	190
TYMOFIEIEVA VALERİYA	
BRICH YAROSLAV	
TÜRKİYE’DEKİ DÖVİZ KURUNUN DIŞ BORÇ STOKUNA ETKİSİ:2000-2019 DÖNEMİ EKONOMETRİK ANALİZİ	191
Ahmet KIZILAY	
Mehmet ELBAŞI	
TÜRKÇE DERS KİTABINDA YER ALAN ETKİNLİKLERİN, ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇEYİ KONUŞMA VE YAZMA KURALLARINA UYGUN OLARAK KULLANMALARINI SAĞLAMASI AÇISINDAN İNCELENMESİ	192
Ahmet Turan EŞ	
“KAPADOKYA ALANI” HAKKINDAKİ MEVZUATIN BÖLGENİN TURİZM YÖNETİMİNDE GÖRÜLEN YETKİ KARMAŞASININ ÖNLENMESİNDEKİ ROLÜ	193
Öğr. Gör. Arif Nihat SAMUR	
Öğr. Gör. Gülsüm TABAK	
Prof. Dr. İbrahim YILMAZ	
DAVRANIŞSAL FİNANSIN BELİRLEYİCİLERİNE YÖNELİK AMPİRİK BİR ÇALIŞMA: TÜRKİYE ÖRNEĞİ	194
Arzu ERASLAN	
MARTİN LUTHER KİNG’İN İSLAM KARŞITI GÖRÜŞLERİ	195
Aynur TOKDEMİR	
İMAM GAZÂLÎ’NİN İHYÂ U ULÛMİDDİN ADLI ESERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	196
Betül KILINÇ	
Ahmet VURAL	
İSLAM ALGISININ ŞEKİLLENMESİNDE ORYANTALİZMİN ETKİSİ.....	197
Tuğba GÜN	
YALIN FİNANS VE TÜRKİYE’DEKİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ.....	198
Çağla Demir	
Hatice Doğukanlı	
ÖĞRENCİLERİN OKUMA ALIŞKANLIĞI KAZANMA SÜREÇLERİNE YÖNELİK FELSEFİ YAPITLAR	199
Beril KARABULUT	
Sercan DEMİRGÜNEŞ	
Human Rights: Ancient or Contemporary?	200

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

Bilge Ece Zeyrek

İhsan Dağı

KÂBE ÖRTÜSÜNÜN ESTETİKSELLİĞİ 201

Zeynep Ekin

ÖRGÜTSEL ÇATIŞMA NEDENLERİ VE ÇATIŞMANIN YÖNETİMİ 202

Mustafa TAŞKESEN

GASTRONOMİ ALANINDA İNOVATİF GELİŞMELER..... 203

Öğr. Gör. Şinasi ÖZMEN

ARAP BAHARI’NIN EKONOMİK ETKİLERİ 205

Mohammad ANSARIAN

Ali TAWANA

TÜRKİYE SELÇUKLU DEVLETİ DÖNEMİ MÜDERRİSLİK YAPAN FAKİHLER 206

Büşra ESKİÇORAPÇI

TÜRKİYEDEKİ DOLAR MEVDUATLARINA VERİLEN FAİZ ORANLARININ TCMB’DEKİ DOLAR REZEVLERİ İLE İLİŞKİSİ EKONOMETRİK ANALİZİ : 2002-2019 207

Ufuk Can DENİZ

Mert Derviş ÖZGÜR

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ TASARRUF DEĞERİNE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI..... 208

Zelal ÖZAĞAÇHANLI

Abdulkadir UZUNÖZ

Vedat AKTEPE

TURİZMDE VANDALİZM SORUNU VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: NEVŞEHİR ÖRNEĞİ 209

Öğr. Gör. Arif Nihat SAMUR

Öğr. Gör. Gülsüm TABAK

Prof. Dr. İbrahim YILMAZ

İLK OKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNDE EĞİTİM YAZILIMLARININ KULLANIMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Abdullah ŞAHİN¹

Doç. Dr. Emine Gül ÖZENÇ²

Bu araştırma ilk okuma ve yazma öğretimi sürecinde kullanılan eğitim yazılımlarına ilişkin öğretmen görüşlerini ortaya koymaktadır. Araştırma nitel araştırma olarak ele alınmış ve elde edilen veriler gözlem ve görüşme yapılarak elde edilmiştir. Araştırmanın örneklemini, Niğde ili Merkez ilçeye bağlı ilkokullarda 2018-2019 eğitim öğretim yılında 1. sınıfı okutan 26 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Seçilen öğretmenler basit tesadüfi örneklem yöntemi kullanılarak seçilmiştir. Araştırmada veri toplama araçları olarak yarı yapılandırılmış gözlem ve görüşme formları kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda, öğretmenlerin çoğunluğunun ilk okuma ve yazma öğretimi sürecini planlarken, eğitim yazılımlarını sürece gerekli gördükleri zaman dahil ettiği görülmüştür. Yapılan görüşmelerde öğretmenler, eğitim yazılımları konusunda hem kendileri hem de öğrenciler için olumlu görüşler bildirmişlerdir. eğitim yazılımlarının öğrenciler açısından; öğretimi somutlaştırma, etkinliklere farklılık kazandırma, öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları en aza indirme, öğrencilerin derse dikkatini çekme, öğrenilenleri uygulama fırsatı verme, öğrencilerdeki birçok farklı duyu organına hitap etme, öğrencileri motive etme ve öğrencilere destekleyici olma noktasında avantaj sağladığı belirlenmiştir. Eğitim yazılımlarının öğretmenler açısından; öğretimi somutlaştırma, öğrencilerin dikkatini çekme süresini kısaltma, destekleyici olma, zaman kazandırma, planlama ve sınıf yönetimi noktasında avantaj sağladığı belirlenmiştir. Eğitim yazılımlarının yanlış kullanıldığı zaman etkisini yitirdiği tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin ilk okuma ve yazma öğretimi sürecinde; öğrenciler arasında bireysel farklılıkların olması, sınıf mevcutlarının çok fazla olması, öğrencilerin okul kültürüne uyum sağlayamamaları, süreçte ailelerden yeteri kadar destek alamamaları, eğitim yazılımlarının ücretli olması, sınıf yönetimi, okullarda ki materyal eksikliği, eğitim sisteminde meydana gelen değişiklikler, ilk okuma ve yazma öğretimi sürecine hazırlık, süreçte yaşanan olumsuzluklar ve ses gruplarındaki seslerin dizilişi gibi konularda sorun yaşadıkları belirlenmiştir. Süreçte öğrencilerin ise; parmak kaslarının yeterince gelişmemiş olması, dikkat dağınıklığı yaşamaları, okul kültürüne uyum sağlayamamaları, özgüven eksikliği yaşamaları, sesi hissetme, sesi tanıma, harfi okuma-yazma, hece ya da kelimeleri okuma-yazma ve okuduğunu anlama noktasında sorunlar yaşadığı belirlenmiştir. Öğretmenler, eğitim yazılımlarının, harf öğretimi sürecinde karşılaşılan problemleri giderdiğini ve öğretimi kolaylaştırdığını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin dikkatini çekme noktasında yaşanan sorunları giderdiğini, öğretime farklılık kazandırmayı kolaylaştırdığını ve öğrencileri motive etme süresini kısalttığını ifade etmişlerdir. Öğretmenler yazılımlar için içeriklerinin zenginleştirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte öğretmenler, yazılımların sayılarının artırılması, arayüzlerinin sadeleştirilmesi, ders anlatımlarındaki videoların farklılaştırılması ve sıradanlıktan kurtarılması ve herkes için ücretsiz olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: İlk Okuma ve Yazma Öğretimi, Eğitim Yazılımı

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi Abdullah ŞAHİN, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

² Doç. Dr. Emine Gül ÖZENÇ, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, egozenc@ohu.edu.tr

KRİPTO PARA VE BITCOİN FİYATLARI İLE ALTIN FİYATLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Ali Çakmak³

H. Işın Dizdarlar⁴

Teknolojik ve bilimsel birikimler, sermayenin küresel çapta hareket edebilirliği birçok alanda olduğu gibi yatırım araçlarının çeşitlendirilmesine de aracılık etmiştir. Üretiminde bir dizi karmaşık matematiksel problemleri çözerek, bilgisayarların işlem gücünden yararlanılarak ve teknolojik altyapı olan blok zinciri tarafından sunulan kripto paralar dikkati çeken yeni yatırım araçlarından biridir. Kripto para; internet aracılığıyla kullanılan, hiçbir merkezi otoriteye bağlı olmayan para birimidir. Kripto para birimleriyle merkez bankaları tarafından basılan parayla yapılan harcamalar yapılabilir. Kripto paraların altın, gümüş gibi değerli madenlerin değerinden ya da geleneksel paraların devletlerin ekonomik güçlerinden kaynaklanan bir değeri yoktur. Kripto paranın değeri, diğer para birimlerinde ya da emtialarda olduğu gibi, piyasada anlık olarak arz ve talep koşullarına göre belirlenir. Kripto paralar günden güne çeşitlenmiş ve yatırımcısı artmıştır. Bu hızlı yaygınlaşma nedeniyle kurumlar, yatırımcılar ve devletler tarafından incelenmesi ve yasal statüsünün, geleceğinin tartışılması gereken bir konu haline gelmiştir. Ancak, henüz kripto paraya ilişkin uluslararası boyutta ortak bir yaklaşım bulunmamaktadır.

Kripto para olarak işlem gören yaklaşık 2406 adet para bulunmaktadır. Kripto para piyasasında ilk olması, piyasa değeri ve yaygınlık itibarıyla en önde olması, kripto para piyasaların yaklaşık %52'sini oluşturması ve piyasa değeri açısından Bitcoin araştırmamıza konu olmuştur.

Bu çalışmanın amacı, bitcoin fiyatları ile altın fiyatları arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda çalışmamızda öncelikle kripto paranın ortaya çıkışı, türleri ve ilk kripto para olan bitcoin hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra bitcoin fiyatları ile piyasalarda yaygın bir yatırım aracı olan altın fiyatları ile arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmada 01.06.2017 – 01.10.2019 dönemi verileri kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda istatistiksel olarak %1 önem düzeyinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kripto para, bitcoin, altın

³ Yüksek Lisans Öğrencisi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, SBE, ali.34a@hotmail.com

⁴ Doç. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İİBF, dizdarlar@ohu.edu.tr

ARKA PLAN DEĞİŞİKLİKLERİNİN SALT MARUZ BIRAKMA ETKİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Arif Erdem Köroğlu²

Uğur Cebeci²

İnsanların yeni bir uyarana bir ya da birkaç defa maruz bırakılmalarının, o uyarana yönelik olumlu değerlendirmelerini arttırdığını gösteren çok sayıda bulgu mevcuttur. Salt maruz bırakma etkisi olarak adlandırılan bu etkinin hangi koşullarda gözlemlendiği halen araştırılmaktadır. Literatür incelendiğinde tekrarlı olarak sunulan bir uyarının arka planı değiştiğinde, maruz bırakma ile geliştirilen olumlu değerlendirmelerin bu yeni uyarana genelleştirilip genelleştirilmediğini araştıran çok az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışmanın temel amacı, daha önce bu konuda yapılmış bir çalışmayı temel alarak görsel uyarıların arka planı değiştiğinde salt maruz bırakma etkisinin bu değişiklikten etkilenip etkilenmeyeceğini araştırmaktır.

Çalışmaya katılmaya gönüllü olan toplam 40 üniversite öğrencisi (22 kadın, 18 erkek), deney ve kontrol gruplarına seçkisiz olarak atanmışlardır. Her bir katılımcı bilgisayar laboratuvarına davet edilmiş ve katılımcılara Powerpoint programı ile oluşturulmuş sunumlar gösterilmiştir. Deney, maruz bırakma aşaması ve değerlendirme aşaması olmak üzere iki aşamadan oluşmuştur. Maruz bırakma aşamasında deney grubuna (N=20) ön çalışma sonucunda seçilmiş 15 birleştirilmiş hayvan ve manzara fotoğrafı karışık sırada sunulmuştur. Değerlendirme aşamasında bu gruba, maruz bırakma aşamasında sunulan fotoğraflardan rastgele seçilen 5 birleştirilmiş hayvan ve manzara fotoğrafı (A durumu), maruz bırakma aşamasında kullanılan 5 hayvan fotoğrafı arka plansız (B durumu) daha önce sunulan 5 hayvan fotoğrafı ile birleştirilmiş 5 yeni manzara fotoğrafı (C durumu), maruz bırakma aşamasında sunulmuş 5 manzara fotoğrafı ile birleştirilmiş 5 yeni hayvan fotoğrafı (D durumu) ve ayrıca doğal ortamında çekilmiş 10 adet yeni hayvan fotoğrafı (doldurucu) sunulmuştur. Her bir görsel uyarının sunumundan sonra katılımcıların 7'li likert tipi ölçek üzerinden ilgili sorulara yanıt vermeleri istenmiştir. Kontrol grubundaki katılımcılara maruz bırakma aşamasında 15 inşaat malzemesi fotoğrafı gösterilmesinin dışında, değerlendirme aşamasında işlemler aynen deney grubunda olduğu gibi yürütülmüştür.

Elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak Mann Whitney U Testi, Kruskal Wallis Testi ve Pearson Korelasyon Analizi ile analiz edilmiştir. Mann Whitney U Testi sonucu A durumunda, deney grubunun beğenme puan ortalamasının kontrol grubunun beğenme puan ortalamasından anlamlı kabul edilebilecek bir düzeyde yüksek olduğunu göstermiştir ($Z=-1,928$, $p=.054$). Bu bulgu salt maruz bırakma etkisinin gerçekleştiğini göstermektedir. Ancak salt maruz bırakma etkisi yalnızca maruz bırakma aşamasında kullanılan, değiştirilmemiş fotoğraflarda gözlenmiştir (A durumu). Diğer durumlarda (B, C ve D) anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Bu durum salt maruz bırakma etkisinin arka plan değişikliğinden olumsuz olarak etkilendiğine işaret etmektedir.

Anahtar kelimeler: Salt maruz bırakma etkisi, arka plan değişikliği, tanıma

¹Bu çalışma Doç. Dr. Aydan Aydın danışmanlığında, İstanbul Üniversitesi Psikoloji bölümünde verilen Öğrenme Psikolojisinde Araştırmalar dersi kapsamında dönem projesi olarak yürütülmüştür.

²Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, ariferdemkoroglu@gmail.com

²Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, ugur.cebeci@ogr.iu.edu.tr

DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİ ÜZERİNE YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arzu SÜNGÜ⁵

Türkçe eğitiminin öncelikli amacı hedef kitleye dört temel dil becerisi olan dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini kazandırmaktır. Dil, insanların iletişim kurmak için kullandığı başlıca araç olduğu için dil becerilerini kazandırmak oldukça önemlidir. İletişim için araç olan dili belir bir sistematige oturtmak için de dil bilgisi kavramının ortaya çıktığı düşünülmektedir. Dolayısıyla dil bilgisi, Türkçe eğitiminin asıl amacı olan temel dil becerilerini kazandırmak için kullanılan bir araçtır.

Bu araştırmada 2008-2018 yılları arasında ana dilinde dil bilgisi öğretimiyle ilgili yazılan yüksek lisans ve doktora tezlerini içerik analizi yöntemiyle incelemek amaçlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından “dil bilgisi” ve “dil bilgisi öğretimi” kavramları kullanılarak iki kez tarama yapılmıştır. İlgili tarihler ve konu bakımından sınırlandırılan taramada 36 teze ulaşılmıştır. Ulaşılan tezlerde aşağıdaki analiz sorularına cevap aranmıştır:

- 1) Türkiye’de dil bilgisi öğretimi ile ilgili 2008-2018 yılları arasında yazılan tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
- 2) Türkiye’de dil bilgisi öğretimi ile ilgili 2008-2018 yılları arasında yazılan tezlerin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
- 3) Türkiye’de dil bilgisi öğretimi ile ilgili 2008-2018 yılları arasında yazılan tezlerin enstitülere göre dağılımı nasıldır?
- 4) Türkiye’de dil bilgisi öğretimi ile ilgili 2008-2018 yılları arasında yazılan tezlerin türlerine göre dağılımı nasıldır?
- 5) Türkiye’de dil bilgisi öğretimi ile ilgili 2008-2018 yılları arasında yazılan tezlerin konularına göre dağılımı nasıldır?
- 6) Türkiye’de dil bilgisi öğretimi ile ilgili 2008-2018 yılları arasında yazılan tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
- 7) Türkiye’de dil bilgisi öğretimi ile ilgili 2008-2018 yılları arasında yazılan tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır?
- 8) Türkiye’de dil bilgisi öğretimi ile ilgili 2008-2018 yılları arasında yazılan tezlerin veri analiz yöntemine göre dağılımı nasıldır?
- 9) Türkiye’de dil bilgisi öğretimi ile ilgili 2008-2018 yılları arasında yazılan tezlerin hedef kitlesine göre dağılımı nasıldır?

Çalışmada veriler analiz edilirken nicel betimsel analiz yöntemlerinden yüzde ve frekans kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında en çok 2013 yılında (%16,6) dil bilgisi öğretimi üzerine lisansüstü tez yazılmıştır. Bu alanda en çok Atatürk Üniversitesinde (%16,6) tez yazıldığı görülmüştür. Analiz edilen tezlerin sosyal bilimler ve eğitim bilimleri enstitüsünde eşit oranda (%50) çalışıldığı ve en çok yüksek lisans tezi (%83,4) yazıldığı belirlenmiştir. Tezlerde en çok “yöntem teknik kullanarak dil bilgisi öğretimi” konusunun (%27,7) çalışıldığı tespit edilmiştir. Tapılan çalışmalarda en çok nitel araştırma yöntemlerinin (%44,4) kullanıldığı; veri toplama aracı olarak en çok dokümanların (%33,3) tercih edildiği ve verileri analiz ederken en çok nitel analiz yöntemlerinin (47,2) kullanıldığı saptanmıştır. Çalışmalarda en çok tercih edilen hedef kitlesi ortaokul öğrencileridir (%36,1).

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, dil bilgisi öğretimi, lisansüstü çalışmalar, içerik analizi.

⁵ Yüksek Lisans Öğr., Kırıkkale Üni. Sosyal Bilimler Ens., Türkçe Eğitimi Bölümü. arzu_sungu@hotmail.com

**KUTADGU BİLİĞ'DEKİ BAZI DUYGU FİİLLERİ ÜZERİNE BİR
DEĞERLENDİRME**

Aslı ÖZKAN⁶

Serpil SOYDAN⁷

Özet

Kutadgu Bilig, Yusuf Has Hacib tarafından 1069 yılında yazılmıştır. Mesnevi türüne örnek teşkil eden bir eserdir. Kelime olarak, mesut olma bilgisi, terim olarak siyaset bilgisi anlamına gelmektedir. Altı bin altı yüz kırk beş beyitten oluşan alegorik ve sembolik bir eserdir. Akıl (öğdilmiş), adalet (Kün Togdı), devlet (Ay Toldı), kanaat (Odgurmuş) adı verilen dört sembolik şahıs konuşturularak bilginin önemi ve ideal insan tipi ortaya konulmaya çalışılmıştır. İslami Türk edebiyatının bilinen ilk büyük eseridir. Eserin, Mısır, Herat ve Fergana olmak üzere üç nüshası bulunmaktadır. Bu çalışmada, Kutadgu Bilig'deki mental fiillerden duygu fiilleri incelenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmanın amacı, fiilleri yükledikleri anlamlara göre değerlendirmeye çalışmaktır. Mental fiiller, anlambilim temeline dayalı olarak incelenmektedir. Anlambilim, dilde kodlanmış anlamlarla ilgilenmektedir. Anlam, bir kelimedenden, bir davranış veya olgudan anlaşılan şey, mânâ demektir. Düşüncelerin dille aktarılmasında ve dili kullananların çevreyi anlamlandırmasında kelimeler, gramatik yapılar ve edimsöz aletleri vardır. Bu yapılardan biri de fiillerdir. Bir fiil, fiziksel veya mental bir hareketle ilgiliyse, hareket fiili; özneyi tanımaya veya tanımlamaya yardım eden bir fiilse durum fiili olarak ifade edilir. Bu çalışmada, mental fiillerden duygu fiilleri, yapı ve tema bakımından incelenmeye çalışılmıştır. Tespit edilen duygu fiilleri; tema bakımından ızdırıp-acı ifade eden fiiller, kaygı-endişe-telaş ifade eden fiiller, kibirlenme ve övünme ifade eden fiiller, korkma-ürkme-çekinme ifade eden fiiller olmak üzere dört başlık altında incelenmiştir. Yapı bakımından, kök, gövde ve birleşik fiiller olmak üzere üç başlıkta tasnif edilmiştir. Fiillerin eserde yer aldığı beyitler ve beyit anlamları fiilin hemen yanında verilmiştir. Toplamda yirmi altı fiil değerlendirilmiştir. Ayrıca fiillerin Divanü Lugati't-Türk'te tanıklanıp tanıklanmadığı da incelenmiştir. ızdırıp ve acı ifade eden fiiller: kök hâlinde: emge-, esirke-; gövde hâlinde: emget-, inçıkla-, katıglan-, özel-; birleşik fiiller: isim + yardımcı eylemle oluşanlar: emgek kör-, firak bol-; kurallı birleşik fiiller: özelü bar-; Kaygı-endişe, telaş ifade eden fiiller: Gövde hâlinde: kadgur-,mungad-, munguk-; birleşik fiiller: isim + yardımcı eylemle oluşan fiiller: kadgu bol-, sakınç bol-; kibirlenme ve övünme ifade eden fiiller: kök hâlinde: ög-, küwen-; gövde hâlinde: küwezlen-, öğdil-, ulugla-; Korkma, ürkme, çekinme ifade eden fiiller: kök hâlinde: kaç-, kork-; gövde hâlinde: belingle-, korkıt-; birleşik fiiller: isim + yardımcı eylemle oluşan fiiller: beling ol-, korklık bol-, tezig ol-.

Anahtar Sözcükler: Kutadgu Bilig, yapı, duygu fiilleri, övünme, ızdırıp.

⁶ Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı ABD, asliaoalkan01@hotmail.com.

⁷ Doç. Dr., Fen- Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, ssoydan@ohu.edu.tr

**KIRSAL ALANDA TURİZM SEKTÖRÜNDE ÇALIŞAN KADINLARIN
GİRİŞİMCİLİĞE YÖNELİK ALGILARI SİNOP İLİ ÖRNEĞİ**

MELİKE SAK¹

ASLI SULTAN EREN²

GÜL ERKOL BAYRAM³

ALİ TURAN BAYRAM⁴

ÖZ

Ülkemizde ve dünyada son zamanlarda kadınlar çalışma hayatındaki ağırlıklarını her geçen gün daha fazla hissettirmeye devam ettirmektedir. Böylece kadınların iş hayatındaki yerinin azımsanmayacak bir boyuta geldiği söylenebilir. Kadınlar, ellerinde bulunan bilgi, beceri ve yeteneklerini kullanabilme, özgür olma, sosyal statüsünü yükseltme gibi etkenlerin de etkisiyle iş hayatına atılmış, bazılarının ise kişisel birikimlerini kullanma, aileden sermaye temin etme veya borçlanma yolu ile kendi işletmelerini kurmayı tercih ettikleri görülmektedir. Bu konuyla ilişkin Bayram 2018 yılında yaptığı bir araştırmada kadınların turizm sektörü içinde başarı oranının en yüksek olduğu turizm türünün kırsal turizm olduğunu ifade etmiştir. Kırsal alanda turizm işletmelerinde çalışan ya da turizm temelli işletmeler kuran kadınlar kendi ekonomik özgürlükleri ve sosyal statü yükseltmek gibi kendilerine katkı sağlamakla birlikte, ülkenin yerel turizm işletmelerinin gelişmesine ve ülke turizmine oldukça büyük katkılar sağlamaktadır. Kadının turizm ekonomisinde yer alması ile birlikte toplumsal alandaki mevcut statüleri, turizme katkıları, kadının maddi destek sağlayıcıları ve toplumda maruz kaldığı baskılar tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmanın genel amacı Sinop ilinde çeşitli alanlarda faaliyette bulunan kadın girişimcileri faaliyet gösterdikleri çevresel faktörleri, girişimcilğe ve cinsiyete yönelik düşüncelerini belirlemektedir. Sinop ili merkezinde turizm sektöründe çalışan 400 kadın ile görüşülmüştür. Araştırmada veri toplama tekniklerinden biri olan anket tekniği kullanılmış ve turizm sektöründe kadın çalışanlarla ve kadın girişimcilerle yerinde yüz yüze görüşme yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; genel olarak Sinop ilindeki turizm sektöründe çalışan kadınların büyük çoğunluğu girişimcilğe yönelik beklentilerinin büyük kısmının gelir düzeyini yükseltmek ve ekonomik bağımsızlığını elde etmek olduğu düşüncesindedirler. Ayrıca turizm sektöründe kadın girişimciliğin artmasındaki en etkili çözümün toplumun bilinçlendirilmesi olduğuna yönelik değerlendirmeler de ağırlıktadır. Diğer yandan kadınlara verilen kurumsal destek ve teşviklerin yetersizliği, toplumsal baskı ve sermaye yetersizliği turizm sektöründe çalışan kadınların girişimcilğe yönelik negatif algılarının başında yer almaktadır. Bununla birlikte öz güven artışı, kimseye muhtaç olmadan geçim sağlama, toplum/ailenin çalışan kadına olan saygısının artması ve kişinin kendisine olan öz saygısının artmasının turizm sektöründe çalışan kadınların girişimcilğe adım atmaya yönelik pozitif unsurlar olarak tespit edilmiştir.

Katılımcılar arasında Sinop ilindeki kırsal alanda turizm sektöründe çalışan kadınların mevcut yapıları, girişimcilğe yönelik teşviklerin yetersizliği ve bu durumun gerekli olduğuna yönelik değerlendirmeler ağırlıktadır. Diğer yandan turizm sektöründe yer alan kadınların girişimcilğe yönelik çalışmalarının yeterli düzeyde yapılmadığı tespit edilmiştir. Son olarak araştırma sonuçlarına göre; Sinop'ta kadınların girişimcilğini sağlamaya yönelik paydaş faaliyetler olarak, finansal destek sağlama; finansal desteklerin artırılması, kırsal alandaki turizmde kadının yeri ve öneminin göz önünde bulundurulması, kadınların girişimcilğe özendirilmesine yönelik faaliyetler üzerine yoğunlaşılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kırsal Alan, Kadın, Kadın Girişimcilği, Sinop İli

**BANKALARIN KREDİ HACMİNİN EKONOMİK BÜYÜME İLE İLİŞKİSİNİN
ARAŞTIRILMASI: İNGİLTERE ÖRNEĞİ**

Aykut SAKIZLI⁸

Ülke ekonomilerinin en önemli amacı devamlı ve sürdürülebilir bir finansal istikrarın ve ekonomik büyümenin finansal istikrarın sağlanmasıdır. Büyümenin sağlanması için finansal piyasalar liberalize edilmelidir. Bununla birlikte faiz oranları yükselecek, tasarruflar artacak ve kredi kapasitesi yükselecektir ve kredilerin artmasıyla üretim ve yatırıma teşvik sağlanacaktır. Ülkenin rekabet gücü buna dayalı olarak artarken piyasaların işleyişi istikrarlı bir büyümenin sağlanması gerçekleşecektir.

Finansal araçların doğması, gelişmesi ve artması, finansal sistemin ve ekonominin gelişmesi için gereklidir. Bankalar bu finansal araçların en başında gelmektedir. Özellikle bankalar, yabancı kaynaklardan ve öz kaynaklardan topladıkları fonları, fon eksikliği olan kurumlara kredi vererek ekonomide büyük bir işleve sahiptir. Bankalar tarafından sağlanan bu krediler, ekonomik büyüme sağlanması ve devamlılığı için önemli bir finansal kaynaktır.

Banka kredileri ve büyüme ilişkisini ele alan araştırmalar iki farklı yolla incelenmektedir. Bunlardan birincisi genel olarak çalışmaların büyük bir bölümü finansal gelişmenin göstergesi olarak özel sektöre verilen kredileri baz alarak, finansal gelişme ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki üzerinde durulurken ikinci yol ise, doğrudan banka kredileri ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalardır.

Bu çalışmada bankaların kredi hacmi ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi, 1982-2017 dönemini kapsayan yıllık veriler kullanılarak İngiltere'yi kapsayan analizde değişkenlerin verileri Dünya Bankası'ndan (<https://data.worldbank.org>) temin edilmiştir. Ekonomik büyüme göstergesi olarak GSYİH değişkeni banka kredileri ise net iç kredi miktarı kullanılmıştır.

Ayrıca 1987 yılında ABD'de gerçekleşen Borsa Krizi tüm dünyayı etkilediği gibi İngiltere'yi de önemli ölçüde etkilenmiştir. Çalışmada ki verilerde bu etkiyi ortadan kaldırmak için kukla değişken Dummy uygulanarak 1987 yılına 1 eklenerek normallik sağlanmıştır.

Banka kredileri ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi incelemeye ilk önce durağan olup olmadıklarının belirlenmesi için değişkenler arasında birim kök testleri yapılmıştır. Çalışmada birim kök testi sınaması için Augmented Dickey Fuller (ADF) ve Phillips Peron (PP) birim kök testleri kullanılmıştır.

Değişkenler arasında ilişkiyi belirlemek ve oluşturulan ilişki ile ilgili tahminler, kestirimler ve yorumlar yapılması için Vektör Otoregresyon (VAR) Analizi yapılarak kaç gecikme değeri bulunduğunu bulunmuştur.

Çalışmada daha sonra değişkenler arasında bir nedensellik analizi olup olmadığını incelemek için Granger nedensellik analizi yapılmıştır. Ayrıca bir değişkene 1 birim bir şok uygulandığında diğer değişken üzerindeki değişim ne olacağı sonucunu veren Etki-Tepki analizi de yapılmıştır.

VAR regresyon analizi ve Granger nedensellik analizine göre kredilerin ekonomik büyümeyi etkilemediğini aynı zamanda da ekonomik büyüme kredileri etkilemediği yani değişkenler arasında bir etkileşim, bir nedenselliğin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Büyüme, Kredi, Granger Nedensellik Analizi, Vektör Otoregresyon Analizi, Etki-Tepki Analizi

⁸Yüksek Lisans Öğrencisi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İİBF, aykutsakizli38@gmail.com

SOYUT EKSPRESYONİZM'DE LEKE VE DOKU ETKİSİ (TAŞİZM)

STAIN AND TEXTURE EFFECT ABSTRACT EXPRESSIONİSM (ART INFORMEL)

Aylin ÖZKAN

ÖZET

“Soyut Ekspresyonizmde Leke Ve Doku Etkisi; Taşizm ” konulu araştırmada, doku ve leke etkisi taşıyan yapıtların oluşum süreçlerinden yola çıkarak, resim alt yapılarının sanatta kullanımına dair örneklerin araştırılması amaçlanmıştır. Soyut Ekspresyonizm’ deki leke ve farklı malzemelerin tuval üzerindeki kullanımı hakkında bilgi verilmiştir. Taşizm (Art Informel) ‘in kullanım alanları, tanımı ve önde gelen sanatçılarından olan Jean Fautier, Wols (Alfred Otto Wolfgang Schulze), Jean Dubuffet’ in birer eseri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Soyut Ekspresyonizm, Taşizm ,Doku, Leke

ABSTRACT

“Stain And Texture Abstract Expressionism; Art Informel” research topic,texture and stain effect based on the formation process of the works bearing, the aim of this study is to investigate the examples of the use of painting substructures in art. Abstract Expressionism and the use of different materials on the canvas is given information about.Art Informel usage areas, definition and leading artists Jean Fautier, Wols (Alfred Otto Wolfgang Schulze), Jean Dubuffet a work of art it was examined.

Key Words: Abstract Expressionism, Art Informel, Texture, Stain

¹Yüksek Lisans Öğrencisi., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Resim Anasanat Dalı, ayn.ozkan94@gmail.com

**E. DURKHEİM ve B. MALİNOWSKI EKSENİNDE “SAPMA” VE “SUÇ”
KAVRAMLARINA KARŞILAŞTIRMALI BİR BAKIŞ**

Ayşe AKYAYLA*

Günlük hayatta sıklıkla birbirleriyle aynı manada kullanılabilen suç/suçluluk ve sapma/sapkınlık kavramları birçok durumda örtüşmelerine rağmen aynı değildirler. Suç toplumsal normlarla birlikte tanımlanmış ve resmi olarak söz konusu ülkenin yasalarında yer almış durumları ifade ederken sapkınlıkta böyle bir belirlilik halinden bahsedilemez. Bu durumda sapkınlık, en genel haliyle herhangi bir toplumda o toplumun üyeleri kabul edilmiş; bir takım normlara, değerlere uyum göster(e)meme olarak tanımlanabilir. Gündelik yaşamdaki kullanımlarından farklı olarak suç ve sapma kavramları sosyoloji açısından önemli yerlere sahiptirler. Sapkınlığın belirli bir çerçevede ele alınmayı birden fazla tanımlama imkânı vermiştir. Kavramların tanımlanmasında kavramları toplumsal işlevler üzerinden ele alanlar da olmuştur. Bu doğrultuda E. Durkheim ve B. Malinowski işlevselcilik ekseninde sistematik fikirler ortaya koyan klasik isimler arasındadır.

Durkheim, suçluluğu yapısal-işlevselci bir çerçevede temellendirir. Bu temellendirme ile birlikte suçluluğu da toplumla özdeşleştirir. Ona göre suç ve sapkınlık toplumsal olgulardır. Sapma ve sapkınlık halleri toplumlar için kaçınılmaz olmakla birlikte toplumsal birliktelik için işlevseldir. Bu olgular toplumda meydana okumalarla birlikte yeni fikirleri ortaya çıkarmaları ve toplumdaki ilerlemeyi sağlamaları gibi önemli işlevleri yerine getirirler. Fakat bu meydana okuyuşların fazla olması toplumsal bütünlüğü zedeleyeceği fikrinden hareketle aşırılığın cezalandırılacağını belirtir. Sözü edilen olgular toplumlarda mekanik ve organik olmak üzere iki tür dayanışma tipi ortaya çıkarırlar. Yaratılan dayanışmaların ceza sistemleri geleneksel ve modern bağlamında değişkenlik arz eder. Bu doğrultuda dayanışma tipinin mekanik olduğu toplumlarda ceza sistemi daha katı kurallarla işlerken; dayanışmanın organik olarak işlediği toplumlarda cezalardaki hafiflemeler görülür. Her iki dayanışma türünde de yaptırımın sahibi kolektif bilinçtir. Cezalar kolektif bilince verdiği zarar ekseninde yine kolektif bilinç tarafından verilir.

Malinowski ise işlevselcilikte Durkheim ile birleşse de onun işlevselciliği daha çok bireyin temel ihtiyaçları üzerine kuruludur. Ayrıca Durkheim, varsayımlarını ortaya koyarken istatistiksel verilerden hareket ederken; Malinowski'nin varsayımları sahadan verilerle hareket eder. Bu açıdan bakıldığında kendisinin Trobriand Adaları'nda katılımcı gözlemci yoluyla yaptığı araştırmalarında adı geçen ada yerlilerinin hayatlarının “karşılıklılık ilkesi” üzerine şekillendiğini vurgularken aynı zamanda bu ilkenin devamlılığı için gerekli olan işlevsellerden bahsetmiştir. Ceza anlayışı konusunda ise yine Durkheim'den farklı olarak cezalarda da karşılıklılık ilkesinin belirleyiciliğini sahada gözlemlendiği olaylar üzerinden aktarmıştır.

Durkheim ve Malinowski sapma ve suç sosyolojisi çalışmalarında referans verilen önemli kişilerdir. Ortaya koydukları düşünceler her dönem yapılacak çözümlemelerde öğretici ve yol gösterici niteliktedir.

Anahtar Kavramlar: İşlevselcilik, Sapma, Suç, Ceza, Durkheim, Malinowski

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, FEF, ayse.akyayla51@gmail.com

“FÜTÜHU’Ş-ŞÂM TERCÜMESİ” İSİMLİ EL YAZMASI ESERE GÖRE BİLÂDÜ’Ş-ŞÂM’DA MÜSLÜMAN-BİZANS MÜCADELESİ (M. 634-636)

Ayşe ÖDEMİŞ*

Fütûhu’ş-Şâm Tercümesi; Ebu Abdillâh Muhammed b. Ömer b. el-Vâkîdî’ye (ö.207/823) atfedilen Fütûhu’ş-Şâm adlı Arapça el yazmasının ilk cildinin Osmanlı Türkçesine tercümesi ile inşa edilmiş yeni bir eserdir. XVI. yüzyıl’da Osmanlı devlet adamı ve müellif Abdüssamed Diyarbekrî tarafından tercüme edilmiştir. Hz. Ebu Bekir Dönemi (632-634) irtidat ve bağımsızlık hareketlerinin kısa bir anlatımı ile başlayan eser, 636 yılında Ürdün bölgesinde cereyan eden Yermük Savaşı ile sona ermektedir. Fütûhu’ş-Şâm Tercümesi, bir olay örgüsü içinde kimi zaman karşılıklı diyaloglara dayalı olarak âyet, hadis, dua ve şiirlerin oldukça yaygın biçimde kullanıldığı zengin bir dil üslubuyla kaleme alınmıştır. Eser, Şam bölgesinin halkı, iktisadî ve sosyal yapısına özel olarak değinmez. Ancak bölge hakkında malumat alabileceğimiz noktalar mevcuttur. Siyasî mücadeleleri ise bütün canlılığıyla kimi zaman mübalağalı ifadelerle aktaran eserde “Herakl-Hirakl” olarak adlandırılan Bizans İmparatoru Herakleios’un (610-641) hâkimiyeti altındaki toprakları korumak maksadıyla görevlendirdiği askerî kuvvetler, atadığı komutanlar ve bunlara gönderdiği mektupları, İslam ordularının bu coğrafyada gerçekleştirdiği seferleri, mücadeleleri, yapılan anlaşmaları, şartlarını ve uygulama biçimlerini içermektedir. Bu bakımdan Bilâdü’ş-Şâm’ın İslamlaşma sürecini ve bölgede yapılan fetihleri ayrıntılı bir biçimde anlatan değerli kaynaklar arasındadır.

Tarihi geçmiş boyunca pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış, siyasî, ticarî ve kültürel önemini hiçbir zaman kaybetmemiş kadim beldelerden biri olan Şam, Fütûhu’ş-Şâm Tercümesi’nde; Suriye, Filistin, Ürdün, Lübnan dâhil geniş coğrafyayı tanımlar. İslâm Devleti açısından siyasî, dinî ve ekonomik bazı sebeplerle, Hz. Muhammed döneminden itibaren bu bölgeye yapılacak fetihler oldukça önemli görülmektedir. Nitekim ilk halife Hz. Ebû Bekir, yönetimi ele aldıktan sonra bağımsızlık ve irtidat hareketleri yüzünden ortaya çıkan iç karışıkları giderip istikrarı sağlayınca, bir nevi Hz. Muhammed’in vasiyeti kabul ettiği Şam Seferi için hazırlıklara başlar. Hz. Ebû Bekir, sefer için Müslümanlara yazdığı çağrı mektupları sonrasında kısa sürede topladığı orduyu Ebû Ubeyde’nin başkomutanlığında Şam’ın fethi için göndermiştir. Hz. Ebû Bekir’in ardından Hz. Ömer de, halifeliği müddetince yapmış olduğu bazı değişiklik ve görevlendirmeler ile İslâm Fütûhâtı’nı sürdürür. Eser kapsamında Tebük’te başlayan, Filistin, Basra, Ecanâdeyn, Hims (Humus), Ba’albek, Kınnesrin, Şeyzer ve Yermük’te, Şam’ın büyük bir kısmını yönetimi altında bulunduran Bizans İmparatorluğu ile gerçekleşen mücadeleler neticesinde bölge, İslâm Devleti’nin hâkimiyetine girmiştir.

Çalışma Fütûhu’ş-Şâm Tercümesi’ni temel kaynak niteliğinde incelemek suretiyle ilk dönem İslam fetihleri arasındaki önemli bir yere sahip Bilâdü’ş-Şâm’da Müslüman-Bizans mücadelesini ele almayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Fütûhu’ş-Şâm Tercümesi, Bilâdü’ş-Şâm, Müslümanlar, Bizans, Fetih.

* Doktora Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı.
odemisayse@hotmail.com

ESKİÇAĞ'DA KAPADOKYA

Bekir GÖKOĞLU⁹

Özet

Hitit Devleti'nin yaklaşık olarak MÖ. 1200 yıllarında meydana gelen Egeli Kavimler göçü sonucunda yıkılmasından sonra, Anadolu'nun siyasi yapısı değişmiştir. Hititler güney ve güney-doğu Toroslar'ın dağlık bölgelerine çekilerek birbirinden bağımsız kent krallıkları kurmuşlardır. Bu şehir devletleri içerisinde, en batıda yer alan Kapadokya'nın güneyinde kurulan Tabal Krallığı'dır. Coğrafi konumu ve sahip olduğu doğal kaynaklar açısından dikkat çeken Tabal Krallığı hem Asurlular hem de Urartular ile mücadele etmek zorunda kalmıştır. Asur kralı III. Salmanassar döneminde pek çok yerel krallıktan oluştuğu anlaşılan Tabal'ın bu siyasi yapısı daha sonra başa geçen Asur krallarının bırakmış oldukları yazılı belgelerde de ifade edilmektedir. Kapadokya bölgesi tarihsel süreç içerisinde yerleşim alanı olarak kullanılmanın yanında Hitit krallığının da en önemli merkezlerinden de birisidir. Hititler için önemli bir yerleşim bölgesi olmasının yanı sıra Anadolu uygarlığında önemli bir dönüm noktası olan Asur ticaret kolonilerinin de kurulduğu merkezi kapsamaktadır. Mezopotamya'ya özgü yazının Asurlular tarafından da buraya getirilmesini sağlayan yer olarak da bilinir, ayrıca orta çağda Selçuklu daha sonra da Osmanlı dönemlerinde ipek yolunun önemli merkezlerinden olmuştur. Kapadokya erken Hristiyanlık döneminde Roma imparatorluğunun zulmünden kaçan Hristiyanların saklandıkları yer olması açısından da dünya Hristiyanları için önemli bir inanç merkezidir. Sonuç olarak Kapadokya bölgesi hem bir inanç merkezi hem de turistik bir bölge olmanın yanında tarih sahnesi içerisinde pek çok krallığa ev sahipliği etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eskiçağ, Kapadokya, Tabal Krallığı, Kapadokya, Roma İmparatorluğu, Pers İmparatorluğu

CAPPADOCIA IN ANCIENT

Abstract

The political situation of Anatolia had been changed after the collapsing of Hittite State as result of Aegan People's Migration about 1200 BC. Hittites had found independent kingdoms in the mountainous district of Taurus Montains. One of them was Tabal Kingdom which had been found in Cappadocia Region. Tabal Kingdom had made rivals conspicuous with geographic position and underground sources and had had conflicts with Assyrians and The Kingdom of Urartu. It is known that The Kingdom of Tabal had been consisted of regional kingdoms under the reign of Shalmanassar III. In addition to being used as a settlement area in the historical process, the Cappadocia region is also one of the most important centers of the Hittite kingdom. Besides being an important settlement area for the Hittites, it includes the center where Assyrian trade colonies were established, which is an important turning point in Anatolian civilization. It is also known as the place that brought the Mesopotamian writing to the Assyrians, and in the Middle Ages the Seljuks became one of the important centers of the Silk Road in the Ottoman revolutions. Cappadocia is an important belief center for the Christians of the world in terms of being the hiding place of the Christians fleeing the oppression of the Roman Empire during the early Christian period. As a result, the region of Cappadocia is not only a center of faith, but also a touristic region, and it is home to many kingdoms in the history scene.

Key Words: Ancient, Cappadocia, The Kingdom of Tabal, Roman Empire, Persian Empire.

⁹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, bekir021992@gmail.com

**ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİM BECERİLERİNİN BRANŞ DEĞİŞKENİ
AÇISINDAN İNCELENMESİ:**

BİR META-ANALİZ ÇALIŞMASI

Bektaş TOPRAK¹

Doç. Dr. Tufan AYTAÇ²

Sınıf, bazı ortak özellikler belirlenerek bir arada toplanan öğrencilere, hedeflenen davranışların kazandırılması için eğitim öğretim etkinliklerinin yapıldığı ortamdır. Öğretmen ve öğrencilerin birbirleriyle sürekli etkileşim ve iletişim halinde olduğu sosyal bir alan olan sınıf okulun omurgası konumundadır. Sınıf yönetiminde sağlanan başarı okul yönetiminin ve okuldaki eğitimin kalitesini de doğrudan etkiler. Sınıf yönetiminde amaç; öğrencilerin uygun öğrenme etkinlikleri için kullandıkları süreyi artırmak ve öğretmenin daha önceden belirlemiş olduğu hedeflere ulaşmasını sağlamaktır. Sınıfta etkili bir öğrenmenin gerçekleşebilmesi öğrencinin bireysel yetenek ve çabasının yanında öğretmenin etkili bir sınıf yönetim becerisiyle donanmış olmasına bağlıdır. Teknolojinin hızla gelişim ve değişim göstermesi eğitim sisteminin ve bu sistem içerisinde yer alan en önemli unsurlardan biri olan öğretmenlerin bu değişim karşısında sınıf içerisindeki konumuna ve etkililiğine farklı bir boyut kazandırmaktadır. Bu noktada öğretmenler etkili ve verimli bir öğrenme ortamının sağlanması ve geliştirilmesinin mimarı konumundadır. Kuşkusuz her öğretmenin kendine özgü sınıf yönetim becerisi ve stili olmakla birlikte sınıf yönetimi konusunda öğretmenlerin bu alandaki yeterlikleri yıllardır süregelen bir tartışma konusudur. Yapılan bu çalışmanın temel amacı öğretmenlerin sınıf yönetim becerilerine ilişkin algılarının ve görüşlerinin branşlarına göre etki büyüklüklerini belirlemektir. Araştırma sonuçlarını sentezleme yöntemlerinden biri olan meta-analiz yöntemi, bu çalışmanın modelini oluşturmaktadır. Bağımsız çalışmalardan elde edilen nicel bulguların ileri istatistiksel tekniklerle analiz edilmesi; sentezlenmesi ve yorumlanması meta-analiz olarak adlandırılmaktadır. Bir meta-analizin amacı gerçekleri ortaya çıkarabilmek için aynı konuda, farklı yer ve zamanlarda yapılmış çalışmalardan elde edilen bulguları birleştirmek, örneklem sayısını artırarak niceliksel olarak en doğruya ulaşabilmektir. Bu çalışmada, her araştırmaya ait etki büyüklükleri ile varyansları ve grupların karşılaştırmaları Meta-Analiz için İstatistiksel Paket Programı CMA ver. 2.2 [Comprehensive Meta Analysis] kullanılmıştır. Kodlayıcı güvenilirliği testi için SPSS ver.20.0 paket programından faydalanılmıştır. Türkiye’de öğretmenlerin sınıf yönetim becerilerini konu alan YÖK Ulusal Tez Arşivinde yer alan 194 yüksek lisans ve doktora tezi çalışmasından ve yayınlanmış 32 makaleden dâhil edilme kriterlerine uygun 19 çalışma ele alınmıştır. Çalışmalar kapsamındaki toplam örneklem sayısı 7860 olup bunun 3260’ı sınıf öğretmeni, 4600’ü branş öğretmenidir. Ayrıca, birincil araştırmalarda değerlendirmeye dâhil edilemeyen moderatör olarak yayın türü, yayın yılı, okul türü, öğretmenin unvanı, araştırmanın yapıldığı bölge, öğretim kademesi ve araştırmacının cinsiyeti değişkenleri analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenleri lehine rastgele etkiler ($d=0,11$) modeline göre istatistiksel olarak anlamlı önemsiz düzeyde bir etki büyüklüğü belirlenmiştir. Yapılan moderatör analizi sonucunda yayın türüne ($p=0,68$), okul türüne ($p=0,34$), öğretim kademesine ($p=0,19$), araştırmacının cinsiyetine ($p=0,53$) göre çalışmaların etki büyüklüklerinin farklılaşmadığı belirlenmiştir. Araştırmanın yapıldığı bölgeye ($p=0,00$) göre çalışmaların etki büyüklükleri arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Araştırmaların yapıldığı illerin bulunduğu coğrafi bölgeler bağlamında incelendiğinde Doğu Anadolu Bölgesi ($d=-0,32$) ve Karadeniz Bölgesinde ($d= 0,10$) çalışan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim becerisi algılarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca araştırmalara ait etki büyüklükleri açısından yıllar itibarıyla sınıf öğretmenlerinin branş öğretmenlerine oranla sınıf yönetim becerilerinin olumlu olma eğilimi devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetim becerileri, Meta-analiz, Branş, Öğretmen.

¹Yüksek Lisans Öğrencisi., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, EBF, bektastoprak40@gmail.com

² Doç. Dr. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, EBF, t.aytac@ahievran.edu.tr

KIRŞEHİR İLİ İŞ YERİ ADLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Bengü DURMAZ¹⁰

Çevreye bakıldığı zaman, maddelerin varlığının algılanmasını ve tanınmasını sağlayan adları vardır. Ad, var olan bir olguyu, diğer olgulardan ayırt etmeyi sağlar. İnsanlar, kendisini çevreleyen doğayı ve varlıkları ayırt etmede tarih boyunca adlardan yararlanmışlardır. İnsanlar için maddelerin, eşyaların, vb. adlarının olması onları algılamayı ve anlamlandırmayı kolaylaştırmıştır. İnsanoğlunun varoluşundan itibaren toplumsal bir ihtiyaca cevap veren adlar, insanların belirli bir düzen ve iltizam içerisinde yaşamalarına olanak sağlayan bir araçlardır. Adlar verildiği kişiye, nesneye, duruma vb. özeldir ve onların simgesidir. Adı olan her türlü varlık toplum içinde belli bir yer edinir ve saygınlık kazanır. Adlar aynı zamanda verildikleri kişinin, nesnenin, durumun, vb. toplum içerisinde tanınır olmasını sağlar. Her milletin ve halkın dini, kültürü, inancı, sosyal yapısı, dili, tarihi ve coğrafyası verilen adlara yansır. İnsanların rahat ve düzenli bir şekilde yaşamaları için ortaya ad verme geleneği çıkar. Bu gelenek yer aldığı toplumla birlikte gelişerek onun kültürüne ve diline katkı sağlar.

Türk kültüründe ad verme geleneği sözlü kültür ürünü olan Dede Korkut hikâyelerinde de yer alır. Türk kültüründe ad verme geleneği hem İslamiyet'ten önce hem de İslamiyet'ten sonra değişim ve dönüşümler yaşamasına rağmen varlığını koruyarak devam ettirir. Ad, içinde yaşanılan topluma, yaşanılan şehre, mensubu olunan toplumun gelenek ve görenekleri ışığında verilir. İnsanların ad vermede dikkat ettikleri birtakım hassasiyetler vardır ve bunların iş yeri adlarına da yansıdığı görülmektedir. Birer iletişim aracı olan iş yeri adları herhangi bir iş yerini diğerinden ayırt etmeye yarayan sözcükler değildir. Onlar aynı zamanda iş yerleri için birer reklam araçlarıdır. İş yeri adlarına bakılarak bir yörenin inancı, kültürü ve sosyal yapısı hakkında çeşitli bilgileri öğrenmek mümkündür.

Daha evvel iş yeri adlandırmaları üzerine halkbilim ve dilbilim gibi farklı bilim alanlarının ekseninde önemli çalışmalar yapılmıştır. Yapılan bu çalışmalardan hareketle sunulacak bu bildirinin konusu iş yeri adları ekseninde olacaktır. Bu bağlamda çalışma alanı olarak Kırşehir ili seçilmiştir. İl merkezinde yer alan iş yeri adları incelemeye dâhil edilmiştir. Bu bildiride Tercih Sebebine Göre Verilen İş Yeri Adları, Yapısına Göre İş Yeri Adları ve Kökenine Göre İş Yeri Adları olmak üzere 3 ana başlık altında Kırşehir ilindeki iş yeri adları üzerine incelemeler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ad, adbilim, Kırşehir, iş yeri adlandırmaları.

¹⁰ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi. durmazbengu40@gmail.com

GENEL HATLARIYLA TÜRKİYE’DE KATILIM BANKACILIĞI

Berrak Çörekçioglu¹¹

Katılım bankacılığı İslam ilkelerine uygun kar ve zarara katılmanın esas alındığı faizsiz prensiplerine göre çalışan ve bu prensipler doğrultusunda her türlü bankacılık işlemini gerçekleştiren fon toplayan ticaret, ortaklık, finansal kiralama işlemleriyle fon kullandıran alternatif bir bankacılık modelidir. Türkiye’de katılım bankacılığı 1985 yılında atıl fonların ekonomiye kazandırılması amacıyla Özel Finans kurumları adı ile faaliyetine başlamıştır. Özel Finans Kurumları adı 2005 yılında ifadenin daha net anlaşılması ve karşılaşılan sorunların önüne geçebilmek için Mevzuat değişikliği ile Katılım Bankacılığı adını almıştır. Türkiye’de 1985 yılında kurulan Albaraka Türk Finans Kurumu ve Faisal Finans Kurumu İslami Bankacılık ilkelerine göre kurulmuş ilk kurumlardır. Katılım bankacılığı ile geleneksel bankacılık arasındaki en temel fark faizsizlik prensibidir. Faizsiz finans sisteminin temelleri sosyal adaletin gözetilmesi, belirsizlikten kaçınma, paraya sadece değişim aracı olarak bakılması, dine uygun olmayan faaliyetlerin finanse edilmemesi, riskin paylaşılması, faizin yasaklanması üzerine kurulmuştur. Katılım bankaları faiz hassasiyetinden dolayı ekonominin dışında kalan atıl fonları reel ekonomiye kazandırmak konusunda büyük bir öneme sahiptir. Katılım bankaları İslami kurallar çerçevesinde kar ve zarar ortaklığı üzerine kurulu olduğundan dolayı ana para garantisi yoktur ve risk paylaşılmaktadır. Temel yapısı itibari ile çoğu bankacılık işlemlerini gerçekleştirip (döviz alım satım işlemleri, havale, fatura ödemesi, kiralık kasa işlemleri vb.) alternatif fon kullanma yöntemleriyle (murabaha, mudarabe, müşareke, icare, selem, istisna, teverruk, tekaful, karz-ı hasen) reel ekonomiye katkı sağlamaktadır. Katılım bankacılığı dini nedenlerin yanında ekonomik ve sosyal nedenleri de beraberinde getirmektedir. Katılım bankacılığı sosyal dengesizliği azaltmak faizden dolayı meydana gelebilecek haksız zenginleşmenin önüne geçmek ve emek verenlerin hakları adına mühim bir adımdır. Günümüzde Türkiye’de kamu sermayesiyle kurulan Vakıf Katılım, Ziraat Katılım ve Emlak Katılım bankasının yanı sıra özel sermayeli Albaraka Türk Katılım Bankası, Kuveyt Türk Katılım Bankası, Türkiye Finans Katılım Bankası ile birlikte toplam altı katılım bankası mevcuttur. Temel yapısı itibariyle alım-satım dayalı işlemleri (konut, taşıt, hammadde alımı gibi) fonlamakta olduğu için Katılım bankalarının reel ekonomiye ve dolayısıyla ülke ekonomisine katkıları oldukça fazladır. Türkiye’de gelişimini sürdüren katılım bankacılığı 2018 yıl sonu itibari ile net karlılık oranı %34 artış göstermiştir ve aktif büyüklüğü 207 milyar TL’ye ulaşmıştır. 2019 Mart verilerine göre 229,2 milyar TL büyüklüğe ulaşmıştır. Sektör içerisindeki payı 4,6 dır. 2019 Haziran ayı itibariyle Türkiye’deki katılım bankalarının tüm bankacılık sistemi içerisindeki aktif payı %5,7’dir. Bu yönüyle katılım bankacılığının Türkiye’deki gelişim potansiyeli oldukça yüksektir.

Anahtar Kelimeler : Katılım Bankacılığı, İslami Bankacılık, Faizsiz Çözüm Önerileri

¹¹ Yüksek Lisans Öğrencisi., Karabük Üniversitesi, Finans ve Katılım Bankacılığı berrakcorekcioglu@hotmail.com

OSMANLI'DAN CUMHURİYET'E TARİHÇİLİK (1839-1938)

Betül Toklucu¹²

Osmanlı Devleti'nin imparatorluk yapılanmasından Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin milli temeller üzerine inşasına geçiş sürecinde ideoloji, rejim ve kurumsal gibi pek çok ögede değişim görülmüştür. Bu çalışmadaki amaç ise bahsedilen dönemdeki değişimlerin tarihçilik alanındaki yansımalarını incelemek şeklinde olmuştur.

Osmanlı Devleti tarihçiliğine bakıldığı taktirde, genel kabulde ilk Osmanlı tarihçisi olarak zikredilen kişi Ahmedî'dir (1334 – 1413). Ahmedî kendisinden sonraki Osmanlı tarihçilerine de yol gösterici özelliğe sahip 'İskendername' adlı eserin yazarıdır. Tarihi gelişim sürecinde Osmanlı Devleti'nde önemli değişimleri yansıtan başlıca iki dönem ön plandadır: Tanzimat Dönemi ve Meşrutiyet Dönemidir.

Osmanlı Tarih anlayışı, tarih çalışmaları gibi hususlar çerçevesinde önemli çizgiler olarak Tanzimat ve Meşrutiyet dönemi kriterleri bulunmaktadır. Öncelikli olarak Osmanlı tarihçiliğine yönelik genel bir değerlendirmeye yapılması söz konusudur. Ardından Tanzimat Döneminden Meşrutiyet Dönemi'ne kadarki süreçte tarihçilik anlayışı üzerinde durulmuştur. Tanzimat'ın bir getirisi olarak modernleşme anlayışı tarih alanında da yer bulmuştur. Bu döneme kadar hâkim anlayış olan dinsel anlayış yerini hanedan tarihçiliğine bırakmaya başlamıştır. Ancak dinsel etkenler tamamen terk edilmemiştir. Bu durumda söz konusu anlayış hanedan tarihçiliği ile birlikte dinsel tarihçilik olmuştur. Tanzimat'tan sonra yayınlanmaya başlanan salnameler dönemin en önemli tarihi eserleri olmuştur.

Tarihçilikte ikinci önemli dönem olarak ise Meşrutiyet Dönemi incelenmiştir. Hemen her alanda sosyal, kültürel çalışmalarda bilime yönelme, modern ve çağdaş perspektif bu dönem çalışmalarında en büyük etken olmuştur. Meşrutiyet'in ilanı ile Batılı tarih anlayışı ve yazım usulleri Osmanlı tarihçiliğinde görülmeye başlanmıştır. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e tarihçilik kapsamında 'Tarih-i Osmani Encümeni' ön plana çıkan başlıklardandır. Bu dönemde önemli amaçlardan biri Osmanlı tarihini temellendirerek yazma düşüncesidir. Bu hususta Osmanlıcılık akımı da oldukça etkili olmuştur. Encümenin etkinliğini gösterdiği dönem 27 Kasım 1909 tarihinden 1918 yılına değin olmuştur. Bu aralık milliyetçi Türk tarihçiliğinin gelişiminin esas noktalarından olmuştur. Bilhassa II. Meşrutiyet döneminden cumhuriyet dönemine kadarki çalışmalarda da ulusçu ve bilimsel tarih yazıcılığı önemli yer tutmuştur. Hem Osmanlı döneminin hem Cumhuriyet döneminin önemli tarihçileri olan Ziya Gökalp, Yusuf Akçura ve Fuat Köprülü gibi isimler çalışma kriterleri ve anlayışları ile yeni bir imza atacaklardır.

Cumhuriyet dönemi tarihçiliğine baktığımızda ulusal ve çağdaş bir anlayışın yerleşmiş olacağı görülmektedir. Tarih ideolojisindeki bu değişim ile yeni bir yapılanma oluşturulmuştur. Aynı zamanda tarih konuları ve çalışmaları halka indirgenmeye, benimsetilmeye ve yeni nesil bu düşünce temelli yetiştirilmeye çalışılmıştır. Milli tarihçilik, Türk tarihini dünya tarih sahnesinde de konumlandırmayı amaçlamıştır. Milli bilincin uyandırılması ve milli şuurun oluşturulması dönemin en önemli niteliğidir. Yazılan Tarih ders kitapları, Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti ve Türk Tarih Tezi cumhuriyetin önemli tarihçilik yapılanmalarıdır. Gerçekleştirilen çalışmada bu hususlar daha ayrıntılı ve geniş kapsamlı olarak, özellikle de birinci el kaynaklar değerlendirilerek açıklanacak ve Osmanlı Devleti döneminden Cumhuriyet dönemine tarih alanındaki değişimler ve anlayışlar ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tanzimat dönemi, Meşrutiyet Dönemi, Cumhuriyet Dönemi, tarih çalışmaları, tarihçilik anlayışı

¹² Yüksek Lisans Öğrencisi., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Anabilim Dalı, betulltoklucu@gmail.com

NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

BANKACILIK VE FİNANS ÖĞRENCİLERİNİN İSLAMİ BANKACILIK ALGISI

Beyza BAŞÖZ¹³

Özkan HAYKIR¹⁴

İslami bankacılık veya diğer bir ismiyle katılım bankacılığı günümüzde popülerliğini artırmaktadır. Özellikle Müslüman nüfusun yoğun olduğu ülkelerde hızla artan islami bankacılık sistemi son yıllarda ülkemizde de artış göstermiştir. Ülkemizdeki yabancı sermayeli katılım bankalarına ek olarak Türk sermayeli özel bankalar ve devlet bankaları da katılım bankaları açarak bu artışa destek sağlamışlardır.

İslami bankaların artmasına rağmen bu bankaların geleneksel bankalardan nasıl ayrıştığı konusu günümüzdeki en büyük sorunlardan birini oluşturmaktadır. Genel kanı katılım bankaları ile islami bankalar arasında bir fark olmadığı, sadece uygulanan yöntemlerin isimlerinin farklı tanımlandığı üzerine olmaktadır. Ancak konunun uzmanları geleneksel bankacılık ile islami bankacılık arasında temelde birçok farklılık olduğunu savunmaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı, bankacılık ve finans öğrencilerinin, islami finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesidir. Öğrencilerin finansal okuryazarlık ile islami finansal okuryazarlık arasındaki farkı bilip bilmedikleri araştırılacak, islami finansal terimlere (mudaraba, müşareke, murabaha, istisna, karz-ı hasen vb.) ne kadar aşina oldukları, katılım bankacılığı hakkındaki fikirleri, bilgi düzeyleri gözlemlenecektir.

Araştırmada, çalışmanın konusu dikkate alınarak nicel araştırma yöntemi kullanılacaktır. Araştırma tekniği olarak, yüksek sayıda kişiye ulaşmayı gerektiren çalışmalar için ideal bir veri toplama yöntemi olan anket uygulaması tercih edilecektir. Araştırmanın evrenini oluşturan bankacılık ve finans öğrencilerinin tercih edilme sebebi, bankacılık ve finans bölümü öğrencilerinin sektörel bilgileri, finansal bilgileri farklı bölüm öğrencilerine göre daha iyi olduğu düşünülmüştür. Bankacılık, finans gibi alan dersleri gören öğrencilerin islami finansal okuryazarlık düzeyleri, katılım bankacılığı hakkındaki bilgi düzeyleri araştırmanın ana hedefini ortaya koymaktadır. Araştırmanın örneklemini daha doğru sonuçlar almak için, geniş tutulacak, farklı üniversitelerdeki bankacılık ve finans bölümü öğrencilerine anket uygulanacaktır. Farklı üniversitelerdeki bankacılık ve finans bölümü öğrencilerine, finansal tutum, finansal davranış, finansal okuryazarlık ve islami finansal bilgi düzeylerine ilişkin sorular yönlendirilecektir ve alınan cevaplar sonucunda analizler yapılacaktır. Araştırma bu yönüyle literatürde bir ilk olma özelliği taşımaktadır. Çalışmanın bu doğrultuda literatüre önemli katkıları olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Katılım Bankacılığı, Faizsiz Finans, İslami Finansal Okuryazarlık

¹³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bankacılık ve Finans Anabilim

Dalı, basozbeyza.66@gmail.com

¹⁴ Dr.Öğr.Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İİBF, Bankacılık ve Finans Anabilim Dalı, ohaykir@ohu.edu.tr

SEÇİLMİŞ MAKROEKONOMİK DEĞİŞKENLERİN BORSA LİKİDİTESİNE ETKİSİ: PANEL VERİ ANALİZİ

Bilal KAÇMAZ¹⁵

Recep KOÇ¹⁶

Dünya genelinde küresel ticaret menkul kıymet borsaları üzerinden yürütülmektedir. Borsalar fon ihtiyacı olan ve fon fazlası olan yatırımcıları bir araya getiren bir platformdur. Bu platformun etkin olması yani aktif bir şekilde sürekli alım-satımın yapılabilir olması gerekmektedir. Küresel ticaret alım satımında hızlı olmaya sevk eder. En hızlı alım-satım ise nakit olarak yapılan alışverişlerde gerçekleşir. Bu açıdan piyasaların etkin olması gerekmektedir. Borsalarda ise bu etkinliği ölçmenin bir yolu ise likiditedir. Likidite hem borsalar açısından hem yatırımcılar açısından önemli bir kavramdır. Borsalar temelde yatırımcılar ve borsaya kote olan firmalardan oluşmaktadır. Küresel dünyada özellikle yatırımcılar için likidite çok önemlidir. Yatırımcılar yatırım yapmadan önce varlıkların öngörülen likiditesini ve potansiyel kazançlarını ölçmek istemektedir. Borsalar nezdinde likidite, yatırımcıların piyasadaki hareketliliğine karşılık vermesinin göstergesidir. Çünkü likit olan yani nakde dönüşme hızı yüksek olan bir piyasada yatırım riski bir o kadar azdır. Dolayısıyla borsaların likit olması yerli ve yabancı yatırımcıları etkilemektedir.

Finans literatüründe makroekonomik değişkenler ile likidite arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar oldukça azdır. Chen ve Mahajan (2010) yaptıkları çalışmada 34 ülkenin firma likiditesini etkilemesi düşünülen birden çok makroekonomik değişkeni (GSYİH büyümesi, enflasyon, faiz oranı, devlet bütçe açığı, kredi yayılımı) ele aldığı çalışmada firma likiditesini etkileyen makroekonomik faktörlerin neredeyse her ülke için farklılık gösterdiğini tespit etmiştir.

Bu çalışmada seçilmiş makroekonomik değişkenlerin (faiz, enflasyon ve büyüme) likiditeye olan etkisi araştırılmıştır. Çalışmada veri setini 5 Avrupa Birliği ülkesinin (Belçika, Almanya, İspanya, Fransa ve İtalya) Ocak 2012 - Aralık 2018 dönemleri arasındaki verileri oluşturmuştur. Firma likiditesinin ölçülmesinde ise finans literatüründe çokça kullanılan Amihud (2002) likidite ölçütü kullanılmıştır. Çalışmamızda öncelikle Peseran CD testi, Rassal ve Sabit Etki Testleri ve bu ikisinin karşılaştırıldığı Hausman testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda makroekonomik göstergelerden likiditeye herhangi bir etki olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Makroekonomik Değişkenler, Borsa, Likidite, Panel Veri Analizi

¹⁵ Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bankacılık ve Finans Bölümü, bilal.kacmaz@mail.ohu.edu.tr

¹⁶ Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bankacılık ve Finans Bölümü, recep.koc@mail.ohu.edu.tr

Alternatif Parmak Pozisyonlarının Flüt Eğitiminde Kullanım Durumuna Yönelik Uzman Görüşleri

Ümit KOÇ¹⁷

Özet

Flüt eğitiminde alternatif parmak pozisyonlarını ve kullanımına yönelik uzman görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma nitel bir yaklaşımla durum çalışması olarak yürütülmüştür. Araştırmanın katılımcılarını tipik örnekleme yoluyla seçilmiş Türkiye'nin beş farklı mesleki flüt eğitimi veren kurumunun sekiz uzman eğitimcisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak için 7 soruluk bir yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Sekiz katılımcının her biri ile görüşmeler yüz yüze gerçekleşmiş ve veriler yazıya dökülerek içerik analizine tabi tutulmuştur. Analiz sonucunda elde edilen bulgular tablolaştırılarak yorumlanmıştır. Araştırmanın sonucunda alternatif parmak pozisyonlarının flüt çalma tekniğinin gelişimine yönelik muazzam bir katkısı olduğu ortaya çıkarken, konu ile ilgili basılı ve görsel kaynakların eksikliğine dikkat çekilmiş, ayrıca yoğun bir şekilde alternatif parmak pozisyonlarının kullanıldığı perde ve eserlere de örnekler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Flüt, flüt eğitimi, geleneksel parmak pozisyonları, alternatif parmak pozisyonları.

¹⁷ Bartın Üniversitesi ÖYP'li Araştırma Görevlisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Öğrencisi, Ankara.

**WEB TASARIM İLKELERİ BAKIMINDAN GÜZEL SANATLAR
FAKÜLTELERİNİN WEB SAYFALARININ ANALİZİ: ANKARA’DA BULUNAN
VAKIF VE DEVLET ÜNİVERSİTELERİ ÖRNEĞİ**

Burcu COŞGUN OVALI¹⁸

Sena COŞKUN¹⁹

Sürekli gelişerek yaygınlaşan iletişim teknolojileri ile özellikle de internetle birlikte bilgi, her yerde ulaşılabilecek bir niteliğe bürünmüştür. Söz konusu değişim, kuruluşlar için hedef kitleleriyle interaktif bir iletişim kurma gereksinimini doğurmuş; bu gereksinimi hızlı ve etkin bir biçimde karşılama ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Zira, birer eğitim kurumu olan üniversiteler de bu değişimden etkilenmiştir. Üniversiteler, web sayfaları üzerinden birçok veriyi, gerçek ve potansiyel kitlelerine ulaştırırken; birçok kullanıcı da bu sayfalar aracılığıyla, üniversitelerle ilgili ihtiyaç duyduğu bilgilere doğru ve hızlı bir biçimde ulaşabilmektedir. Ki, kurumsal web sayfalarının günümüzde bir kuruluşun kendini tanıtmaya için en güçlü araçlardan birine dönüştüğü görülmektedir. Yükseköğretimin ve bilimin merkezi olan üniversitelerin akademik birimleri için de kurumsal web siteleri, rekabetin her geçen gün arttığı, teknolojik ilerlemenin hızla geliştiği günümüzde büyük önem taşımaktadır. Nitekim, tasarım ilke ve kurallarına önem verilerek oluşturulan web siteleri, üniversitelerin ve akademik birimlerinin tanıtımında da etkin rol oynamaktadır.

Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi yönteminden yararlanılan bu çalışmada, tasarım ilkelerini belirlemek amacıyla web sayfalarının içeriğiyle ilgili literatür taranmış ve web sayfalarının çözümlenmesi için bir ölçüt oluşturulmuştur. Çalışmanın kapsamı, “sanat, tasarım ve estetik” alanında eğitim veren güzel sanatlar fakültelerinden oluşmaktadır. Çalışmada sundukları 4 yıllık lisans eğitimi boyunca, tüm eğitim-öğretim süreçlerinde görselliğe ve estetiğe vurgu yapan güzel sanatlar fakültelerinin “yalınlık, tutarlılık-görsel süreklilik, açıklık, denge, görsel hiyerarşi, vurgu, ritim, oran-orantı, uyum-bütünlük” gibi web tasarım ilkelerini önemli oranda dikkate aldıkları varsayımından yola çıkılmıştır. Çalışmanın örneklemini ise üçü devlet, üçü de vakıf üniversitesi olmak üzere, Ankara’daki üniversitelerin güzel sanatlar ve tasarım fakülteleri olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi (GSF), Hacettepe Üniversitesi GSF, Hacı Bayram Veli Üniversitesi GSF, Atılım Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (GSTMF), Başkent Üniversitesi GSTMF, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi GSTMF, web tasarım ilkeleri (yalınlık, tutarlılık, açıklık, denge, görsel hiyerarşi, vurgu, oran-orantı, uyum ve ritim) açısından ayrı ayrı incelenmiştir. Ankara’da bulunan güzel sanatlar fakültelerinin web sitelerinin tasarım ilkeleri bakımından incelenerek eksikliklerinin tespit edilip, çözüm önerileri sunulmasının amaçlandığı çalışmada, sonuç olarak vakıf üniversitelerine nispeten devlet üniversitelerinin web sitelerini tasarım ilkeleri bağlamında daha etkin kullandıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *İnternet, Web Sitesi, Tasarım, Güzel Sanatlar*

¹⁸ Yüksek Lisans Öğrencisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, burcu.cosgun@hotmail.com
¹⁹ Dr. Öğr. Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, GSF, senacoskun@aku.edu.tr

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ DEMOKRATİK VE ÇOĞULCU TOPLUMDAKİ YERİ

Burçin BÜYÜKBAĞCIOĞLU*

Tuğba YOLCU**

Özet

Küreselleşme olgusu ile birlikte sivil toplum kuruluşları, günümüz toplumlarında her ülkede önemi artmakta olan ve demokratik yaşamın baskı aygıtında rol alan bir aktördür. Sivil toplum kuruluşlarının bağımsız ve gönüllü olarak hareket etmelerinin yanı sıra şeffaf ve hesap verilebilirliğe sahip olması gerçek bir temsil niteliği taşıdığını ve katılımcı demokrasinin etkinliğini ortaya koymaktadır. Bu düşünceden hareketle çalışmanın amacı, geçmişten günümüze Türkiye’de sivil toplum kuruluşlarının etkinliğini ve verimliliğini inceleyerek demokratikleşme ile birlikte geçirdiği değişimlerin toplum içerisinde yarattığı farklılıkları ortaya koymaktır. Ancak devlet veya sivil toplumun demokratik değerleri benimseyememiş olmasından ya da devletin/siyasetin sivil toplum kuruluşlarına müdahalesinden dolayı çeşitli sorunlar yaşanmaktadır. Sonuç olarak, sivil toplu yapılanmasının devlet aygıtına karşı mesafeli durmaması durumunda demokrasiye olan etkileri azalacaktır. Bu durum demokratik sivil toplum kuruluşlarının gelişim göstermesine engel bir durum olmakta ve devlet kontrolündeki örgütlenmelerin demokratik değerlerini ortadan kaldırmaktadır. Çalışmada tüm bu sorunlar literatür taramasından faydalanılarak tarihsel süreç içinde analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sivil Toplum Kuruluşları, Toplum, Demokratik Yaşam, Çoğulculuk.

Jel Kodu: H83, J51, J58

THE ROLE OF CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS IN DEMOCRATIC AND MULTIPLE SOCIETY

Abstract

With the phenomenon of globalization, non-governmental organizations are an important actor in today's societies in every country. The fact that non-governmental organizations act independently and voluntarily, as well as being transparent and accountable, is a real representation and demonstrates the effectiveness of participatory democracy. Starting from this idea of the purpose of our work, from past to present the effectiveness of civil society organizations in Turkey and the gaps created in society by examining the democratization of its changes with efficiency. However, in the relationship between the state and civil society; There are various problems due to the inability of democracy to be fully internalized by the state and civil society or because of the interference of the state / politics with non-governmental organizations. As a result, the close proximity of civil society organizations to the state and politics weakens their contribution to democracy. This situation prevents the development of democratic non-governmental organizations and eliminates the democratic values of state-controlled organizations. In the study, all these problems were analyzed in the historical process by making use of the literature review.

Key Words: Non-Governmental Organizations, Society, Democratic Life, Pluralism.

Jel Codes: H83, J51, J58

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, SBE, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

** Doç.Dr. , Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM KALİTESİ VE SÜREKLİ KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Buse Sulu*

Burak Emre Dirier**

*Ankara Üniversitesi, Sporda Psikososyal Alanlar Anabilim Dalı

** Bartın Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Özet

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin yaşam kalitesi ve sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesidir. Araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılında Pamukkale Üniversitesinde farklı fakültelerde öğrenim 129 kadın ve 171 erkek olarak 300 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Veriler SPSS Statistics 20 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Öğrencilerin fiziksel ve sosyolojik özelliklerine ilişkin bilgilerini sorgulayan kişisel bilgi formu, yaşam kalitesinin değerlendirilmesinde Nottingham Sağlık Profili (NSP) ve Sürekli Kaygı Düzeyi Ölçeği (Öner ve Le Compte, 1983) kullanılmıştır.

Öğrencilerin 111'i (% 37) fiziksel aktivite yapıyor, 189'u (% 63) düzenli olarak fiziksel aktivite yapmıyordu. Fiziksel aktivite yapanlar ile fiziksel aktivite yapmayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Öğrencilerin 129'u (% 43) kadın ve 171'i (% 57) erkektir. NSP toplam değerleri ile NSP alt parametreleri ile çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Sürekli kaygı seviyesi ile yaşam kalitesi alt boyutlarının tümünde pozitif anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Sürekli kaygı seviyesi arttıkça yaşam kalitesi azalmaktadır. Yani yaşam kalitesi ölçeğinde bulunan olumsuz ifadeler ile sürekli kaygı ölçeğinde bulunan olumsuz ifadeler doğru orantılı olarak artmakta ya da azalmaktadır. Sonuç olarak öğrencilerin yaşam kalitesi üzerinde sürekli kaygı düzeyinin etkili olduğunu söyleyebiliriz. Başka bir deyişle, yaşam kalitesi öğrencilerin sürekli kaygı düzeyi ile doğru orantılı olduğundan yaşam kalitesi artırıldığında sürekli kaygı düzeyinin azalmasını etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencisi, Fiziksel Aktivite, Yaşam Kalitesi, Sürekli Kaygı

INVESTIGATION OF UNIVERSITY STUDENTS 'QUALITY OF LIFE AND ANXIETY LEVEL CONTINUOUS

Abstract

The aim of this study was to investigate the quality of life and trait anxiety levels of university students. The study was conducted on 300 students, 129 females and 171 males, studying at different faculties at Pamukkale University in the 2017-2018 academic year. Data were analyzed using SPSS Statistics 20 program. The personal information form that questioned the students' knowledge about their physical and sociological characteristics, Nottingham Health Profile (NSP) and Continuous Anxiety Scale (Öner and Le Compte, 1983) were used to evaluate the quality of life.

While 111 (37%) of the students were doing physical activity 189 (63%) were not doing physical activity regularly. A statistically significant difference was found between those who do physical activity and those who do not ($p < 0.05$). 129 (43%) of the students were female and 171 (57%) were male. A statistically significant difference was found between NSP total values and NSP sub-parameters and gender of university students participating in the study ($p < 0.05$). A significant positive correlation was found in all trait anxiety levels and quality of life sub-dimensions. As the level of trait anxiety increases, quality of life decreases. In other words, negative expressions in quality of life scale and negative expressions in continuous anxiety scale increase or decrease in direct proportion. As a result, we can say that trait anxiety levels of students to be effective on quality of life. In other words, when quality of life is directly proportional to students trait anxiety with increased quality of life affects the reduction of trait anxiety.

Key Words: University Student, Physical Activity, Quality of Life, Continuous Anxiety

HÜSEYİN FAHRETTİN DEDE’NİN ACEMAŞIRAN MEVLEVİ AYİNİ’NİN MAKAMSAL ANALİZİ

²⁰Bülent KOYUNCU

ÖZET

Bu araştırmada Hüseyin Fahreddin Dede’nin Acemaşiran makamındaki Mevlevi ayini, makam ve form anlayışı açısından incelenecek ve müziğin Tanrı insan ilişkisinde aracı bir rol üstlendiği Mevlevi ayin formu üzerinde durulacaktır. Bu çalışmadaki analiz yöntemi; makamın çeşni, geçki ve form açısından incelenerek, analiz yönteminin diğer ayinlerinde incelenmesinde katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Mevlevi ayinleri Mevlevihanelerde yetişmiş bestekârlar tarafından bestelenmiş içerisinde selam adı verilen bölümlerin yer aldığı, form açısından çeşitli kurallara dayanarak bestelenen eserlerdir. Herbir selamın sembolik anlamlarının yanı sıra her ayinin verdiği haz ve makamsal unsurlar hissiyat ile birleşerek bize Tanrısal boyuttaki ve bu dünyadaki yaratılışımızın asıl sebebi olan Tanrıya dönme ve kavuşma arzusunu hatırlatmaktadır. Ayinlerin incelenmesindeki makamsal unsurlar göz önüne alındığında durumu makam, çeşni, geçki ve sema yönünden incelemenin yanı sıra ayin formunun Tanrı-insan ilişkisinde üstlendiği rolü göz ardı etmemek gereklidir. Çünkü ayin müziği ve bu müziğin bütün unsurları bu formun manevi işlevi doğrultusunda gelişim göstermiştir. Bu çerçevede gelişim gösteren ayin müziği Mevlevihanelerde icra edilen ulvi bir müzik algısını yansıtırken diğer bir taraftan Türk müziğini sanat değeri bakımından en önemli formları arasına yerleştirmiştir. XIX. Yüzyıl Mevlevi müziğinde gelişmelerin olduğu bir dönem olmuştur. Bu dönemde Abdul Baki Nasır Dede, Mehmed Celaledin Dede ve Hüseyin Fahreddin Dede musiki ve nazariyat ile ilgilenmiş kendilerinden sonraki kuşaklara öncülük etmişlerdir. Hüseyin Fahreddin Dede’nin Acemaşiran Mevlevi ayinini incelerken daha önce yapılan çalışma ve araştırmaları da inceleyerek analiz konusundaki teknik ve manevi boyut ele alınacak ve nazari olarak da incelenecektir. Acemaşiran Mevlevi ayini Klasik Türk müziğinin sanat değeri bakımından en önemli eserlerindendir. Mevlevi ayinlerinin incelenmesi ile ilgili belirleyici gelişmiş bir metot sistemi tam olarak oturmuş değildir. Acemaşiran ayini inceleme ve analiz metodu diğer ayinlerinde incelenmesine yeni bir ışık tutacağı düşünülmektedir. Hüseyin Fahreddin Dede’nin Acemaşiran ayinindeki makam, usul ve form anlayışı incelenirken; yöntem olarak nazari bakımdan işleniş tarzı, enstrüman icrası ve törenlerin yapısı ve etkileri’de incelenecektir. Öncelikle bilgisayar ortamına aktarılan Acemaşiran ayini birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü selamlar ile ele alınarak ölçü-ölçü, cümle-cümle geçkileri ve çeşnileri ile incelenecektir. Teknik bakımdan incelenen Acemaşiran Mevlevi ayini, bölüm-bölüm incelenip manasal derinliklerinden bahsedilecektir. Mevlevi ayinleri hakkında literatür araştırılması yapıldığında analiz ve teknik inceleme konusunda bazı ayinlerin incelemeye alındığı (Saba, Ferahfeza, Hüzzam) görülmektedir. Acemaşiran Mevlevi ayini hakkında çeşitli araştırmalar yapılmış fakat teknik ve analiz yönünden bir araştırmaya ulaşılammıştır. Türk müziğinin en büyük yapıtları sayılan Mevlevi ayinlerin analizleri ve incelenmesi hususundaki metotların yetersizliği ayinlerin en ince ayrıntısına kadar incelenmesini gerekli kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hüseyin Fahreddin Dede, Acemaşiran Mevlevi ayini, Mevlevilik
Makamsal Analiz, Sema

²⁰ Yüksek Lisans Öğrencisi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı,
bkoyuncu@ohu.edu.tr

ÇEVRESEL BİR VERGİ OLARAK KARBON VERGİSİ VE ETKİLERİ

BÜŞRA EROĞLU²¹

SEYFİ YILDIZ²²

Fosil yakıtların çevreye verdiği zararın temel sebebi, bu yakıtların yanmaları ile oluşan ve sera gazları içerisinde yer alan karbondioksit gazının atmosferde yoğunlaşmasıdır. Doğal denge sebebiyle atmosferde bulunan karbondioksit gazı belirli bir oranda olmalıdır. Lakin insanoğlunun hem kendine hem de çevreye verdiği zararlar nedeniyle atmosferde var olan karbondioksit yoğunluğu artmaktadır. Bu artış ile birlikte çevrenin ve insanlığın sonunu getirebilecek olan küresel ısınma problemi karşımıza çıkmaktadır. Berlin İklim Değişimi Çerçeve Anlaşması için 120'den fazla ülke bir araya gelmiş, 1995 yılında yapılan ölçümler atmosferdeki karbondioksit miktarının 150.000 yıldır görülen tüm oranların üzerinde olduğu belirlenmiştir. Küresel ısınmaya neden olan sera gazı emisyonlarının tamamen yok edilmesi mümkün değildir. Bu nedenledir ki bu emisyonların azaltılması ve etkilerinin hafifletilmesi için ulusal ve uluslararası çerçevede çözümler aranmaktadır. Bu doğrultu da pek çok çevre vergileri konmuştur. Lakin yukarıda bahsettiğimiz şekilde oluşan ve çevreye zararı oldukça fazla olan gazların etkisini azaltmak suretiyle karbon vergisinin ortaya çıkması kaçınılmaz bir hal almıştır. Bir tür çevre vergisi olan karbon vergisi de fosil yakıtların neden olduğu küresel ısınma sorununa kaynak olan sera gazı emisyonlarının neden oldukları ekonomik dışsallıkların içselleştirilmesini desteklemekte ve negatif dışsallıkların fiyat mekanizması yoluyla içselleştirilmesini savunan "Pigouvian Vergi Yaklaşımı" adı altında bir sınıfa tabi olmaktadır. CO2'nin kullanılması ve enerji tasarrufu sağlaması adına kullanılan araçlardan biri olarak karbon vergisinin temel amacı; atmosferdeki miktarı günden güne artan sera gazlarının yol açtığı küresel ısınma probleminin önlenmesi için çözüm bulmak ve yakıt tüketiminin neden olduğu negatif dışsallıkları olabildiğince azaltmaktır. Karbon vergisinin dizaynı iki ana temelden oluşmaktadır. Bunlardan birincisi, konulan verginin tarafsız olmasıken ikincisi ise optimal verginin belirlenmesi gereğidir. Bu iki şartın gerçekleşmesi için de iki zorluk mevcuttur. Karbon vergisinin çeşitli amaçları olmasına karşın bunlardan en önemlisi emisyon azaltma fonksiyonuna sahip olmasıdır. Etkili karbondioksit emisyonu kontrolü olması için karbon vergisinin her fosil yakıtın karbon içeriği ile orantılı olması gerekmektedir. İlk emisyon vergisi uygulaması 1990 yılında Finlandiya'da karbon vergisi ile olmuştur. Ardından Norveç'te de karbon vergisi 1991 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Bu vergi yürürlüğe girdikten sonra ülkede enerji santrallerinin neden olduğu karbon salınımı %21 oranında azalmıştır. Karbon vergisinde mükellefiyet vergiyi doğuran olaya bağlı olarak meydana gelmektedir. Kanunlarca belirlenmiş olan karbondioksit tavan sınırı aşılmış ise vergilendirme ortaya çıkacaktır. Fakat karbon vergisinde mükellefiyet tespiti zor olacağından ötürü vergilendirme işleminin tespiti fosil yakıtlarının üzerine vergi tarhı yapılarak meydana gelmektedir. Karbon vergisi kara, deniz, hava yolu taşımacılığında görüldüğü gibi sanayi sektöründe de görülmektedir. Bu sebeptendir ki konusu açısından da etki alanı oldukça geniştir. Mükellef olarak ise fosil yakıt tüketirken çevreye karbondioksit gazı salan kişi veya kurumlar olarak nitelendirilmektedir. Emisyon vergisinin matrahı hesaplanırken kirliliğe neden olan atık maddesinin türü ve miktarı esas alınarak belirlenmektedir. Karbon vergileri çevresel nedenlere dayalı olarak sera gazı emisyonlarının azaltılması amacı ile çok farklı şekillerde tanıtılmıştır. Çalışmamızda karbon vergisinin neden ve sonuçları incelenmiştir. Karbon vergisine neden ihtiyaç duyulduğu ve hangi ülkelerde neden uygulandığı somut değerlerle desteklenmiş bulunmaktadır. Çevre sorunlarıyla mücadele de karbon vergisinin önemi ve nasıl vergilendirildiği neden ihtiyaç duyulduğu çalışmamızda yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Küresel Isınma, Çevre Vergileri, Karbon Vergisi

²¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi, İİBF, Busraeroglu9@gmail.com

²² Prof. Dr. Seyfi Yıldız, Kırıkkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, seyfiyildiz@hotmail.com

ATATÜRK DÖNEMİ MİLLİLEŞTİRME POLİTİKASI

Can Aykaş²³

1929 ekonomik krizi dünyadaki hemen hemen tüm ülkeleri doğrudan veya dolaylı olarak etkilemiştir. Kriz döneminde devletler genel olarak ekonomiye müdahil olmuş, korumacı-devletçi politikalar uygulamaya başlamıştı. Temeline bakıldığında bu iki kriter çerçevesinde şekil alan dönemin iktisat politikaları, doğal olarak her ülkenin kendi koşullarına göre uygulamada çeşitlilikler göstermişti. Türkiye’de devletin ekonomiye müdahale politikası zayıf sanayiye güçlendirmek ve yeni kurulan rejimi ekonomide de milli egemenlik kurarak sağlamlaştırmak hedefleri doğrultusunda ilerlemiştir. Bu doğrultuda millileştirmeler de gündeme gelmiştir.

Bu çalışmada, Atatürk dönemi millileştirmeler ele alınacaktır. İncelenen zaman aralığı millileştirmelerin fiili olarak başladığı 1920 ile Atatürk’ün aramızdan ayrıldığı 1938 yılları arasındadır. Makalenin ana konusu millileştirmeler olduğundan, özellikle 1930’lu yıllarda devletçilik politikası kapsamında inşa edilen yeni demiryolları, yeni madencilik faaliyetleri, yeni enerji santralleri konu dışında bırakılmıştır. Bununla birlikte çalışmanın inceleyeceği zaman aralığı gereği, 1938 sonrası gerçekleşen millileştirmeler de inceleme dışında bırakılmıştır.

Sanayileşme yalnızca yeni fabrikalar kurulması demek değildir. Kurulan fabrikaların işlemesi, hammaddenin fabrikalara, üretilen ürünlerin de iç ve dış pazara ulaştırılması gibi altyapısal faktörler de sanayileşme politikalarının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Türkiye’de millileştirmeler sanayileşme döneminde sanayiye besleyecek olan altyapının devletin kontrolüne girmesi etrafında şekillenmiştir. Demiryolları, limanlar, madenler, elektrik üretimi ve dağıtımı gibi sanayileşme açısından son derece önemli olan altyapı, devletçilik döneminde millileştirilmiştir.

Millileştirme kavramının ideolojik değil, siyasi bir kavram olması nedeniyle tanımında da çeşitli farklılıklar gözlemlenmektedir. Millileştirmelerin uygulanma biçiminin ülkeden ülkeye değişmesi sebebiyle tanımı konusunda bir ortaklık bulunmamaktadır.

Millileştirmelerin yoğunlaştığı 1930’lu yıllardan önce, 1923 sonrası Türkiye’nin iktisadi durumunun ve bu dönemde gerçekleşen millileştirmelerin incelenmesi, 1930’lardaki millileştirmelerin neden daha sistematik bir hale geldiğinin anlaşılabilmesi açısından faydalı olacaktır. Millileştirmelerin ilk adımları demiryolları ve limanların millileştirilmesiyle bu yıllarda uygulanmış olsa da millileştirmelerin 1930 sonrasında arttığı görülmektedir. 1923-1929 dönemi ile 1930’lu yıllar arasındaki ekonomi politikasının hedeflerinin benzer, ancak Türkiye’yi bu hedeflere ulaştıracak olan ekonomi politikaları açısından birbirinden farklı olduğu ve millileştirmelerin de bu farklılık sonucunda 1930 sonrası daha etkin hale geldiği söylenebilir.

1930 yılından itibaren ise Türkiye iktisadi anlamda önemli bir dönüşüm sürecine girmişti. 1930’lu yıllara girilirken, 1929 ekonomik krizi, Türkiye’nin Lozan Antlaşması’na göre gümrük tarifelerini kendi inisiyatifli ile belirleme hakkı ve Osmanlı’dan kalan dış borçların ilk taksitinin ödenmesi gibi iktisadi açıdan önemli olaylar aynı yıl içerisinde gerçekleşmiştir.

Bir ülkenin temel iktisadi araçlarının kendi elinde bulunması söz konusu ülke için oldukça önemli bir avantajdır. Bununla birlikte bu araçları besleyecek olan altyapı araçlarının da ülkenin kendisine ait olması bir o kadar önemlidir. Cumhuriyet döneminde Osmanlıdan kalan ekonomik miras ülkeyi kuran kadroların omuzlarında ağır bir yük olmuştur. Sanayileşen Avrupa’nın dibinde sanayisi neredeyse sıfıra yakın olan Türkiye, sanayisini kurmak için çeşitli girişimlerde bulunmuş, istediği verimi alamayınca kendi sorununu kendisi çözmüştür. Bunun altyapılarını da millileştirerek süreci tamamlamıştır.

Atatürk dönemi millileştirmeler, yeni kurulan cumhuriyet için son derece önem arzeden bir politikadır. 1920’de fiili olarak başlayan millileştirmeler 1940’a kadar bir süreklilik ve bütünlük içinde sürmüştür. Sürecin sonunda yabancılar ekonominin kontrolünden çekilmiştir. Millileştirmelerin devletçilik çatısı altında işlediği dönem, en etkili dönemi olmuştur. 1930 sonrası millileştirmeler ülkenin en temel altyapı araçları olan demiryollarının, limanların, madenlerin, elektrik ve suyun devletin eline geçmesini sağlamış, Osmanlı’dan devralınan sömürge ülke, önemli kaynaklarını kendi elinde toplayarak üreten bir ülkeye dönüşmüştür.

Millileştirmenin tanımı net olmasa da Türkiye’deki uygulanış biçimine bakılarak tanımı yapılabilir. Türkiye açısından cumhuriyet döneminde millileştirme, yabancıların elinde bulunan şirketlerin devlet tarafından satın alınması şeklinde tanımlanabilir. Devlet tarafından uygun fiyatlara alınan bu şirketlerin, stratejik açıdan son derece önemli altyapı sektörlerinde faaliyet gösteriyor olmaları millileştirmelerin ana hedefinin ne olduğunu

²³ Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi, TİTE, canaykas@hotmail.com.

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

bizlere gösteriyor. 1930'lu yıllarda tarım ürünlerinin ve diğer hammaddelerin sanayi tesislerine ulaştırılması veya doğrudan iç ve dış pazara ulaştırılması, sanayi tesislerinde üretilen ürünlerin de aynı şekilde iç ve dış pazara ulaştırılması, üretim için gerekli enerji ihtiyacının devletin kontrolüne girmesi, yaklaştığı öngörülen 2. Dünya Savaşı öncesi ülkenin demir ve denizyollarının kendi kontrolünde olması gibi önemli kazanımlar Türkiye'nin kalkınmasına ve kısa süreliğine de olsa ekonomik açıdan bağımsızlığını sürdürebilmesine imkân sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Atatürk, millileştirme, Türkiye Cumhuriyeti, iktisat politikaları.

BATI TRAKYA GÜMÜLCİNE'DE HİDİRELLEZ'DE SÖYLENEN MANİLER

Chilal MOLLA ACHMET²⁴

Öz

Batı Trakya bugün Yunanistan sınırları içinde olup karasal Yunanistan'ın Kuzey Doğusunda yer almaktadır. Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığı ise; 24 Temmuz 1923 Lozan Barış Antlaşması ile mübadele dışı tutularak Yunanistan sınırları içerisinde bırakılmış önemli bir Türk topluluğudur. Batı Trakya Türklerinin söyledikleri maniler çeşitli zamanlarda ve farklı yerlerde söylenilmiştir. Bu çalışmada Batı Trakya'nın Gümülcine şehrinde Hıdırellez şenliğinde söylenen maniler ele alınmıştır.

Hıdırellez, Türk dünyasında bilinen mevsimlik bayramlardan biridir. Gümülcine'de Hıdırellez'den bir gün önce akşam ezanına yakın mahallenin genç kızları içi su dolu bir çömleğe kendileri için değerli olan bir obje bırakırlar. Akşam ezanından sonra çömlek bir gül ağacının altına bırakılır. Çömleğin üzerine kilim konulur ve kızların hep birlikte bez parçalarından diktikleri "bez bebek" kilimin üzerinde çömleğe oturtulur. Hıdırellez gününün sabahı, sabah namazından sonra yaşı büyük olan kız; bez bebeği çömleğin üzerinden alır ve kilimi açar. İlk maniyi çömleği ilk açan kız söyler ve elini çömleğe daldırarak suyun içinden bir obje çıkartır. Çıkarılan objenin sahibine "Maniye başlayalım, Şeytanı taşıyalım, Bu mani kime çıkarsa, Düğününe başlayalım" der ve sırayı çıkarmış olduğu objenin sahibine devreder. Çömleğin içindeki objeler bitene kadar sırayla mâni söylenilir. Mâni söyleme etkinliği tamamlanınca kızlar ellerine darbukaları alarak türküler söyleyip eğlenirler. Hıdırellez'i böylelikle kutlamış olurlar.

Bu çalışma Batı Trakya Gümülcine'de Hıdırellez şenliğinde eskiden yapılan bir gelenek olan mâni söyleme geleneğinin günümüzde yok olduğunu göstermektedir. Manilerin Türk kültüründe oldukça önemli bir yeri vardır. Çünkü söylenen maniler sadece dört satırlık şiirlerden ibaret değil, aslında o bölgede bulunan halkın duygularını, yaşamlarını açığa çıkaran edebi şiirlerdir. Yapılan çalışmanın Türk kültürüne bir katkı sağlayacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Batı Trakya/ Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığı/Batı Trakya'da Hıdırellez/ Hıdırellez'de Söylenen Maniler

FOLK TALES SUNG IN HİDİRELLEZ IN WESTERN THRACE KOMOTINI

Abstract

Today Western Thrace is located in the North East of Greece. Western Thrace Muslim Turkish Minority is an essential Turkish community that has been kept out of population exchange and left in Greece with the Treaty of Lausanne in 24th July 1923. In this study, the folk songs sung in Hıdırellez festival in city of Komotini in Western Thrace are discussed.

One day before Hıdırellez in Komotini, the young girls, leave something valuable of themselves in a pot filled with water then they put the pot under a rose tree. A rug is placed on the pot and the "rag doll" which sewn by the girls is placed on the pot covered with rug. On the morning of Hıdırellez day, the older girl takes the doll from the pot and uncovers the rug. The first girl who first opens the pot tells the first folk song, reaches into the pot and removes an object from the water. Tells the object's owner, "Let's start the folk song, Stone the devil, Whoever this folk tale belongs, Let's start her wedding" and gives her turn to the owner of the object. They tell folk songs until the objects in the pot are finished.

This study demonstrates that folk songs have important places in Turkish culture. Because they are not only four-lined poems, in fact, they are literary poems that reveal the feelings, lives of the people in that region. We think that this study will contribute to Turkish culture.

Keywords: Western Thrace / Western Thrace Muslim Turkish Minority/ Hıdırellez in Western Thrace / Folk tales sung in Hıdırellez

²⁴ Doktora Öğrencisi, Trakya Üniversitesi, Balkan Çalışmaları, chilalachmet@trakya.edu.tr

FAILED STATES VE BÖLGESEL ÇOKLU DENKLEM: PKK/PYD, KUZEY IRAK

Çağatay TÜRK²⁵

Devlet kavramı; Antik Yunan site devletlerinden beri tartışmalara konu olmuş ve sosyal bilimlerde üzerine en çok araştırma ve inceleme yapılan kavramların başında gelmektedir. Avrupa’da ulus devletlerin ortaya çıkması ile birlikte de devlet kavramı daha kapsamlı bir şekilde araştırılır hale gelmiştir.

II. Dünya Savaşı sonrası birçok devlet bağımsızlığını ilan etmiştir. Sovyetler Birliği dağılmış, Yugoslavya içerisinden birçok bağımsız devlet çıkarak bölünmüş, Afrika’daki sömürgeler son bulmuştur.

Bu olaylar doğrultusunda dünyanın birçok yerinde devletlerin başarısızlıkları tartışılır hale gelmiş, uluslararası genel kabul gören tabiri ile ‘failed states’ yani başarısız devlet, düşkün devlet tartışmaları başlamıştır. Başarısızlık söylemi ardından devlet işleyişinde çeşitli sorunları da beraberinde getirmiştir. Bu sorunlar kimi devletlerde o denli büyük bir hal almıştır ki iç savaşırlara, bölgesel ve küresel sorunlara yol açmıştır.

Söz konusu sorunları bu sürece götüren nedenler incelendiğinde tek bir nedeninin olmadığı görülmektedir. Bu nedenlerin temelinde tarihsel etkiler bulunmakla birlikte ekonomik, toplumsal, kültürel gibi birçok etkenin varlığından söz etmek mümkündür. En nihayetinde ortaya çıkışları her ne sebepten olursa olsun etkileri her ülkede farklı sonuçlar doğurabilmekte ve farklı şekillerde yansıyabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Devlet, Düşkün Devlet, Failed States, PKK, Kuzey Irak

²⁵ Doktora Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, cagatayturkk@gmail.com

MESİHÎ DÎVÂNÎ'NDA “SÖZ, ŞİİR VE ŞÂİR”E BAKIŞ

Çiğdem ALADAĞ²⁶

15. yy, Dîvân edebiyatının kuruluş döneminin tamamlandığı bir yüzyıldır. Bu dönemdeki divan şairleri, genellikle İran edebiyatında gördükleri muhteva ve biçim özelliklerine yönelmişler. Zira o dönemlerde İran edebiyatı, her toplumu etkileyecek bir seviyededir. Türk şairlerin, Acem şairlere olan hayranlıkları da onlara benzer mazmunlar, hayaller, biçimler, terkipler kullanmalarından ve onları kendilerine örnek tutmalarından anlaşılmaktadır. Ayrıca bunu şiirde Arapça, Farsça kelimelerin artmasından, aruz kusurlarının fark edilecek derecede azalmasından da anlamaktayız. Bu yüzyıldaki edebiyatın kurucuları olarak Şeyhî, Necâtî Bey ve Ahmed Paşa gibi şairleri sayabiliriz.

Bu dönemin önemli şairlerinden biri de Mesîhî'dir. Mesîhî'nin hayatı hakkında bilgi veren şair tezkirelerini incelediğimizde ne yazık ki vahim bir durumla karşılaşmaktayız. Zira kaynaklarda, şair hakkında verilen bilgilerin çoğu ya birbirinin aktarması ya da birbirini tutmayan bilgiler içermektedir.

Mesîhî' nin II.Bayezid'in saltanat dönemlerine denk geldiği ve güzel yazı yazma ustalığı müsebbibiyle dönemin sadrazamı Atik (Hadım) Ali Paşa'ya yakın olduğu bilinmektedir. Ayrıca onun medrese öğrenimi gördüğü dönemde hattatlığa da ilgi duyduğunu hatta dönemin hat ustaları arasında anıldığını da çeşitli kaynaklarda görmekteyiz.

Bu çalışmamızda hakkında çok az bilgiye sahip olduğumuz, çoğu birbiriyle uyuşmayan bilgiler bulunan Mesîhî Dîvânî'nı inceledik ve onun şiirlerinde söz, şiir, şaire bakışı üzerine bazı yorumlar yapılacaktır.

Gözüm yaşı ile rengin sözüm bulur revnak

Virür niteki gül-i surha zîb ü fer jâle (33, 6.k/48.b)

Şâir, beyitinde jale mefhumuna değinmektedir. Jale, nasıl ki güle parlaklık, canlılık veriyorsa şairin gözyaşları da şiire parlaklık, canlılık verir. Çünkü gözyaşı gönüldeki duyguların tercümesidir. Ayrıca Mesîhî'nin bu beyitinde gözyaşı ile jale ve gül ile söz arasında leff ü neşr sanatı yapılmıştır.

Söz açsam hüsünün bir hissesinden

Uzun olurdu Yüsuf kıssasında (92, Ferrâş-oğlu Ya'küb/77.b)

Şâir, methettiği şahsa ithafen güzelliğini anlatmada kelimelerin kifayetsiz kaldığını ifade etmektedir.

Senin güzelliğinin sadece bir hissesinden, parçasından dahi söz etsem muhakkak Yüsuf kıssasından daha uzun olurdu.

Bu Mesîhî'nin kıyâmet sözleri

Şanki 'İsâdur inüp itdi zuhûr (140, 46.g/7.b)

Kıyâmet; bütün insanların dirilerek mahşerde toplanacakları gün, dünyanın sonu, ölümden sonra hayat bulmadır. Ayrıca gürlütlü karışıklık, kaynaşma, gürlütlü, patırtı, velvele anlamlarına da gelmektedir.

Mesîhî' nin şiirleri de kıyamete benzetilmiştir. Şiirleri okunduğu zaman cihanda kıyamet gününün velvelesi, kargaşası yaşanacaktır. Mesîhî, kendini Hz. İsa'ya, şiirlerini ise onun sözlerine benzetir. Şiirlerini kıyamet olarak nitelendirmesinin sebebi ise insanları çok etkilemeleri ve okundukları zaman alemi ayağa kaldıracak nitelikte olduklarını ileri sürmektedir. Bununla beraber Hz. İsa'nın kıyamete yakın tekrar dünyaya geleceği inancı da beyitte yer almaktadır.

Şâir, bir başka beyitinde yine kıyamet konusuna değinmiştir:

Mesîhî hoş kıyâmet sözlerü var

²⁶ Yüksek Lisans Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, cigdemaldg@gmail.com

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

Meger kılküñ şarîridür dem-i sūr (141, 47.g/6.b)

Mesîhî'nin o kadar hoş, güzel şiirleri var ki meğer insanları ayağa kaldıran, kargaşa çıkartan sūrun sesi bile onun kalem gıcirtısıdır.

Ger şanā'i şatmasam şi'r içre olmazdum diri

Lā-cerem şan'at gerekdür kıлмаğa kesb-i ma'āş (182, 107.g/5.b)

Mesîhî, eğer sanatlı söyleme yeteneğine sahip olmasa şâirlikten para kazanamayacağını söylemektedir. Ayrıca bu işten para kazanması da onun, devrinde kabul gören bir şâir olduğunun göstergesidir.

Ma'nā-yı cān-feşān ile şi'ri Mesîhî'nüñ

Meryem durur ki 'İsiyi almış kucağına (255, 221.g/5.b)

Hız. İsa'nın mucizelerinden biri de ölümlere can bağışlamasıdır. Mesîhî, şiirinin bakir oluşu yani daha önce hiç söylenmemiş olmasından dolayı Hız. Meryem'e benzetir. Şiiri meydana getiren kelimeler de ruhlara can vermesi, insanları dirilmesi açısından Hız. İsa'ya benzetilmiştir. Yani şiir Hız. Meryem'e, mana da Hız. İsa'ya teşbih edilmiştir. Ayrıca Mesîhî'ye göre şiirde mana sözden önce gelir. Bu yüzden mana Hız. İsa'ya benzetilmiştir. Söz, mananın somutlaşmış halidir.

Şā'rüñ lāfı çoğ ammā ki Mesîhî bendeñ

Sözlerüm bîkr durur dirse sözünñ eridur (139, 44.g/ 7.b)

Mesîhî, diğer şâirlerin şiirlerine göre kendi şiirlerinin daha orijinal, kimse tarafından söylenmemiş şiirler olduğunu savunur.

Şâirlerin sözleri çoktur ama kul Mesîhî, sözlerinin daha önce söylenmemiş, bakir (bir kız gibi) olduğunu söylüyorsa doğru söylüyordur. Çünkü o, sözünün eridir.

Bu tebliğde Mesîhî divanında söz, şiir ve şâire bakış ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: 15.yy, Mesîhî, Söz, Şiir, Şair.

KORUYUCU RUH SAĞLIĞI TEMELİNDE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK KAVRAMININ İNCELENMESİ

Damla TUFAN²⁷

Prof Dr. Şennur TUTAREL-KIŞLAK²⁸

Psikolojik sağlık stresli günümüz dünyasında bireyin iyi oluş halini korumasında ve sağlıklı şekilde yaşamına devam etmesinde önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda; mevcut çalışmada alanyazında tartışılan psikolojik sağlık kavramının tarihsel gelişimini incelemek ve koruyucu ruh sağlığı çalışmalarında psikolojik sağlık kavramının önemine vurgu yapmak amaçlanmaktadır. Psikolojik sağlık kavramı, başlangıçta çocuk ve ergenler üzerinde yapılan çalışmalarla ortaya çıkmış ve son otuz yıldır inceleme alanını giderek genişleten bir ilgi odağı haline gelmiştir. Kavramın inceleme alanı, 1920'lerde fizyolojik çalışmalarla başlamış ve bireyin homeostaz (denge) geliştirme özellikleri araştırılmıştır. Psikolojik olarak ise sağlık çalışmaları 1800'lerde bireylerin bilinçdışı savunma mekanizmalarının keşfi ile gelişimine devam etmiştir. Psikoloji alanyazında 1960'lı yıllarda bilinçli baş etme stratejileri konusundaki bilgi birikimi ve 1980'li yıllarda bireyin iyi oluş hali üzerindeki risk ve koruyucu faktörlerin belirlenmesi ile sağlık konusundaki ruh sağlığı çalışmaları hız kazanmıştır. 1990'larda ise psikolojik sağlık, bireylerin riskli bir yaşam olayı yaşadından sonra bu olayla sağlıklı şekilde baş etme gücü şeklinde tanımlanmıştır. Güncel araştırmalar kavramdan söz edebilmek için, bireyin riskli bir yaşam olayı yaşamayı, koruyucu faktörlerin bulunması ve olumlu bir çıktının gözlenmesi gerektiği konusunda birleşmektedir. Psikolojik olarak sağlam olmanın, koruyucu bir dinamik sergilediği de vurgulanmaktadır. Bu durum koruyucu toplum ruh sağlığı alanında yapılacak araştırmalar ve sağlığı etkileyen koruyucu ve risk faktörlerinin belirlenmesi açısından önemlidir. Bu nedenle farklı bağlamlarda riskli durumların tespit edilmesi ve buna bağlı olarak koruyucu faktörlerin belirlenmesi bireylerin iyi oluş hallerini muhafaza etmek için gerekli görünmektedir. Çalışmalarda psikolojik sağlık açısından risk ve koruyucu faktörlerin bireysel, ailesel ve çevresel dinamikleri olduğu, olumlu çıktıların ise bireylerin gelişimsel dönemlerinin gereklerini yerine getirebilmeleri ve psikopatoloji (ruhsal rahatsızlık) geliştirmemeleri olarak vurgulanmaktadır; ancak bireylerdeki psikolojik sağlık özelliklerinin zaman ve bağlama göre değişimlenebileceği ve bir bağlamda riskli bir duruma karşı bireyin psikolojik olarak sağlam olması söz konusu iken birey için farklı bir riskli yaşam koşulunda aynı sağlık ölçütlerinin her zaman sergilenme olasılığının mutlak olmadığı belirtilmektedir. Bu nedenle olası risk durumlarına karşı birey için riskin oluşumunu azaltmak ve koruyucu kaynakların kuvvetlendirilmesi önemli bir toplum ruh sağlığı hizmetidir ve bu konuda psikolojik sağlık çalışmalarının ışık tutucu olduğu düşünülmektedir. Psikolojik sağlık çalışmalarında, çevresel risk faktörleri; terör, doğal afetler, yoksulluk, ekonomik zorluklar, toplumsal travmalar, evsizlik, ailevi felaketler olarak sıralanabilirken, bireysel risk faktörleri; erken doğum, cinsiyet, ırk, kronik hastalıklar olarak özetlenebilmektedir. Ailesel risk faktörleri ise; ebeveyn kaybı, ebeveynin ölümü, boşanma, ailenin düşük sosyoekonomik düzeyi, tutarsız katı ebeveyn tutumları, ergenlik çağına çocuk sahibi olmak gibi risklerden oluşmaktadır. Buna karşılık bireylerin sağlığına katkı sunan çevresel koruyucu faktörler; sosyal ortamda destekleyici çevre, akran/arkadaş desteği, kaliteli okullar, etkili toplumsal kaynaklar; bireysel koruyucu faktörler; zeka, akademik başarı, iç kontrol odağının yüksek olması, yüksek benlik saygısı, özyeterlik, olumlu kendilik kabulü; ailesel koruyucu faktörler ise; etkili ebeveynlik tutumları, ailedeki bireylerin birbirlerine karşı gerçekçi beklentileri, aile üyelerinin olumlu ilişkiler içinde olması olarak özetlenebilir. Araştırmalar bireyde psikolojik sağlığın ölçülebilir, değiştirilebilir ve tedavilerle birlikte derecesinin arttırılabilir özellikler taşıdığını göstermektedir. Ülkemizde, psikolojik sağlık kavramının tanımlanması ve ölçme araçları geliştirilmesi ile ilgili yapılan çalışmalar gelişimini sürdürmekte; ancak psikolojik sağlığı geliştirici eğitim programları ile ilgili araştırmaların ikinci planda kaldığı dikkat çekmektedir. Psikolojik sağlık alanında farklı bağlamlarda risk analizi çalışmalarına, koruyucu faktörlerle ilgili kaynakların belirlenmesine ve sağlığı destekleyici eğitim programlarına ihtiyaç olduğu gözlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik sağlık, risk faktörleri, koruyucu faktörler.

²⁷ Araş. Gör. Damla TUFAN Hacettepe Üniversitesi, EF, damlatufan@hacettepe.edu.tr

²⁸ Prof. Dr. Şennur TUTAREL-KIŞLAK Ankara Üniversitesi, DTCF kislak@ankara.edu.tr

**KAPADOKYA KIRGIBAYIR TOPOGRAFYASININ OLUŞUMUNDA AKARSU
YOĞUNLUĞUNUN ETKİSİ**

Demet Özkan²⁹

Muhammed Zeynel Öztürk³⁰

Orta Anadolu Volkanik provansı içerisinde yer alan Kapadokya Bölgesi, Miyosen-Pliyosen ignimbiritleri üzerinde etkili olarak fiziksel ve kimyasal ayrışma sonucunda oluşmuş kendine özgü yerşekillerine sahiptir. Peribacası oluşumlarını da içeren bu kendine özgün topografya kırgıbayır topografyası olarak isimlendirilir. Kırgıbayır topografyası, bitki örtüsünden yoksun vadi yamaçlarının genel olarak sağanak yağışlar nedeniyle oluşan sel karakterindeki akarsular tarafından aşındırılmasıyla oluşan engebeli bir topografyadır. Topografyanın oluşumunda kayaçların sertlik ve gözeneklilik özellikleri, ignimbiritler üzerindeki çatlak sistemlerinin sıklığı, boyutu, iklim, eğim değerleri gibi çok fazla sayıda faktör etkili olmakla birlikte en önemli şekillendirici kuvvet akarsulardır. Dolayısıyla akarsu yoğunluğu ile kırgıbayır topografyası arasında bir ilişki bulunmaktadır. Bundan dolayı bu çalışmada alanın drenaj özellikleri 1/25.000 ölçekli topografya haritalarına göre incelenmiştir.

Çalışma alanı temel olarak Damsa Çayı'nı ve bazı küçük havzaları içerisine almaktadır. Genel olarak akarsuların güneyden kuzeye (Kızılırmak'a) doğru drene edildiği çalışma alanı 553 km²'lik bir alan kaplamaktadır. 920 metre ile 1949 metreleri arasında bulunan çalışma alanında eğim değerleri 69 °'ye kadar çıkmaktadır. Alandaki kırgıbayır topografyası ignimbiritler üzerinde gelişmiştir. Alanda toplam sekiz farklı ignimbirit bulunmakla birlikte kırgıbayır topografyası Zelve, Cemilköy ve Kavak ignimbiritleri üzerinde gelişmiştir. İklimsel özellikler alandaki akarsu rejimini ve dolayısıyla kırgıbayır topografyasını etkilemektedir. Çalışma alanı yarı-kurak bir iklim karakterindedir. Ortalama sıcaklığın 10 °C olduğu alanda yıllık toplam yağış 367 mm'dir. En yüksek yağış Mayıs ayında gerçekleşir. Ürgüp Meteoroloji İstasyonu verilerine göre alanda güneyli rüzgârlar egemendir. Bu rüzgârlar fiziksel ve kimyasal ayrışma sonucunda oluşan malzemenin taşınmasında etkilidir.

Topografya haritalarından yapılan çalışmalara göre toplam 21.973 akarsu segmenti CBS ortamında sayısallaştırılmış ve Strahler yöntemine göre her dizinin akarsu dizin numarası belirlenmiştir. Strahler dizin numarasına göre tüm segmentlerin %53'ü birinci, %23'ü ikinci dizine aittir. Bu durum alanda sel karakterli akarsuların egemen olmasının bir sonucudur. Ayrıca birinci ve ikinci akarsu segmentlerinin %66'sı ignimbirit ve tüfler üzerindedir. Bu durum alanda kırgıbayır topografyasının gelişimini tetiklemektedir. Drenaj yoğunluğu açısından alanın büyük bölümü (%84'ü) düşük yoğunluğa sahiptir (9km/km²'den az). Bununla birlikte maksimum drenaj yoğunlukları Kapadokya milli parkının yer aldığı alan çevresinde görülmektedir. Zelve, Göreme, Çavuşin, Ortahisar bölgesinde drenaj yoğunluğu 15 km/km²'nin üstüne çıkmaktadır. Bu sonuçlara göre kırgıbayır ve peribacası oluşumu üzerinde etkili olan ana etkenlerden bir tanesi olan drenaj koşulları özellikleri ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kapadokya, Akarsu, Coğrafi Bilgi Sistemleri, Kırgıbayır

²⁹ Lisans Öğrencisi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, FEF, Coğrafya Bölümü dmtokan11@gmail.com

³⁰ Doç. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, FEF, Coğrafya Bölümü mzozturk@ohu.edu.tr

Güzel Sanatlar Lisesi 9. Sınıf Flüt Eğitimi Dersine Yönelik Geleneksel Türk Sanat Müziği Repertuarı Önerisi

(Medhal Örneği)

***Deniz Erdal**

***Arş. Gör. Ümit Koç**

Özet

Güzel Sanatlar Lisesi 9. sınıf flüt eğitiminde kullanılabilir bir Türk sanat müziği medhal repertuarı ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmanın deseni nitel bir yaklaşımla durum çalışması olarak benimsenmiştir. Araştırmanın çalışma gurubu amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Çalışmanın ilk aşamasında MEB 2019 basımı Ortaöğretim Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi 9. Sınıf Flüt ders kitabı incelenmiş ve çalışmada ele alınacak makamlar (Çargâh, Buselik, Rast) tespit edilmiştir. TRT müzik arşivi, belirlenen bu makamlar doğrultusunda incelemeye alınmış ve toplamda 25 adet medhal formunda esere ulaşılmıştır. Tespit edilen eserler hakkında uzman görüşü alınarak tamamının flüt çalım tekniklerine uygun olduğu belirlenmiştir. Betimsel analize tabi tutulan bu 25 eser, Besteci, Tarihsel Müzik Dönemi, Usul, Ses Aralığı ve Zorluk Derecesi boyutlarında incelenmiştir. Elde edilen bulguların geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması adına beş flüt eğitimcisi ve bir geleneksel Türk sanat müziği eğitimcisi olmak üzere toplam 6 uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşünün belirlenmesi adına Likert tipi ölçek türü seçilmiştir. Görüş alımındaki derecelendirme kategorisi ise: Zor= 5, Orta-Zor=4, Orta= 3, Kolay-Orta= 2 ve Kolay= 1 şeklindedir. Elde edilen verilerde her bir eserin puan ortalaması alınarak zorluk dereceleri belirlenmiştir. Yapılan çalışma sonrasında TRT repertuarı içerisinde yer alan 25 eserin 7'si Buselik, 18'i Rast makamında bestelendiği görülürken, Çargâh makamında yazılmış medhal formunda herhangi bir eser saptanamamıştır. 7 adet Buselik medhalinin 3'ü 21. yüzyıl, 3'ü 20. yüzyıl eserleri olduğu tespit edilirken, bestecilerden birine ait eserin dönemi belirlenememiştir. Buselik medhalleri usuller boyutunda ele alındığında; hepsinin Sofyan usulünde bestelendiği görülmüştür. Ses aralığı açısından bakıldığında ise eserler içerisinde en kalın ses Do1 iken en ince ses ise Fa3 olarak gözlemlenmiştir. Zorluk dereceleri göz önüne alındığında Buselik medhallerinin 4'ü Kolay-Orta, 2'si Orta, 1'i ise Orta-Zor olarak belirlenmiştir. 18 adet Rast medhalinin, 9'u 21. yüzyıl ve diğer 9'unun da 20. yüzyıla ait eserler olduğu tespit edilmiştir. Rast medhalleri usuller boyutunda ele alındığında; 13'ü Sofyan, 3'ü Hafif, 1'i Düyek ve 1'inin de Nim Hafif olduğu saptanmıştır. Ses aralığı açısından bakıldığında ise eserler içerisinde en kalın ses Re1 iken en ince ses ise Mi3 olarak gözlemlenmiştir. Zorluk dereceleri göz önüne alındığında Rast medhallerinin 6'sı Kolay-Orta, 9'u Orta, 3'ü ise Orta-Zor olarak belirlenmiştir.

**TRA71 BÖLGESİNİN BÖLGESEL GELİRİ VE SOSYAL SERMAYESİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Derya Nur Türkseven³¹

Prof. Dr. Aziz Kutlar³²

Bölgeler arası gelişmişlik farklılıkları problemi hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerin ortak problemi olarak süregelen bir sorun olmaya devam etmektedir. Kalkınma ve büyüme yaklaşımlarına koşut olarak bölgesel ekonomik kalkınmanın sağlanabilmesi için uygulanan politikaların temelinde yatan mantık fiziki sermaye yetersizliği olduğu şeklindeydi. Fakat 1960lara gelindiğinde istenilen gelişmenin elde edilememiş olması gerçeği ile dikkatler beşeri sermaye olgusu üzerine yönelmiştir. Beşeri sermayeye yapılan yatırımların bölge ve ülke ekonomilerine yaptığı katkıları konu edinen araştırmaların sayısı arttıkça ve kalkınma literatüründe konu daha geniş bir çerçeveden ele alınmaya başlandıkça, kalkınma ve büyümenin ulusal ve bölgesel boyutta analiz konuları arasına sosyal sermaye kavramının da eklendiği görülmektedir. Putnam'ın İtalya'nın güneyi ve kuzeyi arasındaki ekonomik gelişmişlik farklılığını açıklayan önemli bir değişken olarak ortaya koyduğu sosyal sermaye kavramı, günümüzün yükselen değeri olarak ifade bulmaktadır. 1990lardan itibaren tartışılmaya başlanan bu yeni kavramın ülkemize girişi oldukça yeni olmasına rağmen, üzerine yapılan çalışma sayısının hızla artış gösterdiği görülmektedir. Farklı tanımlamalarla ifade edilebilen ve kullanım kümesi oldukça geniş olan sosyal sermaye kavramı özünde ortak hareket etme kültürünü ve dayanışma kültürünü ortaya çıkaran bireyler arası, kurumlar arası ve hatta bireyler ile kurumlar arasında olması olası her türlü ilişki biçimini kapsamaktadır. Günümüzde artık ne bildiğinden daha ziyade kimi tanıdığın daha önemlidir şeklinde özetlenebilmektedir. Yapılan ulusal çalışmaların bir kısmı sosyal sermaye ölçümü sorunları konusuna odaklanmış iken, bir kısmı kalkınma ve büyüme üzerindeki etkisinin araştırılmasına odaklanmıştır. Bazı çalışmalar sektörler üzerine olan etkisini araştırırken, diğer bazıları organizasyon yapısı içerisindeki çeşitli etkilerini konu edinmektedir. Bunun yanında bölgesel ekonomik gelişmeye etkisini ölçmeye yönelik bölge ve il bazında çalışmalar da yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmada TR71 Düzey 3 seviyesinde Bölgesel kalkınma ile bölgesel sosyal sermaye arasındaki ilişkinin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu bölgenin seçilmesinde bölgeye yönelik çalışma sayısının çok az olması ve bölgenin orta gelişmişlik seviyesinde bulunması etkili olmuştur. Veri setleri TÜİK, Vakıflar Genel Müdürlüğü ve İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü web sitelerinden derlenmiştir. Veri setleri hem zaman boyutunu hem de yatay seriyi kapsadığı için panel analiz yöntemi tercih edilmiştir. Bağımlı değişken olarak bölgesel ekonomik kalkınmayı temsilen Bölgesel Kişi Başı Gayri Safi Milli Hasıla kullanılmıştır. Bağımsız değişken olarak sosyal sermayeyi temsilen insanların bir araya gelerek ortak hareket edebilme kültürünü geliştiren dernekler, vakıflar gibi kurum sayıları ile ortak iş yapabilme kültürünün gelişmesi sonucunda artama potansiyeli yüksek olan girişim sayısı gibi değişkenler kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucu ulusal ve uluslararası literatürü destekler nitelik göstermektedir. Buna göre;TR71 bölgesinde bölgesel kalkınma ile sosyal sermaye arasında pozitif ilişki olduğu görülmektedir. Bu analiz çalışmasının yapılacak yeni çalışmalara katkı sağlaması hedeflenmektedir. Bölgede sosyal sermaye odaklı yapılacak analiz sayısının artması ile bölgeye mahsus sorunların çözümünde yeni alternatiflerin üretilmesine olanak sağlanması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Sermaye, Bölgesel Ekonomik Kalkınma, Panel Regresyon Analizi

³¹ Sakarya Üniversitesi Doktora Öğrencisi d086002005@sakarya.edu.tr

³² Sakarya Üniversitesi İktisat Bölümü İktisat Teorisi Ana Bilim Dalı

DAĞLIK PHRYGİA BÖLGESİNDEKİ KAYA MEZARLARI: BEYKÖY ÖRNEĞİ
(PHRYGİA DÖNEMİNDEN-ROMA DÖNEMİNE KADAR)

Dudu Çotak*
ÖZET

Beyköy Köyü (39° 00' K, 30° 20' D) ,Afyonkarahisar'ın ((38° 40' K, 30° 20' D) İhsaniye ilçesine bağlı bir yerleşme olup şehir merkezinin 40 km kuzeybatısındadır. Antik dönemde ise Frigya Bölgesi sınırları içinde yer almaktadır. Frigya antik dönemde, doğuda Kappadokia, sonraları Galatia; güneyde Lykaonia, Pisidia bölgeleri; batıda Mysia, Lydia, Karia; kuzeyde de Bithynia ve Paphlagonia bölgeleriyle komşudur. Günümüzde ise Afyonkarahisar, Eskişehir ve Kütahya illerini kapsamaktadır. Neolitik Çağ'dan itibaren yerleşme izlerinin görüldüğü bu bölge, daha sonraki süreçte, Hitit, Frig, Lidya, Pers, Roma ve Bizans gibi devletlere de ev sahipliği yapmıştır. Bu uygarlık ve devletler geride bizlere çok sayıda kalıcı eser bırakmıştır. Frigya Bölgesi'nde yer alan Afyonkarahisar ve ona bağlı olan Beyköy Köyü de bu zengin tarihten payına düşeni almıştır.

Beyköy, ünlü İngiliz Arkeolog William M. Ramsay tarafından, 1884 yılında höyükte bulduğu hiyeroglif yazıtlı bir taş kalıntısı ile bilim dünyasına tanıtılmıştır. Taş o zamandan beri kayıp olmasına rağmen Ramsay'ın, bıraktığı çizim üzerindeki çalışmalardan bu yazıtın iki yönden önemli olduğu ifade edilmiştir. İlki bu taş'ın Hitit uygarlığına ait olduğunun anlaşılması, ikincisi ise Hitit İmparatorluk dönemi batı sınırlarının çizilmesinde belirleyici olmasıdır.

Frigya Bölgesi, özellikle kaya anıtları ve kaya mezarları bakımından zengin bir bölgedir. Bölgede tespit edilen nekropol alanlarında, Hellenistik Dönem, Roma İmparatorluk Dönemi, Geç Roma ve Erken Bizans dönemlerine tarihlendirilen kaya mezarları yer almaktadır. Çok nadir olarak da nekropol yakınında veya herhangi bir nekropolden tamamen bağımsız tek mezar şeklinde örnekleri de bulunmaktadır. Anadolu'da dolayısıyla Frigya Bölgesi'nde de ölü gömme gelenekleri içersinde kaya mezarları son derece önemli bir yer tutmaktadır. Frigya Bölgesi'nde yapılan yüzey araştırmalarında, kaya mezarlarının üç ana tipe ayrıldığı görülmüştür. Bunlar, khamosorionlar, arcosoliumlu mezarlar ve oda mezarlar'dır.

Tüm bunlardan hareketle çalışmanın konusunu oluşturan Beyköy'de toplamda 43 adet kaya mezarı tespit edilmiştir. Bu mezarların büyük çoğunluğu basit khamosorion olmakla birlikte tek odalı oda mezar da bulunmaktadır.

Beyköy Köyü, her ne kadar ana yol güzergâhları üzerinde yer almış olsa da araştırmacılar tarafından çok fazla irdelenmemiştir. Bu çalışmayla, Beyköy'de tespit ettiğimiz kaya mezarlarının tanıtılması bu konudaki eksikliği kısmen tamamlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Frigya, Kaya Mezarları, Beyköy Köyü, Afyonkarahisar, Tarihi Coğrafya.

* Dudu ÇOTAK Afyonkocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih bölümü Yüksek Lisans öğrencisi, duducotak@gmail.com.

**“İSTİKLÂL YOLU” KONUSUNUN MEVCUT DERS KİTAPLARINDAKİ YERİ VE
ÖNEMİ (ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ IŞIĞINDA YENİ BİR
ETKİNLİK PAKETİ TASARIMI)***

Dursun CEBECİ**
ÖZET

Çalışmada 2019-2020 Eğitim Öğretim döneminde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokul ve liselerde okutulan sosyal bilgiler ve Türkiye Cumhuriyeti Atatürkçülük ve İnkılâp Tarihi derslerinde “İstiklal Yolu” konusuna yer verilmesinin aidiyet duygusunun geliştireceği düşüncesi ile tarih eğitime kazandırılması amaçlanmıştır. 2015-2016 ve 2019-2020 eğitim öğretim dönemi mevcut ders kitapları ile çağdaş yayınlar incelenmiş, ayrıca Ankara, Kalecik, Ilgaz, Kastamonu, Küre, Seydiler, İnebolu’da saha ve röportaj çalışmaları yapılmıştır. Elde edilen veriler ile öğrenci ve öğretmen görüşleri ışığında “İstiklal Yolu” konusunun ders kitapları ve müfredatı içerisinde kullanılması amaçlanmıştır. Çalışma içerisinde tarih eğitiminin yanında yerel tarih, sözlü tarih, okul dışı tarih ve müze eğitimi konularına da yer verilmiştir. Hazırlanacak etkinlik paketi tasarımı noktasında öğretmen ve öğrenci görüşleri alınması maksadı ile ortaokul ve lise öğrencilerinin yanı sıra mevcut okullardaki sosyal bilgiler ve tarih öğretmenleri ile anket çalışması yapılmıştır. 2019-2020 Eğitim Öğretim dönemi ders kitapları ile birlikte çağdaş yayınlar ve öğrenci ve öğretmen görüşleri ışığında yeni bir etkinlik paketi tasarlanmış, Sosyal Bilgiler ve Türkiye Cumhuriyeti Atatürkçülük ders kitaplarında kullanılmak üzere öğretmen ve öğrencilerin istifadelerine sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *İstiklal Yolu, Ders Kitapları, Çağdaş yayınlar, Mondros Ateşkes Antlaşması, Milli Eğitim Bakanlığı, Anket Çalışması*

* Bu çalışma, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Derslerinde İstiklâl Yolu’nun Öğretimi: (mevcut ders kitapları, öğretmen ve öğrenci görüşleri ve çağdaş yayınlar ışığında yeni bir etkinlik paketi tasarımı) başlıklı Yüksek Lisans Tezi’nden üretilmiştir.

**Doktora Öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı. E-Mail: dursun.cebeci@hotmail.com

**KONYA BÖLGE YAZMA ESERLER KÜTÜPHANESİNDEKİ 6316 NUMARALI
MECMUANIN (MECMÛ'ATÜ'L-LETÂ'İF VE SANDÛKATÜ'L-MA'ÂRİF)
MENSUR KISMI**

Ebru KÖŞ³³

Mecmua, cem' kökünden türetilen bir kelimedir. Sözlüklerde çeşitli anlamları verilen mecmuanın günümüzdeki karşılığı kişisel bilgilerin, seçilmiş yazıların yer aldığı bir defter, not defteri ya da dergi formundaki bir eser olduğu söylenilebilir. Çeşitli formlarda hazırlanan mecmualar mevcuttur. Mustafa Uzun, mecmualarla ilgili olarak İslam kültüründe "Hz. Peygamber'in hadis yazımına izin vermesiyle"³⁴ ortaya çıktığını belirtmektedir. Mecmuaların, Türk Edebiyatı'na gelişi (örneklerinin verilmeye başlaması) 15. yüzyıla rastlamakla birlikte bu türün gelişmesi 16. yüzyılda daha da artırmıştır.

Mecmuaların belirli sınırlarının olmaması müellifine serbest bir birikim imkanı sunmaktadır. Geleneğin maddi ve manevi unsurları hakkında mecmualar, içerdikleri bilgiler doğrultusunda Edebiyatımız için oldukça önemlidir. Biyografik bilgiler vermelerinin yanı sıra dönemin edebî anlayışını, kültürel değerlerini, tarihi dokusunu yansıtmaları bakımından mecmualar, araştırmacılar tarafından incelenmesi gereken eserler arasında yer almaktadır.

Kaynaklarda adı geçmeyen kimi şairlere ve şairlerin divanlarında yer almayan şiirlerine mecmualarda rastlanılması mümkündür. Sosyal hayat konusunda mecmuaların sunduğu bilgiler, yapılacak olan araştırmalarda onların başvurulması gereken önemli kaynaklar arasında görülmesini sağlamaktadır. Bu kapsamda Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesine kayıtlı olan 6316 numaralı mecmua, muhtelif şairlerin şiirlerini içermektedir. Genel olarak bu mecmuada tasavvufî metin ve şiirler yer almaktadır. Mecmuanın araştırmamızın konusunu oluşturan kısmı, yine bu mecmuanın içerisinde yer alan tasavvufî nitelikli bir mensur eserden müteşekkildir. Mecmua ve gerekse içerisinde yer alan mensur kısımda tasavvufî bir metin ve çoğunluğu tasavvufî şiirlerden oluşan karışık içerikli bir mecmuadır.

Çalışmamızda mecmuanın genel bir tanımı yapılarak mecmua geleneği hakkında bilgi verilmiştir. Devamında bu mecmuanın tanıtımı yapılmaktadır. Burada nüsha tavsifine yer verilmiştir. Çalışmamızda asıl olarak mecmuanın mensur kısmı üzerinde durulmuştur. Ağırlıklı olarak bu kısmın üzerinde durulmasının sebebi bu kısmın mecmuanın geneline nazaran daha derli toplu bir nitelikte olmasıdır. Ayrıca bir başka sebebi de mecmuada yer alan diğer kısımların bazı yerleri silinmiş ve bazı yerlerinde de karalama çalışmalarının yer aldığı sayfaların bulunmasıdır. Çalışmanın devamında mensur eserin içeriği hakkında bilgiler verilmiştir. Eserde yer alan âyetler, hadisler ve kelâm-ı kibarlar da yine belirtilmiştir. Ayrıca eserin tertibi ve konusu çalışmamızda ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk Edebiyatı, mensur, mecmua, tasavvuf

³³ Yüksek Lisans Öğrencisi., Konya Selçuk Üniversitesi, TDEF, ebrukos46@gmail.com

³⁴ Mustafa Uzun, "Mecmûa", TDVİA, Ankara 2003, C. 28/ s. 265-268. Uzun, makalenin devamında mecmuaların sınıflandırılmalarına ilişkin bilgiler vermektedir (s. 267).

**TEKSTİL SEKTÖRÜ İHRACATINDA ULUSLARARASI REKABET GÜCÜ:
TÜRKİYE VE GÜNEY KORE ÜZERİNE BİR UYGULAMA**

Ecem TURGUT³⁵

Rahmatullah MAYAR³⁶

Genişletilmiş Özet

Dünya Ekonomisinde küreselleşmenin artmasıyla birlikte ülkelerin dış ticaret hacimleri ve rekabet güçleri önem arz etmeye başlamıştır. Dolayısıyla dış ticareti yapılacak olan stratejik sektörün seçimi daha da riskli hale gelmiştir. Uluslararası rekabet gücünü artırmak için ülkeler bir yandan verimlilik performanslarını ve reel ücretlerini artırmaya diğer yandan da ülke kaynaklarını en iyi şekilde yönetmeye çalışmışlardır. Aynı zamanda ülkelerin rekabet edebilirliklerini artırmak üzere stratejik öneme sahip bazı sektörler ön plana çıkmıştır. Özellikle gelişmekte olan bazı ülke Ekonomileri tekstil sektörüne ağırlık vermişler ve uluslararası piyasalarda ön plana çıkmayı başarmışlardır.

Tekstil sektörü; içerisinde pamuk, yün, elyaf, ip, kumaş gibi hammaddelerin kullanıldığı, en eski sektörler arasında yer almaktadır. Geçmişten beri önemini sürdüren bu sektörün, zaman içerisinde teknolojinin gelişmesiyle birlikte, üretiminde değişiklikler meydana gelmiştir. Bu şekilde sektör, elyaftan hazır giyime kadar birçok alt sektörü içerisinde bulundurmaya başlamış ve emek-yoğun üretim süreci yapısı yaygınlık kazanmaya başlamıştır. Dünya üzerinde ilk olarak Avrupa ve Kuzey Amerika'da yaygınlaşan tekstil sektörü 2. Dünya Savaşından sonra Tayvan, Güney Kore, Çin ve Türkiye olmak üzere özellikle gelişmekte olan ülkelerde yaygınlık kazanmaya başlamıştır. Bu bağlamda, Türkiye'nin dünya tekstil ihracatındaki marjı da oldukça yüksektir.

Bu çalışmada 2003-2016 yılları arasındaki verilerden yararlanarak Türkiye ve Güney Kore'nin tekstil sektörü ihracatındaki rekabet gücü karşılaştırılarak analiz edilmiştir. Çalışmada analizi gerçekleştirmek amacıyla Balassa'nın açıklanmış karşılaştırmalı üstünlükler endeksinden (RCA) ve Vollrath'ın nispi ihracat avantajı (RXA) endeksinden yararlanılmıştır. Balassa tarafından geliştirilen açıklanmış karşılaştırmalı üstünlükler endeksinde Balassa, ülkelerin gerçek rekabet gücünün, ticaret sonrasında elde edilecek gerçek veriler aracılığıyla elde edileceğini ileri sürmüştür. Balassa tarafından geliştirilen bu endekste, mal ve endüstrinin ülke toplam ihracatı içerisindeki payının, dünya toplam ticareti içerisindeki payına oranı ile hesaplama yapılmaktadır. RCA değerinin 1 den büyük olması ülkenin o malda karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğunu, 1 den küçük olması ise karşılaştırmalı dezavantaja sahip olduğunu göstermektedir. Vollrath'ın endeksinde de Balassa'nın endeksinde olduğu gibi o mal ve endüstriye sahip olan ülkenin ve dünyanın ihracatı üzerinden analiz yapılmaktadır. Bu endeks, Balassa endeksinden farklı olarak, ülkenin ve dünyanın çifte hesabını ölmektedir. Bu endekse göre değerin 1 den büyük olması ülkenin rekabet üstünlüğüne sahip olduğunu gösterirken endeks değerinin 1 den küçük olması bu durumun tersini ifade etmektedir.

Balassa endeksi sonuçlarına göre Türkiye'nin ele alınan tüm dönemler içerisinde endeks değerinin 1 den büyük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Güney Kore'de ise durum Türkiye'nin tam tersi olup her dönemde Balassa endeksinde 1 den küçük değerler almıştır. Bu durumla birlikte Türkiye ve Güney Kore'nin tekstil ihracat performansını yüksek olan ülkeler arasında yer aldığı anlaşılmakla beraber, Türkiye'nin nispeten rekabet edebilirliğinin Güney Kore'den daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer yandan Vollrath Endeksi hesaplamalarına göre ise Türkiye'nin 2006-2011 dönemleri arasında Güney Kore karşısında tekstil sektöründe rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ancak diğer yıllarda Güney Kore'nin Türkiye karşısında rekabet üstünlüğüne sahip olduğunu ifade etmektedir. Tüm bu genel değerlendirmeler sonucunda elde edilecek genel durum, Türkiye'nin tekstil sektöründe rekabet gücünün yüksek olduğu yönündedir. Tekstil sektörünün, Türkiye de dahil olmak üzere, gelişmekte olan ülkelerde bu kadar önemli bir paya sahip olduğunun anlaşılmasıyla birlikte bu ülkelerin tekstil sektörünü geliştirmeye yönelik politikalar uygulamasını zorunlu hale getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Rekabet Gücü, Tekstil Sektörü, Balassa, Vollrath

³⁵ Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İktisat Bölümü, ecemtrgtt@gmail.com

³⁶ Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İktisat Bölümü, rmayar66@gmail.com

ÇİVİYAZILI BELGELER IŞIĞINDA ESKİ MEZOPOTAMYA'DA TIP

Ece TÜRER³⁷

ÖZET

Bu çalışmada çiviyazılı Babil ve Asur medikal metinleri incelenmiş, Eski Mezopotamya'da tıbbi uygulamalar, reçeteler ve hastalıklar araştırılmıştır. Medikal arşivden çıkan sonuçlar değerlendirilerek, hastalıklarda kullanılan bitkisel, hayvansal ve madensel kaynaklı tedavi yöntemleriyle birlikte, 'sıhhat' vaat eden ritüeller belirlenmiştir. Asur ve Babil medikal metinlerinin Sumer medikalinden farkları tespit edilmiş, tedavilerde kullanılan tariflerin hangi hastalıklara iyi geldiğinden, şifacıların reçetelerinden ve araç gereçlerinden örnekler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Babil, Asur, Sumer, Antik Reçeteler

³⁷ Yüksek Lisans Öğrencisi., Selçuk Üniversitesi, Eskiçağ Tarihi Bilimdalı, Ece Türer, eceturer@gmail.com

NİĞDE MERKEZE BAĞLI NAR KÖYÜNDE HALK İNANÇLARI VE UYGULAMALARI

ELİF ÇINAR¹

ÖZGE TÜRKMEN²

Bu çalışmada birçok medeniyete ev sahipliği yapmış Niğde iline bağlı Nar köyündeki yaşatılan ve unutulmaya yüz tutmuş halk inançları ve uygulamaları saha çalışmalarıyla derlenmiş ve üzerinde durulmuştur. Bölgede inanç çerçevesinde gelişen olayların efsane ve mitolojik unsurlu halk hikâyelerini de beraberinde görmemiz mümkündür.

Köy monografileri, tek birimli örneklerden yola çıkarak kırsal yapının ortalama kültürel karakteristiklerine ilişkin genel yargılara ulaşmayı amaçlayan bilimsel araştırmalardır. Niğde'nin Nar köyündeki inançlar, inanışlar bilimsel olarak ele alınarak eski Türk gelenekleri ve inanışları karşılaştırma ile imkânı sağlanmıştır.

Tarihin başlangıcından bu yana insanlar hemen hemen kendileri ile aynı coğrafyayı paylaşan, birlikte yaşayan hayvanların hareket, duyuş ve sezislerinden derin biçimde etkilenmişlerdir. Halk inançları deyimi toplum tarafından kabul edilmiş ilâhî bir dinin bilinen hükümleri ve öğretileri dışında kalan, fakat halk arasında yaygın bir şekilde yaşatılan, itibar gören ve bir sonraki nesle aktarılan inanmalardır. Halk arasında yaygın olan toplumsal kabullenmeler, benimsemeler, âdet-gelenek olarak varlığını sürdüren bir takım folklorik uygulama ve pratikler halk inançları şeklinde adlandırılmaktadır. Halk inançları, hayatın hemen hemen her ünitesinde yer almıştır. Teknik gelişmelerden tutun da, evlenmeden, doğumdan, ölümden, sosyal hayatımızdaki her türlü etkinliklere kadar benimsenen halk inançları vardır. Dinen İslam tarafından yasaklanmış ve İslam'a ters düşen inançların halk arasında yaşatılması; eski inanç, kültür, örf, âdet ve folklorun tesirine bağlanabilir. Ancak zaman geçtikçe İslam'a ters olan inançlar yavaş yavaş terk edilmekte, bazı halk inanışları azalmakta, bazıları tamamen yok olmakta, bazıları ise Türkiye genelinde olduğu gibi hâlâ varlıklarını devam ettirmektedirler. Bu inanışların zamanla görülemez olması eski kültür, örf ve âdetlerin zayıflamasına, İslami eğitim-öğretim, bilgi ve şuurun artmasına, bu sahada bilgili kişilerin, eserlerin çoğalmasına; yol, araç, hastane, okul vb. imkanların yaygınlaşmasına bağlamak mümkündür.

Halk inançlarının her toplumda yaygın olması, her şeyden önce insanın özelliklerinden kaynaklanmaktadır. İnsan, sınırlı bir varlık olmasına karşı onun beklentileri, ümitleri, istekleri, arzuları sınırsızdır. Bu yüzden insan, önünü alamadığı isteklerini gerçekleştirecek, kurtulamadığı korkularını, kaygılarını giderecek insanüstü varlıklara inanma ihtiyacındadır. Ayrıca o, etrafında olup bitenleri, tabiat olaylarını, beklenmedik gelişmeleri, olağanüstülükleri anlamlandırmak istemektedir. Bu yüzden, halk inançları ortaya çıkmakta ve toplumda etkin bir rol üstlenmektedir.

Halk inançlarının genellikle kırsal kesimlerde geniş kitleler tarafından kabul gören inançlar olduğu düşünülür. Buna karşılık şehirlerde, halk inançlarının daha az etkili olduğu kanaati egemendir. Ancak halk inançlarının, yaygınlığının eğitim düzeyiyle ilgili olmadığı da gözlemlenmektedir. Halk inançlarına çok eğitilmiş kimseler arasında rastlandığı gibi eğitim düzeyi düşük olanlar arasında da rastlanmaktadır. Buda insanların geçmişe bağlılıklarından, beklentilerinden, kaygılarından, duygusallıklarından ya da halk inançlarının "tarih aşan" özelliğinden kaynaklanmaktadır.

Bu çalışmada Nar köyündeki geçiş dönemleri başta olmak üzere; doğum ve sonrası, ölüm ve mezarlık, nazar, evlilik, ocak ve ateş, su, ev bereket ve misafir, hayvanlar, ağaçlar, Hıdırellez ve cinsiyet ile ilgili inanç ve uygulamalar başlıklar altında incelenerek değerlendirilmiştir. Anlatılarda da yer alan motifler ve gelenekler üzerine yaptığımız çalışmada beş hikâye derlenip üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Nar Köyü, Halk inançları, Monografi, Geçiş Dönemleri.

¹Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi elifcinar9696@gmail.com

²Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi oturkmen825@gmail.com

BÜYÜK SELÇUKLU DEVLETİ'NİN DEVLETLEŞME SÜRECİNDE KİLİT ŞAHSİYET: ALTUNCAN HATUN

Emine Akarsu(*)

ÖZ

Büyük Selçuklu Devleti'nin (1040-1157) kuruluş tarihinden itibaren kadınların sosyal ve siyasi hayatta varlıklarını hissetmek mümkündür. Selçuklu Devleti'nin ataerkil yapıya sahip olması, toplumda kadınların varlığını ikinci planda bırakmamış aksine eş değer kılmuştur. Toplumun yarısını meydana getiren kadınların toplum üzerindeki varlıklarını görmezden gelmek mümkün değildir. Selçuklu Devleti'nin kadınlara verdiği önem Türk tarihinde kadınların konumunu ve itibarını artırmıştır. Şüphesiz bu gelenek İslamiyet öncesi Türk geleneğinin bir tezahürüdür. İslamiyetle birlikte bu geleneğin en çarpıcı örneğini Tuğrul Bey'in eşi Altuncan Hatun'da görmekteyiz. Selçuklu devleti bünyesinde itibarlı, sözü dinlenen bir hatun olmuştur. Bu itibarın sebebi, Altuncan Hatun'un devleti ayakta tutmak için vermiş olduğu mücadeleler ve Selçuklu idaresine katmış olduğu faaliyetlerin bir yansımasıdır.

Biz de bu çalışmamızda, Altuncan Hatun'un Büyük Selçuklu Devleti'nin devletleşme sürecindeyken Tuğrul Bey'in üvey kardeşi İbrahim Yinal tarafından çıkarılan isyan karşısında askeri ve siyasi kararlılığı neticesinde aldığı tavır somut örneğiyle aktarmaya çalışacağız. Bu hassasiyet ile Selçuklu Devleti'ni muhtemel çöküşten kurtaran Altuncan Hatun'un askeri dehası ve vatan kutsiyetinin vermiş olduğu azim ile devletin içinde bulunduğu siyasi buhrandan devletin geleceğini kurtarmıştır. Çalışmamızda Selçuklu Devleti'nin bu tehlike karşısındaki durumunu aktarmak ve Altuncan Hatun'un bu sırada yapmış olduğu fedakârlığı izah etmek, günümüze örnek teşkil etmesi adına önemli katkı sağlayacağını ümit ediyoruz.

Anahtar Kelimeler: Altuncan Hatun, Büyük Selçuklu, İbrahim Yinal, Tuğrul Bey.

Jel: B19,B29, B31

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, emine.akarsu19@gmail.com

ÇALIŞMA HAYATINDA KADINLARA GÖSTERİLEN MOBBİNG(PSİKOLOJİK TACİZ) NEDENLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Emine DELİKTAŞ ÖZOL

Doç. Dr. Bülent KARA

ÖZET

Dünya ve Türkiye genelinde iş hayatı sürekli ve hızlı bir şekilde gelişim göstermekte, ekonomik olarak ilerlemekte ve toplum hayatında değişiklikler göstererek işyerlerindeki rekabet hızla artmaktadır.

Bu rekabetin artması ile değişim gösteren iş yaşamı, toplumu etkileyen ekonomik durum ve de eğitimin artması ile kadınların iş hayatına girmesinde de artışlar olmuştur. İş yaşamında oldukça karşılaşılan ve herkesi etkileyen mobbing(psikolojik taciz) bir çok iş yaşamında çalışanlara kötü şekilde tesir etmektedir. Mobbing son zamanlarda psikolojik taciz olarak üzerinde çalışanların müracaat ettiği bir konu haline gelmiştir. Bu taciz ise kurbanın hem fiziksel hem de ruhsal sağlığını kötü etkileyen bu sorunla kadınlar daha yaygın ve sistemli bir şekilde karşı karşıya kalmakta ve bu etki sonucunda daha büyük sorunlar yaşamaktadırlar.

Bu çalışmanın amacı ise günümüzde iş hayatında çalışan kadınlara gösterilen mobbing (psikolojik taciz) kurbanı olan kadınların özellikleri, mobbingin nedenleri, sıklığı, kadınlar üzerinde oluşturduğu etkileri ve kadınlara uygulanan mobbing sorununa öneriler işlenmiştir.

Anahtar Kelime: Mobbing, Kadın, Mobbing Nedenleri, Mobbing Önerileri

REASONS FOR MOBBING (PSYCHOLOGICAL ABUSE) AND SOLUTION RECOMMENDATIONS SHOWED TO WOMEN IN WORK LIFE

ABSTRACT

Turkey and the world in general and business life quickly shows continuous development, economic progress and society is rapidly increasing competition in the workplace, showing changes in your life.

With this increase in competition, there has been an increase in women's entry into business life with the change in business life, the economic situation affecting society and the increase in education. Mobbing (psychological harassment), which is quite common in business life and affects everyone, affects people in many business lives badly. Mobbing has recently become a subject of psychological abuse. This harassment, on the other hand, is more common and systematic for women who face this problem, which adversely affects both the physical and mental health of the victim.

The aim of this study is to investigate the characteristics of women who are victims of mobbing (psychological abuse), causes, frequency, effects on women and suggestions for mobbing problem applied to women.

Key Words: Mobbing, Women, Causes of Mobbing, Mobbing Advice

GİRİŞİMCİLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ EĞİTİMİ VE GİRİŞİMCİLİĞE ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Emre Nalçacıgil³⁸

Girişimciliğin geçmişi uzun yıllar öncesine dayansa da küresel anlamda önem kazanması özellikle 1990'lı yılların sonu ve 2000'li yılların başında olmuştur. Ekonomik durgunluk ve işsizlikle mücadele eden ülkeler için girişimler ekonomik durgunluğu aşmada, işsizliği azaltmada ve yeni ürünlerle rekabetçi piyasalarda ön plana çıkmada önemli bir araç olmuştur. Yeni girişimler kurulması ve girişimlerin sağlıklı bir biçimde büyüyerek yenilikçi ürünler piyasaya sürebilmeleri için hükümetler destekler vermişlerdir. Bu anlamda girişimcilik eğilimine etki eden faktörler literatürde sıklıkla tartışma konusu olmuş ve konu hakkında birçok araştırma yapılmıştır. Girişimciliğin bir disiplin olarak kabul edilmesiyle girişimcilik eğitimi de birçok ülke tarafından girişimci yetiştirmek amacıyla başvuru alanlarından biri olmuştur.

Girişimciliğin sonradan öğrenilebileceğinin birçok araştırma ile desteklenmesinin ardından işsizliği azaltmak ve ekonomileri canlandırmak amacıyla yeni girişimcilerin yetiştirilmesi için girişimcilik eğitimleri önem kazanmaya başlamıştır. Eğitimler ile sadece girişimciliğin aşamaları öğretilmemekte, girişimciliğin bir düşünce sistemi olarak da toplumda yer edinmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Literatürde girişimcilik eğilimi üzerine arzu edilme ve yapılabirlik algılarının etkili olduğu savunulmaktadır. Girişimcilik eğiliminin nasıl oluştuğunun anlaşılması için, girişimcilik davranışının incelenmesi gerekmektedir.

Eğilim, girişimci davranışın belki de en iyi açıklayıcısıdır. Girişimcilik eğilimi, iş planlarını yönlendiren ve yöneten zihinsel bir süreçtir. Bu nedenle, girişimcilik eğiliminin kişide nasıl oluştuğunu belirlemek için modeller oluşturmak anlamlıdır. Girişimcilik eğilimi, iş kurmayı düşünen ve bunun için plan yapan kişinin inanmasıdır. Bir başka ifadeyle, girişimcilik eğilimi girişim kurma ile ilgili kararlılık ve istektir.

Girişimcilik eğilimi, başlangıçta girişimcinin kuracakları organizasyonun şeklini ve yönünü tayin etmek adına, dikkat, tecrübe ve harekete geçmeyi sağlayan düşüncedir. Girişimcilik, sadece yeni girişim kurmayı değil, mevcut girişime de artılar katmayı ve girişimin ve işletmenin sürdürülebilirliğini amaçlamaktadır.

Girişimci eğiliminin içsel ve dışsal boyutları vardır. İçsel faktörler, kişinin tecrübe, beceri ve kişilik özelliklerini içerir. Bu faktörler, kişinin girişimcilik potansiyelini etkilemektedir. Dışsal faktörler ise, piyasalar, devlet müdahaleleri, yer değişikliği gibi sosyo-politik ve ekonomik değişkenlerdir. Eğilim, analitik düşünce tarzı ve vizyon ile yapılandırılmıştır. Sonuç olarak, içsel ve dışsal faktörler girişimcilik için şartları oluşturur.

Bu çalışmada, girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır. Girişimcilik ve girişimcilik eğitimi üzerinde durulmuştur. Bu kapsamda, girişimcilik ile ilgili kavramlar ve girişimciliğin tarihçesi; Türkiye'de girişimcilik ve girişimcilik eğitimi ile ilgili olarak yapılan çalışmalar ele alınmıştır.

İkinci bölümde, girişimcilik eğilimi üzerinde durulmuştur. Bu çerçevede, girişimcilik eğilimi ile ilgili oluşturulan modeller, girişimcilik eğilimine etki eden faktörler ve eğitim-eğilim ilişkisi incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise, sonuç ve öneriler kısmı ile çalışma sonlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Sürdürülebilirlik, Girişimcilik Eğitimi, Girişimcilik Eğilimi

³⁸ Doktora Öğrencisi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya Selçuk Üniversitesi, e-posta: emrenal@hotmail.com

SOSYAL BİLGİLERDE VATANSEVERLİK VE ÜRETKENLİĞİN İLİŞKİLENDİRİLMESİ

Emre DEMİREL³⁹

Dr. Öğr. Üyesi Fatma GÜLTEKİN⁴⁰

Özet

Sosyal bilgiler dersinde temel amaç 21. yüzyılın çağdaş, Atatürk ilkeleri ve inkılâplarını benimsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanmış ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturan, kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren, üreten), sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal bilimcilerin bilimsel bilgiyi üretirken kullandıkları yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve sorumluluklarını bilen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını yetiştirmektir. Böyle bir amaca hizmet eden Sosyal bilgiler dersinin öğrencilere kazandırması hedeflenen değerler oldukça önemlidir. Burada karşımıza çıkan temel değer, Sosyal bilgiler öğretim programında da kök değerlerden olduğu belirtilen vatanseverliktir değeridir. Vatanseverlik, bir kimsenin doğduğu ve yaşadığı siyasal ve duygusal yönden bağlı olduğu toprak parçasının her türlü sıkıntısına katlanarak, vatanının geleceğini düşünüp, onun gelecek de en iyi konumda olabilmesi için yetenek ve imkanları doğrultusunda okuyarak, araştırarak, gelişerek, geliştirerek, üreterek ve yeri geldiğinde savaşı bile göze alarak vatani için her türlü özveride bulunabilmesidir. Vatanseverlik, çoğunlukla büyük bir kesim tarafından vatan, millet, bayrak gibi milli değerler uğrunda canından vazgeçmek olarak algılanmaktadır. Vatanseverliğin vatan uğrunda ölmekten önce vatan için yaşamak, ülkenin gelişim ve ilerleyişine fayda sağlayıcı çalışmalar yapmak yönü vardır. Sosyal bilgiler dersinde vatanseverlik değerinin aktarımında bu yönüne önem verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu bakış açısından araştırmada vatanseverliğe sosyal bilgiler ders kitaplarında ve 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabında nasıl yer verildiği; vatanseverliğin üretkenlik yönüne değinilip değinilmediği, değinilen yerlerde üretkenliğe ne şekilde vurguda bulunulduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Doküman analizinin yapıldığı çalışmada, 2019 – 2020 eğitim öğretim yılında 4. 5. 6. ve 7. Sınıf düzeylerinde Sosyal bilgiler ders kitaplarının ve 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük kitapları ve bu kitaplarda öğretim programında vatanseverlikle ilişkili olduğu ifade edilen “Kültür ve Miras”, “İnsanlar, Yerler ve Çevreler”, “Üretim, Dağıtım ve Tüketim”, “Milli Uyanış: Bağımsızlık yolunda alınan adımlar” ve “Milli bir Destan: Ya istiklal Ya ölüm” öğrenme alanları üzerinde inceleme yapılmıştır. Yapılan incelemede vatanseverliğin üretkenlik yönünün ilgili öğrenme alanları bağlamında ders kitaplarında uygun ve yeterli şekilde yer almadığı tespit edilmiş ve nasıl ele alınabileceğine ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Sosyal bilgiler, değer, vatanseverlik, üretkenlik

³⁹ Lisans öğrencisi , Aksaray Üniversitesi, EF

⁴⁰ Dr. Öğr. Üyesi, Aksaray Üniversitesi, EF

İSLAM EKONOMİSİNDE RİBA KAVRAMI

Ahmet Enes ÇAĞLAR⁴¹

Özet

Faiz ve riba sözcükleri birbirlerine yakın anlamlı olup İslam ekonomisinde önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Riba anlamca, artma, çoğalma, şişme, gelişme ve mutlak çoğalma demektir. Türkçe’ de riba terimi yerine daha çok “faiz” terimi kullanılmaktadır. Her iki sözcüğün anlamlarındaki ortak payda, ikisinin de bir artış bir fazlalığı ifade ediyor olmalarıdır. Bazı kesimler ribanın, İslam öncesi Arap yarımadasında uygulanan katlamalı faiz şekli olduğu imasında bulunarak bu doğrultuda Kur’an-ı Kerim’ de yasaklananında asıl bu olduğunu söylerler. Oysa Elmalılı Hamdi Yazır bu duruma şöyle de: “Ribâ; sözlükte, ziyâdelenmek, fazlalanmak anlamına mastar olup, faiz dediğimiz özel fazlalığın adı olmuştur... Câhiliyye devrinde asıl borca "re'sül-mâl", ziyadesine ise "ribâ" adı verilirdi. Bugünkü faiz işlemleri nitelik bakımından câhiliyye devrinin bu âdetinden başka bir şey değildir. Zaman zaman faiz miktarının ve şekillerinin azalması veya çoğalması muâmelenin niteliğini değiştirmez. İşte cahilî Arap örfünde ribâ tam anlamıyla günümüzdeki nükudun faizi veya nemâsı tabir olunan fazlasıdır.” Riba ve faiz arasında bir farklılık aramak anlamsızlık olur. Çünkü bir şeyin özellikleri değişmedikçe sadece adının değişmesi hükmünün de değiştiği anlamına gelmez. O halde ribanın hükümleri tıpatıp aynı hukuki özellikleri barındıran faize de uygulanabilir. Riba (faiz) yasağı İslam’ın iktisadi konulardaki en temel ilkelerinden biri olmaktadır. İlk bakışta tamamıyla bir mali yasak olarak anlaşılan riba, inanç, ibadet, ahlâk, siyaset ve hukuk ile de yakından ilgilidir. Faiz aracılığıyla kâr elde etmeyi İslam dini kesin bir suretle yasaklamış ve haram kılmıştır. Bunun hiç de iyi bir yol olmadığını söyleyerek faiz ile alakadar olanları en ağır bir şekilde uyarmıştır. Kur’an-ı Kerim’de bulunan riba ayetleri ve Hz. Peygamber’in bu husustaki hadisleri ele alınıp incelendiğinde riba yasağının haksız kazancı önlemek, paranın sadece mübadele aracı niteliğinde olmasını sağlamak, ödeme problemi yaşayanları istismar ettirmemek, özel sektör ve kamuya daha güvenilir kredi olanakları sağlamak, maliyetleri indirgemek ve paranın satın alma gücünü muhafaza etmek gibi nedenlere dolayısı ile olduğu görülür. Faiz ekonominin asla “olmazsa olmazı” değildir. Ekonomik işlemlerin faizsiz bir sistem içerisinde daha sağlıklı koşullarsa uygulanması elbette mümkündür. Dolayısıyla İslam Ekonomisinde Riba Kavramı isimli bu çalışmada, İslam ekonomisinde riba ve faiz ilişkisi teorik anlamda ele alınarak riba kavramının ne olduğunu, emek ve meşru olmayan sermaye kazançlarının İslam’da kesin bir şekilde yasaklanma sebeplerinin neler olduğu ve İslam’da ekonomik faaliyetlerin ribasız bir ekonomik sistem içerisinde daha sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi için gerekli ve mühim olan hususlar ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: İslam Ekonomisi, Riba, Faiz, Adil Ekonomik Düzen.

⁴¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, ahmetenescağlar@gmail.com

İBN TEYMİYYE’NİN EL-VÂHİDÎ’YE YAPTIĞI ELEŞTİRİLER

Enes VELİ

İslami ilimler alanında daha çok Esbâbü’n-Nüzûl adlı eseri ile tanınan el-Vâhidî’nin (v. 468/1076) günümüze ulaşan ve tenkitli neşirleri yapılmış el-Basît, el-Vasît ve el-Vecîz isimli üç müstakil ve tam tefsiri bulunmaktadır. Başta tabakat kitapları olmak üzere farklı türlerdeki eserlerde adı geçen müellif hakkında “asrının eşsizi” gibi nitelendirmelerin ve “Kim yüce Allâh’ın kitabını peygamberinin (s.a.s.) ağzından duymak isterse, el-Vâhidî’nin tefsirini okusun” gibi övgü dolu ifadelerin yanı sıra büyük çoğunluğu naklettiği rivayetlerle ilgili olan bir takım olumsuz eleştiriler de yer almaktadır. Bu bildiri, müellif hakkında Minhâcû’s-Sünne ve Mukaddime fi Usûli’t-Tefsîr adlı eserlerinde çeşitli ve mükerrer eleştirileri yapan ve kendisinden sonrakileri de kısmen etkileyen İbn Teymiyye’nin (v. 728/1328) yönettiği eleştirileri konu edinmekte ve bu eleştirileri tasnif etmeyi ve değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

İslami literatürde el-Vâhidî hakkındaki en temel eleştiri hadis ve rivayet alanında yetersiz olması ve rivayetlerin sıhhatini belirtmediğinden zayıf veya uydurma rivayetlerin sahih gibi anlaşılmasına yol açabilmesidir. Daha çok isrâîliyyat, nüzûl sebepleri ve sûrelerin faziletleri konuları ile bazı tefsir görüşleri üzerinde yoğunlaşan eleştiriler; a) kaynağı veya senedi olmayan, b) senedi güvenilir olmayan ve/veya c) tarihi-mantıkî hata içeren bazı rivayetlere yer vermesi şeklinde tasnif edilebilir.

İbn Teymiyye de yukarıda adı geçen iki eserinde, bir taraftan el-Vâhidî’yi, Kur’ân ve Sünnet’e en yakın müfessirler arasında olması, hocası es-Sa’lebî’den (v. 427/1035) Arapça konusunda daha iyi olması ve tefsirlerinde büyük faydalar bulunması açılarından takdir etmekte; öte yandan hocası es-Sa’lebî’den bidatlerden uzak durma ve selefe bağlılık konusunda zayıf olması ve batıl nakiller vb. pek çok değersiz bilgiye de yer vermesi gibi açılardan eleştirmekte ve öncelikle eleştiri yönelttiği es-Sa’lebî ile beraber öğrencisi el-Vâhidî’yi de zikretmektedir.

İbn Teymiyye’nin eleştirilerinin haklılığı büyük oranda müsellemlerle birlikte bu bildi çerçevesinde şu üç madde üzerinde durulması planlanmaktadır: İlk olarak, eleştirilen rivayetlerin eserlerdeki tüm rivayetlere oranı hakkında her hangi bir açıklama veya rivayetlerin listelenmesi söz konusu değildir ve İbn Teymiyye’nin “bidatlerden uzak durma ve selefe bağlılık” gibi ifadelerinden maksadının izaha ihtiyacı vardır.

İkinci olarak, İbn Teymiyye’nin Minhâcû’s-sünne’sinin Şii alim İbnü’l-Mutahhar el-Hillî’nin (ö. 726/1325) Hz. Ali’nin Hz. Peygamber’den sonra halife olması gerektiğine dair deliller sunduğu Minhâcû’l-Kerâme fi Ma’rifeti’l-İmâme adlı eserine reddiye olduğunu göz ardı etmemek gerekir. el-Hillî’nin es-Sa’lebî’yi de bazen kaynak olarak zikretmesi İbn Teymiyye’nin es-Sa’lebî’yi ve ondan nakletmesi sebebiyle el-Vâhidî’yi eleştirmesinin en büyük nedeni olabilir. Zira el-Hillî’nin delil olarak sunduğu rivayetlerin Sünni kaynaklarda da yer alması hilafet meselesinde Rafizilerin lehine bir durum olmaktadır.

Son olarak, el-Vâhidî’nin es-Sa’lebî’nin naklettiği ve eleştirilen rivayetlerin bir kısmına yer vermemektedir. Örneğin, el-Vâhidî eserlerinde Şuara Suresi 26/214. ayete dair es-Sa’lebî’nin naklettiği ve İbn Teymiyye’nin reddettiği aşiret hadisi diye isimlendirilen bir sebep-i nüzul rivayetine yer vermemiş aksine el-Buhârî ve Müslim’de zikredilen farklı iki rivayeti ve bunlara benzer görüşleri zikretmiştir. Bu sebeple iki müellife aynı eleştirilerin yöneltilmesinin fazla genelleşici olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: İbn Teymiyye, el-Vâhidî, Eleştiri, Tefsir, el-Basît, Minhâcû’s-Sünne.

FANATİZM VE NEFRETİN BİR YANSIMASI OLARAK FUTBOL FAN SAYFALARI

⁴² **Erdem ÇİLTAŞ**

Günümüzde futbol büyük bir endüstri haline gelmiştir. Futbol organizasyonlar, yayın gelirleri, sponsorluklar ve sportif aktivitelerin yanı sıra artık taraftar ya da fan adı verilen kitlelerin oluşumuyla birlikte büyük bir güç haline gelmiştir. Taraftarlar ortak bir bilinç ve biz duygularıyla ait olma hissi taşıyan topluluklardır. Grup aidiyeti içerisinde yer alan bu topluluklar örgütlenme kültürü çerçevesinde birlikte hareket etme ve tepkide bulunma motivasyonuna sahiptirler. Türk futbolunda da endüstrileşen anlayışıyla tüketim ve haz alma isteği taşıyan taraftar grupları yer almaktadır. Bu gruplar televizyonun yayın hayatına girmesiyle çok daha büyük hale gelmiştir. Küresel ekonomik yönelimler ile kulüpler de günümüzde büyük taraftar kitlelerine sahip olmayı amaç edinmektedir. Günümüzde küresel ekonomi anlamında kalkan sınırlar futbol taraftarlığı ve kültürü anlamında değişime uğramıştır. Dünyaca ünlü futbol kulüplerinin kendi sınırları dışında milyonlarca taraftar bulunmaktadır. Bu durum kitleler halinde hareket eden taraftarların gücünü artırırken fanatizm ve holiganizme karşı olan tedbir ve çalışmaları yetersiz bir hale getirmektedir. Futbol fan sayfalarının varlığı dijital ortam içerisinde fanatizmin devam ettirilmesine yönelik içeriklerin oluşturulmasına ve nefretin yayılmasına yönelik birleştirici bir güce neden olmaktadır. Taraftar gruplarınca oluşturulan nefret söyleminin kanıksanması aidiyet duygularıyla resmi olmayan fan sayfalarında çok daha hızlı bir şekilde yayılmaktadır. Nefret söylemine yönelik içerikler ve söylemler rakip takımın futbol fan sayfalarında çeşitli benzerlikler ve karşılaştırmalarla yeni medya üzerinden büyük bir birleştirici unsur olarak nefreti sunmaktadır.

Fan sayfaları, nefret söylemine yönelik içerikleri metinsel olarak söylemsel bir bütünlüğün bir parçası olarak kullanmaktadır. Bu bütünsel oluşturulmuş söylemsel yapılar sosyal medyanın katılımcı kültürü içerisinde yeni boyutlara taşınmaktadır. Sosyal medyanın hipermetinsellik özelliğiyle mesaj farklı platformlara yayılmakta ve nefreti grup nosyonunun bir parçası haline getirmektedir. Bu bağlamda futbola yönelik fan sayfalarında nefret söylemi fanatik duygularla taraftar aidiyetinin bir göstergesi olarak yayılmaktadır. Futbol fan sayfaları üzerinden yapılan incelemeler nefret duygularına karşı gelen taraftar anlayışının grup içinde kabul görmediğini ve nefretin fan sayfalarında grup dinamiğinin ayrılmaz bir parçası olduğu göstermektedir. Nefret futbol fan sayfalarında rakip takım oyuncularını ve taraftarları, eski takım oyuncularıyla çeşitli özel ve resmi günleri konu olarak daha etkili hale gelmektedir.

Sonuç olarak bu nefret söyleminin yok edilmesi için kullanıcıların yeni medya okuryazarlığına sahip olmalarına ihtiyaç vardır. Yeni medyanın içerikleri belirleyen değiştiren özelliği nedeniyle kullanıcılarının bu içeriklerin oluşturulması ve yönlendirilmesi ile ilgili bilgi sahibi olması gerekir.

Anahtar Kelimeler: Fanatizm, Nefret Söylemi, Futbol, Aidiyet, Yeni Medya Okuryazarlığı, Hipermetinsellik

⁴² Doktora Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, erdemciltas@ohu.edu.tr

TÜRKİYE SELÇUKLU DEVLETİ'NDE ALÂEDDİN KEYKUBAD'IN GÖZDE EMİRLERİNDEN KEMALEDDİN KAMYAR

Erdi ESE⁴³

Türk tarihini ve devletlerini incelediğimizde devlet adamlarının, devletin inkişafı ve inhitata sürüklenmesinde etkili olduğunu görürüz. Tarih bunun birçok örneğini gözler önüne sermektedir. Orta çağ devletlerini incelediğimizde birçok devlet adamının adı, yaptıkları müspet ve menfi olaylar neticesinde günümüze kadar ulaşmıştır. İlk Müslüman Türk devletlerinde bu devlet adamlarına “emir” denilmektedir. Selçuklu Devleti'nde de emirlerin etkisinin büyük olduğu ve siyasete sürekli olarak müdahil oldukları muhakkaktır. Bu açıdan emirlerin itaatli, devletin çıkarını düşünen ve çalışkan olması iktiza eder. Türkiye Selçuklu Devleti'nde kuruluş, gelişme ve yıkılış süreci itibarıyla birçok emirin etkisi görülmüştür. Çalışmamızda konu aldığımız Kemaleddin Kamyar ise Selçuklu devletinin ihtişamlı dönemlerinden Alâeddin Keykubad döneminde yaşamış, devletin önemli kadrolarına gelerek Türkiye Selçuklu Devleti için büyük hizmetler etmiş bir Selçuklu emiridir.

Kaynaklarda ilk defa Alâeddin Keykubad'ın tahta çıktığı dönemin başında sultana muhalefet eden emirler arasında ismine rastladığımız Kemaleddin Kamyar, muhtemelen daha erken bir dönem olan, İzzeddin Keykavus döneminde devlet hizmetine girmiş bir emirdir. Kaynaklarda 1223 yılında devlet hizmetinden uzaklaştırıldığından bahsedilen Kemaleddin Kamyar, yaklaşık üç yıl gibi uzun bir süre sürgün hayatı yaşamıştır. Tekrar devlet hizmetine girmeyi başaran Kemaleddin Kamyar'a Zara vilayetinin iktası verilmiş, bu olay Kemaleddin Kamyar'ın hayatında dönüm noktası olmuştur. Devlet hizmetinde kendini geliştiren Kemaleddin Kamyar, sürekli sultanın yanında bulunmaya başlamış ve çeşitli elçiliklere gönderilerek devleti temsil etme imkânı bulmuştur. Elçilik vazifesiyle gittiği yerlerde o bölgenin dilini konuşması ve ikna edici kabiliyeti onun sultan tarafından sevilmesine neden olmuştur. Yassıçimen Savaşı'nda gösterdiği şecaat, sultanın güvenini kazanmasına önemli etken olmuş ve bundan sonra birçok sefere ordunun başında Beylerbeyi olarak gitmiştir. Yassıçimen Savaşı'nın ardından Moğolların Anadolu'ya yaptıkları ilk keşif seferini karşılayanda Kemaleddin Kamyar'dır. Beylerbeyi Kemaleddin Kamyar, Gürcistan seferi ve Eyyubilerle yapılan mücadelelerde de başarılar sağlamış ve Selçuklu devlet mekanizması içinde önemli bir emir olduğunu göstermiştir. Aladdin Keykubad'ın en gözde komutanı olan Kemaleddin Kamyar, Alâeddin Keykubad döneminde belirlenen politikaların fiiliyata geçirilmesinde etkin rol oynamış bir emirdir. Sultan Alâeddin Keykubad'ın vefat etmesinin ardından idari mekanizmanın ihtiraslı devlet adamlarının eline geçmesiyle nüfuzunu kaybetmeye başlamıştır. Gıyaseddin Keyhüsrev döneminde, Alâeddin Keykubad'ın ölümünde de parmağı bulunan Saadeddin Köpek ihtirasıyla devlette etkisini hissettirmeye başlamış ve kendine muhalif emirleri ortadan kaldırmıştır. Bu dönemde Saadeddin Köpek, kendisine rakip olarak gördüğü tecrübeli devlet adamı Kemaleddin Kamyar'ı ortadan kaldırmıştır. Kemaleddin Kamyar'ın vefat etmesinin ardından ihtiraslı ve liyakatsiz devlet adamlarının devlet kadrolarını ele geçirmesi, devletin inhitata sürüklenmesine neden olmuştur. Küçük yaşlardan itibaren kendini geliştirmiş olan Kemaleddin Kamyar, dönemin ünlü hocalarından da dersler almıştır. Devlet hizmetinde ki başarılı hareketleri de onun bilge bir devlet adamı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kemaleddin Kamyar, Emir, Beylerbeyi, Alâeddin Keykubad, Gıyaseddin Keyhüsrev

⁴³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, SBE, Tarih bölümü, erdiese7@gmail.com

ÇİFT YÜZLÜ HALI DOKUMA TEKNİĞİNİN PATENTLENEBİLİRLİĞİ VE BU SÜRECİN İNCELENMESİ

Esra BORA

Doç. Dr. Meral AKAN

Kaynaklara göre halı sanatı tarihi, Pazırık halısı ile MÖ. 3-5. yy' da başlar. Yapılan araştırmalar ile Pazırık kurganından çıkan bu halı ile halı sanatı başlamış olup, birçok bölgede devam ederek günümüze gelmiştir. Halı sanatının Türklerin bulunduğu bölgelerde yayılarak gelişmiş olduğu kaynaklarda belirtilmektedir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde dokumacılık gelişmiş ve önemini arttırmıştır. Bununla birlikte tarihin her döneminde halı sanatında, üslup ve motifler değişmiştir. Teknik, üslup ve malzeme ile birçok değişikliğe uğramış halı sanatının günümüze kadar sürekli geliştiğini, bu alanda yapılan araştırmalar ortaya koymuştur. Araştırmada, halı sanatına teknik anlamda getirilen yeniliğin bir buluş olduğu düşünülerek, buluşun tescillenmesi girişiminde bulunulmuştur. Bu çalışma, çift yüzlü dokunan halının bu özelliğinin belgelenmesi ve faydalı model veya patentlenebilirliği açısından incelenmesini konu almaktadır. Araştırma, bir sanat eseri koyarken duygu ve düşüncelerin yansıması dışında, teknik olarak geliştirilen yeniliklerin tescillenmesinde gidilen yolu ve süreci göstermek amacıyla yapılmıştır. Yapılan çalışma ile daha sonraki araştırmacılara örnek olunması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: : Halı, Buluş, Patent, Faydalı Model.

-sA ŞART KİPİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Esra BÜYÜKERYILMAZ

ÖZ

Gramercilerimizin gramer çalışmalarında genellikle “şart” veya “dilek-şart” eki adlarıyla yer alan -sA ekinin etimolojisi, tarihi gelişimi ve fonksiyonları hakkında birçok araştırma yapılmış, ancak bu ekin hangi kategoriye girmesi konusu netlik kazanmamıştır. Bilimsel çalışmaların vazgeçilmez metotlarından biri olan belirli sınıflandırma hangi alanda ve hangi konuda yapılırsa yapılsın mutlaka belirli ölçülere dayanır. Gramercilerimizde eklerin kelime tabanıyla olan anlam ve görev ilişkilerini esas alarak ekleri: Çekim eki ve yapım eki temel olmak üzere iki gruba ayırmışlardır. Çekim ekleri de kendi arasında isim çekim ekleri ve fiil çekim ekleri olarak alt başlığa ayrılır. Dilimizde fiiller çekimli hâlde kullanılır. İkinci tekil şahıs emir çekimi hariç bütün fiiller çekim eki alarak kullanılır. Fiil çekim ekleri, fiil kök veya gövdelerine eklenerek, fiillerin zamanını, yapılaş şeklini ve şahsını belirtirler. Fiil çekim ekleri haber/ bildirme kipleri ve dilek kipleri olarak iki gruba ayrılır. Fiilde anlatılan işin, kılışın, oluşun, hareketin, durumun bağlı bulunduğu zamana fiilin zamanı denir. Haber kiplerinde de fiilin zamanı bildirilir. Yalnız zaman ekleri bazen kendi zamanlarını belirtmeyebilirler; çekim eki olmaktan çıkabilirler veya anlam kayması sonucu başka bir zamanı belirtebilirler. Dilek kipleri, iş, oluşu, kılışı, durumu ve hareketi zamana bağlı olmadan, tasarı ve dilekle ilgili olarak bildiren kiplerdir. Şart bildiren -sA ekini gramercilerimiz gramer kitaplarımızda dilek kipleri bölümünde incelemiştir. Türkiye Türkçesinde şart kipi fiil kök veya gövdelerine getirilen -sA ekiyle yapılır. Şart anlamı verdiği cümlelerde tek başına bir yargı ifade etmez. Getirdiği kelimeye şart koşul anlamı katarak cümleler meydana getirir. Ek fiilin şart çekimini oluşturur veya basit zamanlı fiillere gelerek birleşik çekimli fiiller olur. “ Bazı gramerlerimizde “Dilek-Şart Kipi” eki olarak verilen -sA eki, şart bildirdiği durumlarda asla esas cümlelerin yüklemi olamamaktadır. Sadece dilek bildirdiği örneklerde yüklem olabildiğini görmekteyiz. Bu ek, şart gösterdiği cümlelerde, tıpkı zarf-fiil eklerinde olduğu gibi eklendiği fiili başka fiillere bağlamak üzere zarflaştırmaktadır.” görüşünü öne sürerek -sA ekinin şart kipi eki değil de zarf fiil eki olduğu görüşünü savunmaktadırlar.

Bir oluş ve kılışın şart biçiminde düşünüldüğünü anlatan, dilek görevi de yapan tasarlama kipine dilek-şart kipi denir. Bu çalışmamızda bir oluş ve kılışı şarta veya dilek istek niyete bağlayan dilbilgisi kitaplarında tasarlama kipleri içinde yer alan ve işlevi nedeniyle dilek- şart kipi olarak adlandırılan ve dilbilimcilerimizin bu kip üzerinde yaptıkları çalışmalardan yola çıkarak -sA ekinin Eski Türkçeden Çağdaş [Başkurt, Tatar, Kazak, Kırgız] Türkçelerindeki kullanım şekli, bu ekin işlevi, nasıl oluştuğu, kökeni ve tarihi süreç içinde geçirdiği şekil değişikliği üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Şart kipi, Türkçenin Tarihi Dönemleri, Çağdaş Kıpçak Grubu, Türkçe, Tasarlama Kipleri

MEVSİMLİK GEZİCİ TARIM İŞÇİLERİNİN ÇOCUKLARININ EĞİTİMİNE ENGEL OLAN FAKTÖRLER HAKKINDA BİR ARAŞTIRMA

Esra Gök¹

Suk Kyeong KANG²

Türkiye’de gezici tarım işçiliği yapan aileler, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinden, tarımsal faaliyetlerin yoğun olduğu bölgelere çalışmak üzere göç etmektedirler. Mayıs-Haziran aylarında başlayan bu göç ve işçilik süreci Kasım ayı sonuna kadar devam etmektedir. Mevsimlik tarım işçileri genellikle aile olarak göç etmekte, yılın ancak 4-5 ayını yerleşik ikametlerinde geçirmektedir. Her yıl ailesiyle birlikte tarım işçiliğine giden binlerce ilköğretim öğrencisi çocuk, eğitim yılı sona ermeden terk etmek zorunda kaldıkları okullarına, ancak okullar açıldıktan 2-3 ay sonra dönebilmektedir. Okulların akademik takvimiyle örtüşmeyen bu yaşam ve çalışma döngüsü nedeniyle, çocukların eğitiminin büyük ölçüde aksadığı ve pek çok çocuğun okula devam edemediği bilinmektedir. Okul çağındaki çocuklar yerleşik yaşadıkları şehirlerdeki okullara kayıt olup, göç ettikleri yerlerde de öğrenimlerini devam ettirmeye çalışsalar da, çocukların eğitimle kesintili ilişkisi ve dezavantajlı konumu okul terklerinin, okula uyum sorunlarının ve okulda dışlanmanın nedenini oluşturmakta ve hatta bazı çocuklar tamamen okul ve eğitimin dışında kalmaktadırlar. Bu konuda ülkemizde pek çok çalışma yapılmıştır (Uysal ve ark, 2016, Davran ve ark., 2014, Gömleksiz, 2013, Beleli, 2013). Ancak mevsimlik işçi çocuklarının aktif eğitime katılımına engel olan iç faktörleri ve dış faktörleri ele alan bir çalışma bulmak zordur. Çalışmamda ele aldığım Niğde ili Konaklı Kasabası’ndaki mevsimlik tarım işçi çocuklarının eğitime engel olan faktörleri iç faktörler ve dış faktörler olmak üzere iki başlık altında ele aldım.

Gönüllü katılım, başarı motivasyonu durumu, eğitim ihtiyacı konularını iç faktörler; ailelerin destek ve düşünceleri, okula olan uzaklık, okul ve çalışma saatlerinin çakışması konularını ise dış faktörler başlığı altında değerlendirdim. Bu bağlamda 2019 Temmuz ayında Niğde ili Konaklı Kasabası’na mevsimlik gezici tarım işçisi çocuklarının aktif eğitime katılımını teşvik etmek için mevsim işçi çocuklarının eğitime katılımındaki mevcut engelleri doğru bir şekilde teşhis etmeye çalıştım.

Anahtar Kelimeler: Mevsimlik çocuk işçiliği, Eğitime engel olan faktörler, Gönüllü katılım, Başarı motivasyon durumu

¹ Lisans Öğrencisi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, FEF, esra.gok@mail.ohu.edu.tr

² Dr. Öğretim. Üyesi, Suk kyeong KANG, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, FEF, skang@ohu.edu.tr

**İLKÖĞRETİM 7. SINIF MEB YAYINLARI TÜRKÇE DERS KİTABINDA BASILI
MATERYAL VE ÇOKLU MEDYA KAYNAKLARINDAN BİLGİYE ERİŞME,
BİLGİYİ DÜZENLEME, SORGULAMA, KULLANMA ve ÜRETME
BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ ÜZERİNE İNCELEME**

Ezgi DURSUN

Merve ERCAN

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri doğrultusunda hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin çeşitli becerileri kazanmaları hedeflenmiştir. Bunlardan biri de öğrencilerin basılı materyaller ile çoklu medya kaynaklarından bilgiye erişme, bilgiyi düzenleme, sorgulama, kullanma ve üretme becerilerinin geliştirilmesine yöneliktir. Bu amaçla tema başlıkları altında yer alan soru, yaptırım ve metin örnekleriyle öğrencilerin bilgiye erişmelerini, bilgiyi düzenlemelerini, sorgulamalarını, kullanmalarını ve üretmelerini sağlayan çalışmalar yer almıştır. Günümüzde geçerliliğini sürdüren ve daha çağdaş kabul edilen anlayışlara göre düzenlenmiş, öğrenme sürecinde öğrencinin etkin olduğu ve bilgiye kendisinin ulaşmasını esas alan eğitim durumlarının bu bilgilerin sunulduğu ek materyallerle özellikle yazılı materyallerle desteklenmesi gerekmektedir. (Demirel, 1996: 3; Gairns; Redman, 1991: 77) Bu anlayışla Türkçe ders kitaplarında yer alan soru yaptırım ve metin örnekleri öğrencilerin gözlem yapma, inceleme ve araştırma becerilerini geliştirecek imkânı sağlayacak bir yapıda olmalıdır. Türkçe derslerinde ve Türkçe ders kitaplarında çoklu medya kaynaklarının kullanımına ilişkin gereklilik Türkçe Öğretim Programı'nda da vurgulanmıştır. Alinyazına bakıldığında bu başlık altında herhangi bir çalışmanın daha önceden gerçekleştirilmediği görülmektedir. Yani ilköğretim 7. Sınıf MEB yayınları Türkçe ders kitabında yer alan metin içerikleri soru yaptırım ve örnekleri öğrencinin basılı materyal ve çoklu medya kaynaklarından bilgiye erişme, bilgiyi düzenleme, sorgulama, kullanma ve üretme becerilerini geliştirmesine yönelik herhangi bir çalışma gerçekleştirilmemiştir. Bu çalışma ile elde edilen veriler aracılığıyla Türkçe Öğretim Programı'nın özel amaçları arasında yer alan basılı materyal ve çoklu medya kaynaklarından öğrencinin bilgiye erişme, bilgiyi düzenleme, sorgulama ve kullanma becerilerinin geliştirilmesinin önemi üzerinde durularak Türkçe ders kitaplarında bu amacın gerçekleştirilmesinin yeterli olup olmadığına ilişkin çeşitli analizler yapılması amaçlanmıştır. Çalışma, nitel araştırma yöntemi çerçevesinde doküman analizi metodu ile gerçekleştirilmiş bir araştırmadır. Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 28.05.2018 gün ve 78 sayılı kararı ile ders kitabı olarak kabul edilen MEB 7.Sınıf Türkçe ders kitabında yer alan soru yaptırım ve metin içerikleri incelenmiştir. Bulgulara bakıldığında kullanılmakta olan İlköğretim 7.sınıf MEB yayınları Türkçe ders kitabında yer alan soru yaptırım ve metin içeriklerinin öğrencilerin basılı materyal ve çoklu medya kaynaklarından bilgiye erişme, bilgiyi düzenleme, sorgulama, kullanma ve üretme becerilerini geliştirmeye yönelik olduğu fakat istenilen düzeyde ve yeterli sayıda olmadığı saptanmıştır. Türkçe ders kitabında yer alan yaptırım ve metin içeriklerinde az sayıda basılı materyal ve çoklu medya kaynaklarının kullanımı öğretim ortamında öğrencilerin bilgiyi edinim süreçlerinin sınırlı kalmasına neden olmuştur. Sonuç olarak Türkçe ders kitabında yer alan soru yaptırım ve metin örnekleri öğrencilerin gözlem yapma, inceleme ve araştırma becerilerini geliştirecek imkânı sağlayacak bir yapıda olmalıdır. Yalnız basılı materyallerin kullanımına ilişkin yönlendirmeler yeterli olmayacağı için çağdaş eğitim anlayışına paralel ve destekler nitelikte Türkçe ders kitaplarında öğrencileri ders kitabının dışına yönlendirecek çoklu medya kaynaklarının kullanımına ilişkin çalışma alanlarında genişletmeler yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Basılı Materyal, Çoklu Medya Kaynakları, 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR TÜKETİM
DAVRANIŞLARININ ÖLÇÜLMESİ:**

KIRŞEHİR AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ İİBF ÖRNEĞİ

Ezgi Fidan

ÖZ

Sürdürülebilir tüketim, son yıllarda üzerinde sık durulmaya başlanan ve farklı yönleriyle incelenen konulardandır. Tüketicinin sürdürülebilirliği için toplumsal bilincin yükseltilmesi ve bu konuya gereken önemin artırılması şarttır.

Bireysel ve toplumsal yaşamı düzenleyen ihtiyaç kavramı, üretim ve tüketim biçimlerini şekillendirmektedir. İhtiyaç kavramı bireysel yaşamda önem taşıdığı kadar toplumsal yaşamda da büyük önem taşımaktadır. Geçmişten günümüze kadarki tüm süreçte, bitip tükenmek bilmeyen insan istekleri sonucunda ekolojik denge bozulmuş ve doğal kaynaklarımız tükenmeye yüz tutmuştur. Dolayısıyla tüketim davranışlarının toplum, ekonomi ve ekolojik denge üzerinde nasıl bir etki yaratabileceğine dair daha sık düşünmek gerekmektedir. Günümüzde istek ve taleplerin açık olması, dünyayı çeşitli felaketlere sürüklemektedir. İnsanın doğanın bir parçası olmaktan öte doğanın efendisi gibi davrandığı ve tamamen kendi bencil istekleriyle harekete geçtiği bu süreçte gelecek nesillerin yaşamı büyük bir tehlikeye girmektedir. 21. yüzyılın başlarından itibaren yalnızca bugünün değil, gelecekte de yaşamlarını sürdürecektir insanların yaşam kalitesinin garanti altına alınması için sonsuz isteklerin ve bunların biçimlendirdiği tüketim alışkanlıklarının yerini yavaş yavaş tüketimin dönüştürülmesi anlayışına dayanan sürdürülebilir tüketim kavramına bırakmaya başlamıştır. Tüketicinin hızla artarak ortaya çıkardığı çeşitli toplumsal, ekonomik ve ekolojik kayıpları esas alan bu çalışmanın temel amacı sürdürülebilir tüketimin -çeşitli boyutlarını da dikkate alarak - önemini anlatmaya çalışmaktır.

Anahtar Kelimeler: . Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilir Tüketim, Çevre, Geri Dönüşüm

**MEASUREMENT OF SUSTAINABLE CONSUMPTION BEHAVIOR OF UNIVERSITY
STUDENTS: A CASE STUDY OF AHI EVRAN UNIVERSITY FACULTY OF ECONOMICS AND
ADMINISTRATIVE SCIENCES**

ABSTRACT

Sustainable consumption is one of the subjects that have started to be emphasized in recent years and examined in different aspects. For the sustainability of consumption, it is necessary to raise the social awareness and increase the importance of this issue.

The concept of need regulating individual and social life shapes the forms of production and consumption. The concept of need is of great importance in the social life as well as it is important in individual life. In the whole process from the past to the present day, the ecological balance has been disrupted as a result of the endless human wishes and our natural resources have been depleted. Therefore, it is necessary to think more frequently about the effects of consumption behaviors on society, economy and ecological balance. Today, the openness of demands and demands, drags the world into various disasters. The life of future generations is in great danger in a process where man acts as a master of nature rather than being a part of nature and takes action with his own selfish desires. Since the beginning of the 21st century, the endless demands and the consumption habits that have been shaped by them have been replaced by the concept of sustainable consumption which is based on the understanding of the transformation of consumption. The main purpose of this study, which is based on various social, economic and ecological skies, is to try to explain the importance of sustainable consumption esas taking into account the various dimensions.

Keywords: Sustainability, Sustainable Consumption, Environment, Recycling

LEYLÂ HANIM DÎVÂN'INDA ÇİÇEKLERİN DİLİ

Ezgi GEMİCİ⁴⁴

İnsanoğlu var olduğu günden beri doğadaki canlılarla bir arada yaşamış, onlardan farklı alanlarda faydalanmış, farklı işlevler yükleyerek onları sosyal hayat içerisinde kullanmışlardır. İnsanlar için bu canlılar arasında çiçeklerin çok ayrı bir yeri vardır. Tabiatın insanlara sunduğu çiçekler şairlere ilham kaynağı olmuştur. Şair işe başlarken doğayı taklit etmiş ve şiirini doğa ile süslemiştir. Edebiyatta bilhassa klâsik şiirde çiçekler ve bitkiler çeşitli özellikleriyle şairlerin tarafından birer sembol olarak duyguları ifade etmekte kullanılmışlardır. Çiçeklere farklı anlamlar yükleyip, edebî sanatların yardımıyla farklı bir dil geliştirmişlerdir. Bu yüzden çiçeklerin insanın duygularını yansıtmak için edebiyatta yer almasından daha doğal bir şey olamaz. Her dönemde temizliğin, sevginin ve güzelliğin sembolü olan çiçekler, kültürümüzün hemen her alanına girmiş ve bu yüzden de şiirimizde sıkça yer bulmuştur. Bu tabii unsuru özellikle kadın divan şairinin penceresinden inceledik. Leylâ Hanım Divanı'ndan hareketle bu şairin çiçeklere ve bitkilere yükledikleri anlamları tespit etmeye çalıştık. Yaptığımız araştırmalar sonucu kadın divan şairleri üzerine yapılan çalışmaların azlığı da dikkatimizi çekmiş ve bizi bu konu üzerinde çalışmaya sevk etmiştir. Ayrıca bu konuyu kadın şairden yola çıkarak araştırmamızın bir diğer sebebi kadınların tabiata olan özel ilgisi ve tabiatla olan bağıdır. Çalışmamıza konu olan Leylâ Hanım 19. yüzyıl klasik Türk edebiyatı şairlerinden olup, edebiyat tarihçileri tarafından da kadın divan şairleri içinde takdir gören isimlerden biridir. Yaptığımız çalışmada Leylâ Hanım Divan'ında 19. yüzyılın sosyal, siyasal, toplumsal, ekonomik ve kültürel özelliklerinden etkilendiği görülmektedir. Bu etkilenmenin çiçeklere de yansıdığı görülmektedir. Bu nedenle Divan'ın araştırılması ve incelenmesi, dönemin sosyal ve kültürel hayatını aydınlatmaya da yardımcı olmuştur. Bu etkilenmenin çiçeklere de yansıdığı görülmektedir. Divan içerisinde toplam 4 bitki, 8 farklı çiçek türün kullanıldığı görülmektedir. Özellikle bitkilerin o dönemde ilaç ve merhem yapımında kullanıldığını ve aşığın yaralarını tedavi etmede yararlanıldığını beyitlerden öğrenmekteyiz. Her bir çiçek türü divanda farklı anlamlarda kullanılmıştır. Örneğin; gülün en çok Gül-Bülbül-Har mazmununda kullanıldığı, goncanın dudak ve sevgili-âşık münasebetinde, lâlenin ise genellikle aşığın göğsündeki yaralara, sümbülün ise saç ilişkisine değinildiği ve karanfilin ise sevgilinin yanağına benzetildiği görülmektedir. Bu çalışmada çiçeklerin ve bitkilerin sadece bir bitki olmadığını, her bir çiçeğin ve bitkinin beyitlerde ayrı anlamları bulduğunu ve farklı yorumlarla insanların hayal gücünü ve ufkunu geliştirdiğini görmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Leylâ Hanım, Çiçek, Bitki, Motif, 19.yüzyıl

⁴⁴ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gaziantep Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı

BÖLGESEL BİR ENTEGRASYON OLARAK AVRASYA EKONOMİK BİRLİĞİ VE GELECEĞİ

Fatma Şura BAHSİ KOÇER¹

Devletlerin uluslararası arenada ortak sorunlarına çözüm bulmak için entegrasyon yoluna gitmeleri uluslararası kuruluşların doğmasına sebep olmuştur. Uluslararası entegrasyon hareketleri yada birlik oluşturma düşüncesi aktörlerin ulusal ve uluslararası çıkarları üzerine inşa edilmiştir. Dolayısıyla siyasi, ekonomik, askeri, dini, ideolojik çıkarlar bütünleşme hareketlerinin ortaya çıkmasında rol oynayan dinamikler olmuştur. Küreselleşme ile değişen aktörler arası ilişkiler ve dekolonizasyon sürecinin tamamlanıp ulus-devlet sayılarının artması entegrasyon hareketlerini ve örgütlenmelerini de artırmıştır. Küreselleşme sürecinin bir sonucu olarak uluslar ve devletlerarasındaki ilişkiler karmaşık ve bağımlı hale gelmiştir. Hızlı bir şekilde artan ulus devlet sayısı ve buna paralel olarak artış gösteren uluslararası örgütler uluslararası ilişkiler de birden fazla aktörün var olması sonucunu da doğurmuştur. Yeni küresel iktisadi sistemde uluslararası ticarete serbest pazar yaklaşımı benimsenmiş ve dış ticarete kısıtlayıcı uygulamaların kaldırılması hedeflenmiştir. Bu bağlamda uluslararası ticaretin serbestleştirilmesini hedefleyen ekonomik entegrasyon hareketlerinden en önemlisi hiç kuşkusuz Avrupa Birliği'nin kurulması olmuştur. Bununla birlikte Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından önemi çok daha fazla artan Avrasya ve bu bölgede oluşturulmuş olan ekonomik ve siyasi temelli entegrasyon hareketleri de dikkat çekmektedir. Avrasya, jeopolitik ve jeostratejik konumu nedeniyle tarih boyunca birçok toplumun egemenlik mücadelesi verdiği, kadim medeniyetlerin doğduğu siyasi, ekonomik, tarihi ve kültürel öneme sahip bir bölgedir. Tarihsel süreç boyunca Avrasya bölgesi önemini hiçbir zaman kaybetmemekle beraber bölgesel ve küresel devletlerin bu coğrafya üzerindeki güç mücadelesi ve bölgede etkin olma istekleri devam etmektedir. SSCB'nin dağılmasının ardından Türk Cumhuriyetleri ve Sovyetler Birliği'nden ayrılan diğer devletler kazanmış oldukları bağımsızlıklarını korumak, ulusal güvenliklerini sağlamak, ekonomik kaynaklı sorunlarını çözmek, uluslararası sisteme entegre olmak için bölgesel ve küresel aktörler ile ikili ilişkiler ve ortaklıklar gerçekleştirmeye çalışmışlardır. Dolayısıyla bu devletler Avrasya bölgesindeki entegrasyon ve oluşumların içinde yer almışlardır. Bu bağlamdaki oluşumlardan biri de resmi olarak 2014 yılında kurulan Avrasya Ekonomik Birliği'dir. Avrasya Ekonomik Birliği fikri ilk olarak Kazakistan Cumhurbaşkanı Nazarbayev tarafından 1994 yılında Moskova Devlet Üniversitesi'ndeki bir konuşmasında dile getirilmiştir Avrasyacılık temeline dayanan ve bölgede yer alan ülkeler için tutarlı bir ekonomik politikanın oluşturulması ve fonksiyonel bir devletler birliği modeli geliştirilmesini öneren Nazarbayev, Avrasya Ekonomik Birliği'ni bölgesel ekonomik refahı ve güvenliği sağlamanın teminatı olan bir ekonomik bütünleşme hareketi olarak ifade etmiştir. Ortak ekonomik alan oluşturmak amacıyla kurulan Avrasya Ekonomik Birliği'nin temeli 1995 yılında Rusya ve Belarus arasında imzalanan Gümrük Birliği anlaşmasına kadar dayanmaktadır. Bunun akabinde 2000 yılında Rusya, Belarus, Kazakistan, Tacikistan, Kırgızistan Avrasya Ekonomik Topluluğu'nu kurmuştur. 2010 yılında ise Rusya, Kazakistan ve Belarus arasında gümrük birliği kurulmuş ve bu üç ülke yoğun ekonomik entegrasyon içine girmişlerdir. Bu üç ülke Mayıs 2014 tarihinde Avrasya Ekonomik Birliği'nin kuruluşuna ilişkin anlaşmayı imzalamıştır. Ardından 2014 yılında Ermenistan üye olmuş ve 2015 yılında Kırgızistan birliğe dahil olarak üye sayısı 5'e tamamlanmıştır. Bu çalışma bölgesel bir örgütlenme hareketi olan Avrasya Ekonomik Birliği'nin kuruluş aşamasından üye ülkelerin dış iktisadi ilişkileri ve Türkiye'nin birliğe muhtemel üyeliği üzerine yoğunlaşmıştır. Üye ülkelerin temel ekonomik göstergeleri ve dış ticaret verileri incelenmiştir. Çalışmada ekonomik gerekçelerle bölgesel bir entegrasyon hareketi olarak kurulmuş olan Avrasya Ekonomik Birliği'nin bölgenin karmaşık yapısı ve üye ülkelerin ekonomik verileri, siyasi sistemleri ve kültürel farklılıkları nedeniyle kısa vadede güçlü bir örgüt olamayacağı buna karşın yeni işbirliği alanları, ortaklık ve iktisadi katkılar sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Avrasya Ekonomik Birliği, Entegrasyon, İhracat, İthalat, Türkiye.

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

¹ Doktora Öğrencisi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Avrasya Araştırmaları
Ana Bilim Dalı, fsurab@gmail.com

**BORSA İŞLEM HACMİ VE VIX ENDEKSİ ARASINDAKİ NEDENSELLİK
İLİŞKİSİ: PANEL ZAMAN SERİSİ ANALİZİ**

Feyza BORAN⁴⁵

Yatırımcılar; yaptıkları yatırımlardan yüksek getiri sağlamak için fiyatlardaki değişimin ne kadar yüksek aralıklarla gerçekleştiğini, finansal ürünün fiyat hareketleri arasındaki farkın büyüklüğünü ölçmek ve risklerden kaçınabilmek amacıyla piyasaları izleyebilecek, yatırımları yönlendirebilecek göstergelere ihtiyaç duyarlar. Temel gösterge olarak da volatilitiyi kabul ederler. VIX Endeksi, (Chicago Board Options Exchange Volatility Index) piyasalardaki yatırımcı korkusunu ölçer.

Piyasa getirileri ile VIX endeksi arasında genel itibariyle ters yönlü bir ilişkinin mevcut olduğu yapılan çalışmalardan görülmektedir. Hisse senedi piyasasında satış dalgasının oluşması diğer bir ifade ile Hisse senedi fiyatlarının düşmesi, yatırımcılar açısından değer kaybını ifade etmekte ve böylece hisse senedi piyasası daha riskli bir yatırım alanı haline gelmektedir. İşlem hacmi ise endeks, kontrat, bir hisse ya da borsada günlük olarak gerçekleşen alım satımların toplam değeridir. İşlem hacmi işleme konu olan menkul kıymetin işlem adeti ile işlem gördüğü (alış ve satışlar) fiyatların çarpılması ile hesaplanır. Yani işlem hacmi hisse senedi fiyatı ile bağlantılıdır. VIX endeksinin hisse senedi fiyatı ile ters bir ilişki içinde olmasından dolayı borsa hacmini etkilemesi de beklenmektedir. Bu durumu Dumitrescu ve Hurlin Granger nedensellik testi destekler niteliktedir.

Çalışmada VIX endeksi (korku endeksi) ile borsa hacmi arasındaki ilişki altı farklı ülke verileriyle Dumitrescu ve Hurlin Nedensellik testi ile araştırılmış yöntem olarak panel zaman serileri analizi yapılmıştır. Çalışmada olan ülkeler ABD, Almanya, Hollanda, Fransa, İngiltere ve Kanadadır. Dönem aralığı olarak Kasım 2010-Nisan 2019 aylık verilerinden yararlanılmıştır. Analizinin ilk adımı olarak CD testi ile değişkenler arasındaki korelasyon ilişkisi incelenmiştir. VIX endeksi ve borsa hacmindeki ilişkiyi inceleyebilmek için Augmented Dickey Fuller ve Philips Perron Birim kök testleri uygulanmıştır. Dumitrescu ve Hurlin Granger nedensellik testi ile karşılıklı bir etkileşimin olup olmadığına bakılmıştır. Dumitrescu ve Hurlin Granger nedensellik testi sonucuna göre VIX endeksi değerleri ile borsa işlem hacmi değerleri arasında tek yönlü bir nedensellik olduğu anlaşılmıştır. Son olarak da etki-tepki fonksiyonu yapılmış ve burada sadece borsa hacmini etkilediği için bu duruma ilişkin grafik incelenmiştir.

Anahtar kelimeler : İşlem Hacmi, VIXEndeksi (VolatiliteEndeksi), Dumitrescu and Hurlin Nedensellik

⁴⁵ Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, feyzaboran@gmail.com

DİJİTAL BANKACILIĞIN TÜRKİYE VE DÜNYA ÜZERİNDEKİ GELİŞİMİ

GAMZE DEMİRCİ

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ERGİN ÜNAL

Hızla değişen dünyamızda teknolojik gelişmeler artık hayatımızın her alanında karşımızda. Çünkü teknoloji çağında yaşamaktayız. Birçok alanda olduğu gibi finans alanı da bu gelişen teknolojiye ayak uydurmak zorunda kaldı. Bireylerin zamanlarının kıymetli olduğu bu çağda artık insanlar teknolojik gelişmeleri yakından takip edip zamandan ve maliyetten tasarruf edebilmenin yollarını arıyor ve dijital çağ bizim beklentilerimizi azımsanamayacak ölçüde karşılamamıza olanak sağladı. Bu nedenlerden ötürü teknolojiyi her alanda olduğu gibi finansal alanda da kullanmak daha cazip hale gelmeye başladı.

1980’li yılların başında dijital dünyaya adım atan finans sektörü deyim yerindeyse yeni bir çağ başlatmıştır. Yeni adım atılan bu dönemde banka müşterileri şubeye gitmeden birkaç işlemi kendileri gerçekleştirebilmekteydi. Bunun üzerine yeni finansal program çalışmaları olmuş ve 1994 yılında ilk defa “microsoft money” ismiyle finansal bir program yazıldı. 2001 yılında dijital bankacılığı kullanan kişi sayısı önemli ölçüde artmış ve bunun sonucunda yeni sorunları da beraberinde getirmiştir. Yeni kurallar, bir takım güvenlik tedbirleri, yeni yasal düzenlemelerle bu durum için ön görülen bazı güvenlik tedbirleri alınmaya başlandı. Bu alandaki çalışmalar artarken 2007 yılında olan büyük gelişme yani Apple’in ilk ‘iphone’ üretimiyle birlikte artık teknolojiye yeni bir çağın ilk adımları atılmaya başlandı: ‘Mobil bankacılık’. Bu yenilik hergün gelişerek bizlere; daha hızlı, daha anlaşılır, daha az maliyetli ve 24 saat kendi hesabımızı yönetebilme imkanı sağladı. Bankamız artık cebimizde taşınır hale geldi. Bu gelişmeler sonucunda bankalar şubelerini azaltmaya başladı. Hem bankalar hem de müşteriler için daha az maliyetli mobil bankacılık zamandan ve maliyetten tasarruf sağladı. 2005 yılında HSCB ve ING bankaları ‘direct bank’ adlı bir sistemle karşımıza çıktı. Fiziksel bir şube olmadan bankacılık işlemlerini gerçekleştirebildiğimiz bu sistem daha da gelişerek günümüze kadar geldi.

Türkiye’de ise ilk kez 1991 yılında ODTÜ ve TÜBİTAK tarafından internet ağı projesi başlatıldı. Böylece Türkiye de dünyadaki finansal teknoloji ağına katılmak için temellerini attı. 1997 yılında ‘İş Bankası’ ve ‘Garanti Bankası’ dijital bankacılığın Türkiye’deki temellerini attı. Günümüzde artık şube bankacılığı, yerini mobilbankacılığabıraktı. Teknoloji çağınının gerekleri ve gelişen dünyaya ayak uydurma her insan için yaşam tarzı haline geldi. Bu gelişmeler hayatımıza sağladığı kolaylıklar günümüz Türkiyesinde de oldukça önemli. Bankaların müşterilerine 24 saat ve gerekli teknolojik aletlere sahip olduğu yer ve zamanlarda mevduatlarını daha az maliyetle ve daha az zamanda kontrol edip işlem gerçekleştirebilme kolaylığı sağlaması Türkiye ve dünyada bu alanda azımsanamayacak ölçüde bir kitle oluşmasını sağladı. Bu çalışmada; dijital teknolojinin ortaya çıkışı, kullanım alanı, Türkiye’deki ve dünyadaki gelişimi, beraberinde ne gibi yeni sorunları da doğurduğunu ve fiziksel bankacılık ile dijital bankacılık arasındaki farklar hakkında bilgi verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Bankacılık, Mobil Bankacılık, Fiziksel şube

**KIRŞEHİR AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ, İKTİSADİ VE İDARİ
BİLİMLER FAKÜLTESİ VE MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN
BİLİNÇLİ TÜKETİCİLİK DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME**

Gizem AKÇAM⁴⁶

Ahmet ÇİÇEK⁴⁷

Tüketim, günümüzde artık yemek, içmek, uyumak gibi fizyolojik ihtiyaçları gidermenin yanı sıra psikolojik doyum ve dış dünya ile iletişimde de temel oluşturan bir araç haline dönüşmüştür. Tüketiciler, tüketim öğeleri vasıtasıyla kendileri hakkında bilgi verir konuma gelmişlerdir. Son yıllarda yaşanan küresel ısınmadaki artış, tabii kaynakların giderek azalması, ekolojik sistemin bozulması, git gide çeşitlenerek ve artarak ilerleyen sağlık problemleri gibi birbirinden çeşitli faktörler, bilinçli tüketim ve bilinçli tüketici kavramlarını gündeme getirmiştir. Bu nedenle de tüketim davranışında bilinç faktörü sosyal, çevresel ve toplumsal bağlamda önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. En nihayetinde sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yaşayabilmenin yolu bilinçli tüketimden geçmektedir. Literatürde bilinçli tüketim konusuna ve öğrencilerin tüketim alışkanlıklarına yönelik pek çok araştırma yer almaktadır. Ancak farklı bilim dallarında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin, kıyaslamalı olarak bilinçli tüketim alışkanlıklarına ilişkin çalışma yok denecek kadar azdır. Bu eksikliği giderici katkı sağlamak amacıyla bu çalışma konusu seçilmiştir. Bu çalışmada amaç, birbirinden farklı bilim dallarında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin bilinçli tüketim alışkanlıklarını irdelemektir. Araştırmanın evreni, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Bağbaşı Kampüsü'ndeki İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve Tıp Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Bu amaçla Tıp Fakültesi'nden 95, Mühendislik Fakültesi'nden 95, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden 141 öğrenci olmak üzere toplam 331 öğrenciye ulaşılmış ve öğrencilere, yüz yüze görüşmelerle anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Cevaplandırılan anket formu üç bölümden oluşmuştur. İlk bölümde demografik nitelikteki cinsiyet, yaş, öğrencinin öğrenim gördüğü fakülte, bireyin ve ailesinin aylık geliri, anne ve babasının eğitim durumu gibi kişisel bilgilerden oluşan toplam 7 soru sorulmuştur. İkinci bölümde, Sağlam'ın (2014) "Bilinçli Tüketici Düzeyi Ölçeği Çalışması" adlı çalışmasında, katılımcıların tüketici sorumluluğu bilinci, kalite bilinci ve bütçe-fiyat dengesi bilincini değerlendirmek adına geliştirilen anket kullanılmıştır. Üçüncü bölümde ise, Buğday'ın (2015) "Bilinçli Tüketici Ölçeği Geliştirme Çalışması" konulu doktora tezinde, katılımcıların çevre bilinçli tüketim, etik tüketim, sosyal sorumlu tüketim alışkanlıklarını değerlendirmek adına geliştirmiş olduğu anket kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklerin ortalama güvenirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) 0,87 olup bu değer ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülteler ile tüketici sorumluluk bilinci arasında anlamlı bir fark bulunduğu tespit edilirken, öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülteler ile kalite bilinçli tüketim alışkanlıkları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin cinsiyetleri ile çevre bilinçli tüketim arasında anlamlı bir fark bulunduğu ve kadın öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla tüketici sorumluluk bilincine sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Son yıllardaki teknolojik gelişmeler, kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması gibi pek çok faktör tüketicilerin davranışlarında değişikliğe yol açmış ve bu durum da işletmelerin, değişen tüketici davranışlarına yönelik mal ve hizmet sunumuna yönelmesine neden olmuştur. Sınırsız sayıdaki ihtiyaçlar, sınırsız sayıdaki ürün çeşitliliği ve sınırlı sayıdaki doğal kaynaklar döngüsü içinde verimli bir yol kat ediş ancak bilinçli bir tüketim mantığıyla sağlanabilir. Toplumsal düzende uzun vadeli bir tüketici bilinci oluşturmak ise eğitim ile mümkün olacaktır. Bunun yanı sıra, yetkili ve ilgili kişiler de ekonomi politikalarını, bu döngü içindeki verimli yol kat ediş doğrultusunda kâr ve tüketim odağından çok doğal ve sosyal üretim odağına yönelmelidirler.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli Tüketim, Tüketici, Üniversite Öğrencileri.

⁴⁶ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, İİBF, akc.gizem@hotmail.com

⁴⁷ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, İİBF, cahmet641@gmail.com

BANKACILIK SEKTÖRÜNDE KREDİ, MEVDUAT VE SERMAYE RAKAMLARININ KARLILIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Gökçe AVBAZ⁴⁸

Finansal sistemimizin lokomotifini olan bankaların ekonominin gelişmesinde oldukça önemli bir yeri bulunmaktadır. Bankaların görevleri şu şekilde ifade edilebilir; fon arz ve talep edenler arasında aracılık etmek, likidite sağlamak, fon birikimi sağlayarak yatırımlara finansman kaynağını sağlamada yardımcı olmak, iç ve dış ticaretin gelişmesine yardımcı olmak ve para politikalarının geliştirilmesinde etkinliği sağlama gibi temel görevleri bulunmaktadır. Temel görevlerinin yanı sıra yüksek istihdam yaratmaları bakımından da ülke ekonomisine katkı sağlamaktadır. 2018 yılsonu itibarıyla 192,313 kişi bankacılık sektöründe istihdam edilmektedir (Türkiye Bankalar Birliği, 2018).

Ülke ekonomisinde istikrarın sağlanması için de bankaların sağlıklı yapıda olması son derece önemli bir konudur. Bankaların sağlıklı yapıya kavuşması da kârlılık seviyelerinin iyileştirilmesine bağlı bir durumdur. Bankalarının kârlılık seviyelerinin yüksek olması hem bankaların etkin bir biçimde faaliyetlerini sürdürmesine hem de ekonomik istikrarın sağlanmasına önemli bir rol oynamaktadır. Türkiye’de bankacılık sektöründeki toplam aktiflerin GSYİH’ya oranına bakıldığında yüzde 105 olduğunu görmekteyiz. Bu oran AB’de gelişmekte olan ülkeler ortalaması olan yüzde 88’in üzerindedir (Türkiye Bankalar Birliği, 2018). Gelişmiş ve gelişmekte olan bütün ülkelerin ekonomik kalkınması için bankalar önemli bir yere sahiptir. Dolayısıyla bankalar, hem kendi varlıklarını sürdürmek, hem de ekonomik kalkınmaya katkı sağlamak, bunların yanı sıra gider ve faiz ödemelerini karşılayabilmek, hissedarlarına temettü ödeyebilmek için kar sağlamak zorundadırlar.

Bankacılık faaliyetlerindeki temel amaç, risk yönetiminin en iyi düzeyde yaparak, karlılığın maksimize edilmesidir. Bankaların karlılıklarını etkileyecek olan öz sermaye, toplam kredi tutarı ve toplam mevduat tutarının dengeli olması bankaların faaliyetlerini sürdürebilmesi için istenen bir durumdur.

Bu doğrultuda çalışmanın amacı, Türk bankacılık sisteminde karlılığın belirleyicilerini ortaya koymaktır. Karlılığı etkileyecek faktörler olarak öz sermaye, toplam krediler ve toplam mevduat tutarı kullanılmıştır. Bu amaçla 2009-2018 yılları arasında Türkiye’de faaliyet gösteren kamu ve özel sermayeli 10 bankanın verileri kullanılarak panel veri analizi yapılmıştır. OLS yöntemi ile analiz sonucunda, her üç bağımsız değişkenin de karlılık üzerinde anlamlı etkileri tespit edilirken, Tesadüfi Etkiler Modeli ile analiz sonucunda ise öz sermaye ve mevduat rakamlarının anlamlı olduğunu sonucuna ulaşılmış, kredi rakamlarının karlılık üzerinde anlamlı bir etkisi tespit edilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Banka Karlılığı, Sermaye, Mevduat, Kredi, Panel Veri Analizi

⁴⁸ Yüksek Lisans Öğrencisi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, SBE, gokceavbaz@gmail.com

ÖĞRETMENLERİN ÖRGÜTSEL SINIZM ALGILARININ BRANŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE İNCELENMESİ:

BİR META-ANALİZ ÇALIŞMASI

Gökhan ŞENER¹

Doç. Dr. Tufan AYTAÇ²

Sinizm; gösterişsiz ve erdemli bir yaşam tarzını benimsemeyi amaçlayan, bunun için toplumsal kuralları mizah vasıtasıyla eleştiren bir düşünce ve yaşam tarzını anlamına gelmektedir. Günümüzde küreselleşme bağlamında ortaya çıkan rekabet ortamındaki eğitim örgütleri varlığını devam ettirmeye çalışmakta ancak örgütler, sadece örgütün verimliliğiyle ilgilenmekte, insan davranışlarını ve duygularını göz ardı etmektedir. Bunun sonucunda ise çalışanlar çalıştığı örgüte karşı olumsuz tutumlar ve davranışlar sergilemektedir. Eğitim ortamlarında çalışanların mutsuzluğu, akabinde örgütüne karşı kızgınlık ve öfke durumunu yaratmaktadır. Bu noktada karşımıza örgütsel sinizm kavramı çıkmaktadır. Örgütsel sinizm genel olarak “bireylerin çalıştığı örgüte ya da kuruma karşı güvensizlik, umutsuzluk, öfke, hayal kırıklığı gibi olumsuz tutumlar ve negatif duygular beslemesi” olarak tanımlanmaktadır. Çalışanlar sinik davranışlar olarak; çalıştığı ortamı beğenmeme, sürekli şikâyet etme, sürekli kötümser söylemlerde bulunma, ilk fırsatta örgütten ayrılma, örgütleri tarafından aldatıldıkları duygusuna kapılma, çalıştığı yerde işini yavaşlatma, işyerinde gereksiz zaman harcayarak yapılması gereken bir işi bitirebilmek için gereken zamandan fazla zaman harcayarak, sürekli ara verme, herhangi bir mazereti olmamasına karşın işine devamsızlık, işiyle ilgili olmadığı halde başka şeylerle ilgilenme gibi bir takım tutum ve hareketler sergileyebilirler. Bir örgütte örgütsel sinizm düzeyi ne kadar az düzeydeyse içinde bulunulan örgüt bu durumdan yararlanır ve bir gelişim eğilimi sergiler. Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin örgütsel sinizm algılarının branşlarına göre etki büyüklüklerini belirlemektir. Araştırmadan çıkan sonucu birleştirme yöntemlerinden oluşan meta-analiz yöntemi (Meta-Analiz için istatistiksel Paket Programı CMA Ver. 2.2.064 [Comprehensive Meta Analysis]), yapılan bu çalışmanın modelini oluşturur. Meta-analiz çalışması, birbirinden bağımsız olarak yapılan çalışmalar neticesindeki nicel verilerin ileri düzey istatistiksel teknik verilerle analiz edilmesi; birleştirilip ve yorumlanarak bir sonuca varma yöntemidir. Meta analiz yönteminde etki büyüklüğü kavramını söylemek yerinde olacaktır. Etki büyüklüğü bir meta-analiz çalışmasının temel birimdir ve iki değişken arasındaki ilişkinin ya da uygulama etkisinin büyüklüğünü yansıtan bir değerdir. Ve ‘d’ ile gösterilir. Çalışmanın deney grubu olarak sınıf öğretmenleri ve kontrol grubu olarak branş öğretmenleri kapsamına alınmıştır. Bunun için hesaplanmış olan etki büyüklüğünün pozitif yönde çıkması sınıf öğretmenleri lehine, negatif yönlü çıkması ise branş öğretmenleri lehinde yorumlanacaktır. Türkiye’de öğretmenlerin örgütsel sinizm algılarını konu alan ve dâhil edilme kriterlerine uygun 104 çalışmadan 9 adet yüksek lisans, doktora tezi ve makale çalışması kapsama alınmıştır. Araştırma sonucunda branş öğretmenleri lehine sabit etkiler ($d=-0,03$) ve rastgele etkiler ($d=-0,03$) modeline göre istatistiksel olarak anlamlı önemsiz düzeyde bir etki büyüklüğü belirlenmiştir. Yapılan moderatör analizinde, yayın türüne ($p=0,03$), öğretim kademesine ($p=0,04$) göre çalışmaların etki büyüklüklerinin farklılaştığı belirlenmiştir. Öğretim kademesi; ilköğretim kademesinde branş öğretmenleri lehine ($d=1,41$) örgütsel sinizm algılarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Yayın türünün moderatör etkisi, yüksek lisans ve doktora tezi çalışmalarında branş öğretmenlerinin örgütsel sinizm algıları yüksekken, makale türlerinde sınıf öğretmenlerin örgütsel sinizm algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Okul türüne ($p=0,57$), araştırmacının cinsiyetine ($p=0,11$), araştırmanın yapıldığı bölgeye ($p=0,89$) ölçek türüne ($p=0,28$) göre çalışmaların etki büyüklüklerinin farklılaşmadığı belirlenmiştir. Yıllar itibarıyla branş öğretmenlerinin, örgütsel sinizm algılarının sınıf öğretmenlerinden daha yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel sinizm, Meta-analiz, Branş, Öğretmen.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, EBF, gokhan.sener4071@gmail.com

² Doç. Dr. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, EBF, t.aytac@ahievran.edu.tr

KREDİ DERECELENDİRME KURULUŞLARININ ŞİRKETLERE VERMİŞ OLDUKLARI NOTLAR VE ETKİLERİ

GÖZDE NUR KAYA⁴⁹

Özkan HAYKIR⁵⁰

Küresel finansal sistemde, yatırımlarını en doğru şekilde değerlendirmek isteyen yatırımcılar, yatırım yapmadan önce "güvenilir" bir bilgiye sahip olmak istemektedirler. Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları, menkul kıymetler, ticari şirketler, finansal kurumlar, bankalar ve ülkeler ile ilgili değerlendirmelerde bulunup değerlendirmelerini kamu ile paylaşan kuruluşlardır. Söz konusu kuruluşlar, çeşitli yatırım araçlarının risk koşullarını değerlendirip, değerlendirmeleri sonucunda belirli risk seviyelerini temsil eden notlar verirler. Kredi derecelendirme kuruluşları tarafından verilen bu notlar, yatırımcıların karar alımında etkili olmaktadır. Verilen notlar derecelendirme kuruluşlarının puanlama standartları gereği yüksek değerlerde ise şirketler yatırım yapma kararında bulunabilirler.

Bir firmanın değerlendirilmesindeki önemli başarı kriterlerinden biri de firmanın faaliyetlerinin nakit yaratma gücüdür. Faaliyetlerden yaratılan nakit, firmanın finansal yükümlülüklerini ödeyecek en önemli kaynaktır. Faaliyetlerinden nakit yaratamayan bir firma, borcunun anaparasını ve faizini ya da temettü ödemesini yapmak için yeniden borçlanmak zorunda kalacaktır. Firmanın yatırımları için ihtiyaç duyduğu fonların ne kadar fazla kısmı faaliyetlerden yaratılan fonlarla finanse edilirse, firmanın finansal sağlığı o kadar güçlü olacaktır.

Rating performans çalışmaları, verilen kredi notlarının zaman içinde oluşan temerrüt sıklıklarıyla ne denli uyumunu gösteren çalışmalardır. Bir başka ifadeyle, AAA veya AA gibi notu olan grubun daha düşük notlara sahip olanlara kıyasla daha düşük sıklıkla temerrüde düşmesi beklenir. Eğer ratingler amacına uygun verilmişse temerrüde düşenlerin notlarının, düşmeyenlerden daha düşük olması gerekir. Kredi değerliliği değiştikçe notlar da yukarı veya aşağı doğru değişmektedir. Ratinglerin yukarı veya aşağı yönlü geçiş düzeni (transition pattern) de performans ölçümünün önemli bir unsurunu oluşturmaktadır.

İfade edildiği gibi kredi derecelendirme kuruluşlarının vermiş oldukları notlar yüksekse şirketler borçlarını yükümlü olduğu süre içerisinde ödeyebilir ancak notları düşükse yükümlü olduğu zaman içerisinde borçlarını ödeyemeyebilir dolayısıyla yatırım yapmak istemez ve şirketi adına temkinli davranmak için elinde nakit bulundurmamak isteyebilir. Bu çalışmada kredi derecelendirme kuruluşlarının vermiş oldukları notlara göre şirketlerin yatırım yapma kararı veya nakit bulundurma istekleri olay analizi yöntemi kullanılarak araştırılacaktır. Çalışmanın hedef kitlesi BIST-100 şirketleridir.

Anahtar Kelimeler: Kredi Derecelendirme Kuruluşları, Kredi Derecelendirme Kuruluşlarının Şirketlere Verdikleri Notlar, Olay Analizi Yöntemi

⁴⁹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, gzdenur00@gmail.com

⁵⁰ Dr.Öğr.Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İİBF, Bankacılık ve Finans Anabilim Dalı, ohaykir@ohu.edu.tr

ATASÖZLERİNİN DAVRANIŞSAL İKTİSAT TEORİSİ AÇISINDAN İRDELENMESİ

Gülin GÜLER⁵¹

Ekrem KÜÇÜK⁵²

Ana akım iktisat teorisinin en temel varsayımı olan homo economicus yani rasyonel insan varsayımı son yıllarda ortaya çıkan insanların iktisadi karar alma mekanizmasına hangi psikolojik faktörlerin etki ettiğini inceleyen ve davranışsal iktisat teorisi ile kökünden sarsılmıştır. Böylelikle rasyonel insan yerini irrasyonel insana bırakmıştır. İnsanlar iktisadi kararlar verirken ana akım iktisatın ön gördüğünün aksine tüm kararlarında fayda maksimizasyonu yapamaz çünkü bu kararların tamamı ile doğruluğunu etkileyen bir çok faktör vardır. İnsanoğlunun davranışını etkileyen faktörlerin başında ise insanoğlunun öz benliğini ve toplum içindeki davranışlarını etkileyen sosyal normlar gelmektedir. Sosyal normlar yazılı olmayan ama ait olunan topluma ait yazısız kurallar bütünüdür. Aynı zamanda sosyal normlar neticesinde insanoğlunun günlük yaşamını kolaylaştırıcı, geleceğe yönelik tavsiyeler ve öğütler verici oluşan ve söyleyeni belli olmayan yazısız kurallar bütünü ve söz öbekleri olarak atasözleri karşımıza çıkmaktadır. Bu etki mekanizmalarının birisi de bireylerin iktisadi davranışları üzerine olandır. Yani insanların iktisadi karar alma süreçlerine etki eden faktörlerden birisi de içinde ait olduğu toplumun sosyo-kültürel değerlerini yansıtan sosyal normlardır. Dolayısıyla atasözlerinin insanların bilinçaltında yarattığı etki ve buradan hareketle de sosyal normlar ile davranışsal iktisat arasındaki etki aşikardır. Davranışsal iktisat insanların kararlarını bir çok farklı yönden ele almaktadır. Bunların başında ise; risk alma, tasarruf, cömertlik, özgecilik (diğerkamlık) gibi başlıca insan doğasına ait yönler gelmektedir. İrdelenen bu dört ana öge gündelik hayatta iktisadi karar vericilerin ekonomik kararlarında dikkat ettiği başlıca faktörlerdir. Türk Dil Kurumu Atasözleri ve Deyimler Büyük Sözlüğü temel alınarak insanların iktisadi karar alma süreçlerine değinen başlıca atasözü seçilerek temel olarak aşağıda baz alınan dört ana ögeye dair mesajları davranışsal iktisat teorisinin temel ilkeleri ile açıklanmaya çalışılacaktır. Teori açısından ele alınıp ve temel ilkeler bağlamında açıklanan atasözlerini Dürüm Teorisinin temel ilkelerini kullanarak insanların gündelik hayatlarında verecekleri ekonomik kararları verirken ne şekilde etki edebileceğine yönelik bir takım varsayımlarda bulunulacaktır. Çalışmanın özgün yönü, Türkiye’de yeni yeni gelişen alan olan davranışsal iktisat alanında daha önce böyle bir çalışmanın yapılmamış olması. Çalışma ile ileride yapılacak çalışmalara ışık tutması amaçlanmaktadır. Bu çalışma kullanılan yöntem açısından, teorik bir çalışmadan ziyade bir literatür taraması ve derlemidir.

Anahtar Kelimeler: Davranışsal İktisat, Atasözleri, Sosyal Normlar

⁵¹ Yüksek Lisans, KSÜ, İİBF, İktisat

⁵² Yüksek Lisans, Texas A&M University, Faculty of Liberal Arts, Department of Economics

SOSYAL MEDYAKULLANIMININ SATIN ALMA DAVRANIŞININ DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI

Güler Gizem Uğur⁵³

S.Demet Dulkadir⁵⁴

Musa Özata⁵⁵

Günümüzde teknolojinin gelişmesi ile birlikte sosyal medya kullanımı ve sosyal medya üzerinden satın alımlar artan oranlarda devam etmektedir. Sosyal medya zaman ve mekan sınırlaması olmadan erişilebilir olduğu için bireylerin gündelik hayatında vazgeçilmez bir gereklilik haline gelmiştir. Sosyal medya pazarlaması, işletmelerin ürettikleri ürün ya da hizmetler ile daha kısa sürede daha geniş bir kitleye ulaşarak pazarda yer alması durumunu ifade etmektedir. Günümüzde sosyal medya pazarlamasının çokça kullanılması hem kısa sürede geniş bir kitleye hitap edildiği için ve artık tüketicilerin ihtiyaçlarını sosyal medya aracılığı ile karşılama eğilimlerin yüksek olduğu için tercih edilmektedir. İşletmeler sosyal medya pazarlaması ile az maliyetle ulaştıkları geniş kitlenin ilgisini çekerek rekabet ortamında üstünlük kazanmaktadırlar. Tüm bunların yanı sıra tüketicilerde üretici işletmelere daha kolay mekan ve zaman sınırı olmaksızın kolaylıkla ulaşmakta ve başka tüketicilere de yön verebilmektedirler Sosyal medya üzerinden satın alımlar artmakta ve bu durumda tüketici istek, ihtiyaç ve beklentilerini karşılayan pazarlamacılar için bu platformu önemli kılmaktadır. Tüketicilerin sosyal medyayı nasıl, ne şekilde kullandığı ve sosyal medya pazarlamasının bunlara etkisi araştırılmalı işletmeler bu sonuçlar değerlendirerek faaliyetlerine devam etmelidirler.

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımları ve bu kullanımların satın alma davranışları ve demografik özellikleri ile satın alma davranışının karşılaştırılmasıdır. Günümüzde sosyal medya pazarlamasının sıklıkla kullanılması kısa sürede geniş bir kitleye hitap edilmesi ve tüketicilerin ihtiyaçlarını sosyal medya aracılığı ile karşılama eğilimleri yüksek olduğu için tercih edilmektedir. Dolayısı ile bu çalışma sosyal medyayı sık kullandığı ön görülen üniversite öğrencileri ile yapıldığı için önem taşımaktadır. Çalışma tanımlayıcı nitelikte bir çalışma olup, çalışmada nicel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ile Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencileri oluşturmaktadır. Tabakalama yöntemi düşük maliyet ile temsil kabiliyeti yüksek ve kesinlik sağlayan bir yöntem olduğu için tabakalama yöntemi kullanılmıştır. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinden 95, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulundan 133, Fen Edebiyat Fakültesinden 110, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulundan 46 kişi tabakalama yöntemi ile belirlenmiş olup 408 katılımcıya ulaşılmıştır. Veri toplama aracı olarak yüz yüze anket yöntemi uygulanmıştır. Çalışmada kullanılan anket Öztürk (2018)'ten alınmıştır. Çalışmadan elde edilen verilerin analizi SPSS 22.00 paket programı ile yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, sosyal medya kullanan 21 yaş ve 21 yaş üstü aralığında olanlar ile satın alma öncesi ve satın alma sonra etkilenmede anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Kadınların erkeklere göre sosyal medyadan daha çok etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim seviyesi artıkça satın alma sürecinde sosyal medyadan etkilenme oranı azalmaktadır.

Sonuç olarak rekabetin her geçen gün daha da çetin hale geldiği bir ortamda pazardan daha fazla pay almak isteyenler sosyal medya aracını etkin bir şekilde kullanmak zorundadır. Sosyal medya araçları ile insanların satın alma kararı üzerinde etki etmek isteyenler bu mecraların demografik özelliklerini göz önünde bulundurmalarıdır. Araştırmanın sınırlılığı sınırlı sayıda katılımcı ile bir ilde uygulanmış olmasıdır. Gelecekte yapılacak çalışmalarda sosyal medya kullanımının satın almaya iten nedenlerin sadece demografik boyutu ile değil kişilik faktörü boyutu ile incelenmesi faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Sosyal Medya Pazarlaması, Satın Alma Davranışı, Tüketici Davranışı, Kırşehir

⁵³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, giizeemugur@gmail.com

⁵⁴ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, s.demetceylan@gmail.com

⁵⁵ Prof. Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, musaozata@gmail.com

KATILIM BANKACILIĞI ve BANKACILIK SEKTÖRÜNDEKİ ÖNEMİ

Gülsüm KIZILTOPRAK

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ERGİN ÜNAL

Türkiye gibi Müslüman nüfusun çoğunlukta olduğu pek çok ülkede bireyler, inançları gereği faiz gelirinden kaçınmaktadır. Bu sebeple klasik mevduat hesaplarına gitmeyen sermaye atıl kalmaktadır. Bu durum hem genel ülke ekonomisi hem de tasarruf sahibi açısından bir kayıp oluşturmaktadır. ‘Faizsiz Bankacılık’, ‘İslami Bankacılık’ ya da ‘İslami Finans’ olarak adlandırılan katılım bankacılığı, mali piyasada bir yenilik olarak, faiz hassasiyeti nedeniyle bankalara gitmeyen atıl fonları ekonomiye kazandırmak ve sermaye sahiplerinin birikimlerini güvenle saklamalarına ve değerlendirmelerine yardımcı olmak amacıyla kurulmuş bankaları kapsamaktadır. Katılım bankaları, tasarruf sahiplerinden topladıkları fonları, faizsiz finansman prensipleri dâhilinde ticaret ve sanayide değerlendirerek, oluşan kâr veya zararı tasarruf sahipleriyle paylaşmaktadır. Bu bankaların isimlerindeki ‘katılım’ sözcüğü yapılan bankacılık türünün kâr ve zarara katılma prensibine dayalı bir bankacılık olduğunu ifade etmektedir. İslami Finans kurumlarının ilk adımı 1963 yılında Mısır’da kurulmuş olan Mit Gamr Katılım Bankası ile atılmıştır. 1975 yılında ağırlıklı Müslüman ülkeler tarafından İslami kurallara uygun bölgesel ekonomik kalkınmaya yönelik İslam Kalkınma Bankası kurulmuştur. Aynı yıl dünyadaki ilk gerçek anlamda İslami prensiplerle donanımlı Dubai İslam Bankası kurulmuştur. 1980 ve sonrasında Körfez ve Ortadoğu ülkelerinin hızlı ekonomik gelişimleri sonucunda katılım bankalarının sayısı önemli bir ivme ile artmış, ürün ve hizmetlerinde çeşitlilik hızla gelişmiştir. Pek çok ülkeye yayılmaya başlayan katılım bankaları, 1984 yılı sonlarına doğru ticari bankalardan ayrı olarak “Özel Finans Kurumları” adıyla Türkiye pazarına giriş yapmıştır. Özel Finans Kurumları, kâr ve zarara katılma karşılığında oluşturulan ‘katılım hesapları’ ve kâr payı hesaplanmayan ‘cari hesaplar’ şeklindeki hesapları ile fon toplamakta ve müşterilerine çeşitli bankacılık hizmetleri sunmaktadır. Bankacılık sektörü içerisinde yaklaşık %3 pay sahibi olan Özel Finans Kurumları bankalar yasasına tabi olmadan faaliyet göstermemekte ve bu kuruluşlara yatırılan paralar mevduat olarak kabul edilmediğinden mevduat sigortasından faydalanamamakta iken 2000 ve 2001 yılında yapılan yasal düzenlemeler ile bankacılık yasasına tabi tutulmuştur. Özel Finans Kurumları 19 Ekim 2005 tarih 5411 sayılı Bankalar Yasası ile Katılım Bankaları’na dönüşmüştür. Katılım Bankalarının denetimi BDDK tarafından yürütülmekte ve 2004 yılından itibaren bankalar gibi tek düzen hesap planına uygun muhasebe kaydı tutmaktadır. Bu bankalar fon toplamak ve yatırıma yönlendirmek esasları dışında geleneksel bankalarla işlevsel olarak çok büyük farklılıklar göstermemektedir. Bu çalışmada Katılım Bankacılığının ortaya çıkış nedenleri, tarihi ve hukukî gelişimleri, çalışma prensipleri, ekonomiye olan katkıları, Türk bankacılık sistemi içerisindeki durumu incelenmiş; katılım bankaları ile geleneksel bankacılık sistemlerinin farklılıkları teorik olarak kıyaslanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Katılım Bankacılığı, Faizsiz Bankacılık, Geleneksel Bankacılık

ZOR, SERMAYE VE AVRUPA DEVLETLERİNİN OLUŞUMU

Gülsün KIZILAĞIL⁵⁶

ÖZET

Bu çalışmada Charles Tilly' nin “Zor, Sermaye ve Avrupa Devletlerinin Oluşumu 990-1992” adlı eseri ve yazarın 1985 yılında yayınlamış olduğu “War Making and State Making as Organized Crime” başlıklı makalesinden hareketle Avrupa devletlerinin oluşum aşamasında savaşların ve savaş organizasyonunun belirleyici rolü üzerinde durulmuştur. Savaşların devlet oluşumu üzerindeki etkisi devletlerin zor ve sermaye üretmesi ve kullanması bağlamında ele alınarak devletin egemenliğinin savaşlar sayesinde hem içeride hem de dışarıda arttığı anlatılmaya çalışılmıştır. Değişen savaş olgusunun toplumsal alandaki etkisiyle birlikte ulus devlet oluşum sürecindeki etkisine, modern savaşlar ve ulus devlet arasındaki oluşum ilişkisine değinilmiştir. Belirli bir siyasal ve toplumsal yapının askeri boyutu olarak orduların örgütlenmeleri; içerisinde bulundukları toplumdaki toplumsal rolleriyle yakından ilişkilidir. Bir ordunun oluşturulmasında ihtiyaç duyulan insan kaynağı toplumdan sağlandığı için ordular toplumsal çevrelerinden hem beslenir hem de gelişmesine katkıda bulunur. Tilly' nin incelemiş olduğu dönem için (990-1992 yılları arası fakat daha çok 16. ve 17. yy ağırlıklı) devlet ve toplum arasındaki ilişkinin hareketliliği ve temelde devlet ve toplum ilişkisinin oluşmasını sağlayan araç ordulardır diyebiliriz. Günümüzde orduların devlet ile toplum arasındaki araç olma işlevinin yitirilmesine küreselleşme, savaş araçlarının değişimi ve savaşların amaçlarındaki farklılaşma gibi etkenler etkili olmuştur. İncelenen dönemde savaşlar ordu toplum ilişkisi açısından devletin oluşturulmasında bir laboratuvar görevi görmektedir. Aynı zamanda tebaadan vatandaşlığa varan sürecin başlangıcı yine milli orduların oluşturulma sürecinde ordu organizasyonundan geçmektedir.

Modern devletin kurulmasında iktidarın merkezileşmesinde ve yeniden yapılanmasında savaşlar ve savaş hazırlığı büyük rol oynamıştır. Savaşlar devlet denilen olgunun meşru güç kullanma alanlarını temsil eder. Güç ve şiddet tekeli olarak ordunun kontrolünü elinde bulundurmak modern anlamda bir devlet oluşturmanın temel prensibidir. Bu bağlamda modern devlet oluşum sürecinde ordu ve meşru güç kullanım alanı olarak savaşlar en önemli unsurlar arasındadır. Charles Tilly' e göre; “savaşmak, kaynak çekmek ve sermaye birikimi Avrupa' nın devlet inşasını biçimlendirmek için karşılıklı olarak etkileşimde bulundu. Fakat bunun sonucunun ulus-devlet olacağını hiçbir iktidar sahibi ön görememiştir.” Bir savaş organizasyonu güçlü bir disiplini, stratejiyi ve toplu anlamda yapıldığı için kurallı bir birlikteliği içinde barındırdığında başarıya ulaşabilmektedir. Devletler yerel ve dışsal şiddete karşı koruma/himaye sağlayabileceklerini iddia ederler ve toplumdan bu himayenin bedelini isterler. Bu himaye bedeli kimi zaman vergi kimi zaman zorunlu hizmet ve askerlik olmuştur. Geniş ve büyük orduların gelir kaynağının temel motivasyonu budur. Devletin meşru gücünün ve şiddetinin korumak amaçlı kullanması ve haklarının bir kısmını devlete rızası ile veren bireyin düzen içinde yaşamak için bu koruma kaynağını beslemesi gerekmektedir. Böyle bir sistemin kurulması hem kaynak hem de hedefleri sistemleştirmiştir. Bu sebeple savaş, ordu, vatandaş olma, toplumun güvenlik kaygıları, orduda yapılan reformlar arasında bir bağ söz konusudur. Tüm bunlar bir arada düşünüldüğünde milli ordular ile güvenlik tehditlerinin giderilmesi ile başlayan ve vatandaş, toplum sözleşmesi ve ulus devlet gibi kavramların ortaya çıktığı bir süreç söz konusudur. Avrupa devletlerinin oluşumunu açıklamak için Tilly' nin kullandığı model bugün birçok ülkenin oluşum aşamasını aydınlatmada etkili bir yöntemdir. Zor ve sermaye modern anlamda ulus devlet oluşum sürecini açıklayabilecek bir model olduğu için alana katkı sağlayan bir çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: Zor, Sermaye, Savaş, Devlet ve Tahkimat Sistemleri, Ulus Devlet

⁵⁶ Yüksek Lisans Öğrencisi, Milli Savunma Üniversitesi, kizilagilgulsun@gmail.com

KAZAK SİNEMASININ İLK ADIMLARI

Gülüm Kopbayeva⁵⁷

Yenlik Tursunova⁵⁸

Özet

XX. yüzyılda başlayan sinema sanatı kendinden önce oluşan edebiyat ve tiyatronun, müzik ve resim sanatının en değerli özelliklerini alıp, kısa zaman içerisinde ön plana çıkarak çeşitli sanatların arasında en önemlisi olmayı başarmıştır. Ülkenin tarihini, kültürünü milyonlarca insanlara gösterme, tanıtma konusunda sinema ile yarışabilir bir sanat alanı yoktur. Kazak bozkırlarında sinema sanatının ilk adımları, toplumdaki siyasi ayaklanma ve gerginlik dönemiyle aynı zamana denk gelmiştir. Buna rağmen böyle bir politik çarpışmalar döneminin getirdiği tehditleri aşmayı başaran sinema sanatı Kazak toplumunda sanatın en başarılı örneği haline gelmiştir. Ülkedeki çeşitli politik tartışmalar sanatın birçok yönlerinde engel doğurmamış ve gelişmesini olumsuz etkilememiş olsaydı günümüzde Kazak sinema sanatı çok yönlü gelişmiş, incelenmiş ve araştırılmış olurdu ve bugünkü bulunduğu durumdan çok daha ileri dereceye ulaşmış olacaktı. Ayrıca, Kazak sinemasını derinlemesine inceleyen profesyonellerin ve eleştirmenlerin sayısı artarak sinema endüstrisinde bilimsel çalışmaların sayısı önemli ölçüde yükselme kaydedebilir miydi?

Buna rağmen egemen ülke olduktan sonra bağımsız ülkemizin bilim dünyasına sağladığı imkanlar sayesinde Sovyetler dönemi sinema endüstrisindeki boşlukları telafi etmek için, günümüzde sinema alanındaki uzmanların sayısı artmış ve milli sinema sanatımızın tarihi araştırılarak onun özellikleri tespit edilmiş ve sinema biliminin geliştirilmesi için önemli çalışmalar yapılmaya aşılmıştır. Bu çalışmalarda sinema eleştirisi büyük bir role sahiptir. Bugüne kadar Kazak sinema sanatı, tarihi XX. yüzyılın başlarında çok sayıda şair, yazar ve diğer bilim alanındaki araştırmacılar tarafından incelenmiş ve çalışılmıştır. Her halükârda, eleştiri sorunu çoğunlukla yüzeysel olarak sıcak bir şekilde kapatılmıştır. Bu bir yandan yasaldir, çünkü Kazak profesyonel sinema eleştirisinin güçlenmeye ve gelişmeye başladığına çok olmamıştı. Bu çalışmada yazar Kazak profesyonel sinema eleştirisinin oluşmasından önceki dönemdeki ilk araştırmaları ve sinema sanatının gelişmesi sürecinde çalışmalar yapan bilim insanlarını ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kazakistan, sinema, film, sanat

⁵⁷ Doktora Öğrencisi, T.K. Jurgenov Kazak Milli Sanat Akademisi, Kazakistan, Almatı.

⁵⁸ Doktora öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Avrasya Araştırmaları Ana Bilim Dalı.

TOPLUMUN KANAYAN YARASI: NEPOTİZM

Gürkan BAYINDIR⁵⁹

Nepotizm, en genel anlamıyla akraba kayırma veya adam kayırma, öznel ve adil olmayan şekilde yapılan ayrımcılık anlamına gelmektedir. Liyakatin en büyük düşmanı olan nepotizm toplumun çöküşüne zemin hazırlayan genel bir sorundur ve çağlardan beri süregelen bir durumdur. Özellikle geleneksel bağların ve birincil ilişkilerin baskın olduğu toplumlarda sıklıkla görülmekle beraber tarih boyunca farklı alanlarda farklı şekillerde kendini var etmiştir. Liyakatsizlik, torpil, nepotizm bir toplumun kanseridir. Yayıldıkça önüne geçilemez bir hal alır ve sonrasında tüm alanlara hâkim olur. Akraba kayırmacılığı; şeffaflığın kasıtlı olarak ortadan kaldırılmasına, ahab-çavuş ilişkilerinin yönetimlere hâkim olmasına ve buna paralel şekilde adalet ilkesinin zedelenesine yol açmaktadır.

Bir kimsenin beceri, kabiliyet, başarı ve eğitim düzeyi vb. faktörler dikkate alınmaksızın veya işin gerektirdiği niteliklere sahip olmayan kişilerin sadece akrabalık ilişkileri esas alınarak istihdam edilmesine veya terfi edilmesine nepotizm adı verilmektedir. “Kin selection” veya akraba kayırma insanlarda (bazı biyologlara göre hayvanlarda da) var olan doğal bir içgüdüdür. Sosyal bilimlerde yer alan biyolojik/ekolojik yaklaşımlar ise, nepotizmin rasyonel davranışlar sınıfına girdiğini ifade etmektedir. Bu yaklaşımlarda nepotizm, çevresel koşullar ve bireysel ihtiyaçlar alanı olarak tanımlanan sosyal ekolojide, “seçilmiş” bir davranış olarak tanımlanmaktadır (Masters, 1983’den aktaran: Özler, Özler ve Gümüştekin, 2007).

Yüksek işsizlik oranları, başarısız eğitim sistemleri, çarpık politik yapılar ve güçlü aile yapıları istihdamda akrabaların kayırılmasına neden olmaktadır. Nepotizm olarak adlandırılan bu süreç, giderek artma eğilimi göstermektedir. Bu nedenle çalışanlar ve örgütler nepotizm sorunuyla yoğun olarak karşı karşıya kalmaktadır. Nepotizmin örgütlere girmesinin ilk adımı, işe alma ve yerleştirmedir. Ancak nepotizm sadece işe alma ve yerleştirme uygulamasını değil, performans değerlendirme, ücret yönetimi, terfi, ödüllendirme ve işten çıkış yönetimi gibi diğer insan kaynakları uygulamalarını da etkilemektedir (Yazıcı ve Seçer, 2018).

Özellikle ülke olarak bizim toplumsal genetik kodlarımızda bir işi halledebilmek için tanıdık arama, amca/dayı yardımı bekleme, baskın karakter durumuna gelmiştir. Yetki ve güç kim elindeyse nepotizm o yönde gelişerek devam etmektedir. İdeoloji fark etmeksizin genele yansımış olan bu durum artık kaçınılmaz gibi algılanmaya başlanmıştır.

Akademik bağlamda nepotizm son zamanlarda “Aile Üniversitesi” kavramını doğurmuştur. Üniversitenin çeşitli kademelerindeki akademisyenler aynı üniversitede kendi aile üyelerinden biri veya birkaçıyla beraber görev yapmaya başlamıştır. Bunların bazıları liyakat temelli olup normal karşılanırken bazıları ise ciddi anlamda “nepotizm” şüphesi uyandırmaktadır. Lisansüstü eğitimine devam eden akademisyen adayları bu durumun artmasıyla beraber doğru orantılı şekilde kaygıları da artmaktadır. Bu sebepten ötürü her şeyden önce bir tanıdık bulma, araya adam sokma fikri sıradan ve hatta mecburi bir durum gibi algılanmaya başlanmıştır. Bilim üretmek için var olan üniversitelerde nepotizmin artması toplumun küresel bilgiye erişip bundan faydalanmasını da güçleştirmektedir. Bu durum toplumu dolaylı yollardan sosyo-ekonomik olarak da olumsuz etkileyebilmektedir.

İlber Ortaylı nepotizmle ilgili: Bir yerde bir üniversite kuruluyor ve diyor ki “Buraya sırf buralılar alınır.” Böyle bir şey olabilir mi? Türkiye’de çok yaygındır bu hemşehricilik ve nepotizm, sanıldığının üstünde (Ortaylı, 2019). Yurtdışına beyin göçünün birçok nedeni var: 1) Memlekette korkunç bir nepotizm yani akraba kayırmacılığı ve partizanlık var. 2) Kamuda sınavı kazanan sözlüde kaybediyor. Liyakat aranmıyor. 3) Eğitim sistemi çöküyor. Mezunlar ne iş yapacak sorgulayan yok (Ortaylı, 2018).

Toplumun temellerini derinden sarsan nepotizm olgusu özellikle gençleri ümitsizliğe sürüklemekte, kendi çabalarıyla bir yere gelememe fikrini perçinlemektedir. Sadece özel sektör veya devlet bazında değil üniversite kadrolarında da çokça rastlanan bu durumun giderek artması ve “toplumun kanayan yarası” olarak nitelendirilmesi sosyolojik açıdan incelenmeye değerdir.

Anahtar Kelimeler: Nepotizm, Liyakat, Akraba Kayırma, Toplum

⁵⁹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Ana Bilim Dalı, gurkanbayindir1@gmail.com

HAZAR KONVANSİYONU, BÖLGESEL VE BÖLGE DIŞI AKTÖRLERE YANSIMALARI

Hazar Convention, Reflection to Regional and Non-Regional Actors

Halil Ülker⁶⁰

Özet

Hazar Denizi ve bölgesi jeopolitik, jeostratejik ve jeoekonomik olarak çok önemli bir noktadadır. Daha önceleri sadece SSCB ve İran kontrolünde olan Hazar, 1991 sonrasında 3 bağımsız devletin daha ortaya çıkmasıyla birlikte beş devletin ortak kullanım alanı haline gelmiştir. Bu durum enerji kaynakları üzerinde egemenlik savaşlarının da başlamasına neden olmuştur. Hazar'ın hukuki statüsünün sorunu ilk kez 1994 tarihinde Rusya tarafından BM'ye taşınmış ve uluslararası arenada tartışılır olmuştur. Bu tarihten itibaren defalarca toplantılar yapılmış, ortak çözüm aranmıştır. Son zirvede imzalanan kararlarla güvenlik endişeleri, nakil hatları sorunları, kara suları sorunları, Hazar deniziyle alakalı tanımlamaları ve deniz tabanının paylaşılması gibi pek çok sorunu çözmüştür. Bu çözülen sorunlarla birlikte özellikle antlaşmanın imzalandığı Aktau'daki NATO üssü ile ne yapılacağı gibi bazı önemli konular ise belirsizliğini korumaktadır. Antlaşma ABD'nin enerji planlarını neredeyse tamamen bozmuş, ABD ve Batı'nın İran'a uyguladığı yaptırımların büyük bir kısmını önemsiz hale getirmiştir. Rusya'nın geliştirdiği A2/AD güvenlik şeridini aşmak için ABD ve Avrupa'nın neler yapacağı henüz belirsizdir. Bölgede faaliyet gösteren 93 uluslararası şirketin tepkisi de halen belirsizliğini korumaktadır.

Alanyazın ve basın arşivi taraması yapılarak hazırlanan bu bildiride, Hazar Konvansiyonunun imzalanmasına kadar geçen sürece kısaca bir göz atılmış konvansiyonun arka planı irdelenmiş, konvansiyon maddelerinin bölge içi ve bölge dışı aktörlere yansımaları nasıl olacak sorusuna cevap aranmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hazar Konvansiyonu, Hazar Beşlisi, Hazar'ın Hukuki Statüsü Sorunu, Enerji Nakil Hatları

Abstract

The Caspian Sea and its region is very important in terms of geopolitics, geostrategics and geoeconomics. The Caspian, which was previously only under the control of the USSR and Iran, became the common area of use of five states with the emergence of three more independent states after 1991. This situation, led to the start of wars of sovereignty over energy resources. The issue of the legal status of the Caspian was first moved to the UN by Russia in 1994 and was discussed in the international arena. Since then, a lot of meetings have been held and a common solution has been sought. With the decisions signed at the last summit, it has solved many problems such as security concerns, transmission lines problems, land waters problems, definitions related to Caspian Sea and sharing of sea floor. Along with these solved issues, some important issues such as what to do with the NATO base in Aktau, where the agreement was signed, remain unclear. The Treaty almost completely disrupted the US energy plans and made the majority of the sanctions imposed on Iran by the US and the West insignificant. It is still unclear what the US and Europe will do to overcome the A2 / AD security lane developed by Russia. The response of 93 international companies operating in the region is still unclear.

In this paper, which was prepared by scanning the literature and press archive, a brief look at the process until the signing of the Caspian Convention was examined, the background of the convention was examined and the answer to the question of how the convention articles will be reflected to the actors within and outside the region was sought.

Keywords: Caspian Convention, Caspian Quintet, Problem of Legal Status of Caspian, Energy Transmission Lines

⁶⁰ Yüksek Lisans Öğrencisi, Ömer Halisdemir Üniversitesi Avrasya Araştırmaları A.B.D. / Tel: 0531 268 38 76 / e-posta: efrasyap77@hotmail.com

SÜNEN-İ İBN MÂCE IŞIĞINDA GAZVE ve SERİYYELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

HATİCE NUR PİŞKİN⁶¹

HATİCE BURAK⁶²

İnsanlık tarihinin en köklü sorunlarından biri olan savaş, gerçekleştiği coğrafyada acı, zulüm ve kanı beraberinde getirmiştir. İnsanlığı her açıdan etkileyen bu eylem, insanların ve devletlerin aralarındaki münasebetlerin çözümünde kendisine başvurulmuş bir yöntemdir. Dönemin şartları göz önüne alındığında evrensel dinin tebliğ görevini üstlenmiş ve kâinata son peygamber olarak gönderilmiş Hz. Muhammed'in (s.a.v) de yaşadığı coğrafyada müşriklerle olan münasebeti savaşı kaçınılmaz bir son kılmıştır. İslâm peygamberinin bizzat dâhil olduğu veya dâhil olmayıp ordular sevk ettiği bu savaşlarda savaş ahlâkının terk edilmediği, savaşın gerçekleştiği alanda en küçük canlıya dahi zarar gelmemesi için önlem alındığı, dürüstlükten, vefâdan taviz vermeyen ve ne olursa olsun en az zararla savaşı sonlandırmak isteyen bir peygamberin ilkelerine ne kadar bağlı kaldığı ilgili rivayetler çerçevesinde anlaşılmaktadır. Nitekim onun katıldığı Bedir, Uhud, Hendek, Hayber, Mûte, Mekke'nin Fethi ve Huneyn savaşlarında insanlık tarihinde eşine az rastlanabilecek bir savaş ahlâkı ve stratejisiyle büyük bir örnek sergilediği açıkça görülmektedir. Soy ve nesebe büyük önem atfeden Arap toplumu, bir savaş geleneği olarak düşman olan taraflardan birer kişinin meydana çıkarak çarpışmasına "mübareze" adını vermekte ve bu mübareze anında nesep eşitliğine dayalı bir mücadele sergilemektedirler. Vedâ hutbesinde de hiçbir ırkın, soyun ve nesebin birbirine üstünlüğünün olmadığını üstünlüğün ancak takvâ ile olacağını zikreden Hz. Muhammed'in bu tutumunu savaş meydanında da bir ilke olarak sürdürdüğü ilgili rivayetler çerçevesinde okunmaktadır. Zirâ Uhud Savaşı bunun açık bir örneğini sergilemektedir. O gün Fars asıllı bir gencin, kahramanlığını mensup olduğu soy ve nesebe dayalı olarak dile getirdiğini ve bu yüzden de Resûlullah tarafından uyarıldığını öğrenmekteyiz. Bu rivayetlerin savaş sırasında meydana gelen vakıalar çerçevesinde bize dönemin tıbbî bilgi ve birikimini yansıtmaları çok önemli bir husustur. Bu minvalde Uhud Savaşı'nda peygamberin dişinin kırılması üzerine kızı Hz. Fâtıma'nın yarayı su ile tedavi etmeye çalışmasına rağmen kanı durduramadığı ve suyun işe yaramadığını gördüğünde hasır parçalarıyla yaraya dağlama yaptığı rivayeti, dönemin tedavi yöntemini ve savaş sırasında kadınların da erkeklerle birlikte bulunduğunu göstermesi açısından önemli bir hadisedir. Resûlullah bazı savaş yolculuklarında namazları cem etmiştir. Gelen rivayetlere bakıldığında Tebük savaşı buna örnektir.

Bu tebliğde Hz. Muhammed'in gazve ve seriyyeleri İbn Mâce'nin es-Sünen adlı hadis külliyatı çerçevesinde incelenecek ve rivayetler arasındaki farklılıklar ortaya konularak bu mücadelelerin çeşitli safhaları yansıtılmaya çalışılacaktır. Ayrıca bu rivayetler ekseninde Hz. Muhammed'in savaş ilkeleri ve Arap toplumunun gelenek ve görenekleri yansıtılması amaçlanacak, bu toplumun tıp ve diğer ilim sahalarındaki bilgi ve birikimleri tahlile tabii tutulacaktır. Çalışmanın eleştirel bir tutum takip etmesinden dolayı ilgili rivayetler, Arapça'nın el verdiği gramer ve kavram katmanı açısından da incelenecektir. Bu çalışmada bir bütün olarak savaş ve gazvelerde kronolojik sıranın takip edildiği söylenmelidir. Ayrıca gerek savaş isimleri gerekse zât isimleri konusunda İslâm Ansiklopedisi temel alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hz. Muhammed, İbn Mâce, Sünen, Gazve, Seriyye

⁶¹ Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, haticenur2911@gmail.com

⁶² Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, burakhatice85@gmail.com

BİR MİTOLOJİK HAYVAN OLAN AYI TASAVVURUNUN MODERN ANLATI TÜRLERİNDEKİ KULLANIMI VE DÖNÜŞÜMÜ

Havva YILDIZ⁶³

Türk kültüründe geçmişten bugüne değerli ve kutsal kabul edilen hayvanlar vardır. Sahip oldukları bazı özellikleriyle mitik düşüncede farklı bir yeri olan bu hayvanlar, sözlü kültürden ikincil sözlü kültüre kadar birçok tür içinde farklı biçimlerde yer aldıkları görülür. Sözü edilen bu hayvanlardan birisi de “ayı”dır.

Birçok topluluğun mitik anlatılarında kutsal kabul edilen ayı, Türk mitik anlatılarında önemli bir yere sahiptir. Çeşitli Türk boyları içerisinde kutsiyet atfedilen ve bazı ilkel toplulukların atası olarak karşımıza çıkan ayı, Kuzey ve Asya toplumlarında insanın atası kabul edilmesinin yanında balıkçı ve avcı toplumlarda ise tapınılan kutsal bir varlık olarak karşımıza çıkar. Ritüellerde ve savaşlarda kutsal bir ruhun temsili olarak insanların ayı postu giyerek bu kutsal ruhla özdeşleşmek istedikleri görülür. Bu özellikleriyle çeşitli Türk topluluklarında “yaratıcı”, “hayat veren” ve “koruyucu bir ruh” olarak karşımıza çıkarak bir kült oluşturmuştur ve anlatı türlerinde sıkça yer almıştır. Örneğin Sibiryaya geleneklerine göre Altaylar’ın Kuzeyinde yer olan bazı Türk topluluklarının ayıdan türediği ifade edilir. Bu inanışın izlerine farklı kültürlerin masal, efsane metinlerinde de rastlamak mümkündür. Bunun yanı sıra ayı; roman, çizgi film, sinema gibi yazılı ve ikincil sözlü kültürdeki üretimlerde de dikkat çeker.

Bu bildiride mitolojik anlatılarda kutsal bir hayvan olarak kabul edilen ayının, farklı bir metindeki dönüşümü incelenecektir. Roman ve masallarda ayı tarafından kaçırılan veya ayı ile evlenen bir kızın, bazen bir ayı yavrusu bazen de yarı ayı yarı insan olan bir çocuk dünyaya getirmesi, mitolojik bir türeyiş etrafında biçimlenen anlatıların, günümüzde farklı metin ve bağlamlarda izlerini takip edebileceğini göstermesi açısından önemlidir. Aynı zamanda bu bildiride mitolojik anlatılarda kutsal kabul edilen ayının, ikincil sözlü kültürdeki dönüşümü de incelenecektir. Bedeni ayı bedenine dönüşen bir çocuğun ve kardeşinin hikâyesinin anlatıldığı Ayı Kardeş isimli çizgi filmde kahramanın bedensel dönüşümü ve yolculuğu sırasında karşılaştığı maceralar, mitik unsurların çizgi filmdeki izlerini yansıtmaktadır. Filmde, insanın bir ayıya dönüşümü daha sonra kardeşiyle karşılaşması, gökyüzünden süzülen bir ışığın içinden yeniden insan oluşu, mitolojik izler taşıması açısından dikkat çekici özelliklerdir. Bu nedenle bildiride mitolojik anlatılarda kutsal bir hayvan olarak kabul edilen ayının, farklı bir bağlamın metni içinde yer alışı, biçimi üzerinden sözlü anlatıların değişimlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ayı, Ayı Kardeş, dönüşüm, anlatı türleri, ikincil sözlü kültür.

⁶³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı, havvablkc@gmail.com

Suriyeli Mültecilerin Kırsal Alan Üzerindeki Mekânsal, Sosyal ve Ekonomik Etkileri

Hayrullah Şimşek¹

Suk Kyeong KANG²

Türkiye dünyada en fazla Suriyeli mülteciye ev sahipliği yapan ülkedir. Mülteci kampları kırsal veya kentsel alanların eteklerinde yer almaktadır. Mültecilerin çoğu önce bu kamplara gelmekte daha sonra ise bu kamplardan ayrılarak kırsal veya kentsel alana gitmektedir. Ülke geneli açısından mültecilerin gelişinin ekonomik sonuçları olmuştur. Mültecilerin ucuz işgücü olarak kullanılabilir olması Türk vatandaşlarının istihdamını olumsuz yönde etkilemiştir.

Genel olarak kırsal alanlarda güçlü bir sosyal dayanışma ve kentsel alanlara göre daha fazla ortak bir sosyal kültür vardır. Bu alanlara geçici mülteci kamplarının konuşlandırılması yerel halk içinde karışıklığa neden olabilmektedir.

Bu çalışmada mülteci kampının yakınında bulunan Niğde'nin Bor ilçesine bağlı Çukurkuyu Kasabası örneğine odaklanarak yerel halkın nasıl değiştiği incelenmiştir. Yerel halktaki değişiklikler üç açıdan incelenmiştir; öncelikle mültecilerin gelişinin yerel halkın mekan kullanımını nasıl etkilediği tespit edilmeye çalışılmış; ikinci olarak mültecilerin işgücü piyasasına dahil oluşunun kırsal ekonomiye etkisi incelenmiş; son olarak da göçmenlerin yerel halkın dil, kültür ve sosyal hayatında ne yönde değişikliklere yol açtığı ortaya konmaya çalışılmıştır.

2016 yılında işgücü ihtiyacının yüksek olması ve kasabanın kendisinin bunu karşılayamaması sebebiyle mevsimlik gezici tarım işçisi ihtiyacı doğmuştur. Bu sebeple mevsimlik işçilerin geçici olarak barınması amacıyla bir çadır kampı kurulmuştur. Mevsimlik işçi olarak ise Türkiye'de sayıları çok fazla olan Suriyeli mülteciler çalıştırılmış ve bu kampa yerleştirilmiştir.

Söz konusu Suriyeli mülteciler, mevsimlik işlerde çalışmalarının yanı sıra sosyal ve ekonomik faaliyetlerini kampa yakın bir konumda bulunan kasabada gerçekleştirmektedirler. Bu nedenle mülteciler ve yerel halk sık sık etkileşim halindedir.

2017-2018 ve 2019 yıllarında yerel halkla anket çalışması yapmak suretiyle Suriyeli mültecilerin kırsal kesimdeki etkileri incelenmiştir. Mültecilerin ani ve kitlesel olarak bölgeye gelişi bölgede tedrici olarak bazı değişimlerin meydana gelmesine sebep olmuştur. Bu çalışma kapsamında da mültecilerin yol açtığı mekânsal, sosyal ve ekonomik değişimler ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Suriyeli Mülteciler, Kırsal Alan, Çukurkuyu Kasabası, Mevsimlik işçi

ARDAHAN'IN İKLİM PARAMETRELERİDE GÖRÜLEN UZUN SÜRELİ DEĞİŞİMLER

Hediye Kılıç⁶⁴

Muhammed Zeynel Öztürk⁶⁵

Doğal iklim değişikliği Dünya'daki doğal süreçleri denetleyen temel etmenlerden bir tanesidir. Yapılan bilimsel çalışmalar doğal nedenlere bağlı olarak jeolojik zamanlar içerisinde iklimin sürekli olarak değiştiğini göstermektedir. Ancak Sanayi Devrimi'nin etkisiyle fosil yakıt kullanımının ve atmosfere salınan sera gazı miktarının artması dünya iklimini hızlı bir şekilde değiştirmeye başlamış ve 20. yy boyunca küresel ortalama sıcaklıklar 0.6 ± 0.2 °C artmıştır. İnsan kaynaklı iklim değişikliği küresel ortalama sıcaklığı arttırmakla birlikte, yaşanan artış miktarı bölgesel olarak farklılık gösterir. Kuzey Afrika'daki kurak iklim ile Orta Avrupa'daki yağışlı iklimler arasında bir geçiş bölgesinde yer alan Akdeniz bölgesi iklim değişikliğinden en fazla etkilenen alanlardan bir tanesidir. Türkiye ise, Akdeniz bölgesinde iklim değişikliğinden etkilenen alanların başında gelmektedir ve Türkiye değişen iklim koşulları ile birlikte daha fazla kuraklaşma eğilimi ile karşı karşıyadır.

Küresel iklim değişikliğinin yanında kentleşme (kentsel ısı adası) özellikle büyük kentlerde hem daha fazla sera gazının salınmasından hem de geniş alanların arazi kullanım özelliklerinin değişmesinden dolayı başta sıcaklık olmak üzere iklimsel parametreler üzerinde önemli değişikliklere neden olur. Kentleşmenin bu etkileri, insan kaynaklı iklim değişikliğinin doğal ortam üzerindeki gerçek etkilerini farklılaştırdığı için kentleşme etkisinin olmadığı alanlardaki veriler iklim değişikliğinin şiddetini daha iyi gösterebilmektedir. Bu nedenlerden dolayı kentleşmenin olmadığı ya da minimum düzeyde olduğu istasyonların incelenmesi iklim değişikliğinin düzeyinin belirlenmesi açısından daha doğru sonuçlar verecektir. Bu çalışmada Türkiye'de kentleşme etkisinin en az olduğu ve Türkiye'nin en yüksek istasyonlarından birisi olan Ardahan Meteoroloji İstasyonu'nun 1961-2015 yılları arasında kaydedilen 11 farklı parametresinin aylık ve yıllık değerlerindeki genel eğilimler ile 1965-1974 ve 2005-2014 dönemlerine ait onar yıllık ortalama farklarına göre değişim miktarları ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Çalışmada iklim değişikliği çalışmalarında, zaman serilerinin analizinde yaygın olarak kullanılan Mann-Kendall testi kullanılmıştır. Test sonucunda elde edilen başlıca sonuçlar şu şekildedir. Maksimum, maksimum sıcaklıkların ortalaması, minimum, minimum sıcaklıkların ortalaması ve ortalama sıcaklıklara ait toplam 63 zaman serisinin (60 aylık ve 3 yıllık) 33'ünde 0.1, 0.05, 0.01 ve 0.001 düzeyinde anlamlı artış eğilimleri görülür. Yıllık ortalama sıcaklık değerinde 1.32 °C'lik bir artış meydana gelmiştir. Bu artış her on yıllık dönemde 0.26 °C'lik bir artışa karşılık gelir. Yağış değerleri (maksimum yağış ve toplam yağış) açısından maksimum yağışlarda Ağustos ve Kasım aylarındaki düşük azalma eğilimi haricinde genel olarak artış eğilimleri egemendir. Yaz yağışlarının önemli bir oran tuttuğu Ardahan'da yağışlı gün sayıları Temmuz, Ağustos ve Ekim aylarında istatistiksel açıdan anlamlı artışlar görülür. Özellikle toplam yağış değerlerindeki artışlar 0.001 düzeyinde kuvvetli bir artış yaşanmış ve 1965-1974 ve 2005-2014 dönemi ortalamalarına göre yıllık toplam yağışta 149 mm'lik bir artış gerçekleşmiştir. Sıcaklık ve yağış serilerindeki artış eğilimlerinin aksine ortalama bulutluluk, ortalama nisbi nem ve ortalama rüzgar hızlarına ait tüm serilerde azalma eğilimleri egemendir ve bunların çok büyük bir bölümü istatistiksel açıdan anlamlı azalma eğilimleridir. Tüm bu eğilimlere göre Ardahan'da sıcaklıkların artışına bağlı olarak nemliliğin ve dolayısıyla bulutluluğun azaldığını ancak aynı artışın konvektif yükselimi kuvvetlendirdiğinden dolayı yağış serilerinde de artışlara neden olduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar kelimeler: Mann-Kendall trend testi, sıcaklık, yağış, iklim değişimi, Ardahan.

⁶⁴Yüksek Lisans Öğrencisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya ABD
klc75ardhn@gmail.com

⁶⁵Doç. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, FEF, Coğrafya Bölümü mzozturk@ohu.edu.tr

Enerji Tüketimi ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği

Arş. Gör. Hilal BUDAK*

Prof. Dr. Fatih YÜCEL**

Bu çalışmanın amacı Türkiye'nin 1980-2015 yıllarını kapsayan dönemi için enerji tüketimi ve ekonomik büyüme ilişkisini VAR(Vector Autoregression) Analizi kullanılarak analiz etmektir. Ekonomik büyüme için enerji tüketimi büyük önem arz etmektedir. Literatürde enerji tüketimi ve ekonomik büyüme ilişkisini konu alan birçok çalışma bulunmaktadır. Enerji tüketimi ve ekonomik büyüme ilişkisi ile ilgili yapılan çalışmalarda bu ilişkinin tek yönlü ve çift yönlü olabileceği sonucuna varılmıştır. Yapılan çalışmalarda farklı sonuçlar elde edilmesinde farklı ülkelerin ve dönemlerin seçilmesi; dolayısıyla ülkelerin üretim yapılarının farklı olması, farklı teknolojik düzeylere sahip olması ve enerji tüketimlerinin farklı kaynaklardan sağlanması etkili olmuştur. Enerji tüketimi üretimin gerçekleşmesinde en önemli faktörler arasında yer aldığından ekonomik büyüme ile doğrudan ilişkili olması beklenmektedir. Enerji tüketimi ve ekonomik büyüme ilişkisini konu alan çalışmalar 1970'li yıllarda başlamıştır. Türkiye'nin enerji tüketimi ve büyüme ilişkisini konu alan çalışmalar ise 2000'li yıllarda yapılmıştır. Enerji tüketimi ve ekonomik büyüme ilişkisini inceleyen çalışmalar farklı yöntemler belirlemiştir. Bunlar; üretim fonksiyonu temelli çalışmalar ve nedensellik temelli çalışmalardır. Bu çalışmada ise nedensellik analizi yapılmıştır.

Enerji tüketimi, ekonomik büyümeyi ve üretimi gerçekleştirmek için önemli bir üretim faktörüdür. Ülke ekonomileri açısından üretimin sürekliliğini sağlamak için enerjide dışa bağımlılığı azaltıp, enerji tüketimini yenilenebilir enerji kaynaklarına yöneltmek gerekmektedir. Modelde bağımlı değişken, ekonomik büyüme; bağımsız değişkenler ise enerji kullanımı ve doğrudan yabancı yatırımlar olarak seçilmiştir. Türkiye'nin 1980-2015 yılları arasında ekonomik büyüme ile enerji tüketimi ilişkisinin araştırıldığı bu çalışmada, Granger nedensellik ilişkisi olmadığı sonucuna varılmıştır. Varyans ayrıştırması sonucunda ise enerji tüketiminin ekonomik büyüme üzerinde etkisi fazla gerçekleşen değişken olduğuna karar verilmiştir. Türkiye sürdürülebilir bir ekonomik büyüme hedefine ulaşabilmek için enerji tüketiminin yenilenebilir kaynaklardan sağlanmasına önem verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Enerji tüketimi, Ekonomik Büyüme, Eş Bütünleşme, Granger Nedensellik

*Doktora Öğrencisi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İİBF,İktisat Bölümü, hilalbudak@ohu.edu.tr

** Prof.Dr. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İİBF,İktisat Bölümü,

FİNANSAL GELİŞMİŞLİK DÜZEYİNİN FİRMALARIN FİNANSAL KISITLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Hilal KARAHASANOĞLU⁶⁶

Doç. Dr. Emin Hüseyin ÇETENAK⁶⁷

Özet

Firmaların finansman kaynağına kolaylıkla erişebilmesi ülkelerin finansal gelişmişlik düzeyi açısından önemli bir göstergedir. Firmalar genellikle içsel fon olanaklarına bağlı olarak yatırım ve finansman kararları almaktadırlar. Bunun başlıca nedenlerinden biri aksak piyasalarda ortaya çıkan asimetrik bilgi problemidir. Bu tür piyasa aksaklıkları dış finansman maliyetleri ile iç finansman maliyetleri arasındaki farkın yüksek olmasına neden olur.

Dışsal fon maliyetinin yüksek olması nedeniyle bu piyasalarda finansal açıdan kısıtlı firmaların yatırımlarını gerçekleştirilebilmesi büyük oranda firmaların içsel fon yaratabilme yeteneğine yani nakit akışı yaratma imkânına bağlıdır. Bir firmanın yatırımlarının nakit akışlarına büyük oranda duyarlı olması da finansal kısıtlılık derecesini gösterir. Yatırım fırsatı yakaladığında dış finansmana erişimde zorluk çeken bir firma yeterli içsel fona sahip değilse yatırımını bir sonraki döneme ertelemek veya yatırımdan vazgeçmek zorunda kalır. Yüksek finansal gelişmişlik düzeyi, piyasa aksaklıklarının giderilmesini sağlayarak, firmaların dışsal fon maliyetlerini azaltıp, içsel fonlara olan bağımlılığını düşürüp, yatırım yapma olanağını artırmaktadır.

Bu çalışmada finansal gelişmişlik düzeyinin firmaların finansal kısıtlarını nasıl etkilediği araştırılacaktır. Çalışma kapsamında finansal piyasaların gelişmişliği “derinlik” ile “yasal düzenlemeler ve kurumsal yönetim” olmak üzere iki başlık altında ele alınmıştır. Hukukun üstünlüğü endeksinin ve piyasa kapitilizasyonunun yüksek olduğu ülkelerde nakit akışına duyarlılığın daha az olduğu görülmektedir. Aralarında negatif bir ilişki vardır. Bir başka ifadeyle finansal piyasalar geliştikçe firmaların yatırımlarında kendi içsel fonlarına olan bağımlılığı azalmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Kısıt, Finansal Gelişmişlik Düzeyi, Piyasa Aksaklıkları

Jel Kodları: G14, G31, G32

THE EFFECET OF FINANCIAL DEVELOPMENT ON FIRMS 'FINANCIAL CONSTRAINTS

Abstract

The fact that firms have easy access to finance is an important indicator for the financial development level of the countries. Firms usually make investment and financing decisions based on internal funding opportunities. One of the main reasons for this is the problem of asymmetric information that emerges in the imperfect markets. Such market failures result in a high difference between external financing costs and internal financing costs.

Due to the high cost of external funds, the ability to make investments in financially constrained firms in these markets largely depends on the ability of firms to create internal funds, ie the ability to generate cash flows. A firm's sensitivity to the cash flows of its investments also indicates the degree of financial constraint. When a company has difficulty in accessing external financing when it sees the opportunity to invest, it will have to postpone the investment or to abandon the investment if it does not have sufficient internal funds. The high level of financial development ensures the elimination of market imperfections, decreasing the external fund costs of firms, decreasing their dependence on internal funds and increasing their investment opportunities.

In this study, how financial development level affects financial constraints of firms will be investigated. Within the scope of this study, the development of financial markets is discussed under two headings as “depth” and “legal regulations and corporate governance. In countries with high rule of law index and market capitalization, sensitivity to cash flow is lower. There is a negative relationship between them. In other words, as financial markets develop, the dependence of firms on their internal funds in their investments decreases.

Key Words: Financial Constraint, Financial Development Level, Market Failures

Jel Classification: G14, G31, G32

⁶⁶ Hilal KARAHASANOĞLU, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, hilal.karahasanoglu@ohu.edu.tr

⁶⁷ Doç. Dr. Emin Hüseyin ÇETENAK, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, cetenak@ohu.edu.tr.

Burslu Kontenjan Sistemi ve Eğitimde Fırsat Eşitliği

Hilal KESKİNER⁶⁸

Günümüzde eğitime erişim, eğitimde fırsat eşitliği ve eğitimin kalitesi konuları toplumların en önemli gündem maddelerinden biri haline gelmiştir. Sosyal eşitlik gereği ülkelerin eğitimde her vatandaşına fırsat eşitliği sunması beklenmektedir. Fırsat eşitliği konusundaki en önemli tartışma konularından biri de öğrencilerin aileleri arasındaki sosyo-ekonomik farklılıklardır. Bu farklılıklar yükseköğretime erişimde fırsat eşitsizliği yaşayan öğrencilerin önünde engel teşkil etmektedir. Bu çalışmada vakıf üniversitelerinin burslu ve ücretli programlarına yerleşen öğrencilerin sosyo-ekonomik altyapılarındaki farklılıklar ve benzerlikler incelenerek, bu üniversitelerin burslu programlarından kimlerin faydalandığı tespit edilecektir.

Çalışma yükseköğretimdeki burslu programların, nispeten düşük gelirli ailelerin çocuklarına hizmet edip etmediğini sorgulayacaktır. Bir başka ifadeyle, vakıf üniversitelerinin burslu programlarına yerleşen öğrencilerin zaten avantajlı ailelerden gelmesi söz konusuysa, o zaman yükseköğretim burs programlarının amacının ve dizaynının yeniden tartışılması gerekmektedir. Temel olarak, vakıf üniversitelerinin eğitimde fırsat eşitliğine katkı sağlayıp sağlamadığı ve mevcut burs sisteminin işlevselliği fırsat eşitliği yönünden sorgulanacaktır.

Çalışma bulguları, yükseköğretim geçiş sisteminde fırsat eşitliği ve yükseköğretim olanaklarından kimlerin faydalandığı çerçevesinde tartışılacaktır. Bu araştırma öğrencilerin ebeveynlerinin sosyo-ekonomik durumunun üniversiteye giriş sınavı sonuçlarına etkisini inceleyerek, bu alanda yapılacak yeni ve daha kapsamlı çalışmaların öncüsü olabilmeyi hedeflemektedir. Ayrıca, mevcut burs politikalarının iyileştirilmesi için politika önerileri geliştirilecektir.

⁶⁸ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

TANZİMAT FERMANI'NIN OSMANLI TOPLUM YAPISI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Hilal TÜFEKÇİ*

Osmanlı Devleti 19. yüzyılda siyasi, idari ve askeri olarak Avrupa'nın yeniliğini kabullenmek zorunda kalmıştır. II. Mahmut döneminde oluşan askeri ve siyasi sorunlar daha sonrasında Abdülmecit'in tahta çıkmasıyla son bulmamış devam etmiştir. Bunun üzerine 19. yüzyılda sorunlara yönelik bir takım somut gelişmeler yaşanmıştır. Tanzimat Ferman'ı ve sonrasında Islahat Ferman'ı sorunlara çözüm olması düşüncesiyle atılan adımlar olmuştur. Karışık bir etnik yapıya sahip olan Osmanlı Devleti'nde farklı dinden, kültürlerden, farklı ırklardan milletlerin olması çağa ayak uydurmakta zorlanmasına neden olmuştur. Bu çalışma ile Osmanlı Devleti'nin Tanzimat Fermanı ile bulduğu çözümler, çözümlerin sosyal hayatta yansımaları, zorluklar ve halkın tepkileri, yeniliklerin halk üzerindeki etkileri incelenecektir. Tanzimat Fermanı ile halkın memnun edilmesi istenmiştir. Osmanlı Devleti'nin dini olarak çeşitli dinleri içinde bulunduran bir yapı olduğu göz önüne alınırsa, çoğunlukta olan Müslüman halk ile gayrimüslim halkı Tanzimat Fermanı'nın birleştirici olacağı düşüncesi olmuştur. Tanzimat Fermanı'nın Müslüman ve gayrimüslim tebaa arasındaki etkilerini ve sonuçları incelenecektir.

Anahtar kelime: Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı, Müslüman, Gayrimüslim, Avrupa

* NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİSİ

E-TİCARETTE TÜKETİCİ DAVRANIŞLARININ SATIN ALMA NİYETLERİNE ETKİSİNİN CİNSİYET BAZINDA İNCELENMESİ

Hülya Tuğçe ÜLGER⁶⁹

Yeşim Tuba ÜLGER⁷⁰

Özet

Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojilerinin baş döndürücü bir hızla gelişmesi ve internet kullanımının en ücra köşelere kadar yaygınlaşmasıyla birlikte tüketicilerin elektronik iletişim araçlarını kullanarak ürün ve hizmet satın almaya (e-ticarete) olan ilgisi giderek artmaktadır. E-ticaret pazarının genişlemesiyle paralel olarak en ücra şehirlerde faaliyet gösteren küçük ölçekli işletmeler bile internet ortamında tüketicilere kolaylıkla ulaştırabilmek için ürün/hizmetlerini pazarlamaya başlamışlardır. İnsanlar bilgisayar, tablet, mobil haberleşme cihazlarını (cep telefonları) kullanarak fiziksel ortama bağlı olmadan kendi bulundukları yerden istedikleri ürün/hizmetlere ulaşılabilmenin kolaylığından ve ucuzluğundan yararlanarak zamandan tasarruf etmekte ve satın alma işlemini gerçekleştirmektedir. Bu kapsamda, internet üzerinden tüketicilerin elektronik iletişimi kullanarak yaptıkları alışverişlerde (e-ticaret) klasik ticaretten farklı olarak satın alma tutumlarında değişiklikler meydana gelmekte ve bu tutumlarının belirlenmesi e-ticaret yapan işletmeler açısından önem kazanmaktadır. Bu çalışmada, internet üzerinden alışveriş yapan tüketicilerin, satın alma niyetleri üzerinde etkili olan faktörlerin tespit edilmesi, katılımcıların bu faktörlere cinsiyet bazında farklı bakıp bakmadıklarına yönelik davranışların araştırılması ve analiz edilmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılan çalışmada, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi akademik ve idari personeli 310 kişiye anket uygulanmıştır. Elde edilen bulgular SPSS 19.0 istatistik programı kullanılarak frekans dağılımı, faktör analizi ve t-testi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre internet üzerinden yapılan elektronik ticarete tüketicilerin satın alma niyetlerinde cinsiyet bazında en önemli faktörün algılanan kullanışlılık olduğu belirlenmiştir. Algılanan haz, öznel norm ve algılanan güven faktörlerinde de istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: E-ticaret, Tüketici Davranışları, Satın Alma Niyetleri

GENDER BASED ANALYSIS OF THE CONSUMER BEHAVIOR ON PURCHASING ATTITUDES IN E-COMMERCE

Abstract

Today, as information and communication technologies are developing at a dizzying pace and the use of the Internet is spread to the most remote corners, consumers' interest in purchasing products and services by using electronic communication tools (e-commerce) is increasing. In parallel with the expansion of the e-commerce market, even small-scale businesses operating in the most remote cities have started to market their services in order to reach consumers easily on the internet. People use computers, tablets and mobile communication devices (mobile phones) to save time and make purchases by making use of the convenience and cheapness of accessing the desired products / services from their location without being connected to the physical environment. In this context, unlike classical commerce, changes in purchasing attitudes occur in the purchases made by consumers via electronic communication (e-commerce) over the internet and determination of these attitudes becomes important for e-commerce enterprises. In this study, it has been tried to determine the factors that affect the purchase intention of the consumers who shop online, and to investigate and analyze the behaviors of the participants whether they look at these factors differently by gender. In this study, 310 people of academic and administrative staff of Niğde Ömer Halisdemir University were surveyed. The results were analyzed by SPSS 19.0 statistical program with frequency distribution, factor analysis and t-test. According to the results of the study, perceived usefulness is the most important factor in the purchase intention of consumers in electronic commerce over the internet. There were also statistically significant differences in perceived pleasure, subjective norm and perceived confidence factors.

Key Words: E-Commerce, Consumer Behavior, Purchase Intentions

⁶⁹ Doktora Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, ulger_tugce@hotmail.com

⁷⁰ Doktora Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, yesimtugbualger@hotmail.com

COOPERATIVE ENTREPRENEURSHIP AND ITS IMPACT ON REGIONAL DEVELOPMENT

H. Kerem ÖNER⁷¹

Cooperative entrepreneurship is becoming very popular phenomena in both the corporate world and economics systems. It involves more than one entrepreneur or group of entrepreneurs in the creation of a business or launching a new venture. Cooperatives are private businesses controlled by a group of people to meet they're economic, social and cultural needs. The goals of cooperatives are specific and they keep on incorporating the demands of people on their agenda. With the frequent changes in economic systems of the world, the cooperatives need to be more innovative to survive in this competitive environment. For this purpose, cooperatives have joined hands with entrepreneurs to produce better results and outcomes. This is called cooperative entrepreneurship. This is a new term seems to appear in the recent literature of economics and business. It aims at strategic management, responsive, inclusive and innovative policies and plays a vital role in the socio-economic development and stability of an organization. The more appropriate definition of Cooperative entrepreneurship is the establishment of a large cooperative enterprise. Cooperative Entrepreneurship is a merger of social aspects of the society and business aspects of entrepreneurship helping us draw new solutions to economic and social problems. It aims at strategic management, responsive, inclusive and innovative policies and plays a vital role in the socio-economic development and stability of an organization. Cooperatives, Social Capital and Entrepreneurial event are the major elements of cooperative entrepreneurship. Cooperatives are a group initiative to manage combined resources and share the firm's gains and losses. They respond to the logic of collective action. Cooperative enterprises foster the democratic practice and aim at social inclusion by creating job opportunities for people. They play an important role in social development, economic growth, sustainable businesses and help tackle issues such as poverty and unemployment. This paper aims to discuss the characteristics and practices of Cooperative Entrepreneurship in the current time frame. It also puts light on the importance of this phenomena in regional development. The technique of content analysis is used to structure this research. This research adds to the present understanding of the concept and suggests that the topic can be used for future studies and researches.

Key Words: Cooperatives Entrepreneurship, Collective Action, Regional Development, Enterprises, Entrepreneurial Event, Social Capital

⁷¹ İşletme Doktora Öğrencisi., Gebze Teknik Üniversitesi, hkoner@gmail.com

BAŞAT GÜÇ OLMA YOLUNDA ÇİN: ENERJİ VE PAZAR İHTİYACI

HACI HÜSEYİN YILMAZTÜRK⁷²

Bu çalışmanın tezi Çin Halk Cumhuriyeti'nin 21.yy'da başat güç olma girişiminde bulunacağıdır. Ve bu girişimin en önemli adımı olarak Afrika Politikaları ele alınmıştır. Öncelikle tüm alternatifler değerlendirilip, daha sonrasında neden Afrika'nın Çin için en iyi tercih olduğu anlatılacaktır.

1980'lerden sonra Çin ekonomisinin büyük bir büyüme göstermesi ile Çin yönetimi farklı arayışlar içerisinde girmek zorunda kalmıştır, büyümenin getirdiği artan enerji ve Pazar ihtiyacı Çin'in yeni kaynaklar aramasına neden olmuştur. Büyüme hızının artması ile ortaya çıkan enerji ve pazar ihtiyacını karşılamak isteyen yönetim; bu açığı en kazançlı ve hedeflerine yönelik bir şekilde kapatmak istemiştir. Çin Halk Cumhuriyeti'nin enerji ve pazara bu denli önem göstermesinin nedeni 21.yy'da "Başat Güç" olmak istemesinin göstergesidir. Bu amacın ortaya çıkmasında ki temel neden, dünyanın artık tek kutuplu olmadığı ve ortaya çıkan "Başat Güç" boşluğunu Çin'in hızlı gelişimi ve nüfuzu ile doldurabileceği düşüncesidir. Bu doğrultuda Orta Asya, Orta Doğu ve Afrika gibi hem hammadde kaynağı hem de pazar genişliği hem de siyasi istikrarsızlıkların fazla olduğu bu bölgelere yönelmiştir.

Bildirinin ilk bölümünde Çin Halk Cumhuriyeti'nin nasıl ve hangi yöntemler ile "Başat güç" olacağı üzerinde durulacak, bu süreç tarihsel ve ekonomik olarak özetlenecektir. Orta Asya ve Orta Doğu'da ki hedeflere yönelik yaptığı ekonomik ve politik çalışmalardan bahsedilecek, bu bölgede karşılaşılan hâkim sorunlar anlatılacaktır. Sonrasında Afrika kıtasının Çin açısından hangi yönlerden avantajlı olduğu belirtilecek, gerçekleştirilmiş anlaşmalar ve çalışmalar ile desteklenecektir. Bu ikili ortaklığın küresel politikada ki etkileri incelenecek ve bu ortaklığın taraflara neler kazandırdığı anlatılacaktır. Sonrasında istatistiki verilerden yola çıkarak Afrika bölgesinde ki Çin nüfuzundan, politikalarından ve etkinliklerinden bahsedilecektir. Çin'in bu politikalar ile ilerleyişi ele alınıp, kıtada ki hangi ülkeler ile ne tür ilişkiler içerisinde girdiği incelenecek, batılı güçlerin bu hızlı ilerleyişi engellemek amacı ile gerçekleştirdiği çeşitli propaganda ve ekonomik ambargolar değerlendirilecektir. Karşılıklı politik hamleler üzerinde durulacak, yaşanan küresel ekonomik üstünlük krizinin etkilerinden bahsedilecek ve nihai olarak Çin Halk Cumhuriyeti'nin önümüzde ki dönemde "Başat Güç" hedefinde nasıl bir yol izlemesi gerektiği, hedefe ne denli yakın olduğu anlatılıp sonuçlandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çin, Enerji, Ticaret, Afrika, Başat Güç

⁷²Yüksek Lisans Öğrencisi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İİBF, huseyinyilmaztrk@gmail.com

**PERFORMANCE EVALUATION OF TURKISH PARTICIPATION (ISLAMIC)
BANKS BY USING TOPSIS METHOD**

İbrahim YAĞLI⁷³

Abstract

It is very important to evaluate the performance of the Turkish banking sector as it has experienced several crises in the past. To this end, many empirical studies evaluated the performance of Turkish banks. However, most of these studies have addressed conventional banks, and neglected participation (Islamic) banks whose market share has increased in the last decade. To fill this gap, the study focuses on participation banking and evaluates the performance of Turkish participation banks by using Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Solution (TOPSIS) which is one of the well-known multi-criteria decision making methods. In the study, the CAMELS supervisory system was utilized to determine the performance indicators, and 15 performance indicators were selected. The weight of the main criteria that forms CAMELS was taken equally, and 5 participation banks were evaluated regarding capital adequacy, asset quality, management efficiency, earnings power, liquidity and sensitivity to market risk for the years 2016, 2017 and 2018. The results showed that state-owned participation banks outperform private participation banks.

Key Words: Interest-Free Banking, Participation Banks, Performance Evaluation, CAMELS.

Jel Classification: G21, H11, C10.

**TOPSIS YÖNTEMİYLE TÜRK KATILIM (İSLAMİ) BANKALARININ PERFORMANS
ANALİZİ**

Özet

Geçmişte birkaç kriz yaşamış Türk bankacılık sektörünün performansını değerlendirmek oldukça önemlidir. Bu amaçla, birçok ampirik çalışma Türk bankalarının performansını değerlendirmiştir. Ancak, bu çalışmaların çoğu geleneksel bankaları ele almış ve son 10 yılda bankacılık sektöründeki payı hızla artan katılım bankalarını (İslami bankaları) ihmal etmiştir. Bu boşluğu doldurmak için, mevcut çalışma katılım bankacılığına odaklanmakta ve literatürde sıklıkla kullanılan çok kriterli karar verme yöntemlerinden biri olan TOPSIS'i kullanarak Türk katılım bankalarının performansını değerlendirmektedir. Bankaların performans göstergelerinin belirlenmesinde CAMELS denetim sisteminden faydalanılmış ve 15 adet performans göstergesi belirlenmiştir. Çalışmada CAMELS'ı oluşturan ana kriterlerin ağırlıkları eşit alınarak 5 katılım bankasının performansı 2016, 2017 ve 2018 yılları için sermaye yeterliliği, varlık kalitesi, yönetim verimliliği, kazanç gücü, likidite ve piyasa riskine duyarlılığı doğrultusunda değerlendirilmiştir. Sonuçlar, kamu sermayeli katılım bankalarının özel sermayeli katılım bankalarına kıyasla daha iyi performans sergilediğini ortaya çıkarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Faizsiz Bankacılık, Katılım Bankaları, Performans Değerlendirme, CAMELS.

Jel Kodları: G21, H11, C10.

⁷³ Araş. Gör., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, ibrahimyagli@nevsehir.edu.tr

HASAN ALİ TOPTAŞ'IN KUŞLAR YASINA GİDER İSİMLİ ROMANINDA “AT” KAVRAMI

İlknur ÇOLAK⁷⁴

Özet: Türk toplumunda önemli bir yere sahip olan at; padişahların, devlet adamlarının, çiftçinin, konar-göçer hayat tarzına sahip toplulukların, destanlarda kahramanın en büyük yardımcısı ve dostu olmuştur. Hasan Ali Toptaş'ın Kuşlar Yasına gider isimli romanında da kahramanın Ankara ile Denizli arasında geçen yolculuklarının belirli safhalarında bir atın, ona eşlik ettiği görülür. Kahraman, kendisine yolculuk boyunca bir atın eşlik ettiğini köyün yaşlıları ile paylaştığında bunun “ecel” anlamına geldiği vurgulanır ve her gidiş gelişinde bu eşlik ediş ve ardından köyden birinin ölümü dikkati çeker. Son olarak ise romanın kahramanı Denizli'ye her yaklaştığında atın kahramana biraz daha yakınlaştığı görülür ve her defasında babasının hastalığı ilerler. Kahraman aklına takılan “ecele işaret” yorumu, ona babasının ölümünü hissettirir. Böylece atın ölüm meleği olan Azrail ile arasında bir bağ olduğu okuyucuya sunulur. Bu bildiride ise Kuşlar Yasına Gider adlı romanda özellikle destanlarda karşımıza çıkan “at”ın günümüz romanında nasıl işlendiği ve yüklendiği anlam işlenecektir.

Anahtar kelimeler: At, Türk Kültüründe At, Hasan Ali Toptaş, Kuşlar Yasına Gider.

⁷⁴ Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, ilknurcolak86@gmail.com

Toplumsal İlişkilerin Yeni Formu Olarak Hayırseverlikten Hayrı-Severliğe

İlknur SAATCI⁷⁵-Bayram ÜNAL⁷⁶

Dini yapılanmalar, kitleleri İslami duyarlılık üzerinden kazanmak için “hayırseverlik” algısını sermaye olarak kullanmaktadır. Hayırseverlik, hizmete indirgenmiş/eklemlenmiş değer olarak çevrime tabii tutulmakta ve dolayımın öznesi şeklinde karşılığını bulmaktadır. Yani değer olarak hizmetin üretilebilmesi için hizmet olarak paranın nasıl kazanılacağına dair genel bir alt yapı modeli sunmaktadır. Dolayısıyla “sermayenin sermayesi” veya “sermayedarın sermayesi” şeklinde adlandırılabilen hayırseverlik, kurucu ve koruyucu üst işlev olarak özelleşmektedir.

Bu hayırseverliğin amacı üç aşamalı döngünün işlerliğiyle karşımıza çıkmaktadır. Bu döngünün ilk aşamasında halktan ve esnaftan hayır adıyla toplanan paralardan söz edilmelidir. Burada bireyin, bir başka bireye doğrudan yardımı dolaylı yardıma dönüşmektedir ve dolayım ortadan kalkmaktadır. Döngünün bir sonraki aşamasında elde edilen bu gelirlerin harcaması yapılanma lehine kullanılmaktadır. Çünkü yapı kendisine kazandırmayı istediği fertlerden doğrudan yardım alarak bu fertlerin toplumda ve devlet içerisinde belli bir konum kazanmasını istemektedir. Dolayısıyla yapıya mensup bireylere, gerek kurum ve kuruluşlar tarafından gerekse bir başka kişi aracılığıyla yardım edilmektedir. Son aşamada ise Örgüt yatırım yaptığı bireylerden kredili bir formda düzenli ve sürekli bir maddi gelir talep etmektedir.

Haraç formuna benzeyen bu durum bireyler tarafından hayrı sevme adıyla ulvileştirilen bir amaca hizmet olarak kabullenilmektedir. Çünkü Örgüt bir nevi borç olarak verdiği paraları, bireylerin vefa adı altında fazlasıyla/faiziyle ve gönüllü olarak geri ödemesini talep etmektedir. Zaten geri ödeme talebinin karşılık bulmadığı durumlarda hegemonik kültürün maliyeti gün yüzüne çıkmakta ve desteği reddedenler düzenleyici/görünmez el olan Örgüt piyasasından dışlanmaktadır.

Öyleyse hayırseverlik, örgütlülük mücadelesinde herkes için geçerli değildir. Örgüt kendisi gibi düşünenlere yapılan iyiliği, iyilik olarak kabullenmektedir. Dolayısıyla hayırseverlik, dinsel formun tanımlayıcı ögesi olmaktan çıkıp yeniden tanımlanmakta ve ödev formuna dönüşmüş hayrı-severliğe doğru evrilmektedir. Zira hayrı destekleme modeli Örgüt’e “verilmesi gereken” maddi desteklerden ibarettir. Bunlar arasında yurtiçinde ve yurtdışında açılan okullar, üniversite öğrencileri adına istenen yardımlar, Ramazan aylarında toplanan fitre ve zekâtlar, Örgüt öğrencilerinden çeşitli gerekçelerle alınan ekstra paralar, yapılanmayla gönül bağı bulunanlardan mütevelliilik adı altında maddi destek talepleri bunlar arasında sayılabilir. Niğde ilinde dini cemaatler üzerine yapılan bu çalışmada nitel araştırma tekniği kullanılmıştır. Katılımlı gözlemle birlikte 49 kişiyle derinlemesine mülakat ve ikili görüşmeler gerçekleştirilmiş, örneklem “kartopu” yöntemiyle seçilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Örgüt, hayırseverlik, piyasa, emek-değer, hizmet.

⁷⁵ Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Doktora Öğrencisi e-mail:

⁷⁶ Prof. Dr. Bayram Ünal, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyoloji Bölümü e-mail: bg21015@gmail.com

**EKONOMİK BÜYÜMENİN İHRACAT VE DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR
ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRKİYE UYGULAMASI (1983-2013)**

Kubra GÖGER⁷⁷

Fatih YÜCEL⁷⁸

Özet

Ekonomideki yükselmenin ve istikrarlılığın nasıl süreklilik kazanacağı ekonomistler tarafından en çok araştırılan konulardan biridir. Ekonomik büyümenin kaynakları üzerine yapılan çalışmalarda, küreselleşmenin unsurları olan doğrudan yabancı yatırım ve dış ticaret konuları üzerinde sıklıkla durulmuştur. Literatürde, Türkiye ekonomisi için doğrudan yabancı yatırımlar, ihracat ve ekonomik büyüme üzerine yapılmış birçok analiz bulunmaktadır. Konular benzer olsa dahi çalışmaların sonucu farklı çıkabilmektedir. Uygulamada kullanılan veri seti ve dönem farklılıkları bu durumun temel sebebi olarak düşünülmektedir.

Bu çalışmada, 1983-2013 dönemi için Türkiye'ye ait veriler kullanılarak doğrudan yabancı yatırımlar, ihracat ve ekonomik büyüme arasındaki ilişki birim kök testi ve VAR analizi desteği ile Granger nedensellik testine tabi tutulmuştur. Birim kök testi sonucunda değişkenlerin düzey değerlerinde birim köke sahip oldukları görülmüştür. Bu nedenle değişkenlerin birinci farkı alınarak I(1) oldukları anlaşılmıştır. Değişkenler arasında uzun dönemli bir ilişkinin olup olmadığı ise Johansen eşbütünleşme analiziyle sınanmıştır. Birinci derecede entegre olan değişkenlerin arasında eşbütünleşme ilişkisine rastlanmadığı için serilerin farkı alınarak seviyede durağan hale getirilip VAR analizi yapılmıştır. Granger nedensellik analizi sonuçlarına göre, ekonomik büyümeden doğrudan yabancı yatırımlara doğru bir nedensellik ilişkisine rastlanmıştır. Benzer olarak yine ekonomik büyüme ve ihracat arasında bir ilişkinin var olduğu ve ilişki yönünün de ekonomik büyümeden ihracata doğru tek taraflı olduğu tespit edilmiştir. Modelin istikrarlılığı açısından CUSUM ve CUSUM SQ testleri analize dahil edilmiştir. Modelde bulunan hata terimleri %5 anlamlılık düzeyini gösteren kritik sınırlar; yani güvenli bant aralığı arasında kaldığı görülüp yapısal kırılmanın söz konusu olmadığı anlaşılmıştır. Böylece ele alınan dönemde değişkenleri etkileyecek büyük bir siyasi veya ekonomik kriz olmadığı görülmüştür. Varyans ayrıştırma analizi de nedensellik analizi sonucunda görülen, doğrudan yabancı yatırımlardan ekonomik büyümeye doğru bir nedensellik ilişkisinin olmadığı ve yine ihracattan ekonomik büyümeye doğru bir nedensellik ilişkisinin olmadığı sonucunu da destekler nitelikte çıkmıştır.

Ekonometrik sorunların analizini yapabilmek için uygulanan normallik testi sonucunda ana kütle teriminin normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Çalışmada sabit varyans varsayımının geçerliliğini sınamak için White testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre modelde değişen varyans sorunu olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca modelde çoklu doğrusal bağlantı sorununun olup olmadığı VIF testi ile yapıpı herhangi bir sorun ile karşılaşılmamıştır. Son olarak birbirini izleyen hata terimleri arasındaki ilişkinin tespiti için en çok kullanılan yöntemlerden olan Durbin-Watson testi uygulanmıştır. Test bulgularına göre modelin otokorelasyona sahip olmadığı anlaşılmıştır. Böylece modelde hiçbir ekonometrik sorunun olmadığı görülmüştür. Sonuç olarak söz konusu dönem için yapılan analizden elde edilen bulgular çerçevesinde Türkiye ekonomisi için kısa dönemde ekonomik büyümenin ihracatı ve doğrudan yabancı yatırımları arttırmada etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, Köprücü'nün (2017) bulduğu "ekonomik büyüme doğrudan yabancı yatırımların Granger nedenidir" sonucuna benzer niteliktedir. Çalışmada doğrudan yabancı yatırımlar ve ekonomik büyümenin uzun dönemde birlikte hareket etmemeleri ise Gerçekler'in (2015) çalışması ile aynı doğrultuda çıkmıştır. İhracat ve ekonomik büyüme üzerinden elde ettiğimiz netice, literatürde benzer çalışmalar yapan Aytaç (2017), Şimşek (2003), Takım (2010) ve Tuncer'in (2002) ortaya koydukları analiz sonuçlarıyla örtüşmektedir. Çalışma ayrıca "Büyüme Kaynaklı İhracat" hipotezini destekler niteliktedir.

Ülkenin doğrudan yabancı yatırımlara ev sahipliği yapabilmesi için ekonomisinin güçlü, hukuksal yapısının sağlam, kurum işleyişinin düzenli, politika ve ekonomisinin istikrarlı olması gerekmektedir. Ancak, çalışmada doğrudan yabancı yatırımlar ve ekonomik büyüme değişkeni arasında uzun dönemli bir ilişkinin çıkmaması, söz konusu yatırımları ülke bünyesine çekebilmek adına daha etkili yabancı yatırım stratejilerinin uygulanması ve bu konu üzerine gerekli politik düzenlemelere ağırlık verilmesi önceliğini akıllara getirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik büyüme, ihracat, doğrudan yabancı yatırımlar, Nedensellik analizi

⁷⁷ Yüksek Lisans Öğrencisi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İİBF, kubragoger.51@hotmail.com

⁷⁸ Prof. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İİBF, fatihyucel@ohu.edu.tr

11 EYLÜL SONRASI GÖÇ VE GÜVENLİK

Kübra ARSLAN⁷⁹

Özet

Bu çalışmada göçün güvenlik üzerine olan etkileri incelenecektir. Özellikle göçün yaygınlaşmaya başladığı 11 Eylül 2001 sonrası dönemde oluşan etkenler ele alınıp güvenlik kavramı ile nasıl iç içe girdiği ele alınacaktır. 11 Eylül pek çok konuda olduğu gibi güvenlik ve göç alanlarında da önemli bir kırılma yaratmıştır. Sonraki süreçte bu iki kavram gündemin en önemli konuları arasında girmiştir. 11 Eylül’le birlikte güvenlik kavramı boyut değiştirmiş ve iç-dış güvenlik ayrımı daha da belirgin hale gelmeye başlamıştır. Güvenlik askeri güvenlik bağlamında kendini daha çok göstermeye devam etmiştir. Güvenlik politikaları daha çok terörizmle mücadele ve insan haklarını korumaya yönelik gelişmeye başlamıştır. Güvenliğin bu denli önemli olduğu süreçte ABD’nin Afganistan Müdahalesi ve Irak Operasyonu göç politikalarını da etkilemeye başlamıştır. İnsanlar artık savaş nedeni, yaşam alanının tehdit edilmesi, barınma, sağlık vb. gibi nedenlerden göç etmeye başlamış ya da etmeye mecbur bırakılmışlardır. Bu çalışmanın da nihai amacı göçün AB anlaşmaları çerçevesinde ve güvenlik kavramının yaygın kullanılmasının ardından iki kavramın nasıl bir araya geldiği ve göçün güvenliğinin nasıl sağlanacağı veya sağlandığı konusunu açığa çıkarmaktır. Çalışmanın temel sorusu, “Göç; devlete ve ulusal çıkarlara doğrudan tehdit midir yoksa bireyin güvenliğini de etkileyecek bir olgu mudur?” şeklindedir. Bu koşullarda, gelişmiş ülkelerde ihtiyaç duyulan vasıfsız işgücü açığı bu ülkelerden gelen göçmen işçiler tarafından karşılanmaktadır. Gelişmiş merkez ülkeler, çevre ülkelerin işgücünü ve özellikle beyin göçü ile nitelikli işgücünü sömürmekte, asimetrik bir bağımlılık ilişkisi oluşturmaya başlamıştır. Çevre ülkeler de merkez ülkelere bağımlı olan ülkedir. Merkez ve çevre ülkeler, kapitalist değerler ve ekonomik zorunluluklar sistemi çerçevesinde karşılıklı olarak birbirlerine bağımlıdırlar. Bundan dolayı da insanlar çevreden merkeze doğru hareket halindedir. Göçü de bunun içine alabiliriz. Yani çevrede yaşanan olumsuzluklar, kötü yaşam koşulları insanları merkeze doğru hareket ettirmeye zorlamıştır diyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Göç, Güvenlik, AB, Güvenlikleştirme

Abstract

In this study, the effects of migration on security will be examined. In particular, the factors that emerged in the post-September 11, 2001 period, when immigration became widespread, was discussed and how it entered into the concept of security. September 11 has created a significant break in security and migration areas as in many other areas. In the next process, these two concepts came into the agenda of the most important issues. In September 11, the concept of security changed and the distinction between internal and external security became more evident. Security continued to manifest itself in the context of military security. Security policies began to develop to fight terrorism and protect human rights. In the process where security is so important, the US intervention in Afghanistan and Operation Iraq started to affect immigration policies. People, were no longer the cause of war, threatening the habitat, housing, health and so on, or forced to emigrate. The ultimate aim of this study was to reveal how the two concepts came together within the framework of the EU agreements and after the widespread use of the concept of security and how to ensure or ensure the security of migration. The main question of the study was “Migration; Is it a direct threat to the state and national interests or is it a phenomenon that will also affect the security of the individual?” Under these conditions, the shortage of unskilled labor needed in developed countries is met by migrant workers from these countries. The developed central countries were exploiting the labor force of the neighboring countries, especially the brain drain and qualified labor force, and have started to establish an asymmetric dependency relationship. The neighboring countries were also dependent on the central countries. Central and neighboring countries were mutually interdependent within the framework of capitalist values and economic imperatives. Therefore, people were moving from environment to center. We could take migration into this. In other words, negativity and bad living conditions in the periphery forced people to move towards the center.

Key Words: Migration, Security, EU, Securitization

⁷⁹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, aarslankubra@gmail.com

GAZİEMİR YER ALTI KERVANSARAYI

Hatice Kübra ÇOPUR

Kervanlar bazen arızalı yeryüzü şekilleri ve güç iklim şartları altında çok uzun mesafeler kat etmişlerdir. Bu durumda ulaşım yollarının belirli mesafelerinde insanların seyahat ettiği yollar üzerinde dinlenebileceği, ihtiyaçlarını karşılayabileceği ve soygunlardan korunabileceği bir konaklama yerinin bulunması ihtiyaç haline gelmiştir. Bu ihtiyaçları karşılayan yapılar ise kervansaraylar olarak karşımıza çıkmaktadır. Kervansarayların han veya ribat olarak da isimlendirildikleri bilinmektedir. Hanlar, inşa edildikleri yerlere göre şehir içi hanları ve şehir dışı (menzil) hanları olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Başlarda korunma ve savunma amacı ile inşa edilen konak, ordugâh ya da karakol tipindeki yapılar zaman içinde iç bölgelerde kalmaya başladığı için askeri işlevini yitirmiş ve sadece konaklama amacı olan yapılara dönüşmüştür. Kervansaraylar ana yollarda kervanların konaklaması için yapılmış büyük hanlar olarak bilinmektedirler. Kervansaraylar güvenliği sağlanmış ticaret yolları üzerine inşa edilmişlerdir. Kervansarayların hepsinde bütünü oluşturan en temel öğeler; kışık, salon ve ahır denilen barınakların bulunmasıdır. Kervansaraylarda barınaklar ise yolcuların ve hayvanların dinlendiği, beslendiği bir alan olarak bilinmektedir. Kervansarayların plan tipi ne olursa olsun hayvan, yolcu ve yük üçlüsünün temel ihtiyaçlarına cevap veren anlayışının değişmediği söylenebilir. Diğer bir ifade ile kervansaraylardaki bölümlerin işlevleri plan tipine bağlı değildir. Kervansaraylar zamanla artan ticaret ve dini ihtiyaçları karşılamak için genişletilmişlerdir.

Kullanım amacı ve planı ile Anadolu'ya Türklerin getirdiği bir yapı tipi olarak bilinen kervansaraylar; kalın, yüksek duvarlı ve gösterişli yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır. Yol güzergâhları üzerine inşa edilen kervansaraylar kamu yararına çalışan ticarethaneler olarak da adlandırılabilirler.

Aksaray ilinin Güzeyurt ilçesinin Gaziemir köyünde bulunan Gaziemir yer altı kervansarayını inşa edilme bakımından diğer kervansaraylardan farklı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada dinlenme odaları, mutfak, hamam, dolap, şarap küpleri, kilise, birahane, ahır, yiyecek mahzeni, su ve erzak depolarının bulunduğu Gaziemir yer altı kervansarayının neden yer altına inşa edildiği konusuna değinilirken, diğer kervansaraylarla aynı özelliklere sahip olduğuna açıklık getirilmeye çalışılmıştır. Literatür çalışmasının yapıldığı araştırmada 2006 yılında mevsimsel yağışlar sebebiyle tamamen tesadüf eseri fark edilerek 2007 yılında gerekli çalışmalar tamamlandıktan sonra ziyarete açılan kervansarayın Hititlere kadar uzanan geçmişi, Doğu Roma ve Selçuklular dönemlerinde kullanımı; konaklama amacına ilişkin delilleri, bölümleri ve özellikleri ele alınmıştır. Ayrıca araştırmada bölgenin jeolojik ve jeopolitik özelliklerinin kervansarayın yapılmasındaki etkisine de değinilmiştir.

Gaziemir yeraltı kervansarayının Hititlere kadar uzanan bir geçmişi olduğu bilinmektedir. Kanıt olarak ise Hitit tarzı taş bindirme tekniği ile yapılmış geçit gösterilmektedir. Bu geçit Hititlerin başkenti Hattuşaş Boğazkale'den sonra türünün ikinci örneği sayılmaktadır.

Gaziemir yeraltı kervansarayının en yoğun kullanıldığı zamanlar ise Bizans dönemine denk gelmektedir. Bu durum çalışmalar sırasında bulunan Bizans sikkelerine bağlanmaktadır.

Selçuklular zamanında da kullanılmakta olan Gaziemir yeraltı kervansarayının deve kervanlarına da ev sahipliği yaptığı bilinmektedir. Çalışmalar sırasında bulunan deve kemikleri bu durumu pekiştirir niteliktedir. En az yolcular kadar hayvanlarında dinlenmesine önem verildiği hayvanlar için yapılmış olan ahır bölümlerinin geniş ve ferah tutulmasından anlaşılmaktadır. Ahırların sütunları görkemli yapılarıyla dikkat çekmektedir.

Bu yapı korunma değil konaklama amacı taşımaktadır. Gaziemir yeraltı kervansarayını içerisine taş örme bir koridordan geçerek girilmektedir. Ortada bir meydan ve meydanın çevresinde açılmış odalar bulunmaktadır. İki kilise, birahane, şarap küpleri, erzak depoları, küçük büyük ocaklar, tandırlar, mutfak, hamam ve oda şeklinde yatmak için tasarlanmış dinlenme mekânları bulunmaktadır. Ayrıca büyük su depolarının varlığı da susuzluk için tedbirler alındığının bir göstergesidir. Konaklama amacı ile yapılmış olan Gaziemir yer altı kervansarayını savunma gerektirecek durumlarda ise tünellerle birbirine bağlanan gizli saklanma mekânlarını da içerisinde barındırmaktadır.

Gaziemir yeraltı kervansarayının savunma, korunma, ticaret yolları üzerinde bulunma, bölgenin jeolojik ve jeomorfolojik özelliklerinden dolayı yer altına inşa edilmiş olabile ihtimali karşımıza çıkmaktadır.

Kapadokya bölgesinin coğrafi oluşumu üçüncü jeolojik zamanda Torosların yükselmesiyle başlamaktadır. Üçüncü zamanın ikinci yarısında (neojen) bölgede çatlaklar ve çökme alanları ile devam

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

etmektedir. Ayrıca Kuzeyde Anadolu Platosunun sıkışması ile yanardağlar faaliyete geçmiştir. Erciyes, Hasandağı ve Melendiz'in lav püskürtmesiyle birlikte plato üzerinde birikmiş olan küllerin yumuşak bir tüf tabakası oluşturduğu bilinmektedir. Böyle kolay oyulabilen, şekil verilebilen bir tabakanın varlığı Gaziemir yeraltı kervansarayının yer altına inşası ve kullanımı açısından önem arz etmektedir.

Aksaray ilinin ticaret yolları güzergâhında bulunması üstelik soğuk hava depoları ve yer altı şehirleriyle ünlü olan Kapadokya bölgesinde yer alması kervanlarla gelen malların korunmasını gerektirdiğinden dolayı Gaziemir yeraltı kervansarayının kullanım olanakları açısından direkt olarak yer altına inşa edilme fikrini gün yüzüne çıkarmaktadır.

Bölgenin stratejik öneminden dolayı çeşitli saldırılardan (Bizans, Arap vb.) korunmaya çalışan Kapadokya halkı güvenliği sağlayabilmek için ve bölgenin ticaret yolları üzerinde yer almasından dolayı taşınan malların bozulmaması amacıyla kervansarayın yer altına inşa edildiği gözler önüne serilmektedir. Ayrıca bölgenin jeopolitik yapısı yani binlerce yıl önce volkanik patlamalar sonucunda yavaş yavaş meydana geldiği düşünülecek olursa kolaylıkla şekil alabilen bir yapı içerisine kervansaray inşa etmek yöre halkı tarafından yapılması olağan durumlar arasında yer almaktadır.

Farklı bir açıdan bakacak olursak eğer Bizans-Arap mücadeleleri de kervansarayın yer altına inşa edilme sebepleri arasında sayılabilmektedir. Bu durum Müslüman Arapların Hristiyanlıkta bulunan Teslis inancını (baba-oğul-kutsal ruh) ve İkonoklazma (tasvir kırıcılık) hareketini yanlış bulmalarından kaynaklanmaktaydı. Müslüman Araplar Teslis inancının var olmasını tek bir tanrıya değil üç tanrıya iman olarak görmekteydiler. İnsan resmi ve heykel yapımının yani ikonoklazma hareketinin ise putperestliği yeniden canlandırabilmesi ihtimalini düşünmekteydiler. Bu bakış açısı Bizans-Arap mücadelelerinin temelini oluştururken kervansarayımızın neden yer altına inşa edildiği konusuna da açıklık getirebilmektedir.

Gaziemir yeraltı kervansarayı aydınlatma, havalandırma, barınma, ulaşım ve savunmanın kusursuzca planlandığını gösteren bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır.. Bölgenin stratejik öneminden dolayı çeşitli saldırılardan (Bizans, Arap vb.) korunmaya çalışan Kapadokya halkı güvenliği sağlayabilmek için ve bölgenin ticaret yolları üzerinde yer almasından dolayı taşınan malların bozulmaması amacıyla kervansarayın yer altına inşa edildiği gözler önüne serilmektedir. Ayrıca bölgenin jeopolitik yapısı yani binlerce yıl önce volkanik patlamalar sonucunda yavaş yavaş meydana geldiği düşünülecek olursa kolaylıkla şekil alabilen bir yapı içerisine kervansaray inşa etmek yöre halkı tarafından yapılması olağan durumlar arasında yer almaktadır.

Yapılan araştırmalar sonucunda Gaziemir yer altı kervansarayı bölgenin hem stratejik önemi hem de jeolojik yapısı sebebiyle yer altına inşa edilmiştir diyebilmekteyiz. Ayrıca Bizans döneminde (Hristiyanlarda) yer altı şehri olarak kullanılan Gaziemir zamanla bölgenin Müslümanlaşması sonucunda işlevselliğini yitirmemiş kervansaray özelliği kazandığı için kullanım şekli değişmiştir diyebilmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Gaziemir, Kapadokya, Kervansaray, Yer altı

**ULUSLARARASI ÖRGÜT İŞLEVLERİ VE ULUSLARARASI ÖRGÜTLER
BAĞLAMINDA KAZAKİSTAN**

Malika MUSSUROVA⁸⁰

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem ŞAHİN⁸¹

Özet

İçinde bulunduğumuz yüzyılda sayıları gittikçe artış gösteren uluslararası örgütler, günümüz uluslararası sisteminin ve gelişmekte olan uluslararası politikanın önemli bir parçası haline gelmiştir. Geçmişten günümüze kadar devam eden süreç, insanların birey olarak çıkarlarını gözetmek, korumak ve konumlarını güçlendirmek hedefiyle askeri, siyasi ve kültürel konularda işbirlikleri yapılmaktadır. Bugün de çalışmalarını sürdüren çok sayıda uluslararası örgütler bulunmaktadır. Çalışmada uluslararası örgüt tanımının farklı yazarlar tarafından farklı şekillerde ifade edilmesiyle beraber, aynı zamanda örgütlerin çıkış tarihi de nitelendirilmiştir.

Uluslararası örgütler kaynaklarda farklı sınıflandırılmalara tabi tutularak incelenmiştir. Genel kabul görülen bir sınıflandırma çeşidi de uluslararası örgütlerin işlevlerine ve yetkilerine göre ele alınmıştır. Bu uluslararası örgütlerin farklı sınıflandırma biçimlerine; genel amaç ve ilkelerine göre (örgüt, birden fazla alanda ya da birden fazla çerçevede faaliyet göstermeyi amaçladığında), üye sayısı (çift taraflı ve çok taraflı) ve sürelerine (daimi ve geçici uluslararası örgütler) göre ve coğrafi dağılımına (küresel ve bölgesel örgütler) göre sınıflandırılan standartlar mevcuttur. Örgütlerin sınıflandırılmasında en çok kullanılan devletlerin katılımıyla teşkil edilmiş olan “hükümetler arası” veya “devletlerarası” nitelemesiyle tanılan örgütler de mevcut “uluslararası örgütler” başlığı altında incelenmiştir. Hükümetler arası örgütler, her zaman destekleyici işlevlerini yerine getiren çok sayıda Devletlerarası Örgütünün oluşturulmasıyla ortaya çıkmıştır. İşbu örgüt, işbirliği kapsamını düzenleyerek eyaletler arası anlaşma kapsamında olmayan sosyal ihtiyaçları karşılamıştır. Çalışmada modern uluslararası ilişkilerin enternasyonalizmin sonraki aşamalarında uluslararası kuruluşların ortaya çıkmasına ve gelişmesine ivme kazandıran ana faktörleri gösterilmektedir.

Kazakistan, birtakım ekonomik, sosyal, coğrafi ve askeri nedenleriyle, uluslararası ilişkiler yönünde, Orta Asya ülkeleri içinde Rusya'ya en fazla bağımlı olan ülkedir.

Kazakistan bugün haklı olarak uluslararası jeopolitikte iki kıtanın, Avrupa ve Asya sınırındaki muazzam coğrafi konumu nedeniyle, Rusya Federasyonu ve Çin Halk Cumhuriyeti gibi uluslararası ilişkilerin esas aktörleri arasında önemli bir yere sahiptir. Kazakistan'ın coğrafik olarak büyük olması, büyük maden rezervlerinin ve diğer doğal kaynaklarının varlığı, ülkenin uluslararası siyasi reytinglerinin artmasını sağlamaktadır. Çalışmada 1991 yılından günümüze kadar Kazakistan'ın dışsal faktörleri kadar, ülkenin sahip olduğu iç ve bölgesel dinamiklerin de uluslararası örgütlere üye olmasındaki belirleyici rolü bulunmaktadır. Ardından uluslararası örgütlere üye olduktan sonra, Kazakistan'ın dış politikasında yön veren dinamikleri, bu ülkenin geçen yirmi yedi yıl içinde nasıl bir değişim geçirmekte olduklarını ve değişimin gelecekte alacağı olumlu yönlerini belirlenmiş ve analiz edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Uluslararası Örgütler, Dış Politika, Kazakistan, Uluslararası Aktör, Örgütlerin Sınıflandırılması

⁸⁰ Yüksek Lisans Öğrencisi. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Avrasya Araştırmaları Bölümü, malimusurova@gmail.com

⁸¹ Dr. Öğr. Üyesi. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, csahin@nigde.edu.tr

TÜRK VERGİ YARGISINDA İSTİNAF KANUN YOLU

Mehmet Emin TURAN

ÖZET

Kamu gelirlerinin en önemli kısmını oluşturan vergiler, temelini anayasadan alan, devletin vergilendirme yetkisini kullanarak kişilerden topladığı ekonomik değerlerdir. Anayasa'ya ve kuruluş kanunlarına uygun olarak çıkarılan vergilerin tarafları olan mükellef ile idare arasında zaman zaman sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Vergi davalarının konusunu genel bütçeye, il özel idaresi, belediye, köy ve Gümrük Kanunu'na göre alınan vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler ile bunlara ilişkin zam ve cezalar oluşturmaktadır. Ortaya çıkan bu problemlerin idari çözüm yolları olduğu gibi, bu sorunların çözümü için taraflar yargı yoluna da başvurabilmektedirler.

Ülkemizde vergi davaları iki türde açılabilir. Bu davalar idari işlemlerin yetki, şekil, sebep, konu ve maksat bakımından hukuka aykırılıklarının iddia edildiği iptal davaları olabileceği gibi söz konusu davalar bireylerin doğrudan kişisel haklarının zarar gördüğü ve maddi ve manevi anlamda bir zararın söz konusu olduğu tam yargı davaları şeklinde açılabilir.

Her geçen gün mahkemelerin önüne gelen uyuşmazlık sayısı daha da artmakta ve bu durum yargılama süresini oldukça uzatmaktadır. Artan iş yükü nedeni ile iki dereceli yargılama sisteminde değişikliğe gidilmiştir ve istinaf mahkemelerinin kurulmasıyla üç dereceli bir yargılama sistemi benimsenmiştir. Uyuşmazlıklara ilişkin parasal sınırlar ve yargılama sürecine ilişkin genel kurallar kanunlarla hüküm altına alınmıştır. Çalışmamızda bu konuda yapılan bir takım değişikliklerle vergi yargısı kavramı ve istinaf kanun yolu açıklanıp vergi yargısının anayasal dayanakları ve yargılama hukuku içerisindeki yeri belirtilmiştir. Ayrıca vergi yargılamasına ilişkin temel ilkeler ve kurallara yer verilmiş, yargılama süreci ana hatlarıyla ele alınmış ve yapılan önemli değişikliklerle birlikte idari yargı sistemimize işlenmiş istinaf kanun yolu anlatılmıştır.

Vergi yargısının tarihsel süreci hakkında bilgiler verilmiştir. Ayrıca istinaf kanun yolunun yargı sistemimize sağladığı faydaların altı çizilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Vergi Yargısı, İstinaf mahkemeleri, kanun yolu kavramı.

**AVRUPA BİRLİĞİ'NİN BATI BALKANLAR'DA
GENİŞLEME POLİTİKASI**

Mehmet ERKMEN

ÖZET

Avrupa Birliği (AB)'nin kuruluş süreci felsefi olarak 14. ve 15. yüzyıllara dayanmaktadır. Avrupalı ülkeler kendi aralarında savaşları bitirip, ekonomik birlik oluşturarak malların, kişilerin ve sermayenin serbest dolaşımını içeren uluslar-üstü bir örgüt kurmayı planlamışlardır. AB ilk olarak Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) adı altında, altı kurucu ülke ile kurulmuştur. 2013 yılında Hırvatistan'ın katılımıyla 28 üyeli küresel bir güç haline gelmiştir. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) ve Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyet'in resmi olarak dağılmasından sonra Dünya'da Sosyalizm düşüncesi çökmüştür. Dünya çift kutuplu sistemden, Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nin egemen olduğu tek kutuplu sisteme geçmiştir. SSCB ve Yugoslavya'nın dağılmasıyla bağımsızlığını kazanan ülkeler stratejik konumları gereği hem AB'nin hem de Rusya'nın ilgisini çekmiştir. AB genişleme politikaları bazen ekonomik bazen de siyasi açıdan gerçekleştirilmektedir. AB ülkelerinin sınırında yer alan Balkanlar bölgesi AB için hem enerji yolları üzerinde yer almakta hem de AB ülkelerinin güvenliği için güvenli bir koridor oluşturmaktadır. AB'nin beşinci ve altıncı genişlemesine bakıldığında Batı Balkan bölgesinin önemi anlaşılmış olup, aday ülkeler Batı Balkan ülkelerinden oluşmaktadır. Bu çalışmada, AB'nin tarihsel oluşum süreci ve Batı Balkan ülkeleri ile olan ilişkileri AB'nin genişleme politikaları perspektifinden incelenecektir. Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyet 1992 yılında resmi olarak dağıldıktan sonra 8 ülke bağımsızlığını ilan etmiştir. Bu olaydan sonra Dünya'da Sosyalist düşünce ve yönetim sistemi sona ermiş Batı ülkelerinin özellikle ABD'nin savunmuş olduğu Serbest Piyasa Ekonomisi veya Kapitalizm etkili olmuştur. Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle Batı Bloku Dünya genelinde gücünü tescil etmiştir. ABD Dünya'da tek kutuplu sistemin baş aktörü olmuştur. Yugoslavya'nın dağılmasıyla birlikte, Batı Balkanlar kavramının uluslararası arenada yerini aldığı görülür.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Batı Balkanlar, Genişleme Politikaları

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE DEĞER ARAYIŞI:

YENİLENEN (2017) İLKÖĞRETİM PROGRAMLARI HANGİ DEĞERLERİ KAZANDIRIYOR?

Mehmet KART⁸²

Hüseyin ŞİMŞEK⁸³

Oldukça eski ve ontolojik bir temeli olmasına karşın değer kavramı son yıllarda en sık kullanılan kavramlardan birisi haline gelmiştir. Değer, en yalın biçimiyle insan eylemlerinin nitelendirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Değerler, insan eylemlerini belirleyen, yönlendiren ve yöneten ilkelerdir. Toplumlar kendi kültürleri doğrultusunda şekillenen ve sosyal yaşantı içerisinde benimsenen değerler yoluyla bireylere ideal davranışlar kazandırmayı amaçlamıştır. Bununla birlikte eğitim sistemleri de ideal insan yetiştirmeyi amaç edinmiş, öğretim programlarına ideal davranış kazandırma hedefi konmuştur. Günümüz öğretim programlarında bilgi ve becerilerin yanı sıra değer içeren tutum ve yaklaşımlar da bulunmaktadır. Eğitim, değer aktarımının en etkili araçlarından biri olarak görülmektedir. Değerler ve eğitim arasında sağlam ve dinamik bir ilişki bulunmaktadır. Zira değerlerin aktarılmasında ve yeni kuşakların sosyalleşmesinde eğitime ve eğitim kurumlarına önemli görevler düşmektedir. Ancak çocuklara ve gençlere eğitim kurumlarında hangi değerlerin aktarılacağı tartışma konusu olmaktadır. Tartışmanın temel nedeni toplumların ve kültürlerin giderek heterojen bir kimlik kazanmasıdır. Öte yandan kültürel çoğulculuk değerler konusundaki uzlaşmayı zorlaştırmaktadır. Değerlerin değişimi, eğitim sistemine yansımakta ve öğretim uygulamalarında değişime yol açmaktadır. Bu yüzden bir eğitim sisteminin benimsediği değerlerin neler olduğu, formel ve resmi kaynaklarında aranmalıdır. Bu kaynakların başında öğretim programları gelmektedir. Bu maksatla çalışmada, 2017 yılında yenilenen ilköğretim programlarında hangi değerlerin yer aldığı incelenmiştir. Nitel desende tasarlanan araştırmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Aynı zamanda durum çalışması özelliği taşıyan araştırma sonucunda, ilköğretim programlarının değer anlayışının iyi insan iyi vatandaş beklentisi üzerine temellendirildiği anlaşılmıştır. İlköğretim programlarının gerek açıklama kısmında gerekse kazanımlarında değerlere yer verilmiş, değerlerin bireyin gelişimindeki önemi üzerinde durulmuştur. İlköğretim programlarında bireyin çok yönlü gelişimine özel vurgu yapılmış, değerlerin birey gelişimindeki önemine değinilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre ilköğretim düzeyindeki 20 dersin öğretim programında yer alan tüm kazanımların %11,83'ü duyuşsal alana hitap eden ve değer içeren kazanımlardan oluşmaktadır. İlköğretim programlarının tamamında 65 farklı değere yer verilmekte olup en fazla önemsenen değer 92 defa tekrarlanan sorumluluk değeridir. Sorumluluk değerini sırasıyla saygı (38), sağlığa duyarlılık (37), adalet (26), kültürel mirasa duyarlılık (25) ve çalışkanlık (25) değerleri takip etmektedir. Bu değerler Milli Eğitim Bakanlığının önemsendiği kök değerler ile belirli ölçüde örtüşmektedir. İlköğretim düzeyinde değer içeren kazanımın en fazla olduğu programlar ise Oyun ve Fiziki Etkinlikler, Beden Eğitimi ve Hukuk ve Adalet programlarıdır. Buna karşın Türkçe ve İngilizce programlarında değer içeren herhangi bir kazanım bulunamamıştır. İlköğretim programlarında yer alan değerler, dini-ahlaki, bireysel, toplumsal, milli, demokratik, bilimsel, ekonomik, çevresel ve estetik olmak üzere 9 farklı değer kategorisi altında toplanarak sınıflandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Değerler, değer eğitimi, ilköğretim, kazanım, program.

⁸² Doktora Öğrencisi., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, EF, mehmetkartt@gmail.com

⁸³ Doç. Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, EF, husimsek@hotmail.com

LOJİSTİK KAPASİTENİN İHRACAT ÜZERİNE ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Mehmet Öztürk*

Özet

Ürünlerin taşıma ve depolama maliyetleri, maliyet kalemleri içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. İhracatın, ekonomik büyümenin temel dinamiklerinden biri olduğu varsayımı altında özellikle ihraç edilecek malların depolanması ve en kısa sürede ithalatçı ülkeye ulaştırılması ihracatı artırabilmenin temel gerekliliklerindendir. Geleneksel uluslararası ticaret teorisi taşıma maliyetlerinin olmadığı bir varsayım ile uluslararası ticaretin nasıl şekilleneceğini açıklamaya çalışmakta ancak taşıma ve depolama maliyetlerinin varlığı ve bunun uluslararası ticareti etkilediği herkesçe bilinen bir gerçektir. Uluslararası piyasalarda ülkelerin ihracatını artırması dış dengenin sağlanması açısından son derece önemlidir. Lojistik ile ilgili sektörlerin daha etkin işlemesi ve altyapı ve ulaştırma ağlarının geliştirilmesi sonucunda ülkeler daha hızlı ve daha güvenli ihracat yapabilecektir.

Günümüz dünyasında ise taşıma ve depolama sorunu daha geniş ölçekte tartışılır olmuş ve Lojistik kavramı ticaretin önemli bir unsuru haline gelmiştir. Lojistik kelimesi başta taşıma faaliyetlerini akla getirirse de aslında ulaştırma alanında yapılan altyapı yatırımlarından, kullanılan araç sayısına, taşınan yolcu ve yük miktarından ulaştırma ile ilgili regülasyonlara ve depo antrepo gibi depolama ile ilgili konulara kadar birçok unsuru içerisinde barındıran çok yönlü bir kavramdır. Bu bahsi geçen unsurlardaki pozitif gelişmeler ihraç edilen ürünün kalitesi ve maliyeti üzerinde etkilidir. Ülkelerin yurtiçi ve yurtdışı yaptıkları her tür ticarete nakliye gerek zaman gerekse parasal maliyet açısından önemli bir rol oynamaktadır. Bu sebeple ülkelerin lojistik gelişmişlik düzeyleri doğrudan rekabet düzeyini ve ihracat hacmini etkilemektedir. Tüm ülkelerin dünya ticaretinden daha büyük pay almak istediği ve bu nedenle rekabetin de küresel boyuta taşındığı günümüz dünyasında, ülkeler maliyetlerini minimize edebilmek için çeşitli yollara başvurmaktadır. Emek ve sermaye gibi üretim faktörlerinin maliyetleri veri kabul edildiğinde taşıma maliyetlerini düşürmek ülkelerin ihraç mallarının uluslararası fiyatını da düşürmekte ve böylece rekabet avantajı sağlamaktadır.

Taşıma maliyetleri ve ihracat ile ilgili ana çerçeve üzerinden şekillendirilecek olan bu çalışma temelde lojistik performans ile ihracat ilişkisi üzerine teorik tartışmalara odaklanacaktır. Bu bağlamda uluslararası ticaret teorisinde taşıma maliyetleri ile ilgili tartışmalara yer verilecek daha sonra ise lojistik ile ilgili kavramsal ve kuramsal açıklamalara yer verilecektir. Bu çalışmanın amacı ülkelerin lojistik performansı ile ihracat hacmi arasında teorik olarak var olduğu kabul edilen bu ilişkiyi Türkiye özelinde araştırmaktır.

*Mehmet Öztürk: Mersin Üniversitesi, İktisat Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

ESKİ MEZOPOTAMYADAKİ TANRIÇALAR

MEHMET ŞAHİN⁸⁴

SUZAN AKKUŞ MUTLU⁸⁵

İlk varoluştan günümüze kadar insanoğlu her zaman bir yaratıcıya inanma gereği duymuştur. Yaşanan doğa olaylarında kendilerinin inanmakta güçlük çektikleri veya bir çıkış noktası bulamadıkları durumları her zaman bir yaratan güce bağlayarak bu durumu onlara atfetmişlerdir. Bu düşünce yapısı doğrultusunda ise çok tanrılı bir inanç sistemi, tanrılar ve tanrıçalar ortaya çıkmıştır. Hiç şüphesiz ki her şeyin ilklerinin ortaya çıktığı bu kadim coğrafya, tanrı ve tanrıçaların çıkış noktası olmuştur. Sümer, Akkad, Babil ve Assur gibi büyük devletlere ev sahipliği yapmış olan bu kadim coğrafya bu büyük devletlerle beraber başlayacak olan dinler, tanrılar ve tanrıçalar meydana getirmişlerdir. Bu dönemdeki yaşayan insanlar yeryüzünün yaratıcısının, yöneticisinin ve tek gücün tanrılar olduğuna inanmışlardır. Bu düşünce yapıları tek bir tanrıya değil, birden çok tanrı ve tanrıçaya hitap etmekte hepsinin ayrı bir görevi, gücü ve farklı özelliği bulunmaktaydı. Tanrı ve tanrıçalar onların hayatlarının her alanında yer almakta, yaşam tarzları ve kültürlerini oluşturmaktadır. Onların bütün hayatlarını, yaşam tarzlarını etkileyen bu tanrıları biz mitolojilerinden öğrenmekteyiz. Yaşam tarzlarına da bakacak olursak insanların tanrılara danışması en uygunu olacaktır. Eskiçağ da insanlar bir kişinin suçlu veya suçsuz olduğunu tanrıya danışarak ispat etmeye çalışmışlardır. Mezopotamya'daki her tanrının ve tanrıçanın taşıdığı güç ve özellikleri farklıdır. Tanrıça Nammu yeri ve göğü doğuran ana olarak bilinmektedir. Tanrıça Ki, ülkenin ebesi olma ve hastalıkları iyileştirme gibi birkaç özelliği olan bir tanrıçadır. Tanrıça Ninlil, rüzgar tanrıçası olarak bilinmektedir. Tanrıça Aşnan, sığır sürülerinin koruyucusu olarak ve tahıl sağlamak için vardır. Nimsar ise bitkiler tanrıçasıdır. Tanrıça İnanna, savaş ve aşk tanrıçası olarak bilinir. Tanrıça Ereškigal, cehennemde hüküm süren cehennemler tanrıçası ve ölümler tanrıçası olarak bilinir. Elde edilen bilgi ve bulgulara bakıldığında zaman bu tanrılar bir devlete ait olmamışlardır. Savaşlar esnasında kaçırılan, kültürel etkileşimle bir başka devletin kültürüne giren tanrılar ve tanrıçalarda vardır. Mezopotamya da başlayan bu mitoloji ve din inanışlarının izleri çok zaman geçmiş olmasına rağmen günümüzde bile görülmektedir. Bu da kültürel etkileşimin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Mezopotamya, Tanrıçalar, Mitoslar, Tanrı, İnanç

⁸⁴ Yüksek Lisans Öğrencisi, Nevşehir Hacıbektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mhmtshnn9@gmail.com

⁸⁵ Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacıbektaş Veli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, suzan.akkus@nevsehir.edu.tr

Hız. Mevlânâ Gençlere Ne Söyler

Melisa Turan⁸⁶

İpek Aslan⁸⁷

Ahmet Vural⁸⁸

Özet

Bazı insanlar vardır ki henüz hayatta iken mâzî olmuşlardır. Bazı insanlar da vardır ki asırlar önce yaşamış olmalarına rağmen, halen gönüllere hitap etmeye devam etmektedirler. Ne kadar zaman geçerse geçsin, yaşadığı dönemden günümüze tesiri devam eden şahsiyetlerden birisi de Hz. Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'dir.

Mevlânâ 13. Yüzyılda yaşamış büyük bir İslam âlimi, şair, mütefekkir ve mutasavvıftır. 6 Rebûlevvel 604'te (30 Eylül 1207) Horasan'ın Belh şehrinde dünyaya gelmiştir. Manevî tekâmülünü babası Sultanu'l-Ulemâ ve müridleri Seyyid Burhaneddîn Muhakkık-i Tirmîzî ve Şems-i Tebrîzî'nin yanında gerçekleştirmiştir. Seyyid Burhaneddîn'den Kübrevîyye tarzında seyr u sülûk eğitimi alırken, Şems-i Tebrîzî aracılığıyla da aşk ve cezbe yolu olan tarîk-i şüttâr neş'esini elde etmiştir. Mevlânâ kendi hayatını şu üç kelime ile özetlemektedir: "Hamdım, piştım (oldum), yandım." Görüldüğü üzere Mevlânâ, Seyyid Burhaneddîn ile karşılaşınca kadar ki zaman diliminde bir hamlık safhası geçirmiştir. Seyyid Burhaneddîn ile geçirdiği dokuz senelik süre onun pişme (olgunlaşma) safhasıdır. Şems-i Tebrîzî ile buluşması ve sonraki hayatı da yanma safhasını ifade eder. Mevlânâ 17 Aralık 1273 Pazar günü hakkın rahmetine kavuşmuştur.

Mevlânâ hazretleri kaleme aldığı eserleriyle ve fikriyatıyla asla eskimeyecek tesiri daima sürececek bir vuslat elçisidir. Mevlânâ'nın asırlar önce insanlığa yazmış olduğu Mesnevî-i Manevî adlı eseri geçmişte olduğu gibi bugün de tüm dünyada ilgiyle okunmaya ve insanlarda heyecan uyandırmaya devam etmektedir. Mesnevî, insanın iç dünyasına ayna tutarak kendisini tanımasına aracılık eden bir niteliğe sahiptir. Bir nevi insanın özüne dönmesine ve manevî hastalıklarına deva bulmasına yardımcı olmaktadır.

Bu çalışmada, öncelikli olarak Hz. Mevlânâ'yı doğru anlamak adına onun hayatına ve fikirlerine kısaca temas edilecektir. Sonrasında ise Mevlânâ çağlar ötesinden gençlere neler söylemektedir, sorusuna cevap aranacaktır. Modern hayatın insanı tükettiği bir toplumda gençlerin özellikle manevî hastalıklarına işaret edilerek, Mevlânâ'nın söz konusu bu hastalıklara ne tür bir reçete sunduğu üzerinde durulacaktır. Nitekim Mevlânâ ömrün önemli bir kısmını teşkil eden gençlik çağını çok önemsemekte ve büyük nimetler arasında göstermektedir. Gençliği atlas kumaşa benzeten Mevlânâ bu kumaşın heba edilmemesi gerektiğini, yamalı ve kalıbına uymayan şekilde dikilmemesi gerektiğini söylemektedir.

Anahtar Kelimeler: Mevlânâ, Mesnevî-i Şerif, Gençlik.

⁸⁶ Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, turanmelisa12@gmail.com

⁸⁷ Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, ipek16915@gmail.com

⁸⁸ Araştırma Görevlisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, Tasavvuf Anabilim Dalı, ahmetvural@ohu.edu.tr

AVRUPA HUNLARI'NIN ROMA TOPLUMUNA ETKİSİ

Meltem IŞIK⁸⁹

ÖZET

Orta Asya da, küçük topluluklar halinde göçebe olarak yaşayan birçok Hun boyları bulunmaktaydı. Her boyun bir beyi bulunuyordu. Bu beylerden biri olan Teoman Han bütün Hun boylarını birleştirip tek çatı altında toplamayı başararak ilk Türk devleti olan Büyük Hun İmparatorluğunun temellerini atmıştır. Böylece dağınık haldeyken daha az etkili olan boylar şimdi birleşerek güçlü ve iz bırakan bir devlet haline gelmiştir. Teoman'dan sonra gelen oğlu Mete Han da Hunlar'ın gücünü arttırmış ve rakipleri olan Çin ülkesine saldırıları sıklaştırmıştır. Bu saldırılardan bunalan Çin farklı stratejiler geliştirmiş ve Hunlar'a kendi savaş taktikleri ile karşılık vermeye başlamıştır. Hun ülkesine gönderdiği casuslar ile prenslerin arasını açarak da kendi içlerinde kargaşa yaşamalarına sebep olmuştur. Bu stratejiler ile zayıflayan Hunlar'ın akınları da yavaşlamıştır. Çin'in artan saldırılarıyla da güçsüzleşen Hunlar dağılmış Doğu (M.Ö. 56-46) ve Batı Hunlar'ı (M.Ö. 56-36) olarak ikiye ayrılmıştır. Önce Çin'in baskılarına daha fazla dayanamayan Batı Hunlar'ı yıkılmış, daha sonra da kendi aralarında ki anlaşmazlıklarla beraber Doğu Hunlar'ı yıkılmış ve bu sefer de Kuzey ve Güney Hunlar'ı olarak ayrılmışlardır. M.S. 4. yy. da adlarını yeniden duyurana kadar dağınık ve sessiz bir şekilde Orta Asya da ve Çin devleti içerisinde varlıklarını sürdürmeye devam etmişlerdir. Daha sonra kalabalıklaşmaya başlayan Hun topluluğu için otlaklar artık yetersiz hale gelmeye başlamıştı ve kendilerine yeni yerleşim yerleri aramaya koyuldular. Böylece Hunlar İtil Nehri'ni geçip Batıya doğru (Karadeniz'in Kuzeyi ve Balkanlar) ilerlemeye başladılar. Bu ilerleyiş ile ilk olarak Karadeniz'in kuzey bölgesinde varlığını sürdüren Ostrogotlar'ı (Doğu Gotları) mağlup ederek geriye doğru kaçmalarına sebep olan Hunlar daha sonra da Vizigotlar'ı (Batı Gotları) mağlup etmişlerdir. Hunlar'ın istilalarından kaçan Gotlar Roma İmparatorluğunun kuzey eyaletlerini alt üst etmişlerdir. Böylece Galya, İspanya ve Kuzey Afrika'ya kadar etkisini gösteren büyük Kavimler Göçü başlamıştır. Bu göç Avrupa'nın etnik çehresini oldukça değiştirmiştir.

Kavimler Göçü' nü başlatarak bir devrin, Roma'nın kültürel ve siyasi kimliğinin değişmesine yol açmışlardır. Hunlar doğunun sosyal ve kültürel yaşamını batıya doğru taşımıştır. Roma için tarım ve yerleşik hayat medeniyetin bir göstergesi olduğundan Hunlar'a karşı medeniyetsiz bir topluluk olarak bakmışlar ve onları barbar kavim olarak nitelendirmişlerdir. Daha sonraları Hunlar'ın göçebe özelliklerinden etkilenerek onlara katılan, göçebeleşen topluluklar olduğu gibi Türkler de Roma toplumunun yerleşik hayat tarzından etkilenmişlerdir. Kavimler Göçü sonrasında Roma İmparatorluğu 395 yılında İmparator I. Theodosius'un ölümü ile birlikte Doğu ve Batı olarak ikiye ayrılmıştır. Daha sonra da istilalar ile birlikte Roma'nın Avrupa toprakları babadan oğula geçecek şekle gelerek büyüklü küçüklü Cermen krallıkları arasında bölünmüştür. İlk olarak bir karmaşa yaratan bu istilalar daha sonra büyük değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Medeni hayat düzeni bozulmuş, kültürel gelişmeler yavaşlamış hatta tiyatro kültürü neredeyse bitmiştir. Medeniyet merkezleri olarak nitelendirilen şehirler kasabalara dönüşmüş, ulaşım yolları harap olmuştu. Hunlar'ın başlatmış olduğu göçlerin uzun yıllar süren etkileri içerisinde kiliselerin fakirleşmesi durumu da ortaya çıkmıştır. Hunlar'ın Avrupa da göstermiş oldukları faaliyetler sonucunda birbirinden farklı destanlar, hikâyeler, tasvirler de ortaya çıkmıştır. Böylece Roma dünyasında ilk destanlar oluşmaya başlamıştır.

ANAHTAR KELİMELE: Hunlar, Avrupa Hunları, Kavimler Göçü, Roma İmparatorluğu.

⁸⁹ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

**SOĞUK SAVAŞ SONRASI SSCB'DE YAŞANAN GÖÇLERİN KÜLTÜR
DEĞİŞİMİNE ETKİSİ: AHISKA TÜRKLERİ**

Meram TATLI⁹⁰

İnsanoğlu uluslararası ve yerel nüfus hareketleri ile her zaman diliminde farklı sosyal değişimlere neden olmuştur. Göç başlı başına bireyler ve toplumlar için değişim olgusu olmuştur. Bu değişim dini, sosyal ve kültürel anlamda yaşamlarını etkilemiştir. Toplumsal ve bireysel olgu olarak bakıldığında sosyal yaşamın her evresini etkilemektedir. Göçler yaşanan coğrafya içerisinde değişiklik göstermektedir. Göç, bazen keyfi olduğu gibi bazı durumlarda da zorunluluklardan dolayı gerçekleşmektedir. İnsanları göçe iten en önemli sebepler arasında, siyasi çalkantılar, iç karışıklıklar, savaşlar, şiddet eylemleri ve ekonomik eşitsizlikler gösterilebilir (Usanmaz, 2009). Göç olgusunun gerçekleşmesi en çok kültür oluşumunu etkilemektedir. Kültür, siyasal iktidarın total alanlara girmesini sağlarken oluşturduğu dil, kullandığı söylem, yarattığı sembolik ve mitolojik evren, üretilen toplumsal hiyerarşi ile lokal dünyanın ve insanın varlık bilincinin düzenlenmesine de hizmet etmektedir. Kültür, insanlara hayatlarında dünyayı tanımlamalarını ve yollarını düzenlemelerini sağlayan birer haritadır. Kültür dünya, evren, toplum ve insanla ilgili duygu, düşünce ve inançlar toplamıdır. Arzuluların yerine getirilemediği, ihtiyaçların iyi tatmin olunamadığı böyle zamanlarda ve bilhassa daha iyi donanımlı gibi görünen yabancı bir kültürle temasa gelindiği vakit toplumda memnuniyetsizlik, huzursuzluk çıkabilmektedir. İşte bu nevi hoşnutsuzluk zamanlarında eğer toplum mensupları kendi kültürlerinin zaafını hissetmeye başlar, temasa geline medeniyet ve kültürün doğrudan doğruya veya vasıtalı bir şekilde etkisine maruz kalırlarsa kültürlerinde temel değişimler meydana gelmektedir. Dolayısıyla göç ile kültür ilişkiseliliği kendi içerisinde bir bütünlük oluşturmıştır.

Ahıska Türk tarihinin, sosyo kültürel yapısının ve ekonomisinin ayrılmaz parçasıdır. 2700 yıllık geçmişle Ahıska, çok mücadelelere tanık olmuş, tarih boyunca birçok devletin egemenliği altına girmiş ve kendi halkından mahrum kalmış bir Türk toprağıdır. Ahıska bölgesi tarihsel olarak birçok Türk beyliklerinin kurulduğu yer olmuş ve 250 yıl Osmanlı Devleti himayesinde kalmıştır. Edirne Anlaşması ile bu bölge Rusların hakimiyetine bırakılmıştır. Rus hakimiyetinin başlamasıyla birlikte bölge için yeni dönem başlamıştır. II. Cihan Harbi sırasında SSCB'nin lideri olan Stalin tarafından verilen kararlar Ahıska Türkleri 1944 yılında Orta Asya'ya sürdün ettirilmiş ve Sovyetler döneminin son yıllarına kadar bu bölgede yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Yüzyıllar boyu yaşadıkları anavatanlarından 1944 yılında göç ettirilen Ahıska Türkleri, hâlihazırda dünyanın farklı coğrafyalarına dağılmakla birlikte anavatanları hariç ağırlıklı olarak dokuz farklı ülkede yaşamaktadırlar (Qasımlı, 2013: 65). Ahıska Türklerinin anavatanlarına dönüş konusu, Sovyet döneminde başlayıp günümüze kadar devam eden SSCB'nin dağılmasından sonra uluslararası boyut kazanmıştır. Sürgün edildikleri topraklarda huzur bulamayan Ahıska Türkleri, kimi zaman toplumsal baskılara, kimi zaman da yerel yöneticilerin baskılarına maruz kalmışlardır. Defalarca muhacerete düşmüş bir Türk topluluğudur. Sürgün edilen Ahıska Türkleri gittikleri yerlerde dillerini, dinlerini, kültürlerini kısaca özlerini koruyarak, devşirme değil öz be öz Türk olduklarını ispat etmişlerdir. Sürgün beraberinde bir kültür köprüsü kurmuş ve kopan tarihi bağların yeniden canlanmasını sağlamıştır.

Bu çalışmada, 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Anadolu'ya göçle başlayan süreçle göç olgusunun her türlü biçimini yaşayan Ahıska Türklerinin Orta Asya'ya göç ettirilmesi, göç ile başlayan hayat yolculuğunun kültürel değişim üzerine etkileri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ahıska Türkleri, Kültür Değişimi, Göç.

⁹⁰ Doktora Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, Avrasya Araştırmaları Anabilim Dalı, tatlimeram@gmail.com.

KAZAK AŞIK CAMBİL CABAYEV TARAFINDAN İCRA EDİLEN

“KÖROĞLU” DESTANI ÜZERİNE

Meruyert Satinbekova

“Köroğlu” destanı; Orta Asya, Orta Doğu ve Kafkasya halklarının sosyal yapılarını, inançları ile ritüellerini yansıtan edebi bir şaheserdir. Destanın çeşitli versiyonları Tacik, Türkmen, Kazak, Karakalpak, Özbek, Azeri vb. halkların edebiyatlarında da önemli bir yer tutmaktadır. Günümüze değin destanın Kazakçadaki “Köroğlu”, “Qissa Köroğlu”, “Hikayet Köroğlu”, “Köroğlu ve Bezergen”, “Köroğlu” (Bozay han), “Qissa Gavazhan”, “Türkmen Gavazhan” adlı varyantları yayımlanmıştır. Bunun dışında Kazakistan Milli İlimler Akademisi’nin Merkez Kütüphanesi’nde ve M.Avezov adına Edebiyat ve Sanat Enstitüsü Elyazmaları Arşivi’nde Köroğlu hakkında on beş destan ve üç masal bulunmaktadır.

Bu bildiride “Köroğlu” destanının Kazak aşık Cambil Cabayev tarafından icra edilen “Köroğlu Sultan”, “Köroğlu” (Bozay han) başlıklı versiyonlarına dair bilgiler ve destanın estetik özellikleri ile sosyo-kültürel yapıları ele alınmaktadır. Söz konusu versiyonları arşivden bulup yayına hazırlayan halkbilimci Sultanğali Sadırbayev ve Melike Gumarova. Cambil varyantı ilk kez aşığın 1982 senesinde iki cilt hâlinde yayımlanan kitabının birinci cildinde yer almıştır. Cambil bu destanı ünlü Kazak atışmacısı Qulanayan Qulmambet’ten dinleyip ezberlediğini dile getirmiştir. Bazı kaynaklara göre zamanında Cambil bu destanı iki gün iki gece uyumadan bazılarına göre ise on beş hatta otuz gün durmadan anlatabilmiştir. Cambil’in açıklamasına göre Qulmambet aşık ile atıştıktan sonra Qulmambet’in teklifiyle Kırgız manabı Şabden Cantayev’i ziyaret etmeye yola çıkarlar ve o sırada Cambil, Qulmambet’ten Köroğlu destanını öğrenir.

Cambil’in adı ilk kez 1924 yılında Taşkent şehrinde yayımlanan Terme adlı dergide Şamğali Sarıbayev’in makalesinde geçmiştir. Makalede Cambil’in söylediği destanlardan “Köroğlu” destanı da zikredilerek aşığın on beş gün boyunca bu destanı söylediğine dair bilgiler verilmiştir. Ne yazık ki bu versiyonların tam metinlerinin elimize ulaşamadığını söylemek gerekir. Cambil’in 1982 ve 2012 senelerinde iki ve dört ciltten oluşan “Şiirler” kitaplarında Cambil versiyonu olarak geçen “Köroğlu (Bozay han)” destanında girişte aşığın Tolğau şiiri ile başlanıp destanın büyük kısmında Bozay han’la ilgili bölüm yer almaktadır. Bozay han halka ölüm, zulüm ve yoksulluktan başka bir şey yaşatmayan olumsuz tip olarak karşımıza çıkar. Bu versiyonda sosyal yapıya ilişkin motiflere bolca rastlamaktayız. Destanın Giriş bölümünde toplumdaki yerleşik sistemin eleştirilerek o toplum içerisindeki fakirlerin zayıf durumunun ifade edilmesi destanın diğer Türkçe versiyonlarında karşılaşılmayan bir özelliktir. Türkçe rivayetlerde doğrudan doğruya sosyal eşitlikten söz edilmemesine rağmen destanın Cambil versiyonunda Köroğlu, valiler ile tüccarlara ve zenginlere karşı mücadele eden milli bir kimlik olarak ortaya çıkmaktadır.

Anahtar kelimeler: Köroğlu, Cambil, versiyonlar, kültür.

**MEVSİMLİK İŞÇİLER İÇİN KURULAN DESTEK PROJELERİ ÜZERİNDE
MEVSİMLİK İŞÇİLERİN DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ: NİĞDE İLİ
KONBAKLI KASABASI ÖRNEĞİ**

Merve BULUŞ, Suk Kyeong KANG

Türkiye’de her yıl bir milyondan fazla insan, mevsimlik iş için aileleriyle birlikte göç etmektedir. Çok sayıda insanın ekonomik faaliyet olarak mevsimlik tarım işçiliğini tercih etmeleri özellikle, Türkiye’nin Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde, toprak mülkiyeti olmayan çok sayıda çiftçi gezici mevsimlik tarım işçiliğine yönelmiş durumdadır. Mevsimlik gezici tarım işçilerinin bu süreçte konaklama ve barınma en temel sorunları oluştururken eğitim, sağlık ve ulaşım açısından pek çok sıkıntı çıkmaktadır. Bu konuda ülkemizde pek çok araştırma yapılmış ve bu sorunlar fazlasıyla dile getirilmiştir (Orhan, 2017, Fereli ark.,2016, Özbekmezci ve Sahil, 2004). Bu sorunların çözümü olarak Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından sunulan Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi Projesi (METİP) oluşturulmuştur. METİP, mevsimlik tarım işçilerinin yoğunlaştığı illerde valilikler aracılığıyla bu sorunların önüne geçilmesi ya da en aza indirilmesi konusunda uygulamaya koyulan bir projedir. Proje ile mevsimlik tarım işçileri için çeşitli eğitim, sağlık, ulaşım, barınma, altyapı ve sosyal çevre ile ilişkiler kapsamında il genelinde yapılan faaliyetlerin finasmanı sağlanmaktadır. Fakat devlet destek projesi yapılan sahalarda mevsimlik tarım işçilerin yapılan destek üzerinde davranışları hakkında çalışma bulmak zordur. Çalışmamda ele aldığım Niğde ili Konaklı Kasabası her yıl çok sayıda mevsimlik tarım işçi göçü almaktadır ve METİP tarafından desteklenmiş bir sahadır. Sahada devlet destek projesi kapsamında elektrik, altyapı, su, geçici yaşam alanı sağlama, mutfak, tuvalet ve banyo olanakları sağlanmaktadır. Fakat mevsimlik tarım işçileri tarafından kaynakların kontrolsüz kullanımı, binalara zarar verilmesi ve çevre kirliliği gibi sıkıntılar ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda Niğde ili Konaklı Kasabası’na 2019 temmuz ayında kamp alanı hasar durumu araştırma ve analiz, hasarın nedenini ve çözümünü belirleme, projenin sürdürülebilir olması için inceleme yaptım.

Anahtar Kelimeler: Mevsimlik tarım işçi göçü, METİP, sürdürülebilirlik

¹Lisans Öğrencisi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, FEF, mervebulus@mail.ohu.edu.tr

² Dr. Suk Kyeong KANG, FEF, skang@ohu.edu.tr

ÇAĞDAŞ BİR KUKLACI: ŞAFAK POYRAZ

Merve ÇOŞKUN⁹¹

Kukla sanatı, hemen hemen insanlık tarihi kadar eskiye dayanmaktadır. İlk olarak bir sanat olmaktan öte dinsel inanışlardan ortaya çıkmış ve çeşitli ritüellerin birer parçası şeklinde kullanılmıştır. Ancak kukla zamanla icra eden için bir sanata, izleyenler için de bir eğlence biçimine dönüşmüştür. Bir eğlence biçimi ve aracı olarak kukla eskiden beri daha çok çocukların ilgi odağında olmuştur. Engin hayal güçleri ve oyun oynama istekleri değişmeyen çocuklar, eskiden 'Kudhuncuk' adı verilen yapma bebekleri konuşturarak ve hareket ettirerek oyunlar oynamışlardır. Bu oyunlardan yapılan çıkarımlarla kukla sanatı gelişmiş, 'Kol Korçak' denilen el kuklaları ile 'Çadır Hayal' denilen ipli kuklalar ortaya çıkmıştır. Günümüzde eskisi kadar yoğun olarak yapılmasa da hâlâ devam eden kuklacılık, eğlence ve güldürü işlevinin yanı sıra hem kişileri hem de kurgusu bakımından eğitici bir işleve sahiptir. Bu bakımdan çocuk gelişimi içinde önemli bir yer tutar. Yakın dönemlere kadar önemli bir kültürel etkinlik olan kukla sanatı, günümüzde özellikle teknolojik gelişmelerle ortaya çıkan ve birer alternatif olarak işlev ve ihtiyaç anlamında yerine ikame edilebilecek yeni kültür ürünlerinin yoğunluğu nedeniyle artık eskisi kadar ilgi görmemeye başlamış; buna bağlı olarak da yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır.

Kültürel bir miras olan kukla sanatı, geleneksel şekli ve modern yorumlarıyla hâlâ yaşatılmaya çalışılmaktadır. Bu işe gönül vermiş kişilerden biri de ömrünü insanları eğlendirmeye ve bir geleneği yaşatmaya adanmış olan usta kuklacılardan Hadi Poyrazoğlu'nun torunu Şafak Poyraz'dır. Sadece icrasıyla değil kuklanın yapım aşamasıyla da ilgilenen Şafak Poyraz için kuklacılık; ressamlık, müzisyenlik, terzilik ve heykeltıraşlık gibi başka bazı yeteneklere de sahip olmayı gerektirir. Tüm bu yeteneklerini düzenledikleri gösteriler ve açtıkları atölyeler ile yeni nesillere aktarmayı ve yaşatmayı hedefleyen Şafak Poyraz, aynı zamanda oyunlara farklı yorumlar ve karakterler ekleyerek günümüz kuklacılığına yeni bir soluk olmuştur. Bu bildiride çağdaş bir kukla sanatçısı olan Şafak Poyraz'ın üretimden icraya kukla sanatıyla ilişkisi, bağlı bulunduğu gelenekler ve günümüzün kültür ortamında kukla sanatının ve bu sanatın son dönem temsilcilerinden biri olan Şafak Poyraz'ın yeri incelenip aydınlatılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Şafak Poyraz, Kuklacılık, Geleneksel Türk Tiyatrosu, Çağdaş Kuklacılık Anlayışı.

⁹¹ Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Polatlı Fen Edebiyat Fakültesi, mervecoskun47.mck@gmail.com

-çIr- / -şIr- EKLERİNİN YAPILARI VE İŞLEVLERİ ÜZERİNE

Mesut SÖNMEZ⁹²

Çalışmamızın konusu olan -çIr- ve -şIr- ekleri birer fiilden fiil yapım ekidir. Bu ekler, daha önceki çalışmalarda genellikle birbirlerinin varyantı olarak değerlendirilmişlerdir.

-şIr- ekinin tap- “bulmak”, yap- “örtmek, kaplamak” ve teg- “değmek, varmak” fiilleri ile birlikte kullanıldığı görülmektedir. Bu kullanımlar Eski Uygur Türkçesi döneminden başlamıştır. Tap- ve yap- fiilleri ile olan kullanımları günümüz lehçelerinde de devam etmektedir. -şIr- ekinin birlikte kullanıldığı fiillerin tegiş-, tapış-, yapış- biçimlerini de göz önünde bulundurarak ekin (I)ş+(I)r eklerinden oluşan bir birleşik ek olduğu söylenebilir. -(I)ş- ekinden sonra -(I)r- ekinin gelmesi vurgusuz orta hecenin düşmesine neden olmuş ve ek günümüze kadar -şIr- biçiminde kullanılagelmıştır. Bu biçimi ile hem işteşlik hem ettirgenlik içeren bir işleve sahiptir.

-çIr- ekinin ilk kullanımına ise Eski Uygur Türkçesi döneminde kül- “gülmek” fiili üzerinde külçir- “gülümsemek” biçiminde rastlanmaktadır. Bu kullanım Çağatay Türkçesi dönemine kadar devam etmiştir. Karahanlı Türkçesi döneminde ise tam- “damalamak” fiili üzerinde kullanımı mevcuttur. -çIr- ekinin yapısı konusunda ise şunlar söylenebilir: fiil+çI+(I)r. Fiil üzerine -çI- eki gelmiş, onun üzerine de fiilden fiil yapım eki olan -(I)r- eki gelmiştir. -çIr- ekinin birinci kısmını oluşturduğunu düşündüğümüz ekin -çI- ve -şI- biçimlerinde geçmişten günümüze nadir olarak örnekleri görülmektedir. Karahanlı Türkçesi Döneminde; tew-çi- “bir şeyi seyrekçe dikmek”, tam-şı- “damla damla su içmek, damla damla şarap içmek” örnekleri, çağdaş lehçelerde ise; çap-çı- “atın hızlıca koşması”, qır-çi- “kırmak, ezmek, kemirmek”, ar-şı- “temizlemek” örnekleri mevcuttur.

Pekiştirme işlevli -çI- / -şI- ekinin geldiği fiillerin şu ortak özellikleri dikkat çekmektedir: Bu fiillerin işlenişinde bir sürerlik veya aynı hareketin tekrarı söz konusudur: kül- “gülmek” fiilinde art arda kakhaha atmak ve eylemin bir süreci kapsaması; tam- “damlamak” fiilinde damlamanın tekrarlanması; tew- “şişe geçirmek, dizmek” fiilinde aynı hareketin tekrar edilmesi gibi.

-çIr- ekinin bu biçimiyle, kül- “gülmek” > külçir- “gülümsemek” örneğinde olduğu gibi, fiilin köküne yakın bir anlam türeten işlevde kullanıldığını söylenebilir.

Kısaca: -şIr- eki, -(I)ş- ve -(I)r- eklerinden oluşan bir birleşik ektir. -çIr- eki ise; pekiştirme işlevli fiilden fiil yapım eki -çI- ve fiilden fiil yapım eki -(I)r- eklerinden oluşan bir birleşik ektir. -şIr- eki hem işteşlik hem ettirgenlik işlevini barındırarak günümüze kadar kullanılagelmıştır. -çIr- ekine bu biçimiyle günümüz lehçelerinde rastlanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Yapım eki, birleşik ek, külçir-, tapşur-.

⁹² Yüksek Lisans Öğrencisi, Pamukkale Üniversitesi, SBE, mesutsn33@gmail.com

Günümüz Cem Ritüellerinde Temsili Bir Dönüşüm

⁹³Mine ŞENOL ATICI

⁹⁴Fulya SOYLU BAĞÇECİ

Anadolu coğrafyasında yüzyıllardır gelişim gösteren Alevi geleneği; Tanrı, evren ve insan ilişkisini ortaya koyan manevi örgütlenmelerden biridir. İnsanın manevi yolculuğunu destekleyen ve bu yolculukta müzik sanatını Tanrı bilgisine götüren bir kılavuz olarak kabul eden bu gelenek, manevi bilgiyle sanatın iç içe gelişim gösterdiği bir inanç sistemi sergilemiştir. Dolayısıyla inanç ve müzik ilişkisine yüklediği anlam dünyası müziğin ulvi vasıflarını ortaya koymuş ve böylece müzik bu anlam dünyasını taşıyan ve geleneğin sürdürülmesini sağlayan başat bir öge haline gelmiştir. Özellikle geleneğin yaşatılması ve gelecek nesillere aktarımı açısından önemli bir rol üstlenen müzik, aynı zamanda icracılıktan sözlü eserlere ve melodik- ritmik yapılanmaya kadar uzanan bir alanda gelişim göstermiştir. Bu çerçevede cem törenlerinin içeriğini oluşturan semah, düvaz, miraçlama, deyiş, mersiye, tevhid gibi sözlü formlar manevi bilginin aktarımını destekleyen önemli birer araç olmuştur.

Tarihsel süreçte özellikle kırsal bölgelerde kapalı toplum modelini sergilemiş olan Alevilik ve bu geleneğin inanç sitemini ortaya koyan cem törenleri, doğaçlama bir ibadet anlayışıyla yürütülürken, günümüzde kent merkezlerinde, dernek ve vakıf çatıları altında halka açık uygulamalarla temsili özellikler gösterir. Kentleşme ve modernleşmeyle çeşitli değişim ve dönüşüm sürecine giren Alevi geleneğinin en önemli aktarım kanallarından birisi olan sözlü kültür geleneği de bu dönüşümden etkilenmiştir. Bu çerçevede doğasında doğaçlama unsurunun ön planda olduğu sözlü formlar, törensel kalıplar dahilinde uygulanarak cem ritüelinin işleyişinde doğaçlamanın olmadığı bir forma bürünmüştür. Bu koşullarda sergilenen cem törenleri günümüz dünyasının kültürel ve sosyal yaşam anlayışı içerisinde manevi bağların birlikteliği, kültürel kimliğin devamlılığı, geleneğin yaşatılması gibi amaçlara hizmet ettiği söylenebilir. Aynı zamanda popüler kültür araçları ve sosyal medya unsurunun etkisiyle Alevi müziğinin de toplumun daha geniş kesimlerine uzanan bir alanda tanınması söz konusu olmuştur. Bu noktada çalışmamızda günümüzün faaliyetleri ile geçmişin gelenek algısı arasında yaşanan dönüşümlerin "Alevi Kültür Dernekleri Mersin Cemevi" kapsamında araştırılması amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntem ve tekniklerine dayalı etnografi deseniyle yürütülecek bu çalışmada dernek kapsamındaki faaliyetler gözlemlenecek, geleneği günümüzde temsil eden icracı, dede ve dernek üyeleriyle kişisel görüşmeler yapılacaktır. Bu doğrultuda elde edilen veriler içerik analiziyle çözümlenecek ve Alevi geleneği literatürüyle ilişkilendirilerek yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Alevilik, gelenek ve temsil, ayin müziği, cem ritüeli.

⁹³ Yüksek Lisans Öğrencisi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzikoloji Anabilim Dalı, mine.senolatıcı@mail.ohu.edu.tr

⁹⁴ Dr. Öğr. Üyesi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Müzikoloji Bölümü, fsoylubagceci@ohu.tr

**TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ OĞUZ ATAY'ın ROMANLARINDAKİ
POSTMODERN BİÇİMLER HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ**

Mine UZUN

Tanzimat Dönemi'nde Batıdan alınan pek çok yeni tür edebiyatımıza girmiştir. Bu türlerden biri de romandır. Türk romanı edebiyatımıza girmiş olduğu bu dönemden günümüze kadar geçen süre içerisinde sürekli gelişim içerisinde olmuştur. Bu çalışmada modernizm akımı modernizm akımına bağlı olarak ortaya çıkan modern romanın unsurları modernite, modern zaman gibi kavramlar, Türk Edebiyatı'nda ortaya çıkışına, etki ve örneklerine yer verilmiştir. Edebi çevrelerce modernizm'in ötesi, modernizmin sonrası olarak kabul edilen postmodernizm adıyla ilk örnekleri Batı Edebiyatı'nda ortaya çıkan ve sanatın değişik alanlarında kullanılan postmodernizm akımı araştırılmış bu akıma bağlı unsur ve biçimler hakkında geniş literatür taraması yapılmıştır. Bu çalışmada, yaşadığı süreçte okurlarına kendini istediği gibi anlatamamış olan ATAY'ın günümüz Türkçe Öğretmen Adaylarının Oğuz ATAY'ın romanların postmodern biçimleri kullanması hakkındaki görüşlere başvuruldu. Araştırmanın evreni Türkçe Öğretmen adaylarıdır, örnekleme yedi farklı üniversitenin farklı sınıflarında okuyan Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencileri seçilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı görüşmedir. On beş öğretmen adayı ile görüşülmüştür. Araştırma deseni yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Sonuçlara göre araştırmaya katılan Türkçe Öğretmen adaylarının %80'i Oğuz ATAY'ın herhangi bir eserini okumuştur. Yazarın adaylar tarafından en çok okunan eseri Tutunamayanlardır. Adayların romanlardaki postmodern biçimleri algılama konusunda gayretli ve dikkatli oldukları alınan cevaplardan karşımıza çıkmaktadır.

ANAHTAR KELİMLER:Modernizm, Postmodernizm, Postmodern biçim, Oğuz ATAY, Türkçe Öğretmen Adayları, Nitel Araştırma.

Maç Sonuçlarının Futbol Kulüpleri Hisse Senedi Fiyatlarına Etkisi: Fenerbahçe Spor Kulübü'nün Süper Lig'de Yaptığı Maçlar Üzerine Bir İnceleme

Muhammed Emre Polat⁹⁵

Gamze Vural⁹⁶

ÖZET

Günümüzde sporlar özellikle futbol, izlenebilirlik seviyesi arttıkça büyük ölçekte ekonomik bir sektör haline dönüşmüş ve buna bağlı olarak spor kulüpleri yüksek bütçeleri olan şirketler haine gelmiştir. Futbol kulüpleri her yönüyle birer ticari şirket modelini oluşturmaktadırlar. Futbol kulüpleri incelendiğinde kulüp başkanlarının futbol geçmişi, futbol tecrübesi olan bireyler değil de yerine genellikle futbolla ilgilenen büyük şirket sahipleri olduğu görülmektedir.

Kulüpler ticarileşmenin getirdiği şekilde yapılanmakta, hisse senedi ihracı ile sermaye piyasalarından fon sağlamaktadırlar. Hem ülkemizde hem dünyada futbol kulüpleri halka açılarak sermaye piyasalarından uzun vadeli kaynak elde etme imkanını bulmaktadırlar. Futbol kulüpleri hisse senedi ihracıyla, borçlanma kapasitelerini de arttırabilmekte, kredi imkanlarını genişletebilmektedirler. Literatürde halka açılan spor kulüplerinin maç sonuçlarının ile hisse senedi fiyatlarına etki etmediğini inceleyen çalışmalar bulunmaktadır. Bazı çalışmalar maç sonuçlarının, atılan gollerin veya alınan puanların hisse senedi fiyatına etkisi olduğunu gösterirken (bkz.Brown ve Hartzell (2001), Ashton vd.(2003), Kaya ve Gülhan(2013), Uludağ ve Sigali (2016), Ektik (2018)), maç sonuçlarının kulübün hisse senedi fiyatlarına etkisi olmadığı yönünde bulgulara ulaşan çalışmalar da (bkz.Boyle ve Walter (2003)) bulunmaktadır.

Bu çalışmada ise Fenerbahçe futbol takımının yapmış olduğu Süper Lig maç sonuçlarının Fenerbahçe hisse senedi değerlerini etkileyip etkilemediği araştırılmıştır. Fenerbahçe'nin hisse senedi fiyat bilgileri ile Fenerbahçe futbol takımının yaptığı maçların sonuçları birlikte ele alınmıştır.

Bunun için Fenerbahçe'nin 2009-2018 döneminde Süper Lig'de yapmış olduğu 312 futbol maçı incelenmiştir. Futbol kulüplerinin maç sonuçları Türkiye Futbol Federasyonunun (TFF) kendi sitesinden alınmıştır. Fenerbahçe'nin maçlarının sonuçlarının hisse senetleri üzerinde etkisini görmek için maçtan önceki hisse senedi fiyatları ile maçtan sonraki işlem günündeki hisse senedi fiyatları kullanılmıştır. Araştırmanın hipotezleri galibiyetin, beraberliğin ve mağlubiyetin hisse senedi fiyatları üzerine etkisi olup olmadığına dayalı olarak oluşturulmuştur. Fenerbahçe'nin 9 Ağustos 2009 – 19 Mayıs 2018 tarihleri arasında yapmış olduğu 312 maçın sonuçlarına bağımlı örneklem t-testi (paired sample t-test) uygulanmıştır. Futbol maçlarının günleri hafta sonlarına gelmektedir. Bu nedenle hisse senedine etkinin inceleneceği gün maçın oynandığı günden sonraki işlem günü olarak alınmıştır.

2009-2018 dönemi için Fenerbahçe'nin yapmış olduğu 312 Süper Lig futbol maçının 197'si galibiyettir. Galibiyet durumunda hisse senetlerinin maç öncesi ve maç sonrası fiyat düzeyleri test edildiğinde %95 güven düzeyinde, galibiyet durumunun hisse senetleri üzerinde anlamlı fark yarattığına ilişkin hipotez desteklenmemektedir. Galibiyetin Fenerbahçe hisse senetleri fiyatını arttırıcı bir etkisi olmamıştır.

Fenerbahçe'nin yapmış olduğu 312 Süper Lig futbol maçının 65 tanesi beraberliktir. Beraberlik durumunda maç öncesi ve sonrası fiyatlar test edildiğinde %95 güven aralığında sig (2 tailed) değeri 0,05'in altında çıkmıştır (p=0,000). Sonuçlar incelendiğinde beraberlik durumunun hisse senetleri üzerinde anlamlı fark yarattığına ilişkin hipotez desteklenmektedir. Ancak sonuçlar incelendiğinde beraberliğin Fenerbahçe hisse senetlerinin fiyatları üzerinde düşüş etkisi yarattığı görülmektedir.

Araştırma döneminde Fenerbahçe'nin yapmış olduğu 312 Süper Lig futbol maçının 50 tanesi ise mağlubiyettir. %95 güven düzeyinde mağlubiyet sonrasında Fenerbahçe hisse fiyatlarının düştüğü söylenebilir. Fenerbahçe'nin yapmış olduğu 312 Süper Lig maç sonuçlarının galibiyet durumunda herhangi bir şekilde hisse değeri üzerinde etkisi yokken, mağlubiyet ve beraberlik durumlarının hisse senedi değeri üzerinde düşüş yönünde etkisi vardır.

Anahtar kelimeler: futbol sektörü, sportif başarı, hisse senedi getirisi, t-test

⁹⁵ Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi

⁹⁶ Çukurova Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü Öğretim Üyesi

KATILIM SİGORTACILIK PRİMLERİNİN KONVANSİYONEL SİGORTACILIK PRİMLERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI VE GENEL BİR DEĞERLENDİRME

M.Hadin Öner⁹⁷

Son yıllarda Türkiye’de İslami Finans uygulamaları ve ürünleri ciddi bir büyüme ivmesi yakalamıştır. Ancak Katılım Sigortacılığı, uzun yıllar ülkemizdeki İslami Finans sektörünün büyüme hızını tam manasıyla yakalayamamıştır. Bunun temel sebebi Türkiye’deki Katılım Sigortacılığının yasal zemininin bulunmaması ve İslami sigortacılık sektörünün yeterince korunmamasıydı. Bu nedenlerden ötürü 20 Eylül 2017 tarih ve 30186 Sayı ile “Katılım Sigortacılığı ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” Resmi Gazete’de yayınlanmıştır. Gerek İslami Sigortacılığın yasal zemininin oluşturulması gerekse Katılım Bankalarının bankacılık ürünleri yanında müşterilerine sigortacılık hizmetleri sunmasından dolayı Katılım Sigortacılığı ciddi bir büyüme trendine girmiştir. Bu çalışmamız son yıllarda hızla büyüyen Katılım Sigortacılığının, konvansiyonel sigortacılık sektöründeki sigorta branş dallarına nazaran ne düzeyde büyüdüğünü incelemektedir. Ayrıca çalışmamızda Katılım Sigortacılığının (Tekâfül) kavramsal çerçeveleri açıklanmakta ve devamında katılım sigortacılığı ile konvansiyonel sigortacılığın 2014-2018 yılları arasındaki branş bazında toplam prim üretimleri karşılaştırılmaktadır.

Bu çalışma: İslami Sigortacılık sektörünün branş bazında üretilen sigorta primlerinin, konvansiyonel sigortacılık sektörü ile karşılaştırılması yapılarak Katılım Sigortacılığının güçlü ve zayıf olduğu sigorta branş dalları irdelenerek sektördeki aktörlere ışık tutmayı amaçlamaktadır. Bu sayede Katılım Sigortacılığının zayıf olduğu branşlara yönelik yeni stratejiler belirlenerek bu alanda daha ciddi büyüme ivmesi yakalanabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sigorta, İslami Sigortacılık, Tekâfül, İslam Ekonomisi.

⁹⁷ Doktora Öğrencisi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, hadinoner@gmail.com

21. YÜZYILDA JEOPOLİTİĞİ LANETLEMEK

MURAT DÖNMEZ⁹⁸

Jeopolitik, birçok sosyal bilimler kavramı gibi net bir tanımı olmayan ve zamana bağlı olarak değişen ve gelişen bir kavramdır. Tarihi oldukça eskiye dayanmakla birlikte, coğrafya bilimci Friedrich Ratzel'in 1897'de yayınladığı "Siyasi Coğrafya" adlı eser çağdaş jeopolitiğin başladığı olarak kabul edilir. Fakat jeopolitiğin bir terim olarak doğması Rudolf Kjellen'in 1916'da yazdığı "Bir Hayat Şekli Olarak Devlet" adlı eser ile olmuştur. Bu kavramı önemli kılan en önemli unsur, devletlerin dış politikalarında uygulama alanı bulabilmiş olmaları ve uluslararası sistemi doğrudan etkileyebilmiş olmalarıdır. Örneğin, I.Dünya Savaşı'ndan sonra Alman dış politikasında Karl Haushofer tarafından "Yaşam Alanı Teorisi" uygulama alanı bulmuş ve II.Dünya Savaşı'na giden yolda ve savaş esnasında önemli unsurlardan biri olmuştur. Bu dönem Büyük Britanya, ABD, SSCB ve Japonya'nın da jeopolitik hedeflerinin şekillendiği bir dönem olmuştur. Dünyanın jeopolitik yapısının şekillenmesi açısından çok merkezli olan bu dönemi Ali Hasanov, jeopolitiğin tarihselliği açısından birinci dönem olarak adlandırır ve 1648 Vestfalya ile başlatır 1945 ile bitirir. Bu dönemden sonra Alman saldırganlığının esin kaynağı olduğu düşüncesi ile lanetlenmiş ve uzak durulmuş olan jeopolitik kavramı sadece Almanya'nın değil, Avrupa'nın da tamamında jeopolitik bakış açısına vurulan bir darbe olarak görülmüştür. Bu ilk dönemden sonra 1945-1991 yıllarını kapsayan ikinci dönemde, iki jeopolitik merkez oluşmuş ve dünyanın jeopolitik okulları İngiliz-Amerikan ve SSCB jeopolitik bakış açılarının etkisi altında kalmıştır. Fakat bu tamamen hüküm sürdükleri anlamına gelmemektedir. 1950'lerden itibaren, özellikle Charles de Gaulle Fransa'sında jeopolitik araştırmalar yükselişe geçmiştir. Bu süreçte bir "savaş doktrini" olarak görülen jeopolitiği Alman saldırganlığının bir aracı olarak kullanmış olan Karl Haushofer'in oğlu ise babasının aksine jeopolitiği bir "savaş doktrini" olmaktan çıkartmak ve "hümanist bilim" olarak insanlık adına faydalı olabilecek bir bilim yapabilmek için çalışmıştır. Üçüncü dönemi kapsayan 1991 sonrası ise güç dengesinin kurulduğu ve karşılıklı kontrol esasına dayalı olarak "Yeni Dünya Düzeni" olarak da adlandırılan bir dönem olarak tanımlanmaktadır. Fakat 1991'den günümüze kadar geçen 28 yılda yeni jeopolitik gelişmeler ve yeni jeopolitik merkezler ortaya çıkmıştır. 1950'lerde "savaş doktrini" olmaktan çıkartılmaya çalışılan jeopolitik, günümüzde birçok kriz merkezi ve yeni teorilerle birlikte "hümanist bilim" sürecini geride bırakmış gibi gözükmektedir. Birinci döneme benzer şekilde farklı ülkelerin dış politika uygulamalarında yer verdikleri jeopolitik teoriler ve hedefler yeni kriz merkezleri oluşturmaktadır. Bugün Yeni-Avrasyacılık ile Rusya Federasyonu, Yeni İpek Yolu ile Çin, kendi güvenliğini sağlama konusunda adımlar atmaya çalışan Pakistan, Hindistan, Kuzey Kore, Brezilya gibi ülkeler ve birlik olarak ortak savunma konusunun güncel olduğu bir Avrupa Birliği, jeopolitiğin günümüzde ne kadar aktif bir kavram olduğuna örnek olarak gösterilebilir. Günümüzde bütün bunlarla birlikte Çin Denizi'nde, Rusya-Ukrayna arasında, İran'da, Hindistan-Pakistan arasında, Suriye'de ve diğer pek çok jeopolitik kriz bölgesinin oluşmuş olması jeopolitikte dördüncü bir döneme işaret etmektedir. Bir bütün olarak tüm bu gelişmeler ele alındığında ise şu soru sorulabilir. 21.yy'da jeopolitik nereye gitmektedir?

Anahtar Kelimeler: Uluslararası İlişkiler, Jeopolitik, 21.yy

⁹⁸ Yüksek Lisans Öğrencisi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İİBF, @ohu.edu.tr

ELEKTRONİK TİCARETTE VERGİLENDİRME

Murat GÜNEŞ

Elektronik ticaret, mal ve hizmetlerin üretiminden, tanımlanmasından, dağıtımından, ödenmesinden, sigortalanmasından ve bilgisayar ağları üzerinden ürünün satış işlemlerinin gerçekleştirilmesi sürecinden oluşur. Elektronik ticaret, dünyada 1995 yılında yoğun olarak internet alanında bilgi teknolojisinde işlemler gören büyük ölçekli işletmelerde kullanılmıştır. Ülkemizde ise ilk uygulaması 1997 yılında Türkiye Merkez Bankası ve diğer bankalar arasında gerçekleştirilen elektronik fon transferlerinde yapılan uygulamalar olarak karşımıza çıkmaktadır. Elektronik ticaretin yaygınlaşmasıyla geleneksel işletmelerinde zaman içerisinde faaliyetleri bu alanda yoğunlaştırarak bu pazarlama alanına dahil olmuşlardır. Elektronik ticaretin internet üzerinden satın alınmak istenen ürüne rahat ve kolay ulaşmanın yanı sıra tüketici için zaman tasarrufu sağlaması olumlu yönlerini yansıtır. Firmalar açısından satışı daha hızlı gerçekleştirmesi, maliyetinin düşük olması, kira ödenmemesi, müşteri potansiyeli açısından avantajlar sağlaması elektronik ticaretin olumlu yönleri olarak söylenebilir. Elektronik ticaret aynı zamanda müşterilerine ürün hakkında kapsamlı bilgiye erişmesine olanak sağladığı için müşteri almak istediği ürünleri benzer ürünlerin özellikleri ve fiyatlarıyla karşılaştırabilmektedir. Firmalar kira ödemediğinden bu durum müşteri lehine fiyatlara yansımaktadır. Müşteri ve firmalar günün her saatinde alışveriş yapabileme imkanına sahip olmak gibi avantajlara sahip olurlar. Ancak elektronik ticaret ile gerçekleşen hizmet alımı ve satımında sıklıkla çoğu zaman muhasebeleştirme sürecinde ciddi vergi kayıplarının meydana geldiği görülmektedir. Satışı gerçekleştirilen ürünün gelirinden elde edilen yerin tespit edilememesi, ödeme ve kimlik tespitinde ortaya çıkan sorunlar, transfer fiyatlandırması ve vergi cennetleri gibi durumlarda vergi kaybı neden olduğu için bahsi geçen bu durumlar elektronik ticaretin olumsuz yönlerini ortaya çıkarmaktadır. Elektronik ticaretin gelir vergisi türleri olan gelir ve kurumlar vergisi, katma değer vergisi, damga vergisi ve gümrük vergisi üzerine etkileri göz ardı edilemez. Elektronik ticaretin vergilendirilmesi konusunda karşılaşılan sorunları önemli bir kısmı ulusal ve uluslararası vergilendirme alanında yaşanan sorunlardır. Elektronik ticaret ile birlikte vergi kayıp kaçaklarında yüksek bir artışın meydana geldiği görülmektedir. Bunun nedeni olarak vergi dairelerinin mükelleflerin gelir, servet ve harcamalarına ait yeteri kadar bilgiye sahip olmaması gösterilebilir. Aynı zamanda vergi dairelerinin teknolojik olarak elektronik ticaretin gerçekleştirildiği teknolojik alt yapıya sahip olmaması da vergi kaybına neden olduğunu belirtmek gerekir. Sonuç olarak ülkelerin elektronik ticarete vergilendirme konusunda sınırları net olan bir vergilendirme sistemini oluşturmaları gerekmektedir. Ancak bu şekilde vergilendirme sırasında ortaya çıkan vergi kaybı ve bunlardan ötürü ortaya çıkan olumsuzluklar giderilebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Elektronik Ticaret, Vergileme İlkeleri, Vergi Kaybı.

**SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİN TÜKENMİŞLİK ÜZERİNDEKİ ROLÜ:
TIBBİ SEKRETERLER ÜZERİNDE BİR ÇALIŞMA**

Müge KILIÇ⁹⁹

Nurcan ALKİŞ¹⁰⁰

ÖZET

Tıbbi sekreterler sağlık sektöründe önemli yere sahip olup, yoğun çalışma ortamında bireylerin demografik özellikleri ve tükenmişlik düzeyleri sergilenen performans açısından önemlidir. Bu kapsamda, tıbbi sekreterlerin sosyodemografik özelliklerinin tükenmişlik üzerindeki rolünün tespiti, bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bu çalışmada, ilgili yazın taramaları sonucu, sağlık sektöründe yoğun emek ve iş gücü ile çalışan tıbbi sekreterlerin örgütlerde önemli performans belirleyiciler olarak görülmesinin önemini vurgulamak ve yapılan araştırmalara katkı sağlamak için yapılmıştır. Ayrıca, iş yaşamında demografik özelliklerin tükenmişlik üzerinde önemli etken olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle tükenmişlik kavramının tanımı yapılarak, tükenmişlik ve sosyodemografik özellikler hakkında yapılan araştırmalar sonucunda araştırma sorusu oluşturulmuş ve bu soruya cevap aranmıştır. Bu kapsamda, Ankara ilinde bir vakıf üniversitesi hastanesinde çalışan 146 tıbbi sekreterden anket yöntemi ile veri toplanmıştır. Uygulanan ankette, sosyodemografik özellikler kapsamında katılımcıların cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, çocuk sayısı, eğitim durumu, meslekte kalma süreleri ve mesleği seçme tercihleri değerlendirilmiştir. Tükenmişliği belirlemek amacı ile Maslach Tükenmişlik Envanteri uygulanmıştır. Çalışmanın bulgularına göre, tıbbi sekreterlerin tükenmişlik alt boyutlarından biri olan, duygusal tükenme seviyeleri ile yaşları arasında negatif korelasyon olduğu ve çalışanların yaş aldıkça çalışma hayatlarından edinim sağladıkları tecrübeler sayesinde duygusal tükenme boyutlarında önemli sonuçlara sebep olduğu tespit edilmiştir. Katılımcılardan elde edilen bulgulara göre tükenmişliğin kişisel başarı hislerinin eğitim seviyelerine göre farklılık gösterdiği ve bu farklılığında çalışanların eğitim düzeyleri yükseldikçe, bireylerin iş yaşamında ki kariyer beklentilerinin artmasına ve bu beklentilerin karşılanmaması sonucunda kişilerin yaptıkları işin kendilerini memnun etmemesine sebep olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda kişisel başarı hissinin, çalışanlarda mesleği seçme tercih şekillerine göre farklılık gösterdiği bunun nedeni ise, mesleğini zorunluluktan tercih edenlerin başarısız olma algısına kapılmalarına sebep olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bir diğer bulgular ise, duygusal tükenme seviyelerinin hizmet sürelerine göre farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve çalışanlarının hizmet süreleri arttıkça kişilerin kendilerini daha yoğun stres altında hissettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca duygusal tükenme seviyelerinin, tıbbi sekreterlik mesleğini tercih şekillerine göre farklılık gösterdiği ve bu farklılığında çalışanların mesleği zorunluluktan yerine getirmesi bireyi duygusal olarak kendini bitkin yorgun hissetmesine sebep olduğu tespit edilmiştir. Tıbbi sekreterliği zorunluluktan meslek edinenlerin, motivasyonunun düşük olması, işe gelme isteklerinin azaldığı ve iş yükünden dolayı çok fazla stres yaşamalarına, mesleklerine yeteri kadar sahip çıkmadıklarını ve bu durumun performanslarının düşmesine sebep olduğu düşünülmektedir. Elde edilen bulgular ile bu çalışma, tıbbi sekreterler, istihdam edilirken yaş aralığına göre değerlendirmeleri ve mesleğini severek yapanlara gerekli fırsatların tanınması, şayet zorunluluktan yapanlara ise meslekte kazanımlarının sağlanması için onlara gereken örgütsel desteğin (motivasyon, ödüllendirme) gösterilmesi, tıbbi sekreterlerin bilgi donanımlarına göre istihdamının yapılarak hem çalışanın hem de örgütün kazanması gibi hastane yöneticilerine fayda sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Tıbbi sekreter, Sosyodemografik özellikler, Tükenmişlik sendromu

⁹⁹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi, mugesuluk@gmail.com

¹⁰⁰ Dr. Öğr. Üyesi, Başkent Üniversitesi, Teknoloji ve Bilgi Yönetimi Programı, nalkis@baskent.edu.tr

İRAN DIŞ POLİTİKASININ ARAP BAHARI SÜRECİNDE DEĞİŞEN GÜVENLİK ALGILARINDA SURİYE’NİN KONUMU

Müzeyyen YILDIZ¹⁰¹

İran’ın devrim sonrası belirlediği ilkeler çerçevesinde geliştirdiği dış politika yaklaşımları Humeyni döneminin ardından başa gelen liderlerle sürekli olarak bir değişime uğramıştır. Liderler ve dış politika yaklaşımları değişse de İran- Suriye iş birliği değişen şartlara rağmen devam etmiş ve bu durum iki ülkenin dış politika uygulamalarına da yansımıştır. İran ve Suriye ilişkilerini yalnızca demografik ve mezhepsel bir boyuta indirgemek yanlış olacaktır. İki ülke de dış politikasında pragmatist yaklaşımlar benimsemiş, ortak dost ve düşman ayrımına göre ilişkilerini sürdürmüşlerdir.

İran’ın dış politikasının temelleri olan ezilen halkların ezen halklara karşı savunulması ilkesinin Tunus, Bahreyn, Libya gibi halk ayaklanmalarında öne sürülerek desteklenmesinin yanı sıra bu ayaklanmalar Suriye’ye sıçrayınca İran dış politikasının temeli olan bu söylemden vazgeçmiştir. Burada görülmektedir ki İran söz konusu müttefik Suriye olunca ilkesel dış politikadan vazgeçip pragmatist bir dış politika belirlemektedir.

Küresel ve bölgesel birçok olay ülkelerin dış politika yönelimlerini etkileyebilmektedir. Arap Baharı da bunlardan bir tanesidir. Arap Baharı ile birlikte İran’ın dış politikasında değişimler gözlemlenmiştir. Dış politikada daha çok faydacı (pragmatist) hareket eden İran, Arap Baharı sonucunda iç karışıklıklar yaşamış ve yaşamaya devam etmekte olan Suriye’ye karşı da dış politika eğilimlerini geliştirmektedir.

Suriye’ye yönelik politikası sadece İran ve Suriye ilişkisi meselesi değildir, bunun ötesinde bölgede tehdit olarak gördüğü İsrail ve ABD’ye yönelik bir karşı hamle olarak da görülebilir. İran’ın Şii yönetimi ile Suriye’nin Nusayri yönetimi arasında, 1979 devriminden sonra mezhepsel bir yaklaşım gerçekleşmiş; Nusayrilik, İran’da ılımlı bir mezhepsel farklılık olarak görülmeye başlanmıştır. Bu bağlamda, Suriye, İran’ın oluşturmaya çalıştığı Şii hilali idealinin bir parçası olmuşken; olası bir rejim değişikliği sonrası Sünni bir yönetimin iktidara gelişi, bu hilali Suriye’de ve Lübnan’da bozacaktır. Bu nedenlerden ötürü, Esad rejiminin Suriye’de iktidarda kalması, İran’ın bölge politikaları açısından hayati önemi haizdir. Ayrıca Şiilik üzerine bölgesel ittifakı geliştirmek olarak değerlendirdiğimizde de Şii ekseninin güçlendirilmesi için Suriye, Akdeniz’e açılan bir ülke olarak oldukça önemli bir konuma sahiptir.

Bu çalışmada İran’ın Arap Baharı öncesi ve sonrası dış politikadaki güvenlik algılamalarının değişimi, İran’ın özellikle Arap Baharı döneminde Suriye özelinde güvenlikleştirme politikasını nasıl yürüttüğü, 30 yıldan fazla bir süredir devam eden Suriye-İran işbirliğinin demografik ve stratejik ayaklarını nasıl oluşturduğu ve Suriye İç Savaşı’nda İran’ın tutumu üzerinde durulup bu konular aydınlatılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İran, Suriye, Arap Baharı, Güvenlikleştirme, Dış Politika

¹⁰¹ Yüksek Lisans Öğrencisi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İİBF, muzeyyen1@windowsslive.com

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ KİŞİLİK TİPLERİ İLE MESLEK SEÇİMLERİ

¹Nazife ŞENER

²Dr. Öğretim Üyesi Davut AYDIN

Meslek, hizmet yada mal üretmek ve para kazanmak amacıyla ve belli bir eğitimle kazanılan bir kavramdır. Meslek seçimi ise kişinin ilgi, yetenek ve beklentilerine göre bir çok meslek arasından kendisine uygun bir seçim yapmasıdır. Meslek seçecek olan kişinin doğru karar verebilmesi için kendisi ve seçeceği meslek hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olması gerekir. Bunun için özellikle lise yıllarına rastlayan meslek gelişimi dönemindeki gençlerin isabetli meslek seçimi yapabilmeleri için meslek seçimi açısından kişilik tiplerini, çevrelerini ve çevresindeki meslekleri tanımaya gereksinimleri vardır. Holland'ın kişilik kuramına göre, her insan meslek alanında belirlenen altı kişilik tipinden (gerçekçi/realistic, girişimci/enterprising, araştırmacı/investigative, sosyal/social, sanatçı/artistic, geleneksel/conventional) birine sahiptir ve birey kişiliğine uygun mesleklerden birini seçme eğilimindedir. Yapılan araştırmalar bireyin kendisini ve meslekleri tanıyarak kendine uygun bir seçim yapabilmesini sağladığını ve kişilik özelliklerine göre meslek seçmelerinin, yaşamlarına olumlu katkılar sağlayacağını göstermektedir. Örneğin, yapılan bir araştırmada eğitim, sağlık bilimleri ve ilahiyat fakültesi öğrencilerinin ileride yapacakları işlerde insanlarla iletişim kurmaları ve yardım faaliyetlerini içeren çalışmalarda bulunacakları dikkate alındığında sosyal kişilik tipini karşılayan bölümlerde okuduklarına ilişkin bilgiler mevcuttur. Yapılan başka bir araştırmada ise, lise öğrencilerin meslek seçiminde öncelik verdikleri kriterlere bakıldığında, üniversitede bölüm seçmenin ilk dört nedeni olarak “alana duyulan ilgi”, “alınan puanın bölüme yetmesi”, “alanın kişilik özelliklerine uygunluğu” ve “iş bulma olanağının yüksekliği”nin yer aldığı saptanmış ve kişilik özelliklerine göre meslek seçiminin 3. sırada olduğu görülmüştür. Yapılan bir başka araştırmada, eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki kişilik tipleri ile beş faktör kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amaçlanmış ve Müzik ve Resim-İş Öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin, sanatçı kişilik tipinde, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği öğrencileri, gerçekçi ve girişimci kişilik tiplerinde, Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencileri, araştırmacı kişilik tipinde oldukları görülmüştür. Lise öğrencilerinin mesleki yönlendirilmeleri ile ilgili yapılan bir başka çalışmada ise sosyal kişilik tipine sahip kızların tıp fakültesinde, gerçekçi kişiliğe sahip erkeklerin ise mühendislik fakültesinde okumak istedikleri ortaya çıkmıştır. Bu durum lise öğrencilerinin meslek seçimlerinde kişilik tiplerinin önemli bir yeri olduğunu göstermektedir.

Bunun yanı sıra, meslek seçimi yapacak olan gencin sahip olduğu kişilik özellikleri, yetenekleri, ilgileri ve gereksinimleri ile ilgili doğru ve gerçekçi değerlendirmelere sahip olmadığında, mesleklerin getirdiği nitelikler ve sağladığı olanaklar hakkında da çoğu kez doğru bilgilere sahip olmadan lise ve üniversite seçimleri yapan öğrenciler olduğuna ilişkin bilgiler de mevcuttur. Günümüzde üniversiteli gençlerin gelecekle ilgili kaygıları, onların ileriye güvenle bakmasını engellediği, meslek seçimini etkilediği, girdikleri dallardan memnun olmadıkları ve memnuniyetsizliğin mezuniyet sonrası da devam ettiği gözlenmektedir. Yapılan bir başka araştırma bulgusuna göre, lise öğrencileri kendi özelliklerini dikkate alarak meslek seçiminde bulunmak yerine, ailelerinin isteklerine ve puanlarının yettiği, iş bulma olasılığının yüksek olduğu mesleklere yönelmektedirler. İş bulma kaygısı öğrencilerin kendilerine uygun olmayan meslek tercihlerinde bulunmalarına neden olmakta, bu öğrenciler mezun olduktan sonra sevmedikleri, kendilerini yeterince ifade edemedikleri mesleklerde çalışmak zorunda kalmaktadırlar. Bu durum aslında kişilik özelliklerine göre meslek seçiminin gerek kişi için gerekse içinde yaşadığı toplum için ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Buna rağmen, konu ile ilgili, ülkemizde lise öğrencilerinin seçtikleri bölüme uygun kişilik özelliklerine uygun olup olmadıklarını belirlemenin önemli olduğu, ancak konu ile ilgili çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Bu derleme çalışması ile Türkiye literatüründe mesleki kişilik tipine uygun meslek seçimleri hakkında derlenen bilgilerin sunulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meslek, Kişilik, Mesleki Kişilik, Meslek Seçimi.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, EBF, nazfesener40@gmail.com

² Dr. Öğr. Üyesi., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, EBF, davut.aydin@ahievran.edu.tr

**TÜRK ARKEOLOJİSİNİN DUAYEN KADIN ARKEOLOGLARINDAN HALET
ÇAMBEL VE UFUK ESİN**

Nazlı GÜL*
ÖZET

Bu çalışmada Türk arkeolojisine büyük hizmetler vermiş olan iki aydın kadının yaşam öyküleri üzerinde durulmuştur. İstanbul Üniversitesi Prehistorya Kürsü 'sünün kurucusu olan Halet Çambel ile ülkemizde Arkeometri konusunda öncülük etmiş olan Ufuk Esin... Bu çalışmanın amacı; yaşamlarını mesleklerine adanmış iki kadın arkeoloğun çalışmalarını ve inanılmaz başarılarını hatırlatmak; merak, idealizm ve tutkunun gelecek kuşak arkeolog adayları (bizler) için meslek hayatındaki öneminin altını çizmektir.

Aldığı iyi eğitimi spor faaliyetleriyle de taçlandıran, olimpiyatlara katılan ilk kadın sporcumuz olan Halet Hoca, arkeolojiye olan sevdasıyla beraber mücadele dolu bir ömür sürmüştür. Türkiye'nin ilk açık hava müzesini kendi imkânlarıyla kurarken de çalışmalarına çeşitli ödüller verilirken de Halet Hoca duruşundan asla ödün vermemiş daima görev aşkını ön planda tutmuştur. Yaptığı tüm bu hizmetler sebebiyle ona ilklerin öncüsü demek yerinde olacaktır. Bazen Halet Abla bazen Halet Hoca bazen Halet Bacı olarak geçirdiği ömrünü unutturmamak da biz öğrencilerin görevidir.

Matematik ağırlıklı bir eğitim alan Ufuk Hoca Arkeolojiyi Fen Bilimleri ile destekleyerek eşine az rastlanır çalışmalara imza atmıştır. Arkeometri çalışmaları için bir dönüm noktası olan bu fedakâr bilim kadını daha sonra TÜBA'ya kurucu üye olarak atanacak ve Türk Arkeolojisini farklı bir noktaya taşıyacaktır. Ayrıca Ufuk Hoca "Keban Kurtarma Projesi" nin en önemli ayaklarından birini oluşturan Tepecik kazısı ile devrim niteliğinde olan bir dönüşüme imza atmış çağdaş kazı yöntemlerinin kullanıldığı ilk Türk kazısını yapmıştır.

Halet Hoca ve Ufuk Hoca özverili olmanın başarı için en önemli anahtar olduğunu genç kuşaklara (bizlere) gösteren birer rehberdir. Bu iki bilim kadını, çok zorlu koşullarda bile mesleğini tutkuyla yapan herkesin ne kadar başarılı olabileceğini kanıtlamış ve alanlarında ölümsüz olmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Halet Çambel, Ufuk Esin, Arkeoloji, Prehistorya, Arkeometri, Karatepe, Keban Kurtarma Projesi

SEYYİD NESİMÎ'NİN ŞİİRLERİNDE COĞRAFİ UNSURLAR

Nebahat ERDEM*

Seyyid Nesîmî, 14. yüzyılın ikinci yarısı ile 15. yüzyılın başlarında yaşamış önemli Divan edebiyatı şairlerindendir. Nesîmî'den bahseden kaynaklar onun doğum yeri ve tarihi hakkında farklı bilgiler vermektedir. Seyyid Nesîmî'nin İran ve Azerbaycan yöresinde uzun süre yaşadktan sonra Anadolu'ya geldiği Hurûfî inancına bağlılığından dolayı Halep'te derisi yüzölerek öldürüldüğü belirtilmektedir. Onun ilahi aşktaki samimiyeti şiirlerinde de görülmektedir. Anadolu'da Türkçeyi coşkun bir şekilde kullanmış, divan edebiyatında mazmunların yerleşmesinde çok başarılı olmuştur.

Nesîmî'nin Klasik Türk Edebiyatı'nda önemli bir yeri vardır. Hakkında birçok rivayetler yazılmıştır. Onun Anadolu coğrafyasında, Azerbaycan'da yaşadığı, kaynaklarda belirtilmektedir. Şairlerin kişilikleri üzerinde coğrafyanın önemli bir tesiri vardır. Bu çalışmada Nesîmî'nin divanından hareketle sıklıkla bulunduğu coğrafyalar, bu coğrafyaların Nesîmî üzerinde olumlu ya da olumsuz etkileri ana hatlarıyla belirtilecektir.

Seyyid Nesîmî, 14. yüzyılın ikinci yarısı ile 15. yüzyılın başlarında yaşamıştır. Kaynaklarda doğum yeri ve tarihi hakkında değişik bilgiler vardır. M. Kuluzâde Azerbaycan Edebiyatı Tarihinde 1369/1370'te Şamahî'da doğduğunu, Selman Mümtaz Seyyid İmadü'd-din Nesîmî adlı eserinde Azerbaycanlı olarak takdim etmektedir. İran kaynakları Şirazlı, Tezkire yazarı Aşık Çelebi ise Diyarbakırlı, İbnü Hacer ise Tebrizli, Tezkireci Latîfî ise Bağdat civarında Nesîmî nahiyesinden olduğunu belirtmektedir. Aşık Çelebi'nin "Meşâirü's-şuarâ"sına göre Türkmen asıllıdır. Bunun yanında Arap olduğunu söyleyenler bulunsa da Türkleşmiş bir soydan geldiği ve ana dilinin Türkçe olduğu anlaşılmaktadır.

Nesîmî'nin önemli başarısı, 14. yüzyılın ikinci yarısında Türkçeyi şiir dili olarak kullanması, Türk diline şiirin büyüklü sesini vermesidir. Onun sade Türkçe ile yazdığı şiirler, geniş kitleler tarafından sevilerek okunmasına imkân vermiş ve divan şiirinin Yunus Emre'si olarak telakki edilmiştir. Dilinde Azerbaycan Türkçesi özellikleri ağırlıklı olsa da Nesîmî, Oğuz Türkçesi'yle teşekkül etmeye başlayan klasik şiir dilinin kuruluşunda açık, sade ve âhenkli diliyle önemli rol oynayan lirik şairlerin başında gelmektedir. Tasavvuf ve Hurûfîlik terimleri bir yana bırakılırsa kullandığı dil halk diline çok yakındır. Nesîmî inanç ve heyecanlarını olduğu gibi şiire dökmekten kendini alamamış, ateşli ve taşkın sözler söyleyerek canını feda etmekten kaçınmamıştır. Aynı zamanda divan edebiyatının mazmunlarını klişeleştirmeyi gerçekleştiren ilk şairlerden olup Azerbaycan Türkçesi'nin Fuzûlî'den önceki en büyük şairi olarak kabul edilmektedir.

Şairlerin yetiştği çevrenin şairlerin edebî kişiliği üzerinde derin tesirlerinin olduğu bilinmektedir. Bu çalışmada Seyyid Nesîmî'nin doğumundan ölümüne kadar yaşadığı süreçte, şiirlerinde geçen coğrafi yerler, bölgeler işlenecek, edebî kişiliğine tesir eden coğrafi bölgeler tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Nesîmî, Nesîmî divanı, Klasik Türk Edebiyatı, coğrafya, edebî kişilik.

*Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, n.erdemm@outlook.com

**MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLARA İLİŞKİN MUHASEBE
İŞLEMLERİNİN; TEK DÜZEN MUHASEBE SİSTEMİ, VERGİ USUL KANUNU,
TFRS/TMS-38 VE BOBİ FRS AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Necip ŞAHİN¹⁰²

Dr. Öğr. Üyesi Seçkin ARSLAN¹⁰³

ÖZET

Küreselleşme ile birlikte sürekli olarak gelişen ve değişen iktisadi faaliyetler, işletmelerin aktifleri içerisinde yer alan maddi olmayan duran varlıkların da önemini giderek artırmaktadır. İşletmelere ticari fayda sağlayan, ayrıcalık kazandıran, işletmenin yıllarca yararlandığı veya yararlanmayı beklediği ancak fiziksel varlıkları bulunmayan bu varlıkların finansal tablolardaki büyüklüğü de giderek artış göstermekte ve önem kazanmaktadır. İşletmeler faaliyetlerini sürdürebilmek için somut varlıklarının yanı sıra somut olmayan gayri maddi varlıklara da ihtiyaç duymaktadır.

Bununla birlikte gelişen ve sürekli değişim gösteren bu ekonomik sistem içerisinde işletmelere ait muhasebe işlemlerinin ve uygulamalarının da, ihtiyaca ve gerçeğe uygun güvenilir ve karşılaştırılabilir bir şekilde yapılması gerekmektedir. Küreselleşme olgusu ve çok uluslu işletme sayılarının da giderek artması ile birlikte çeşitli ülkelerde faaliyet gösteren işletmelere ait finansal işlemlerin ve raporların; karşılaştırılabilir, anlaşılabilir, şeffaf, gerçeğe uygun ve yararlı finansal bilgi üretecek şekilde ortak bir dilde hazırlanması ihtiyacı oluşmuştur. Bu amaçlarla, gerek özel sektör, gerek bölgesel oluşumlar, gerekse devletlerarası organizasyonlar aracılığı ile çeşitli çalışmalar yapılarak Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) ile Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) belirlenmiştir. Bu standartlarda ise işletmeler ile ilgili finansal nitelikteki olayların ve bilgilerin belirlenmesi, bu bilgilerin hangi esaslara göre değerlendirilip kayıt edileceği, finansal tabloların sunum şekli ve finansal tablolarda yer alan dipnotlar ile ilgili açıklayıcı bilgilere yer verilmiştir. Çalışmanın konusu oluşturan maddi olmayan duran varlıklara ilişkin de IAS-38 adıyla ayrı bir standart hazırlanmıştır.

Ülkemizde de süreç yakından takip edilerek UMS/UFRS ile uyumlu ulusal muhasebe standartları yayımlanmıştır. Yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartları ile Türkiye Finansal Raporlama Standartları şu an için finansal tablo hazırlayan bütün işletmeler tarafından uygulanamamakla birlikte zamanla kademeli olarak uygulama alanının genişletileceği düşünülmektedir. Bunun dışında Türkiye’de birçok farklı düzenlemede maddi olmayan duran varlıklara ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Bu çalışmada ise Tek Düzen Muhasebe Sisteminde, Vergi Usul Kanununda, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında (TFRS), 38 No’lu Türkiye Muhasebe Standardı ile Büyük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler için Finansal Raporlama Standartlarında (BOBİ FRS) yer alan maddi olmayan duran varlıklara ilişkin düzenlemeler üzerinde durulmuştur. Adı geçen düzenlemelerde maddi olmayan duran varlıklara ilişkin karşılaştırmalar yapılarak benzerlikler ve farklılıklar belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Maddi Olmayan Duran Varlık, Vergi Usul Kanunu, TMS-38, BOBİ FRS

¹⁰² Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bankacılık ve Finans Ana Bilim Dalı.

¹⁰³ Doktor Öğretim Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Bankacılık ve Finans Bölümü, seckin_arslan@hotmail.com.

**İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDE TERS YÜZ SINIF MODELİNİN ETLİLİĞİNE
YÖNELİK DENEYSSEL BİR ÇALIŞMA**

Nilüfer Kaman

Hüseyin Şimşek

ÖZET

Değişen dünyada, internetin yaygın olarak kullanılmaya başlanması ve teknolojik gelişmelerin hızla artması her alanda olduğu gibi eğitim dünyasında da değişimi kaçınılmaz hale getirmiştir. Bu teknolojik gelişmelere bağlı olarak öğrenenlerin öğrenme sürecine aktif olarak katılmaları bir gereklilik haline gelmiştir. Ayrıca dijital öğrenme teknolojilerinin gelişerek yüz yüze öğrenme ortamlarında yerini alması ve eğitimde ihtiyaca göre yüz yüze ve uzaktan eğitim yöntemlerindeki avantajlı yönlerin birlikte kullanılması ile harmanlanmış öğrenme yöntemi ortaya çıkmıştır. Harmanlanmış öğrenme modelinin bir alt türü olan Ters Yüz Sınıf Modeli (TYS) teknolojinin eğitim sisteminde yer edinmesiyle birlikte meydana gelen dönüşüme uygun bir modeldir. YYS modeli, teknolojiyle öğretim süreçlerini birleştirme ve geleneksel yöntemdeki ders ve ev ödevinin yer değiştirmesi üzerine tasarlanmıştır. YYS modelinde öğrenciler ders dışında konu ile ilgili videoları izleyerek sınıfa hazır bir şekilde gelirler. Sınıf içi zamanda da öğretmen rehberliğinde işbirlikçi, problem çözmeye dayalı öğrenme etkinlikleri yaparak konuyu pekiştirmektedir. Bu çalışmanın amacı "İngilizce öğretiminde ters yüz sınıf modeli uygulamalarının öğrencilerin dil bilgisi başarılarına olan etkisini incelemektir.

Bu çalışma nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel bir çalışmadır. Araştırmancın çalışma grubunu Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulunda Zorunlu Yabancı Dil-I dersini alan birinci sınıf öğrencilerinden 50 öğrenci oluşturmaktadır. 25 kişinin oluşturduğu deney grubu öğrencileri ile YYS modeli uygulanarak eğitime devam edilirken, 25 kişilik kontrol grubu ile geleneksel öğrenme modeli uygulanarak ders işlenmiştir. Bu çalışmada yapılan uygulama 8 hafta sürmüştür ve araştırmacı müfredat kapsamında yer alan 'Simple Past' ve 'Simple Present Continuous' konularını eş zamanlı olarak kontrol ve deney gruplarında işlemiştir. Uygulama sonunda yapılan veri analizinde dil bilgisi akademik başarı testi kullanılmıştır. İngilizce öğretiminde YYS modelinin uygulandığı deney ve geleneksel öğrenme modelinin uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerin İngilizce dil bilgisi akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığına ilişkin elde edilen verilerin analizinde bağımlı ve bağımsız gruplar için t-testi analizleri uygulanmıştır.

Çalışma sonucunda elde edilen veriler ışığında deney grubuna ait dil bilgisi başarı testi puanlarının, kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda, YYS modelinin İngilizce dil bilgisi öğretiminde öğrencilerin başarılarını anlamlı düzeyde arttırdığı görülmüştür. Bu çalışmanın bulguları ve alan yazında yapılan çalışmalar da incelendiğinde, YYS modeli uygulamasında yapılan sınıf içi işbirlikçi ve etkileşimli öğrenme etkinlikleri ve sınıf dışındaki videoların olumlu etkileri ile öğrencilerin başarıları artmaktadır. Ayrıca öğrencilerin öğrenme sürecine aktif bir şekilde katılmalarını, pasif rolden çıkmalarını sağlayan ve başarılarını arttıran bu model araştırmacılar tarafından farklı derslerde uygulanabilir.

Anahtar Kelimler: Ters Yüz Sınıf Modeli, Aktif Öğrenme, İngilizce Dil Bilgisi Başarısı

Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, SBE, nkaman82@gmail.com

Doç Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, EF, hsimsek@hotmail.com

**DEVLETLERARASI İLİŞKİLERDE İPEK YOLU'NUN ETKİSİ: I. GÖKTÜRK
KAĞANLIĞI ÖRNEĞİ**

Oğuz GÖK¹⁰⁴

Özet

Güçlü bir askeri sisteme sahip olmanın yanında güçlü bir iktisadi yapıyı da bünyesinde barındıran devletler ancak süper güç olabilmislerdir. Aynı zamanda güçlü bir askeri sisteme sahip olmanın kaynağı, hazinedir. Paraya sahip olan devletler, büyük askeri birlikleri meydana getirebilmiş, aynı zamanda halkını ve tüccarları hoşnut edebilmişlerdir. Ortaçağlarda geniş bir hazineye sahip olabilmenin başlıca iki yolu bulunmaktadır. Birincisi sınır bölgelere yapılan yağmalar iken, ikincisi ise ticarettir. Görüldüğü üzere servet sahibi olabilmenin yolu iki tezatlıktan geçer; birisi savaş, bir diğeri ise barış... Belirtilmesi gereken bir diğer husus da, Göktürk Kağanlığı'na kadar tarih sahnesine çıkan devletlerin ilk defa kaynaklara aksetmesi yağmalar üzerine iken, Göktürk Kağanlığı'na dair kaynaklarda geçen ilk ifadeler, devletin kurucusu olan Bumin'in Çin sınırında yapmış olduğu ticari faaliyetlerdir. Görülmektedir ki, Göktürk Kağanlığı tarih sahnesine çıktığı ilk anda bir farklılık getirmiştir.

Tarihin her safhasında olduğu gibi Göktürk Kağanlığı da ticarete gereken özeni göstermiş ve geniş bir ticaret hacmi oluşturmuştur. Sahip oldukları güç neticesinde daha geniş bölgelere hükmeden kağanlık odak noktasını ticari vaha kentleri ve tüccarlar üzerinde toplamıştır. Dünyanın doğusu ile batısı arasındaki bu yol sayesinde İpek Yolu'na bağımlı bir dünya ekonomisi şekillenmiştir. İpek Yolu'nu sadece ticari faaliyetlerin gerçekleştiği bir yol olarak görmek hatalı olacaktır. Batı dünyası ile Çin'i birbirine bağlayan bir ana köprüye benzeyen İpek Yolu'nun, medeniyetler arasındaki kültür alışverişinde büyük bir rolü bulunmakta, bundan başka kavimlerin göçlerinde, dinlerin ve ideolojilerin taraftar bulmasında ve Doğu-Batı arasında transit ticaretin yayılmasında büyük öneme sahiptir. İpek Yolu'nda Türk hâkimiyetinin üçüncü safhasını yaşayan Göktürk Kağanlığı, arkasında bırakmış olduğu izlerle, geçmişi ve bugünü anlayabilmemiz için kilit noktadadır.

Anahtar Kelimeler: İpek Yolu, Göktürkler, Ticaret, Ekonomi

THE EFFECT OF THE SILK ROAD IN INTER STATE RELATIONS: THE EXAMPLE OF I. GOKTURK KHAGANATE

Abstract

States with a strong military system and a strong economic structure can only become superpowers. The source of a strong military system is treasure. The states that had the money were able to form great military units and at the same time satisfy their people and merchants. There are two main ways to have a large treasure in the Middle Ages. The first is the looting of the border regions, the second is trade. As can be seen, the way to have wealth passes through two contradictions; one is war and the other is peace. Another point that should be mentioned is that the first time in the sources about Gokturk Khaganate, the state's founder, Bumin, the founder of the state, was on the Chinese border, are commercial activities. It is seen that Gokturk Khaganate made a difference in the first moment it appeared on the stage of history.

As in every stage of history, Gokturk Khaganate has shown due diligence to trade and has created a large trade volume. As a result of their power, the khanate dominated the wider regions and focused on commercial oasis cities and merchants. Thanks to this road between the east and west of the world, a world economy dependent on the Silk Road has been shaped. It would be wrong to regard the Silk Road as a road where only commercial activities take place. The Silk Road, which resembles a main bridge connecting the Western world and China, plays a major role in the cultural exchange between civilizations. It is also of great importance in the migration of tribes, in favor of religions and ideologies and in the spread of transit trade between East and West. Gokturk Khaganate, who lived the third phase of Turkish domination on the Silk Road, is a key point for us to understand the past and present with the traces it left behind.

Keywords: Silk Road, Gokturk, Trade, Economy

¹⁰⁴ Tarih Lisans Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, oguzgok3437@gmail.com.

ESKİ ANADOLU VE MEZEPOTAMYA'DAN GÜNÜMÜZE GELEN KURBAN TÖRENLERİ

ONUR AKSOY

SUZAN AKKUŞ MUTLU

ÖZET

Politeist bir inanca sahip olan eskiçağ toplumları tanrılara hizmet etmek için yaratıldıklarına inanmışlardır. Onları hoşnut etmek için törenler düzenleyerek kurbanlar sunmuşlardır. Kurban törenlerinin Tanrıları yüceltmenin dışında onlardan af dileme, bolluk ve bereket gibi çeşitli nedenlerden dolayı da yapıldığı bilinmektedir. Kurban nerede, ne zaman veya hangi niyetle yapılırsa yapılsın temelde üç türü kapsamaktadır: kanlı, kansız ve yakma kurbanlar. Kansız kurbanlar genel olarak ekmek ve içki kurbanlarıdır. Bu tür yapıda olan kurbanlarda hayvanlardan elde edilen ürünler buğday arpa gibi bitkilerde kullanılır. Kanlı kurbanlar ise doğal olarak yenilebilir evcil hayvanlardır. Bunun dışında tanrılara sıra dışı bazı kurbanlar da sunulmaktadır ki, bu tür kurbanların içinde eti yenmeyen köpek ya da at gibi hayvanlardan başka çok nadir olarak insan da yer alabilmektedir. Dinler tarihçileri ve antropologlar kurban ritüelleri ile farklı teoriler üretmiş ve bunları: hediye kurbanı(adak şükür ilk mahsul kurbanı), komünyon (kutsal ziyafet), ve günah çıkarma olarak farklı kategorilere ayırmışlardır. Eskiçağ toplumlarında Tanrıların onlar hakkında kararlar alabileceğine inanılmış ve bu doğrultu da tanrılarına hoş görünme onu memnun etme çabası güdülmüştür. Bundan dolayı eskiçağ toplumlarında Tanrılara sunulan kurbanlar oldukça önemlidir. Ancak her tanrı aynı derecede önemli olmadığından sunulan kurban miktarlarında da farklılıklar görülmektedir.

Eski Mezopotamya uygarlığında kurban sunumu düzenli törenlerle gerçekleşmekte idi. Babil de haftanın yedinci günü uğursuz sayılır ve bundan dolayı adaklar adanıp kurbanlar kesilirdi. Asurlar da bu gelenek ise farklı bir biçimde olup kurban edilen hayvanı tanrılara sunmak ve böylece tanrıların onları yemeyeceği düşüncesi bulunmak da idi. Sümerler de ise önemli olan hayvanın türü cinsi rengi değil tanrıları için kurban edilen kanın akması idi. Bundan dolayı kurban törenleri görkemli ve süslü tapınaklarda gerçekleşirdi. Eski Mısır uygarlığında insan kurban edilmesinin yaygın olmasının yanı sıra hayvanlarda kurban edilirdi. Ayrıca Eski Mısır da kurbanın tanrıları doyurmaya yaradığı düşünülmüştür. Hitit toplumunda inanç hayatın her alanında etkili olup ona yön vermekteydi. Bundan dolayı kutsal saydıkları varlıklarla daima iletişim içerisinde olmaya çalışmış bu öneminden dolayı da kurban törenlerine büyük önem vermişlerdir.

Bu çalışma da en önemli dinsel fenomenlerden biri olan kurbanın, Eskiçağ Mezopotamya ve Anadolu uygarlıklarındaki fonksiyonu ve önemi incelenecektir. Ayrıca kurbanın sunumu kurban türleri ve törenlerin gerçekleştirilmesi hakkında bilgi verilecektir. Söz konusu olan kurban törenleri insanlık tarihinden başlayarak Eskiçağdan bugüne büyük öneme sahip olmakla birlikte meydana gelen tüm medeniyetlere ulaşmış ve günümüze kadar gelerek varlığını devam ettirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bayram, Tören, Din, Kült, Kurban

TÜRKİYE'DE İKTİDARIN BEŞERİLEŞMESİ: MEŞVERETTEN MİLLET İRADESİNE

Onur Alp YILMAZ¹⁰⁵

Türkiye'nin siyasi modernleşme süreci Osmanlı Dönemine kadar götürülebilecek bir süreçtir. 1800'lerde başlayan modernleşme önce Jön Türkleri, sonrasında İttihat Terakki hareketini ve son olarak da Cumhuriyet'in kurucu kadrosuyla sürmüştür. 1876'da başlayan anayasacılık fikri Cumhuriyet'i hazırlayan önemli sürekliliklerden biridir. Meşrutiyet döneminde Meclis'in gerekliliğine damga vuran fikir gene İslami bir referans kaynağı olan Meşveret kavramıdır. Diğer bir deyişle, Tanzimat devrinde anayasacılık fikrini savunan aydınların rejimin temel yapısıyla ilgili bir itirazları yoktu. Aksine onlar İslami bir kurum olarak bildikleri meşveret kavramının en iyi uygulanma yeri olarak Meclis'i görmekteydiler.

Bu durumla ilgili olarak önemli bir kırılma noktası Amasya Genelgesi'nde vurgulanan "milletin istiklalini gene milletin azim ve kararı kurtaracaktır" vurgusu kabul edilebilir. Bunun yanında, 20 Ocak 1921 tarihinde kabul edilen Teşkilat-ı Esasiye Kanunu bu yeni yönelişin somutlaştırılması anlamında kayda değer bir adım olarak göze çarpmaktadır. Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun Birinci Maddesi'ne göre "Hakimiyet bila kayd ü şart (kayıtsız koşulsuz) millettir. İdare usulü, halkın mukadderatını bizzat ve bilfiil (füilen) idare etmesi esasına müstenittir (dayalıdır)" şeklinde yeni yönelişin dayandığı temeller belirtilmiştir. Bu maddenin meşveret kavramını çok farklı niteliklere vurgu yaptığı açıktır. Ayrıca bu yeni yönelimin bir diğer göstergesi de Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun İkinci Maddesi'dir. Bu maddede "İcra kudreti ve teşri salahiyyeti (yönetim yetkisi) milleti yegane ve hakiki mümessili olan Büyük Millet Meclisi'nde tecelli ve temerküz eder" şeklinde Parlamentonun üstünlüğüne vurgu yapmaktadır. Diğer bir ifadeyle, Parlamentonun üstünlüğünün vurgulandığı bu madde aracılığıyla Meclis'in üzerindeki herhangi bir makamı-kışiyi-kurumu fiili olarak reddetmektedir.

Cumhuriyet tüm bu gelişmelerin bir sonucu niteliğindedir. Cumhuriyet'in ilanıyla beraber, 1921 yılında de facto durumunda olan halk egemenliğine dayalı cumhuriyet fikri artık yasal bir statü kazanmış ve de jure durumuna gelmiştir. Bu durum, mevcut Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'na ilave edilen birinci maddeyle mümkün olmuştur. Bu madde "Türkiye devletinin şekli hükümeti cumhuriyettir" şeklindedir. Cumhuriyetin ilanıyla beraber, siyasi modernleşme sürecinin en önemli eşiklerinden biri aşılmıştır. Cumhuriyet beraberinde yeni bir yönetim anlayışı da getirmiş ve buna bağlı olarak devlet sisteminin diğer aygıtlarıyla ilgili köklü değişiklikler de zaruri bir hal almıştır. Bu gerekliliğin nedenleri ise hem yapının iç bütünlüğü ve uyumunu sağlamak hem de devletin laikleşme sürecini kurumsallaştırmak olarak düşünülebilir. Yukarıda bahsi geçen uyumun sağlanması için atılan adımların ilki Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun dördüncü maddesinde "Türkiye Devleti Büyük Millet Meclisi tarafından idare olunur" şeklinde belirtilmesiyle devlet-Meclis ilişkisi açıkça belirtilmiştir ve tanımlanmıştır. Kuşkusuz iktidarın beşerileştirilmesi doğrultusunda atılan en önemli adımlardan biri de 3 Mart 1924'te atılmıştır. Bu tarihte Halifeliğin kaldırılmasıyla beraber, Osmanlı'dan beri devam eden gücün beşerileştirilme çabalarının son halkası da tamamlanmıştır. Bu çalışmada, Türkiye'de iktidar gücünün beşerileşmesi tarihsel bir süreklilik içinde incelenecektir. Çalışma içinde, bu yolda atılan adımlar Osmanlı dönemi ve Milli Mücadele'nin başlangıcı olan 1919'un başlangıç tarihi olarak alındığı iki ayrı bölüm halinde incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Meşveret, Millet İradesi, İktidar, Meşrutiyet, Cumhuriyet

¹⁰⁵ Doktora Adayı, Ankara Üniversitesi, TİTE, onuralp.yilmaz91@gmail.com

GİRİŞİM SERMAYESİ ŞİRKETLERİNİN ALTMAN-Z SKORU MODELİNE GÖRE TEMERRÜDE DÜŞME DURUMLARININ İNCELENMESİ.

Nuri Ozan AYDOĞDU¹⁰⁶

Özet

Bu çalışmanın temel amacı Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren girişim sermayesi şirketlerinin temerrüde düşme durumlarının analiz edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda 2015-2017 yılları arasında verilerine ulaşılabilen 7 girişim sermayesi şirketlerinin Altman-z skorları hesaplanmıştır. Analiz sonucunda çoğu şirketin z-skorları yıllar itibarıyla Altman'ın ifade ettiği kritik değerin üzerinde yer almıştır. Fakat bir işletmenin z-skoru sektörde yer alan diğer firmalara göre yıllar itibarıyla dalgalı bir seyir gösterip kritik değerin altında kalmıştır. Öte yandan çalışma sonucunda ülkenin kalkınmasında önemli rolü olan girişim sermayesi şirketlerinin genel itibarıyla temerrüde düşme durumlarının düşük olduğu saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Girişim sermayesi, Altman z-skoru, Borsa İstanbul.

Jel kodları: G24, C18, C53.

THE ANALYZE OF THE VENTURE CAPITAL FIRMS GOING INTO DEFAULT IN ACCORDANCE WITH THE ALTMAN Z-SCORE MODEL.

Abstract

The primary purpose of this study is to analyze the venture capital firms in Borsa İstanbul (stock market of Istanbul) going into default. In accordance with this purpose, the Altman-z scores of 7 venture capital firms whose date is available between 2015-2017 are calculated. In result of the analyze, the z-scores of the most firms are detected to be above the critical value Altman stated by years. However, the z-score of a firm is detected to be below the critical value as it followed a fluctuating course by years compared to the other firms in the market. On the other hand, in the result of the study, the venture capital firms which play an important role in the development of the country, are detected to have a low ratio to go into default in general.

Key Words: Venture capital, Altman z-score, Borsa İstanbul.

Gel codes: G24, C18, C53.

¹⁰⁶ Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, E-Posta: ozan7394@gmail.com.

Birlikte Yaşama Kültürü Ve Din

Ömer BİÇECEK¹⁰⁷

İnsanoğlu fitrat gereği yaşamını devam ettirebilmek için birbirine ihtiyaç duymuştur. Bu birliktelik toplumun en küçük yapı taşı olan aileden başlayarak zamanla köyleri, şehirleri, devletleri ve en nihayetinde de bir ulusu meydana getirmiştir.

Sosyal bir varlık olan insanoğlu ilk çağlardan itibaren bir arada yaşayarak sorunların üstesinden gelmiş ve bu birlikteliği devam ettirebilmek için fiziksel ihtiyaçların yanı sıra manevi ihtiyaçların da önemli olduğunu kavramıştır. Zira sağlık, eğitim, savunma, barınma vb. gibi temel ihtiyaçlar ancak dini temellerle bir bütün olursa insanoğlunun refah ve mutluluk içinde yaşamasını sağlayabilir.

İnsanoğlunu bireysellikten toplumsallığa, birlikte olmaya ve daha açık bir ifadeyle sosyal yaşama çağıran din, birleştirici bir unsur olarak karşımızı çıkar. Bu bildiride dinin bu özelliğinden yola çıkarak İslam dinine göre bir arada yaşamayı öngören ve öğütleyen hususlar üzerinde durulacak ve bu bağlamda yıllardan beri süregelen, günümüzde de halen çeşitli etnik, kültür ve inançlara kozmopolit yapısıyla beşiklik eden Mardin/Midyat şehri örneğiyle bahsedilen hususlar örneklendirilecektir.

Anahtar kelimeler

Toplumsal birlikteliğin temelleri, Sosyal Yaşam, Toplum, Din ve Sosyal düzen

¹⁰⁷ Siirt Üniversitesi

ESKİ TÜRKÇE VE ÇAĞDAŞ KIPÇAK

BAŞKURT, TATAR, KAZAK, KIRGIZ TÜRKÇELERİNDE 'BİZ' ZAMİRİ

¹⁰⁸Özlem DURMAZ

ÖZET

Dil, insanların duygularını, düşüncelerini, anlatmayı sağlayan, kendine has kuralları ve kanunları olan, sürekli gelişen, değişen ve zaman içinde ölen canlı bir varlıktır.

Türkçe 7. ve 8. yüzyıldan 13. yüzyıla kadar olan dönemde tek yazı dili olarak varlığını sürdürmüştür. Eski Türkçeden sonraki devrede, Türkçe farklı kollara ayrılarak yeni yazı dilleri meydana getirmiştir.

Ana dilin farklılaşarak kollara ayrılmasında coğrafî, siyasi, tarihî ve dinî etkenlerin rolü vardır. Yaşanan göçler, İslamiyet'in kabulü, iç ve dış sebepler gibi olayların sonucunda Türkçe Kuzeybatı (Kıpçak), Güneybatı (Oğuz), Güneydoğu (Karluk), Kuzeydoğu (Sibirya), Çuvaşca ve Halaçça olmak üzere 6 gruba ve 20 yazı diline ayrılmıştır. Bu ayrılmalar sonucunda ana dilden kopup farklılaşan lehçelerin kendine özgü kelime hazinesi, söz varlığı ve grameri oluşmuştur. Bu farklılıklar yanında eski özellikler korunmuş ve kelime benzerlikleri ortaya çıkmıştır. Lehçeler arasında kelime benzerliklerinin olmasında ortak ana dilden gelmenin, aynı grupta yer almanın, coğrafî ve ticari ilişkilerini dinî, siyasi ve kültürel olayların büyük ölçüde etkisi vardır. Bir dilin ana dil olduğunu gösteren ölçütler arasında sayı adları, vücut isimleri, organ isimleri ve zamirler yer almaktadır. Zamirler ise isim olmadığı halde cümlede ismin yerini tutan, kişileri ya da herhangi bir varlığı işaret ve soru yoluyla onları karşılayan sözcüklerdir.

Zamirler varlıkların yerine kullanılır ve adların yerine getirdiği bütün görevleri üstlenir. Zamirlerin farklı görevleri de vardır. Zamirler, Türk dilinde önemli bir işleve sahiptir. Eski Türkçe metinlerinden itibaren görülen biz zamiri tarihî Çağdaş lehçelerde ismin yerini tutar ve sıkça kullanılır. Türk dilinin en eski devrinden Çağdaş lehçelere kadar olan dönemde Türkçenin yapı taşı olan zamirlerin değişmeden kullanılması Türk dilinin bölünmez bir bütün olduğunu ve tek bir ana dilden geldiğini gösterir.

'Biz' Kuzeybatı (Kıpçak) grubu Tatar Türkçesi, Başkurt Türkçesi, Kazak Türkçesi ve Kırgız Türkçesinde çokluk 1. şahıs zamiri olarak kullanılmaktadır. Bu zamir Eski Türkçe devrinden günümüze kadar kullanılmış ve lehçelerde de hala kullanılmaya devam etmektedir. Biz zamiri her zaman çokluk işleviyle kullanılmaz. Nezaket ve saygı için ben zamininin teklik anlamıyla ifade edilerek de kullanılır. Bu çalışmada, dili ana dil yapan ölçütlerden olan ve Eski Türkçeden beri takip edilebilen çokluk 1. şahıs zamininin Çağdaş Kıpçak grubu Tatar Türkçesi, Başkurt Türkçesi, Kazak Türkçesi ve Kırgız Türkçesindeki şekli ve bu dönemlerdeki kullanımı değerlendirilmiştir.

Konu ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Taranan kaynak ve çalışmalardan toplanan veriler tek tek incelenerek Eski Türkçe ve Çağdaş Kıpçak grubu Tatar, Başkurt, Kazak, Kırgız Türkçesinde kullanılan 'biz' zamiri örneklerle gösterilmeye çalışılmıştır.

Sonuç olarak Eski Türkçede ve Kıpçak grubu Tatar, Başkurt, Kazak, Kırgız Türkçesinde kullanılan 'biz' zamiri örneklerle ortaya konmuş ve bu alandaki boşluk doldurulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ana dil, Türkçenin dönemleri, Kuzeybatı (Kıpçak) Grubu, Zamir

¹⁰⁸ Yüksek Lisans Öğrencisi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları
durmazozlem06@gmail.com

TÜRKİYE’DE FEMİNİZM VE KADININ SİYASETE KATILIMI

Pınar Cici¹⁰⁹

Özet

Son yüzyılın önemli konularından biri olan kadın, siyaset biliminde de konumunu sağlamlaştırarak yerini almıştır. Yirminci yüzyılda tüm dünyada geleneksel yaşam biçimlerinden modern yaşam biçimlerine geçişle beraber kadının konumunu belirleyecek düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Ezilen bir grubun mensubu olduğunun farkına varan kadın, hak talebinde bulunarak mücadelesine girişmiştir. Bu mücadele sonunda hak ve özgürlüklerini elde eden kadınlar, geleneksel alanların dışına çıkarak varlık göstermeye başlamışlardır. Özel alandan kamusal alana geçen kadın, siyasal yaşamda da aktif olarak varlığını göstermiştir. Siyasal yaşamda kadınların aktif hale gelmesinde feminizmin rolü oldukça büyüktür. Feminizm, kadınların kendilerini baskı altına alan düzeni algılayarak, politik olarak tanımlaması ve ona karşı mücadele yöntemleri geliştirmesi olarak tanımlanmaktadır. Feminizmin çıkış noktasını eşitlik ve özgürlük fikri oluşturmaktadır. Hareket, dünyadaki gelişmelerle benzerlik göstererek, Türkiye’de de söylem ve eylem düzeyinde ortaya çıkmıştır. Bu hareketin Türkiye’deki geçmişi Osmanlı dönemine dek uzanmaktadır. Toplumda farklı alanlarda yaşanan değişim sürecindeki gelişmeleri göz önüne alan kadınlar, hak ve özgürlük isteklerini dile getirmişlerdir. Kadınların, Osmanlı’dan Cumhuriyet dönemine uzanan bu hak arayışı nihayet Mustafa Kemal önderliğinde seçme ve seçilme hakkını elde etmeleriyle sonuçlanmıştır. Türk kadını seçme ve seçilme hakkını 1930’larda kazanmış olmasına rağmen, ülkemizde demokrasi sürecinde yaşanan tartışmalar içerisinde kadınların konumu halen manidardır. Kadının siyasete katılımı sadece mecliste temsilini sağlamak değildir. Aynı zamanda kadının toplumsal konumunu destekleyen politikaların da hayata geçirilebilirliği bu noktada önem arz etmektedir. Kadınların siyasette daha yüksek oranlarda yer almalarıyla, kadınsal ve toplumsal sorunların eşitlikçi bir biçimde gündeme getirileceği şüphesizdir. Bir ülkede daha bilinçli bir toplum oluşturabilmek için kadınların karar mekanizmalarında yer almaları elzemdir. Siyasette kadınların varlığı, kadınlara karşı uygulanan cinsiyet ayrımcılıklarının önüne geçmek ve eşitliği sağlamaya yönelik yasal ve yönetsel düzenlemelerin yapılarak, pratiğe geçirilebilmesi bakımından önem arz etmektedir. Günümüz Türkiye’sinde, hukuki açıdan kadınlarla erkeklerin eşit haklara sahip olduğunu söyleyebiliriz. Fakat uygulamaya bakıldığında zaman bu hak ve temsil düzeyi, özellikle siyasal alanda kadının birçok engelleyici unsurla karşılaştığını gözler önüne sermektedir. Türkiye’de kadınların siyasete katılımı ve karar mekanizmalarında yer alma oranı erkeklere kıyasla oldukça düşüktür. Kadınların siyasete katılımını engelleyen unsurlar göz önüne alınarak yeni düzenlemelerin yapılması ve hayata geçirilmesi gerekliliği doğmuştur. Bu çalışmada, bir kadın hareketi olarak değerlendirilen feminizmden yola çıkılmış, Türkiye’de kadınların siyasete katılımı irdelenmiş ve bu noktada neler yapıldığı ve yapılabileceği konuları ele alınmıştır. Çalışmanın giriş bölümünde araştırmanın içeriğiyle ilgili bilgi verilmiştir. İkinci bölüm, “Politik ve Entelektüel Bir Hareket Olarak Türkiye’de Feminizm” başlığı altında incelenmiştir. Üçüncü bölümde “Türkiye’de Kadının Siyasi Temsili ve Katılımı” konusu işlenmiş ve sonuç bölümünde ise elde edilen veriler neticesinde bir değerlendirme yapılarak öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Feminizm, Kadın, Siyaset, Katılım

¹⁰⁹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler A.B.D, cici.pinar@windowslive.com

DEDE KORKUT HİKÂYELERİ'NDE GRİCE'IN İŞBİRLİĞİ İLKESİ

Rabia Şeyma İLHAN¹¹⁰

Kullanıcının niyeti doğrultusunda anlamlı hale gelen dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlamaktan başka bildirişim amacıyla da kullanılmaktadır. İnsanoğlu dış dünyada gördüklerini dil vasıtası ile ifade eder. Bağlam ve konuşmacının niyetine bağlı olarak ortaya çıkan edimbilim, anlamın daha ötesinde konuşmacı ve dinleyici arasındaki iletişimsel boyutu ele alır. İletişim esnasında dilsel kullanımların bağlamda ne ifade ettiğine, nasıl bir etkileşim içerisinde bulunduklarına ve bu etkileşimden nasıl etkilendiklerine bakar. İnsanların iletişim kurmalarındaki ortak amaç anlaşmayı sağlamaktır. Eğer konuşma kuralları göz ardı edilerek iletişim kurulursa sağlıklı bir iletişim gerçekleşmez. H. Paul Grice, insanlar etkileşim halinde bulundukları zaman söylenen ile sezdirilmek istenilen farklı olabileceğinden dolayı işbirliği ilkesini ortaya koymuştur. H. Paul Grice (1975) tarafından öne sürülen niyet merkezli işbirliği ilkesine göre iletişimin sağlıklı bir şekilde sağlanabilmesi için konuşmacı ve dinleyicinin belirli ilkeleri göz önünde bulundurması gerekir. Burada söylenenden ziyade dinleyicinin, konuşmacının niyetini doğru bir şekilde sezmesi önemlidir. H. Paul Grice'in işbirliği ilkesi olarak bilinen konuşma kuralları nicelik, nitelik, tarz ve bağıntı olmak üzere dört ulama ayrılır: Konuşmacının gereksiz ifadelerden kaçarak gerekli ölçüde ve amaca uygun bilgi verdiği nicelik kuralı (maxim of quantity); konuşmacının gerçeğe uygun ve yanlış bilgiden kaçınarak doğru bilgiler verdiği nitelik kuralı (maxim of quality); konuşmacının anlam belirsizliğinden uzak, açık ve net olup derli toplu konuştuğu tarz kuralı (maxim of manner); konuşmanın dışına çıkmayan ve söylenenlere karşılık alakasız şeyler söylemeyip konuyla bağlantılı şeylerin söylendiği bağıntı kuralı (maxim of relation). Grice, bireylerin dört ulama ayırdığı konuşma kurallarına uymaları halinde iletişimin başarılı bir şekilde olacağını savunur.

Bu çalışmada, dilbilim alanı olan edimbilim çeşitli görüşler etrafında ele alınmıştır. Grice'in konuşma kurallarını dört ulama ayırdığı niyet merkezli işbirliği ilkeleri esas alınmış ve bu ilkeler Türk dili, tarihi ve kültürü bakımından önem arz eden Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait Dede Korkut Kitabında yer alan hikâyelerden tespit edilen örneklerle birlikte ele alınmıştır. Bağlamdan hareketle temsili örneklerin konuşmacı ve dinleyicide nasıl bir etkileşim oluşturduğu ve ne ifade ettiği üzerinde durulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın sonuç kısmında verilen temsili örneklerle birlikte bağlam içerisinde konuşmacı ve dinleyicinin nicelik, nitelik, tarz ve bağıntı gibi konuşma kurallarına ne kadar bağlı kalıp kalmadıkları ifade edilmiş, Öğuzların niyetlerini ne derecede yansıttıkları ve sağlıklı bir iletişim ortamının kurulup kurulmadığı değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Edimbilim, H. Paul Grice, İşbirliği İlkesi, Dede Korkut Hikâyeleri, Eski Anadolu Türkçesi.

GRİCE'S COOPERATION PRINCIPLE IN DEDE KORKUT STORIES

Abstract

The language, which becomes meaningful according to the user's intention, is used for communication purposes other than providing agreement between people. Human beings express what they see in the outside world through language. The pragmatics, which emerges from the context and the intention of the speaker, goes beyond the meaning of the communicative dimension between the speaker and the listener. It looks at what language uses in the context mean during communication, how they interact and how they are affected. The common goal of people to communicate is to achieve agreement. If the communication rules are ignored, a healthy communication cannot be realized. H. Paul Grice puts forward the principle of cooperation, since when people interact, what can be said and desired can be different. According to H. Paul Grice (1975), the principle of intention-based cooperation requires that the speaker and listener have to take into account certain principles in order to ensure a healthy communication. Rather than what is said here, it is important that the listener correctly senses the intention of the speaker. The rules of speech known as H. Paul Grice's cooperative principles are divided into four categories: quantity, quality, manner and relation: "Maxim of quantity", where the speaker gives the necessary and appropriate information by avoiding unnecessary expressions; "maxim of quality", in which the speaker gives true information by avoiding false and false information; "maxim of manner", in which the speaker speaks neatly and clearly; "maxim of relation", that does not go out of speech and is not said irrelevant to what is said. Grice argues that communication will be successful if people follow the rules of speech that people divide into four classes.

In this study, pragmatics, which is the field of linguistics, is discussed around various views. The principles of intent-centered cooperation, which Grice divides the rules of speech into four classes, are taken as

¹¹⁰Yüksek Lisans Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Anabilim Dalı, seyma.ilhan1386@gmail.com

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

a basis and these principles are discussed together with examples from the stories of Dede Korkut Book of the Old Anatolian Turkish period, which are in terms of Turkish language, history and culture. Based on the context, it has been tried to emphasize how the representative examples form the interaction between the speaker and the listener and what they mean. In the conclusion part of the study, it has been stated that, in the context, the extent to which the speaker and the listener remained bound to the rules of speech such as quantity, quality, manner and relation, and the extent to which Oguz reflected their intentions and whether a healthy communication environment was established was tried to be evaluated.

Keywords: Pragmatics, H. Paul Grice, Cooperative Principle, Dede Korkut Stories, Old Anatolian Turkish.

**AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NDE KATOLİK, BAPTİST, BİRLEŞMİŞ
METODİST VE PRESBİTERYEN YÜKSEKÖĞRETİMİN KURUMSAL BİR
KARŞILAŞTIRMASI**

Rahime GÜR

Türkiye’de genelde yükseköğretimin özelde ise dinî yükseköğretimin nispeten homojen bir yapıda olduğu yaygın olarak dile getirilmektedir. Öte yandan, dinî yükseköğretim çeşitlilik arzemesi dolayısıyla ABD yükseköğretimi dikkat çekmektedir. Bu araştırmanın amacı, ABD’deki farklı dinî mensubiyeti bulunan dört özel yükseköğretim kurumunu misyon, yönetim, akreditasyon, finansman ve program açısından karşılaştırmalı olarak incelemektir. Araştırmada, ABD’de en fazla sayıda yükseköğretim kurumuna sahip dört mezhebe ait birer yükseköğretim kurumu seçilmiştir. Bu çerçevede, Notre Dame Üniversitesi (Katolik), Baylor Üniversitesi (Baptist), Emory Üniversitesi (Methodist) ve Davidson Koleji (Presbiteryen) incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yönteminden yararlanılmıştır. Bu çerçevede, ilgili yükseköğretim kurumlarının ve bu kurumlara dair bilgi içeren resmî web sitelerinden bilgiler elde edilmiş ve ilgili kurumların el kitapları, akreditasyon belgeleri ve istatistikleri incelenmiştir. Yapılan karşılaştırmalı inceleme sonucunda, incelenen yükseköğretim kurumlarının programları (Notre Dame Üniversitesi Teoloji Bölümü, Baylor Üniversitesi Din Bölümü, Emory Üniversitesi Din Bölümü ve Davidson Koleji Dinî Çalışmalar) arasında önemli benzerlikler ve farklılıklar bulunmuştur. Araştırma kapsamında ele alınan kurumlar, resmi olarak belli bir mezhebe mensubiyetlerini açıkça ifade etmemektedirler. Farklı mezheplerin kendi mensubiyetleri doğrultusunda okul açabilmeleri ülkedeki yükseköğretimin tektip olmaktan uzak olduğunu göstermektedir. Gerek kurumların farklı mezheplere mensup öğrencileri kabul etmeleri gerekse de programları bünyesinde sundukları dersler, çoğulcu bir yapıyı desteklediklerini göstermektedir.

ABD’de eğitim vermekte olan dört farklı dinî mezhebe bağlı dinî yükseköğretim kurumunun ele alındığı bu çalışmada sosyal bilimler alanında yaygın olarak kullanılan nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi hem yüksek dinî öğretim alanında şu ana kadar yapılmış çalışmalarının sayıca az olması hem de bir ülke özelinde farklı kurumların karşılaştırılması şeklinde bir çalışma yaptığımız için tercih edilmiştir. Çalışma, tek bir kurumu bütün yönleriyle ele almaktan ziyade dört farklı kurumu karşılaştırmalı olarak ele almayı hedeflemektedir. Bu kapsamda, doküman incelemesi aracılığıyla veri toplanmıştır.

ABD’de farklı dinî mensubiyeti bulunan dört özel yükseköğretim kurumunu (Notre Dame Üniversitesi, Baylor Üniversitesi, Emory Üniversitesi ve Davidson Koleji) misyon, yönetim, akreditasyon, finansman ve öğretim programı açısından karşılaştırmalı olarak inceleyen bu çalışmanın da gösterdiği üzere, ABD yükseköğretimi çoğulcu bir yapı arz etmektedir. Araştırma kapsamında ele alınan kurumlar, resmi olarak belli bir mezhebe mensubiyetlerini açıkça ifade etmemektedirler. Farklı mezheplerin açıkça belirterek ve kabul edilerek kendi mensubiyetleri doğrultusunda okul açabilmeleri ülkedeki yükseköğretimin tektip olmaktan uzak olduğunu göstermektedir. Gerek kurumların farklı mezheplere mensup öğrencileri kabul etmeleri gerekse de programları bünyesinde sundukları dersler, çoğulcu bir yapıyı desteklediklerini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: ABD yükseköğretimi, dinî yükseköğretim, teoloji, karşılaştırmalı çalışma, din eğitimi.

KIRGIZ DESTANLARINDA AVCILIK GELENEĞİ: TOLTOY DESTANI ÖRNEĞİ

Raşit ÇÖLOĞLU¹¹¹

Türklerde avcılık sadece gıda temini ve eğlence amacıyla değil, ava katılanların kahramanlıklarını ve cesaretlerini gösterdikleri bir savaş tatbikatı anlamına da gelmektedir. Kalabalık birliklerle çıkılan süreklilikli avları Osmanlılar'a kadar devam etmiş bozkır kültürünün bir unsurudur. Ava katılan hanlar ve beyleri av şöleni sırasında askerlerinin dayanıklılık ve becerilerini sınamanın yanı sıra av köpeklerinin (taygan) ve avcı kuşlarının becerilerini ortaya koyarlardı. Kırgız Türklerinin milli kültür hazinesi sayılan Manas Destanı'nda avcılığa bir çok yerde değinilmekte, Er Manasla avcı hayvanları arasındaki dostluk, Hakas, Yakut ve Altay Türklerinin destanlarındaki kahraman ve avcı hayvanları arasındaki dostluğun bir örneğini yansıtmaktadır.

Doğu Türkistanlı Kırgızlardan Manasçı Cusup Mamay'dan derlenen ve başka bir varyantı bulunmayan Toltoy Destanı da Türk Dünyasında ve Kırgız Türklerinde av geleneğinin en detaylı ve geniş hacimli yer bulduğu destanlardan biridir. Bu yönüyle Kırgız Destanlarından mitolojik nitelikli Kococaş Destanı gibi avcılığa önemli bir yer ayıran nadir destanlardandır. Fakat kahramanlık destanları grubuna giren Toltoy Destanı avcılık hakkında verdiği detaylı teknik bilgilerle sadece sıradan bir anlatı değil bir avcılık rehberi niteliği de taşımaktadır. Destan, Toltoy'un sefahate düşkün yaşam tarzından tablolar sunarak başlar ve ardından kahramanın bir sabah uyandığında yağın taze karın ve açık havanın büyüüne kapılıp tüm yiğitlerini geride bırakarak haftalarca ve binlerce mısra sürecek bir av macerasına atılmasıyla devam eder. Toltoy bu ava hazırlanırken sanki savaşa hazırlanıyor gibi silahlanır. Yanına aldığı balta, mızrak, kılıç, miğfer, zırh ve kalkan onun çıkacağı avın ne kadar zorlu geçeceğini işaretlerindendir.

Toltoy av için kartalını, atını ve taygan köpeğini de yanına alır. Bu avcı hayvanların tasvirleri destanda önemli bir yer tutar. Kırgızların dünyaca ünlü kartalla yaptıkları avcılıkla ilgili olarak kartalın eğitiminden, nasıl besleneceğine ve büyüüleceğine kadar tüm detaylar destanda anlatılmaktadır. Destanda taygan hem avcılık yapan hem de avların toplanmasında ve korunmasında kahramana yardım eden bir köpektir. Kahramanın atı Surkoyon da av sırasında dağ koyunu, ilbirs, kurt gibi hayvanları kovalarken ve yakalanan hayvanları veya derilerini taşıırken kahramanın en büyük yardımcısıdır. Toltoy'un av sırasında kullandığı ip türleri, yaban hayvanlarını korkutmak ve yuvalarından çıkarmalarını sağlamak için çalınan davul gibi aletler de destanda bolca yer almaktadır. Destan, avlanan hayvanlardan bahsederken de Kırgız Türklerinin av geleneğiyle ilgili bize geniş bir birikim sunmaktadır. Avlanan yabani hayvanlar (kayberen) arasında aşına olduğumuz ceylan, karaca, çakal,tilki,kokarca, vaşak, sansar, yaban kedisi, ayı, sülün, tavşan, porsuk, ördek, bildircin, sakarmeke, dağ koyunu ve dağ keçisinin yanında Kırgızistan coğrafyasına özgü ilbirs, argali, kuran, karsak, dağ hindisi, kulan, marmot, küzön, arslan, kardıgaç gibi daha bir çok hayvana da yer verilmiştir. Ayrıca av sırasında Toltoy'a katılan avcılara verilen görevlerle (kakmacı: avı tuzağa kovalayan kişi vb.) avcılık taktikleri hakkında da fikir edinmemiz sağlanmıştır. Av aynı zamanda Toltoy'un başına çeşitli belalarda açmaktadır. Av tutkusuna engel olamayan Toltoy, kendisini kışkırtan Kontukçu tarafından kurulan tuzağa düşüp zorlu hava koşullarının yaşandığı dağlık vadilere çekilmiş ve bunun yanında destandaki önemli savaşlardan biri de av alanının ve hayvanlarının paylaşılabilmesi yüzünden yaşanmıştır. Bu bakımdan Toltoy Destanı avın Kırgızlardaki ekonomik ve kültürel yönünün yanında psikolojik yönünü de aktarması bakımından ayrıcalıklı bir yere sahiptir. Bununla birlikte Altay destan geleneğinde rastlanan avcı kahramanın (mergen), halkın başı derde girdiğinde baatır veya alpa dönüşümünün Kırgız destanlarındaki en güzel örneğini Toltoy Destanı'nda görmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Kırgız Türkleri, Avcılık, Toltoy Destanı

¹¹¹ Doktora Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, SBE, rasitcologlu@gmail.com

**SON DÖNEM OSMANLI TASAVVUF DERGİLERİNDE EN ÇOK ELE ALINAN
TASAVVUF MUHTEVALI KONULARIN İSTATİSTİKERİ**

Rauf YILDIZ

ÖZET

Osmanlı devletinin son döneminde yayın hayatına başlayan tasavvufi dergiler çeşitli konularda yazılar kaleme almışlardır. Bu yazılar aynı dönemde yaşayan insanlar tarafından kaleme alındıkları için II. Meşrutiyet'in ilanıyla birlikte, ortada fazlaca bir özgürlük rüzgârları esmeye başlamıştır. Bunun da etkisi ile birçok dergi ve kitap yayın hayatına girmiştir. Yayın hayatına başlayan bu dergiler, çeşitli konularda makaleler kaleme almışlar ve aylık olarak yayınlamışlardır.

Ele aldıkları konular bakımından birçok ortak noktaları bulunan bu dergilerde en çok siyasi ve tasavvufi konularda yazılar neşredilmiştir. Siyasi konulara ağırlık vermelerinin sebebi ortaya çıktıkları dönemin karışıklığı ve devletin birinci dünya savaşına gebe olmasıdır. Tasavvufi konulara ağırlık vermelerinin sebepleri ise tekke ve zaviyelerin giderek bozulmaya başlamaları ve beraberinde getirdikleri ıslaha muhtaçlık ve halk nezdinde tasavvuf ilminin doğru bir şekilde anlaşılmasının gerekliliğidir. Beşik şeyhliği gibi artık ihtiyaçlara cevap veremeyip tasavvuf dünyasını daha çok zarara uğratan uygulamaların ortadan kaldırılması için girişilen mücadele ve tasavvuf erbabını bir çatı altında toplamak için cemiyet kurma ihtiyacı dergilerin bir diğer ortak noktalarındandır.

Siyasi, sosyal, tasavvufi, dini, ekonomik gibi birçok meselede ortak noktalarda konu etrafında yayın hayatını sürdüren dergiler kendilerine özgü konularda da makaleler yayınlamışlardır. Örneğin; diğer dergilerin aksine resmi bir dergi olan Ceride-i Sufiye konularını siyasete karıştırmadan devlet taraftarlığı çerçevesinde sürdürürken, Tasavvuf ve Muhibban dergilerinin ele aldıkları cemiyet polemikleri çok siyasi bir hal almıştır. Aynı şekilde bir dergiden çok siyasi bir gazete hüviyetinde olan Hikmet dergisi ülkenin sınırları hakkında konuşmuş ve devlete deklarasyon vermeye kadar ileri gidebilmiştir. Yine aynı şekilde son dönemde yeniçeri ocağının lağvedilmesiyle birlikte meşruiyetini giderek kaybetmeye başlayan Bektâşilik tarikatına eski itibarını kazandırmaya çalışan Muhibban dergisi adeta tarikatın resmi dergisi haline gelmiş, mesaisinin büyük bir kısmını Hacı Bektaş-ı Veli ve Bektâşilik tarikatına harcamıştır.

Bu dergileri aynı çatı altında toplayan bir başka faktörde tasavvufi konularda hepsinin yazı vermeleridir. Hemen hemen bütün dergiler tekke ve zaviyeler, tasavvuf istihlaları, makamlar ve haller, tarikatlar, şeyhler, sufi biyografileri hakkında yazılar yazmışlardır.

Bu çalışmada amaç dergilerin kısaca tanıtımını yapıp dergilerde işlenen konuları önce dergi bazında daha sonra toplamda ele aldıkları konuların istatistikleri çıkarılmaya çalışıldı. Her biri ayrı bir çalışma kaldırabilecek ağırlıkta olan bu dergiler üzerinde ileride ayrıntılı bir şekilde çalışılmak planlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Din, Tasavvuf, Osmanlı.

**EKONOMİK BÜYÜME İLE BORSA İŞLEM HACMİ ARASINDAKİ İLİŞKİ:
AMERİKAN BORSASI ÜZERİNE AMPİRİK BİR ARAŞTIRMA**

Recep Koç

ÖZET

Ekonomi literatüründe tartışılmalı bir konu olan ekonomik büyüme ve finansal piyasalar arasındaki ilişki birçok araştırmacı tarafından çalışılmış ve çalışmalar genellikle yaygın olarak bilinen para ve kredi ile ilgili büyüklüklerde yaşanan gelişmelerin ekonomik büyüme üzerindeki etkisine odaklanmıştır.

Ekonomik büyüme, bir ülkede belirli bir zaman dilimi içerisinde üretilen mal ve hizmet miktarının piyasa değeri ile artışını göstermektedir. Ekonomik büyüme, bu artışı göstermesi bakımından ölçülebilen bir olgudur. Bu olgunun belirleyici faktörleri ise sermaye, işgücü, doğal kaynaklar, teknoloji ve verimliliklerdir. Borsa işlem hacmini teorik olarak tanımlamak gerekirse, işlem hacmi bir menkul kıymette ya da borsa genelinde tüm alış ve satışların toplam parasal değeridir. İşlem hacmi, işleme konu olan menkul kıymet adedi ile bu menkul kıymetlerin işlem gördüğü fiyatların çarpımlarının toplamından oluşur. Piyasada işlem gören her bir hisse senedinin işlem hacmi toplanarak piyasanın işlem hacmi hesaplanmış olur. Finansal yatırımcıların işlem hacmine önem vermesinin pek çok sebebi olabilir. Teorik olarak düşük işlem hacmi, piyasanın likit olmadığını ve yüksek fiyat değişkenliğine sahip olduğunu göstermektedir. Öte yandan yüksek işlem hacmi, genellikle piyasanın oldukça likit ve fiyatlardaki volatilitenin de düşük olduğunu ifade etmektedir.

Konuyla ilgili olarak literatür taraması incelendiğinde direkt olarak S&P 500 endeksinin işlem hacmi üzerinde bir araştırmanın olmaması bu araştırmayı yapmada birinci etken olarak yer almaktadır. Ayrıca yapılan çalışmaların güncel olmaması da bu durumu tetiklemektedir. Bu çalışmada ABD'nin ekonomik büyümesi ile borsa işlem hacmi arasındaki ilişki incelenmiştir. Borsa işlem hacmi değişkeni olarak S&P 500 endeks verisi ve ekonomik büyüme göstergesi olarak da gayri safi yurt içi hasıla kullanılmıştır. Çalışmada ABD'nin 1990 - 2018 dönemini kapsayan 29 yıllık bir veri seti kullanılmıştır. Araştırmada birim kök testlerinden, Vektör otoregresyon analizinden, Granger nedensellik testinden ve etki-tepki fonksiyonundan yararlanılmıştır. Granger nedensellik testinde, ekonomik büyümeden borsa işlem hacmine, borsa işlem hacminden de ekonomik büyümeye bir Granger nedenselliği meydana gelmiştir. Son olarak Granger nedensellik testinin grafiksel gösterimi olan etki-tepki fonksiyonu yapılmıştır. Yapılan bu etki-tepki fonksiyonu Granger nedensellik analizini desteklemektedir. Sonuç olarak, ekonomik büyüme ile kişi başına düşen milli geliri artıracaktır. Bu gelir artışının bir kısmı tüketime bir kısmı ise yatırımlarda değerlendirilecektir. Borsa da bir yatırım türü olduğundan artan gelirin bir kısmının borsaya yönlendirilmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Büyüme, İşlem Hacmi, Borsa

**YEREL ESNAF ZİNCİRİNDEN KIRTASIYELERİN SOSYOLOJİK
DEĞERLENDİRİLMESİ (NİĞDE ÖRNEĞİ)**

Resmiye Ezgi SEZER¹¹²

Ercan GEÇGİN¹¹³

Bu çalışmada, Niğde ili esnaf profilini oluşturma adına, esnafların durumları kırtasiye sektörü üzerinden incelenmiştir. Esnaf kavramı, küçük işletmelerde ticaretle uğraşan kimselere verilen ad olarak tanımlanmaktadır. Marka ve şubesi bulunmayan, kırtasiye işleten yerel esnafın geçmişten günümüze kapitalistleşme entegrasyonu içerisinde değişimleri, gündelik yaşam pratikleri, sosyo ekonomik düzeyleri, hangi sosyal kesimden geldikleri, müşterileriyle ilişkileri, kırtasiyeciliğin maliyet ve zahmetleri, örgütlenişleri ve mekansal farklılaşmalarını açıklamak üzere saha çalışması yapılmıştır.

Lise eğitimi almış kırtasiye işletmecileri orta-alt, orta ve orta-üst sosyo ekonomik düzeyden birine mensup ailelerinden aldıkları destekle kırtasiye sektöründe mesleğe atılmışlardır. Kırtasiye işlettikleri dükkânlar aile büyüklerinin mal varlığıdır. Aile üyelerinden birinin mesleğin inceliklerini bilmesi mesleğin kazanılması ve hızlı gelişiminde önemli rol oynamıştır. Bu durum kırtasiyeciliğin hiç ölmeyecek bir sektör olmasını da beraberinde getirir. Aileden alınan desteğin yanı sıra esnafın ilişkilerindeki sağlam tutumu ve kendine olan güveni mesleğinde olumlu etki bırakmıştır. Kapitalistleşme entegrasyonu içerisinde esnafın birçok etkiye maruz kalmıştır. Değişime ayak uyduramayan, sektörde kendini geliştiremeyen ve büyük işletmelerle yarışmayan esnaf geri kalarak satışları düşmüştür. Kırtasiyecilik ekonomik sermaye gerektirmektedir. Ekonomik sermayesi ile sektörde gelişmeyi amaçlayan esnaf ise vizyonlarını da genişleterek büyük ve marka sahibi kırtasiyelerle yarışmaktadır. Öte yandan bu sektörde borçsuz esnaf yoktur. Müşteri kitlesinin büyük bir kısmı öğrencilerden oluşmaktadır. Ekonomik düzeyi yüksek, okullarla anlaşmalı kırtasiyecilerin müşteri profili işe ailelerden oluşmaktadır. Kırtasiyeler kendi niteliklerine göre farklı hiyerarşik sınıflara hitap etmektedirler. Bu sınıfsal tabakalaşma içerisinde yaşam tarzları ve pratikleri, kullanılan marka ve ürünler farklılık göstermektedir. Kırtasiyecilerin sosyal yaşamları da yok denecek kadar azdır, tatilleri yoktur. Kendi habitusları içerisinde farklı pratikler sergilemektedirler. Habitus, çeşitli pratiklerin üretilmesidir ve üretilen pratiklerin tümünün sergilendiği alandır. Kırtasiyecilerin en önemli alanı dükkânlarıdır. Esnafın müşterileriyle yüz yüze etkileşim kurarken bir rol canlandırmaktadırlar. Bu rol jest ve mimiklerden konuşma tarzına kadar birtakım fiilleri kapsamaktadır. Esnaf girdiği rol içerisinde benliğini temsil etmektedir. Benliğini tutarlı sürdürmekte olup müşteriyi yakından ilgilenip memnuniyet sağlamaktadır. Küçük işletmelerde çoğunlukla müşteriler aradıklarını bulamamaktan yakınmaktadırlar. Kırtasiyeci üsluplarını da müşterilerine göre değiştirmektedir. Bununla birlikte kendi karakteristik özelliklerine göre ve de müşteri çekmek adına dükkânlarında mekansal farklılaşma, dizaynlar göstermektedirler.

Eskiye nazaran kırtasiye sektöründeki esnafın bu meslekte daha zor para kazanmaktadırlar. Gelirlerini daha çok mala yatıran kırtasiyeciler, ürünlerini satamamaktan ve marketlerin, avm'lerin sektörün içine girmesinden şikâyetçi olmaktadır. Her geçen gün internet üzerinden, marketler zincirinden kırtasiye ürünleri satılmaktadır. Bu da küçük kırtasiyelerin kaybolmaya yüz tutması anlamına gelmektedir. Ayrıca kırtasiyecilerin gündelik yaşam pratikleri her gün sabahdan akşama kadar sergilenmektedir.

Bu çalışma nitel araştırma yöntemiyle yapılmıştır. Niğde il merkezindeki farklı kırtasiyelerle ikili görüşme yapılarak yürütülmüştür. Görüşmeler Aralık- Ocak 2018'de gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: esnaf, kırtasiye, müşteri, etkileşim, pratikler

¹¹² Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, FEF, Sosyoloji Bölümü, eezgisezer01@gmail.com

¹¹³ Dr. Öğr. Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, FEF, Sosyoloji Bölümü, ercangeccgin@ohu.edu.tr

AKTİF SPOR YAPAN BİREYLERİN ZİHİNSEL ANTRENMAN DURUMLARININ İNCELENMESİ

Ali Rıza ATICI¹⁴

Mustafa Kayıhan ERBAŞ²

Zihinsel antrenman, müsabaka veya antrenmanda meydana gelebilecek olumlu veya olumsuz durumlara karşı yapılması düşünülen hareketin uygulama olmaksızın planlı ve yoğun bir şekilde hareketin zihinde canlandırılmasıdır. Zihinsel antrenman zihinsel uygulama ve zihinsel hazırlık olarak ikiye ayrılmıştır. Zihinsel uygulama, daha çok zihinsel imgeleme ve becerilerin görsel olarak canlandırılması olarak karşımıza çıkarken; zihinsel hazırlık, performans gelişimini amaçlayan çeşitli stratejilerin uygulandığı performans öncesi hazırlık olarak tanımlanmıştır. Sporcular zihinsel antrenman programlarının yardımıyla duygu ve düşüncelerini kontrol edebilme, kendine güven, motivasyon, stresle başa çıkabilme ve beceri öğrenme gibi konularda başarı sağlayabilmektedirler. Bu çalışma tarama modelinde bir araştırmadır. Araştırma grubunu Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulunda spor yapan ve Gençlik ve Spor İl müdürlüğünde ki sporcular oluşturmaktadır. Araştırma grubu 50 (%56)'si erkek ve 40 (%44) 'ı kadın olmak üzere toplam 90 kişiden oluşmaktadır ($M_{yaş}=20.03\pm3.661$). Veri toplama aracı olarak sporda zihinsel antrenman envanteri (SZAE) kullanılmıştır. Bu çalışmada envanterin iç tutarlılık kat sayısı tekrar hesaplanmış ve Cronbach alfa değeri .95 olarak belirlenmiştir. Veri analizlerinde betimsel istatistiklerin yanında, cinsiyet, spor dalı ve sportif deneyim açısından bağımsız gruplarda aritmetik ortalamalar arası farka ait T-Testi tekniğinden yararlanılmıştır. Analizler sonucunda ölçekten elde edilen hem toplam puanın hem de alt boyutlarda ki puanların yüksek seviyede olduğu görülmüştür. Bunun yanında cinsiyet ve spor dalı açısından aritmetik ortalamalarda anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır. Ancak spor deneyimi açısından zihinsel antrenman değerlerinde anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Genel olarak; hem ölçek toplamında hem de alt boyutlardan elde edilen sonuçlar, araştırma grubunun zihinsel becerileri ve teknikleri yüksek seviyede kullandıkları görülmüştür. Cinsiyet ve spor dalı değişkeninin zihinsel beceri ve teknikleri kullanmada önemli bir değişken olmadığı görülmüştür. Bunun yanında sportif deneyim ve tecrübenin zihinsel beceri ve tekniklerin kullanımında önemli ve belirleyici bir değişken olduğu düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Zihinsel Antrenman, Beceri, Antrenman

¹⁴Doktora Öğrencisi., Aksaray Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, xxa_exx@hotmail.com

²Doç.Dr., Aksaray Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, kayihan.sbf@gmail.com

İNTERNET GAZETECİLİĞİNDE “ONUR YÜRÜYÜŞÜ” HABERLERİ

Sümeyye Polat¹¹⁵

Ceren Yegen¹¹⁶

ÖZET

Kitle iletişim araçları geçmişten bugüne birçok görev üstlenmiştir. Kamuoyunu bilgilendirme görevi taşıyan medya, kitleleri ilgilendiren birçok içerik sunmakta; onları haberdar etmektedir. İçerikleri ve haberleri ile toplumu etkileme, yönlendirme gücüne de sahip olan medya, haberlerini kendi ideolojik çerçevesinde verir. Dolayısı ile medyada bazı temsil sorunları görülebilir. Kimi grup, kimlik ve aidiyetler geleneksel medyada farklı ölçü ve yaklaşımlar ile temsil edilir. Medyadaki temsil süreç ve sorunları önemli ve ele alınması gerekli bir konudur. Örneğin LGBTİ (lezbiyen, gey, biseksüel, transgender, interseks) bireylere yönelik yaklaşımlar da medyada farklı biçimlerde olabilmektedir. Medyadaki temsillerinde LGBTİ bireyler, toplumun çok ayrı parçaları gibi görülebilmekte, bazen görmezden gelinerek yok sayılabilmektedir. Birçok haberde LGBTİ bireylere yönelik homofobik ve diskriminatif dil gözlenmekte; hatta nefret söylemine temellenen yargılar dikkati çekmektedir. LGBTİ bireylerin medyadaki temsil sorunu yalnızca geleneksel medyada değil, bugün önemli bir sosyal olgu olan yeni medya ortamlarında da gözlenebilmektedir. Bu nedenledir ki, günümüzde oldukça gerekli olan ve yeni medya ortamlarındaki nefret söylemine odaklanan çalışmaların yapılması önemlidir. Bu çalışma ise medyanın LGBTİ bireylere yönelik yaklaşımını, internet gazeteciliği üzerinden analiz etmektedir. Bu nedenle çalışma, Türk ulusal basınında (resmi internet sitelerinde) Türkiye’de Haziran 2018’de yapılan “Onur Yürüyüşü” ile ilgili haberlerde kullanılan dili incelemektedir. Çalışmanın amacı, “Onur Yürüyüşü” ile ilgili haberler üzerinden Türk ulusal basınının (resmi internet sitelerinde) LGBTİ bireylere yönelik tavrını ortaya çıkarmaktır. Haberlerde homofobik ve diskriminatif yaklaşım olup olmadığı incelenmiştir. Bu çerçevede, 25 Haziran 2018 ile 2 Temmuz 2018 tarihleri arasında Sözcü, Hürriyet, Yeni Akit ve Yeni Şafak gazetelerinde “Onur Haftası” temalı haberlere (toplam 11 haber) ulaşılmıştır. Ulaşılan haberler, içerik analizi ve söylem analizi kullanılarak incelenmiştir. Bu şekilde, kullanılan dilin içerdiği söylemler ortaya koyulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Onur Yürüyüşü, Basın, Haber, Nefret Söylemi, Homofobi

¹¹⁵ Mersin Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü 4. Sınıf Öğrencisi, sumeyyepolat2@gmail.com

¹¹⁶ Doç. Dr., Mersin Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü, cerenyegen@mersin.edu.tr

TÜRKİYE’ DE SİGARANIN VERGİLENDİRİLMESİ

Sabriye Nur GÜNGÜNEŞ

Yapılan bu çalışma da, kamu finansmanın da etkin bir biçimde kullanılan ve özel tüketim vergisinde büyük bir paya sahip olan tütün ürünlerinin vergilendirilmesinin, Türkiye ve Avrupa ülkeleri örneği çerçevesinde değerlendirilmesi yer almaktadır. Ülkemizde sigaranın fiyatlandırılmasında özel tüketim vergisi miktarı %60 civarların da seyretmektedir. Oranın bu kadar yüksek olmasının temel olarak iki nedeninden söz etmek mümkündür. Bunlardan ilki kamu geliri sağlamakken ikinci neden ise yüksek vergilemeden dolayı sigara kullananların sigaraya olan talebinin azaltılması şeklinde olduğu söylenebilir. Yüksek vergi yükünün bireyler üzerinde farklı etkisinin bulunması ise kaçınılmaz bir sonuçtur. Bu sonuçlara baktığımızda, kişinin sigaraya olan talebini internet üzerinden karşılaması, kaçak sigaraya yönelmesiyle ülke içerisinde kaçakçılık faaliyetine teşvik ayrıca kaçakçılık faaliyetlerinin de yaygınlaşması ve fiyatı kullandığı sigaradan daha düşük olan sigaralara yönelmesi olarak sıralanabilir. Ayrıca sigara kullanmayan bireylerin maruz kaldığı duman ve zararlı etkisinin bulunma konusu ise olumsuz dışsallık oluşturmaktadır. Burada meydana gelen olumsuz dışsallığın ne ölçümü mevcuttur ne de telafisi. Sigara kullanım oranının her yıl artması ve kimi zaman sigara kullanımının kişiler üzerinde ölümcül sonuca dahi yol açtığı, yıldan yıla düşmekte olan sigara kullanım yaşının durumunu da resmi kayıtlarda görmek mümkündür. Bu doğrultuda sigara kullanımını azaltmak için yapılan caydırıcılık çalışmaları da bulunmaktadır. Sigara paketlerinin üzerinde resimli uyarılara yer verilmesi, televizyon, internet gibi kullanılabilirliği yüksek görsel öğelerde kamu spotlarının yapılması, 18 yaşından küçüklere sigara satma yasağının getirilmesi ve kapalı alanlarda sigara kullanımının cezai sonuç doğurması bunlara örnek niteliğindedir. Son dönem de uygulamaya konulan ‘kişinin şahsi aracı içerisinde sigara içme yasağının’ çıkarılması kararlılığın da boyutunu göstermektedir. Caydırıcılık çalışmalarının yanı sıra sınırdan kaçak sigaranın ülke içerisine alınması ve bunun kolluk kuvvetleri tarafından tespiti halinde ise en az uyuşturucu kaçakçılığında olduğu gibi cezai müeyyideler uygulamaya konulmalıdır. Türkiye’nin ve Avrupa ülkelerinin sigarayı vergileme açısından farkları bulunmaktadır. Türkiye’ de sigaranın vergilendirilmesinde nispi vergi oranının maktu vergi oranından fazla olması göze çarpan bir durumdur. Avrupa da ise bunun tam tersi bir uygulama bulunmaktadır. Şöyle ki Türkiye’ maktu vergi oranı % 2,3 düzeylerinde seyrederken Avrupa’da nispi vergi oranı % 40 düzeylerinde olması ülkemizde vergilemeye dair uygulama da bir eksiklik teşkil etmektedir. Çünkü maktu vergileme, gelirleri artırmakta diğer yandan ise tüketimi azaltmak konusun da daha istikrarlı ve kontrol edilebilir bir vergi uygulaması niteliği taşımaktadır. Bu nedenle sigara kullanımını azaltma konusunda maktu vergi ağırlıklı bir uygulamaya geçilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sigaranın Vergilendirilmesi, Özel Tüketim Vergisi

HİTİTLERDE DİN ALGISI VE DİNİN DEVLET YÖNETİMİNE YASNIMALARI

SAFA EMRE KOÇ

SUZAN AKKUŞ MUTLU

Türk Dil Kurumu'na göre din sözcüğü, Tanrı'ya, doğüstü güçlere, çeşitli kutsal varlıklara inanmayı ve tapınmayı sistemleştiren toplumsal bir kurum olarak açıklanır. Bunun yanında inançları kurallar, kurumlar, töreler ve semboller biçiminde toplayan, sağlayan düzen olarak da ifade edilir. Ayrıca inanılıp çok bağlanan düşünce, inanç veya ülkü, kült şeklinde karşımıza çıkar.

Tarih boyunca ilk insandan günümüze kadar insanlar bir tanrıya yani kendisiyle kıyaslanamayacak bir güce tapınma ve ona yönelme ihtiyacı duymuştur. Kısacası bir dine ihtiyaç duymuştur. Bireylerin bir araya gelerek meydana getirmiş oldukları toplumlar da tıpkı bireyler gibi topluca bir güce meyletmışlerdir. Ancak bu güce meylederken her toplum kendi coğrafyaları, şartları, ihtiyaçları ve kültürleri doğrultusunda bir inanç sistemi ya da din meydana getirmişler ve buna sahip çıkmışlardır. Bu dinlerin hemen hepsinin ortak özelliği ise çok tanrıcılıktır.

Din tarih boyunca insanların en çok kutsadığı ve değer verdiği olgu olmuştur. Bu noktada tanrı kutsanan, korkulan, saygı duyulan, sevilen ve itaat edilmesi gereken bir varlık olarak kabul edilmiştir. Dahası insan hayatının her alanında tanrılar etkin bir biçimde rol oynamışlardır. Yönetimden ticarete, savaşlardan barışlara, hukuk kurallarının meydana getirilmesine kadar din her alanda etkin ve belirleyici bir güç olmuştur.

Konumuz itibarıyla değineceğimiz dinin devlet yönetimi üzerindeki etkisi son derece fazla olmuştur. Hitit devlet yönetimine bakıldığında son derece güçlü ve etkili bir teokratik monarşi görülür. Teokratik yapıda örgütlenen devletler, dinin yönetimin her alanında etkili olduğu siyasi teşekküllerdir. Hititlerde krallar devletin ve ülkenin en yetkili isimleridir. Dahası kral devletin başrahibidir. Bu da tam olarak dinin tesiri altında kalmış bir devlet yöneticisinin ve devlet yönetiminin göstergesidir.

Hitit devlet yönetimine baktığımızda eski ve yeni krallık devirlerinde farklı yönetim şekillerinin ve farklı yönetim organlarının benimsendiğini görmekteyiz. Eski krallık döneminde meşruti idareyi hatırlatan bir yönetim biçimi varken yeni krallık döneminde ise monarşik yapının daha fazla ön plana çıkıp kralın yetkilerinin arttığını ve kralın tek adam olduğunu görmekteyiz. Ancak her iki dönemde de görüyoruz ki din, Hititlerin yönetiminin içine ciddi anlamda nüfuz etmiş durumdadır.

Hitit toplumuna bakıldığında ise aynı şekilde toplumun ve yönetimin din merkezli bir hayat sürdüklerini görmekteyiz. Bin tanrısı olduğu söylenen Hititlerin, bu yakıştırmadan bile tanrı fikrine ne denli saygılı olduklarını ve tanrılardan ne denli korkup onlara itaatkar olduklarını anlayabiliriz. O kadar ki kendi milli tanrılarının yanı sıra fethedilen ülkelerin tanrılarına ve yabancı tanrılara da kendi milli tanrılarına gösterdikleri saygı ve itaati göstermişlerdir.

Bu noktada Hitit siyasetinde, devletlerarası siyasi antlaşma metinlerinde, Hititlerin günlük yaşamlarında, kurban ve adaklarda, devlet yönetiminde, tapınaklarda vesairede uygulanan ritüeller ve yeminlerle dinin son derece önemli bir olgu olduğunu ve tanrıların da Hititlerce korkulması ve itaat edilmesi gereken varlıklar olduğunu görebiliriz.

Hititlerde ki din anlayışı ve bu anlayışa göre yaşadıkları hayat ile ilgili bilgilere Hititlerin bırakmış oldukları çivi yazılı vesikalardan, tasvirlerden, Hitit sanatından ve arkeolojik buluntulardan ulaşıyoruz. Bu noktada Hititler dini son derece özümsemiş, Tanrıları kabul ve itaat etmiş bir toplum olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Hatta Hititlerin ciddi anlamda bir teokratik din devleti olduğu yorumları da yapılmaktadır.

Kısacası Hitit dini her alanda etkin olmuş ve hem siyasi alanda devlet yönetimi noktasında hem de sosyal hayatın düzenlenmesi aşamasında Hititlerin hayatına yön vermiştir.

Konumuz itibarıyla Hititlerin dine ve tanrılara bakış açısı, din olgusu ve tanrılara karşı yükledikleri görev ve sorumluluklar, devlet yönetimine etkisi ve sonuçları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hititler, Din, Teokrasi, Çivi Yazılı Belge.

**AB'ye ÜYE OLAN ÜLKELERE YAPILAN DOĞRUDAN YABANCI
YATIRIMLARIN BORSADA İŞLEM GÖREN YERLİ ŞİRKETLERİN PİYASA
DEĞERİ ÜZERİNE ETKİSİ: PANEL ZAMAN ANALİZİ**

Sedat AYDOĞDU¹¹⁷

Ülkeler açısından öngörülen en temel ekonomik amaç ekonomik büyümenin sağlanarak hakkaniyetli gelir sağlanması ve sosyal refah seviyesine ulaşılmasıdır.

Bu hedeflere ulaşılması için oluşabilecek sorunları belirleyerek bu sorunların ve problemlerin çözülmesi gerekmektedir. Gelişmekte olan ülkelerin ekonomileri için bu sorunlar tasarruf ve kaynak yetersizliğinden kaynaklanabilmektedir. Bu sorunları çözmedeki en temel araçlardan biriside doğrudan yabancı sermaye yatırımlarıdır. Yani tasarrufların ve kaynakların yetersiz kalması geliştirmekte olan ülke ekonomilerinin büyümesi ve kalkınması önünde önemli bir etken olduğu için doğrudan yabancı sermaye yatırımları önemli bir etken haline gelmektedir.

Doğrudan yabancı sermaye yatırımları, bir ülkede yeni kurulan bir firma için sermaye sağlamak ya da ülke içinde bir firmayı satın alarak sermayesine katkı sağlayacak başka ülkede kalıcı ekonomik çıkar elde etme amacını yansıtan işletmecilik bilgisi, teknoloji ve yatırımcının yetkilerin kullanıldığı yatırımlar olarak tanımlanabilir. Bu tanıma dayalı olarak doğrudan yabancı sermaye yatırımları sermaye yatırımının sağlanması için dışarıdan içeriye fon aktarımının sağlanması veya firma yönetiminde ortak olarak söz sahibi olma yetkisi gibi iki farklı şekilde ortaya konulmaktadır.

Ekonominin büyümesi ve kalkınması için doğrudan yabancı yatırımlar bu bağlamda da büyük öneme sahiptirler. Bu yatırımların gerçekleştiği ülkeye sadece sermaye sağlanması değil bununla birlikte firmaların yeniden yapılanması yeniden ayağa kalkması için yönetim becerisi ve teknolojiyi de beraberinde sağlamaktadır. Bu yüzden geliştirmekte olan ülkelere doğrudan yabancı yatırımları daha fazla elde etmek için ve bu olanakları ülkesine katmak için birbirleri ile rekabet içerisine girmektedirler. Bu yatırımları kendi ülkesine kazandırmak için, oluşacak yabancı yatırımlara teşvik sağlayarak, ekonomik kutuplar oluşturarak ve ticaret rejimine genişlik sağlayıp serbestleştirerek olumlu sonuçlara ulaşabilirler.

Fakat bu durumların dışında farklı bir perspektifte baktığımızda bambaşka bir durumu gözden kaçırdığımızın farkına varmış oluyoruz. Bu durum ise doğrudan yabancı yatırımların yapıldığı coğrafyada faaliyet gösteren yerli firmalara etkisidir. Bu duruma aslında insanoğlu yabancı değildir, geçmiş tarihimize dönüp baktığımızda Sanayi Devrimde başlatılan makineleşme, sanayi devrimine yetişemeyen ülkelere faaliyet gösteren yerel firmaları, esnafları, toplumu etkilemiştir. Günümüzde ise artık gelişen teknoloji ve sermaye akışının hızı, ekonomi için iyi bir durum teşkil etse de yerli şirketler için aynı hususun olup olmadığı bilinmemektedir. Örnek verecek olursak, A ülkesinde faaliyet gösteren yerel bir ayakkabı firmasının, o ülkeye ulusal bir ayakkabı firmasının doğrudan yatırımı ile etkilenmesi açıkçası öngörülebilir bir durumdur. Bu durumdan ötürü bu çalışma AB'ye üye olan ülkelere yapılan doğrudan yabancı yatırımların borsada işlem gören yerli şirketlerin piyasa değeri üzerine etkisini incelemiştir.

Bu çalışmada AB'ye üye olan ülkelere yapılan doğrudan yabancı yatırımların (FDI) borsada işlem gören yerli şirketlerin piyasa değeri (MCDC) arasındaki ilişkiyi 2003-2017 dönemini kapsayan yıllık verileri kullanarak 8 AB ülkesini kapsayan (Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, Lüksemburg, Slovenya, İspanya, Portekiz) analizde değişkenleri durağanlaştırmak için Levin, Lin ve Chu (LLC), Hadris ve Tzavalis (HT) ve Hadri panel birim kök testleri kullanılmıştır.

Çalışmada kullanılan Avrupa Birliğine üye olan ülkelere Almanya, Fransa, Hollanda, İspanya, Belçika, Lüksemburg, Portekiz ve Slovenya'ya ait doğrudan yabancı yatırım miktarları verisi ve borsada işlem yerli şirketlerinin piyasa değerlerine ait veriler 2003-2017 dönemlerini kapsayan tarihler arasında Dünya Bankası'ndan (<https://data.worldbank.org>) alınmıştır.

Çalışmada Panel Vektör Otoregresif Analizi, Granger Nedensellik Testi ve Etki-Tepki Analizinden yararlanılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre FDI ve MCDC arasında yapılan analizler sonucunda değişkenlerin birbirinden istatistiki olarak etkilenmediği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Doğrudan Yabancı Yatırım, Firma Değeri, Panel Vektör Otoregresif Analizi, Granger Nedensellik Analizi

¹¹⁷Yüksek Lisans Öğrencisi Sedat Aydoğdu, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İİBF

İlhanlı Hükümdarı Hülâgû İle Son Abbasi Halifesi Müsta'sım Billâh Mektuplaşması

Sefa ALICIOĞLU¹¹⁸

Cengizhan'ın 1227'deki ölümünden sonra 1229 yılında toplanan kurultayda oğlu Ögedey, Büyük Moğol Hanlığı tahtına oturdu. 12 yıl boyunca tahta oturan Ögedey, 1241 yılında ölünce yerine eşi Töregene Hatun 1246 yılına kadar naiplik yapmıştır. 1246 da toplanan kurultayda Ögedey'in oğlu Güyük, Büyük Han olsa da hanlığı kısa sürmüş ve 2 yıl sonra 1248 de ölmüştür. Mengü Kağan, Temmuz 1251 de toplanan kurultayda Büyük Kağan olduktan sonra kardeşleri Kubilay ve Hülâgû'yü ülkenin farklı yerlerine göndererek hem yeni yerler fethedilmesini hemde fethedilen yerlerin yönetimlerini kardeşlerine vererek onlara hükümdar olma imkânı tanıdı. Kubilay'a Tibet, Hitay, Macin gibi ülkenin doğusunu, Hülâgû'ye de Batı İran, Şam, Mısır, Anadolu ve Ermenistan'ı vermiştir. Ayrıca Hülâgû'ye Moğol ordusundaki her 10 kişiden ikisini ve Moğol şehzadelerinin de bazılarını yanına alma izni verildi.

Mengü, kardeşi Hülâgû 'ye üç tane görev vermiştir. Bunlar şunlardır; o zamana kadar birçok devlet adamına suikastler tertipleyen ve alınması zor kaleleri mesken tutan Bâtınileri ortadan kaldırmak, Bağdat merkezli Sunnî İslâm dünyasının liderliğini yapan Abbâsî Halifeliğini ortadan kaldırmak veya kendisine bağlamak ve Mısır ile Suriye bölgelerinin ele geçirilmesidir. İlk hedef olarak Bâtınilerin üzerine gidilmiş ve başta Alamut olmak üzere birçok Bâtını kalesi ele geçirilerek liderleri Hürsah, Mengü'nün emriyle öldürülmüştür. Hülâgû, Bâtınilerle mücadele ederken Abbasi Halifesi Müsta'sım'a elçi göndererek ondan kendisine asker göndermesini istemiştir. Hülâgû'nün bu isteğine ilk başta sıcak bakan Müsta'sım, böyle yaparak Hülâgû'yü kızdırmamayı düşünmektedir. Ancak yanındaki devlet adamlarından Davetdar Mücadüddin Aybek başta olmak üzere bazı devlet adamları halifeye bu düşüncesinde karşı çıkarak Hülâgû'nün amacının hilâfet ordusunun sayısını azaltarak Bağdat'ın savunulmasını zayıflatmak olduğunu dile getirmişlerdir. Bu fikre karşı olan vezir İbnü'l-Alkami ise Hülâgû'nün isteğini yerine getirmeyi savunmaktaydı. Çünkü bu şekilde yaparak Hülâgû'yü kızdırmamış olacaktı. Bu iki fikrin ortasında karar veren Müsta'sım değerli hediyelerle birlikte dostluk mektubu göndermiş ve asker gönderemediği için de özür dilemiştir.

Bâtınileri ortadan kaldıran Hülâgû, Mengü'nün kendisine verdiği ikinci görevi yerine getirmek için ileri harekâtına devam etti. Kendisinden önce bölgeye gelen Baycu Noyan'dan kendi faaliyetleri ve Abbasi Halifeliği hakkında bilgi aldıktan sonra halifeye bir mektup yazıp ona sen diye hitap ederek Bâtınilerle mücadelesinde göndermediği askerin hesabını sormuştur. Ayrıca halifeyi kendisine itaat etmeye çağırması ve tehdit etmeyi de ihmal etmemiştir. Bunun üzerine halife de aynı sertlikte mektup yazarak ondan korkmadığını bildirdi. Halife Müsta'sım ile birkaç tane daha karşılıklı mektup gönderildikten sonra iki tarafında geri adım atmaması üzerine Hülâgû ordusunu toplayarak Bağdat seferine çıkmıştır. Tebliğimizde mektupların içeriği ve dönemim siyasi olayları hakkında ayrıntılı bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Moğollar, Hülâgû, Abbasiler, Müsta'sım, Elçilik

¹¹⁸ Yüksek Lisans Öğrencisi., Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı Ortaçağ Bilim Dalı, alicioglu37.1461@gmail.com

Âhî Divanı'nda Harâbâtî Unsurlar

*Seher ŞEN**

Özet

Klasik Türk şiiri, yüzyıllar boyunca birçok şairin hayal dünyasının türlü incelikler eşliğinde kelimelere dökülmesiyle meydana gelmiş ve kendi içerisinde oluşumunu tamamlamış olan bir geleneğin ürünüdür. Farklı hayal inceliği ve çeşitli söz oyunları ile meydana getirilen bu metinler, şiir dilinin sahip olduğu imgesel yönü aracılığıyla söz ile mana arasına bir perde çekerek okuyucusunu derin bir mana âleminde yolculuğa çıkarmaktadır.

Bu bağlamda şiirin imgesel düzlemde değerlendirilmesi ve şairin sahip olduğu mizacın ortaya çıkarılmasında başvurulan kilit noktalardan biri de şairin kullandığı mazmun ve kelimeleri açığa çıkarmaktır. Klasik şiirimizin temelinde var olan konulardan biri olan rint-zahit çatışması etrafında yapılacak bir inceleme şairin nasıl bir anlayışı benimsediği yahut nasıl bir mizaca sahip olduğu noktasında belirleyici olabilmektedir. Şairler gelenek çerçevesinde kaleme aldıkları manzumelerinde, dünyadan soyutlanmış takva sahibi zahit tipine “zühdî” kelimelerle; dünya zevklerini bünyesinde toplayan meyhaneyi ve içkiyi kendisine bahşedilmiş bir lütuf olarak gören rint tipine de “harâbâtî” kelimelerle yer vermişlerdir. Biz de bu çerçevede klasik şiirin 16. yüzyıl temsilcilerinden Âhî'nin Divan'ında yer alan harâbâtî unsurları açığa çıkarmaya çalışacağız.

Adı Hasan, lakabı Benli Hasan olan Âhî, Rumeli'nin yetiştirdiği önemli şairlerden biridir. Âhî'nin bir Dîvân'ı, yarım bırakılan Hikâyet-i Şîrîn ü Pervîz ve Rivâyet-i Gülgün u Şebdîz mesnevisi ve ömrü yetmediğinden tamamlayamadığı Hüsn ü Dil isimli manzum-mensur karışık hikâyesi olmak üzere toplam üç eseri bulunmaktadır. Sade ve samimi bir söyleyişe sahip olan Âhî, meydana getirmiş olduğu divanında insanın iç dünyasında vuku bulan ıstırap, acı gibi duyguları şiirine yansıtmıştır.

Bu çalışmamızda Ahi Divanı'ndaki harâbâtî unsurlara ve bunların anlamsal boyutlarına değinilecektir.

* Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, sehersenn.33@gmail.com

ENKİ KÜLTÜ'NÜN ANADOLU'DAKİ YANSIMALARI

Seher ŞENTÜRK¹¹⁹

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ARSLAN¹²⁰

Sümerlerin bilgelik - su tanrısı Enki ve yardımcıları olan Yedi Bilgelerin gerçekleştirdiği inisiyasyon törenleri Mezopotamya sanatına özellikle Yeni Assur ve Yeni Babil dönemlerinde damgasını vurmuştur. Enki Kültü, devletin en üst kademesinin temsil edildiği saraylarda ziyaretçileri ve elçileri kapıda bekleyen doğaüstü varlıkların koruyucu heykelleriyle karşılayıp, taht odasına gidene dek, iki taraflı koridorlarda tüm görkemini gözler önüne sermiş ve en güzel örneklerini kralın arkasında bulunan duvarlardaki kabartmalarda göstermiştir. Kraliyet ailesinin kişisel eşyaları ve yaşam alanlarını süsleyen motifler, bilgelerin hayat ağacı etrafında gerçekleştirdikleri - zaman zaman kralların da katıldığı - ritüellerin anlatıldığı sahnelerden oluşur. Bakraç ve çam kozalağı ile serpe işlemi yapan bilgelere stilize hayat ağacı motifi yanında lotus çiçeği, keçi (Enki'nin kendisini temsil eder), aslan ve kuş başlı insan gövdeli kanatlı varlıklar yada aslan ve boğa vücutlu insan başlı kanatlı varlıklardan oluşan figürler yer alır. Bu motiflerde sadece inisiyasyon törenleri sergilenmeyip, Enki Kültü'ne ait diğer öğeler tek başına da kullanılmıştır. Bu kültürün yüksek zümreye hitap eden yönlerine rağmen halk arasında önemli bir yer tuttuğu gözlenmiştir. Kapı altlarına gömülen heykelcikler ve silindir mühürlerde bu izler kendini hemen belli eder.

Mezopotamya'da çok geniş bir etki alanına sahip Enki, Anadolu'ya da taşınmıştır. Hitit, Urartu ve Phryg sanatını etkisi altına almış; duvar kabartmalarında, kralların kişisel eşyalarında, büyü metinleri ve edebiyatta yer edinmiştir. Hititler, Mezopotamya dininden doğrudan etkilenmiş ve bilgelik tanrısı Enki'ye dinlerinde büyük bir önem vermişlerdir, Yazılıkaya kabartmalarında bilgeler bilgesi Enki'yle karşılaşırız; Alacahöyük, Arslantaş, Aslantepe ve Kargamış'taki kabartmalar incelendiğinde inisiyasyon töreni yapan bilgeler, demonik varlıkların gerçekleştirdiği ritüel sahneleri Mezopotamya'daki örneklerinin birer kopyası mahiyetindedir.

Urartular için de durum farklı değildir, sanatsal form Mezopotamya'daki aslına uygun şekilde devam ettirilmiştir. Apkalluların balık kostümü içerisinde gerçekleştirdiği erginlemelere yer veren sahneler, Urartu krallarının başlık ve çeşitli süs eşyalarında kullanılan motiflerin arasına girmiştir. Heykelciklerin korunma amaçlı ev tabanlarına gömülmesi geleneğini Urartular da uygulamış ve kazılarla bu eserler gün yüzüne çıkarılmıştır. Demonik varlıkların stilize hayat ağacıyla birlikte oluşturduğu kompozisyonlar Urartu sanatında oldukça meşhurdur.

Phrygler de Anadolu halklarının 700 yıllık sanat anlayışlarının bir parçası haline gelen Enki Kültü'nü görmezden gelmeyip benimsemişlerdir. Kalaba Köyü, İlhanlı Köyü, Etimesgut ve Ahi Yakup'tan çıkarılan parçalarda kapı koruyucuları ve demonlar yer almaktadır. Çalışmamız da Mezopotamya'da görülen Enki Kültü'nün Anadolu'daki yansımalarını, örnekleriyle sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Enki Kültü, sanat, Mezopotamya, Hitit, Urartu, Phryg.

¹¹⁹ Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Eskiçağ Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

¹²⁰ Selçuk Üniversitesi Beyşehir Ali Akkanat Turizm Fakültesi muarslan@selcuk.edu.tr

TÜRKİYE’DE FİNANSAL KRİZ DÖNEMLERİNİN EKONOMİK BÜYÜME VE KAMU HARCAMALARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Rabia Selinay GÜRBÜZ¹²¹

Eda BALIKÇIOĞLU¹²²

Küreselleşen dünyamızda kamu harcamaları ile ekonomik büyüme arasında olan ilişkinin önemli olduğundan bahseden yasa ilk olarak Alman iktisatçı Adolph Wagner tarafından ortaya atılmıştır. Bu yasa “Wagner Yasası” olarak da bilinmektedir. Wagner yasasında, kamu harcamalarının artması ile ekonomik büyümenin de artacağını söylemektedir. Bu ekonomik büyümenin ve kamu harcamalarının en önemli belirleyicisi olan dönemlerinden birisi ise kriz dönemleridir.

Finansal kriz dönemleri dikkate alınarak 2000 yılı ve sonrası kamu harcamaları ve ekonomik büyüme oranlarını incelediğimiz zaman aralarındaki ilişkiyi görebilmekteyiz. Bu bakımdan Uluslararası Para Fonu (IMF) oranlarını dikkate alarak 2000 sonrası kriz dönemlerini incelersek; 2000 Kasım ve 2001 Şubat krizlerine baktığımız zaman, krizin belirtilerini 1998 senesinde başlayan ekonomik daralmalarda görebilmekteyiz. 1999 senesinde yaşanan iki büyük deprem sebebiyle ekonomik büyümemiz negatif değerler seyretmektedir. 2000 yılı sonundaki büyüme oranının % 6,640 olduğunu görebiliyoruz. Lakin kriz sırasında oluşan bu büyüme sağlıklı bir büyümenin göstergesi değildir. Belirtmek gerekir ki Wagner kamu harcamaları ile ekonomik büyüme arasında doğrusal bir ilişki olduğunu söylemektedir. Bu bakımdan ekonomik büyümenin yanında kamu harcamalarının seyrine de dikkat etmek gerekecektir. 2000 yılında gerçekleşen kamu harcaması GSYH’nin % 39,66’sını kaplarken bu oran yıllar bazında değişiklik göstermiştir.

2001 yılında yaşanan kriz sebebiyle büyüme oranının düştüğünü de söyleyebiliriz. Büyüme hızı oranını incelediğimiz zaman % 5,962 oranla düşüş eğilimindedir. Kamu harcamalarını incelediğimizde ise geçen seneye oranla GSYH içindeki payı % 4,7 olup artış göstermiştir. Bu durumda kamu harcamalarının artışına rağmen büyümenin negatif yönlü eğilim içinde olması 2001 krizinin varlığının da bir göstergesi olacaktır.

Kriz sonrası oluşan olumsuz etkinin giderilmesi amacıyla kamu harcamalarında ciddi bir artışın olduğunu ve bu artışın ekonomik büyüme oranlarına da yansıdığını gözlemleyebilmekteyiz. Şöyle ki 2001 yılında negatif yönlü büyümenin 2002 yılında % 6,430 rakamlarına ulaştığını özellikle 2004 yılında ekonomik büyümenin % 9,644 rakamlarına ulaştığını söyleyebiliriz. Esas olarak 2007 senesinde başlayan kriz, sadece Türkiye’de değil küresel boyutlara da ulaşmış bulunmaktadır. Krizin etkileri 2008 senesinde daha çok hissedilmiştir. Büyüme rakamlarına baktığımız zaman ekonomik büyüme oranının % 0,845 olarak kayıtlara geçmiş ve oldukça düşüş göstermekte olup Türkiye’de 2009 yılında ekonomik büyüme oranı %-4,70 olmuştur. Krizin atlatıldığı sene 2010 senesinde ekonomik büyüme %8,50’yi göstermektedir. 2009 senesindeki kamu harcamalarına baktığımız zaman krizden çıkıldıktan sonra kamu harcamalarının GSYH içindeki payı % 38,336’dır. 2008 senesinden sonra krizden çıkan Türkiye kamu harcamalarında artışa gidip kriz döneminde meydana gelen açığı kapatmak istemiştir. Kriz sonrası dönemlere baktığımızda en fazla ekonomik büyümenin 2011 yılında gerçekleştiğin söyleyebiliriz.

Finansal kriz dönemlerinde azalan kamu harcamalarının ekonomik büyümeyi üzerindeki etkisi incelenmiştir. Ekonomik büyümenin kriz dönemlerinde negatif değerlerle ifade edilmesine karşın, krizden sonraki senelerde kamu harcamalarında artışa gidilerek ekonomik büyüme oranlarında artış meydana geldiğini somut değerle desteklemiş bulunmaktayız. Krizlerin olumsuz etkilerini azaltmak için, artan nüfus da dikkate alınarak Türkiye içerisindeki sağlık, eğitim, savunma, adalet gibi birçok harcamaya tahsis edilecek olan kaynaklar üzerinden krizin nasıl yönlendirileceği de dikkate alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kamu Harcamaları, Ekonomik Büyüme, GSYH, Kriz, Finansal Krizler.

¹²¹ Yüksek Lisans Öğrencisi., Kırıkkale Üniversitesi, İİBF, selinaygurbuz0@hotmail.com

¹²² Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, İİBF, yeda1980@hotmail.com

**ANTHROPOCENTRIC MANIPULATIONS: ECOLOGICAL CATASTROPHES AND
GEO-ENGINEERED FUTURES**

SERGEN TAŞTEKİN

The idea of building a sustainable civilization on Earth before the biosphere falls to pieces has been averted by some of humanity's greatest challenges and crises in the 21st century such as global warming, ocean acidification, human-induced toxicity, overpopulation, geo-engineering and so on. In this vein, ecocriticism as a discipline of literary theory along with its earth-centered approach has keenly paid attention to the cruciality of sustainable environment for all species. By doing this, it aims to examine the specific role of nature, environment and ecology in various literary texts while it also draws attention to a possible future ecological catastrophe due to a cluster of environmental risks as a consequence of human mastery. It is also worth examining how the environment and climate crisis are portrayed in dystopian science fiction contexts to answer some eco-critical questions: Can science fiction can be viewed as an appropriate space for these concerns? How does a text/movie help raise awareness on an ecological issue? How does a text/movie provide an environmental consciousness and a shift in human thought? Should humanity endeavor to engineer its way out of environmental calamity? In this sense, this paper aims to analyze Snowpiercer (2013) and Geostorm (2017) that clearly portray the detrimental consequences of reckless actions of humanity's current anthropocentric commodification and catastrophe of the natural world. It also stresses that humanity in both works has come up with some ideas such as geo-engineering to deliberately intervene in and alter Earth systems even though it can be said that humanity's disconnection from the natural world is the main reason for most ecological crisis. That is why, this paper also tries to highlight that Snowpiercer (2013) and Geostorm (2017) along with their geo-engineered futures in the aftermath of a geo-engineering catastrophe serve as serious warnings and precautions tales for humanity to raise and maintain an ethical consciousness for environmental sustainability before the whole planet critically becomes hostile to homo sapiens and it will also be put an emphasis on the urgent need for equality between human and nonhuman components of the Earth's ecosystem by eroding the idea of anthropocentrism thanks to fostering an eco-critical lens.

Key Words: Environmental Sustainability, Anthropocentric Dualism, Ecological Calamity, Geo-engineering

13 NUMARALI NEVŞEHİR ŞER'İYYE SİCİLİNİN

TANITIM VE FİHRİSTİ

SERKAN ERDOĞAN

Nevşehir tarihiyle ilgili bugüne kadar yapılan çalışmalar ağırlıklı olarak Lale Devri ve bu dönemin sadrazamı olan Nevşehirli Damat İbrahim Paşa ile ilişkilendirilerek ortaya konulmuş ve son zamanlarda Nevşehir'de Hacı Bektaş-ı Veli Üniversitesi'nin kurulmasıyla birlikte yörenin tarihini aydınlatmak üzere Nevşehir tarihi çalışmalarına ağırlık verilmiştir. Belli tarihlerde düzenlenen uluslararası Nevşehir sempozyumu ile bölgenin tarihi ve kültürel geçmişine ait önemli çalışmalar yapılmış buna rağmen Nevşehir Şer'iyye Sicilleri üzerinde pek fazla durulmamıştır.

Nevşehir üzerine yaptığımız bu çalışma 20. Yüzyıl'a ait olup, defterlerin özelliğinden olsa gerek hüccet ve ilam türü belgelerin ağırlıklı olduğu gözlenmektedir. Tarım, hayvancılık, sosyal ve etnik yapı üzerine değerlendirmeler daha fazladır. Dolayısıyla 20. Yüzyıl'a yaklaştıkça sicillerdeki belge zenginliği gittikçe azalmaktadır. Bunun sebebi Tanzimat ile birlikte Nizamiye Mahkemeleri'nin kurulması ve klasik Osmanlı kadısının pek çok yetkisinin alınarak başka kurumlara ihdas edilmesinden kaynaklanmaktadır.

Sicil, sözlükte okumak, kaydetmek, karar vermek anlamına gelir. İnsanlarla ilgili bütün hukukî olayları, kadıların verdikleri karar suretlerini, hüccetleri ve yargıyı ilgilendiren çeşitli yazılı ihtiva eden defterlere Şer'iyye Sicili denir.

Defter toplam 288 sayfadan müteşekkil olup, Hicri 1326-28/Miladi 1908-11 yıllarına ait kayıtları ihtiva etmektedir.

13 Numaralı Nevşehir Şer'iyye Sicili'nde 575 adet hüküm bulunmaktadır. İçermiş olduğu hüccet ve i'lâm gibi belge çeşitlerinin ağırlıklı olduğu bir defterdir. İhtiva etmiş olduğu konulara baktığımız zaman, vasi tayini, miras, tereke taksimi, kassam, mütevellî tayini, evlenme ve boşanma akidleri, vekil tayini ile ilgili konulardır. Bunların 375 müslüman 200 Gayri müslümdür.

Sonuç olarak; incelenen döneme ait sicilde Nevşehir Kazasında birlikte yaşayan Müslümanlar ile Gayrimüslimlerin hem kendi aralarında hem de karşılıklı ilişkiler açısından mahkemeye yansımış ciddi bir dava kaydına rastlanılmaması, ayrıca hırsızlık, fuzuli işgal, borç, mülk anlaşmazlığı, kız kaçırma, küfürleşme, hakaret, kavga, gasp ve cinayet gibi adli olayların neredeyse yok denecek kadar bir iki örnekle sınırlı olması toplumsal barış ortamının mevcudiyeti bakımından Nevşehir Kazasının II. Abdülhamid dönemindeki durumunu nisbeten özetlemektedir.

MALİ PERSPEKTİFTEN DOĞAL AFETLERİN ÜLKE EKONOMİSİNE ETKİLERİ VE BİR YÖNTEM ÖNERİSİ

Sevgi EROĞLU

Günümüzde hızla artan dünya nüfusu ve küreselleşme ile doğal afetler daha sık meydana gelmekte ve meydana geldikleri ülkelerde önemli ekonomik sonuçlar doğurmaktadır. Bu nedenle doğal afetler; kamu maliyesi ve makroekonomi üzerinde oldukça etkilidir. Türkiye’de en riskli afet türü depremlerdir. Bu risk, ekonomik önlemlerle azaltılamadığından, bununla birlikte toplumsal değişimler de ele alınmalıdır. Doğal afetler, sigorta sistemi, vergi kapasitesi, mükellefin vergi ödeyebilme imkânı ve bütçe kısıtı gibi konular üzerinde mali etkiler doğurmaktadırlar. Doğal afetlerin maliyetleri, doğrudan, dolaylı ve ikincil olmak üzere üç grupta sınıflandırılmaktadır. Afetlerin finansal piyasalara, kamu maliyesine, GSYH’ YE ve ödemeler dengesine ekonomik etkileri söz konusudur. Söz konusu olan etkileri azaltmak için hükümetler afet öncesinde, afet sırasında ve sonrasında finansal araçlar kullanmaktadır. Afetin meydana geldiği ülkede, kamu harcamaları artmakta ve afetin etkili olduğu bölge de vergi gelirleri azalış göstermektedir. Özellikle afet sonrası harcanan toplumsal kaynaklar, ülkelerin ekonomik büyüme oranı, kalkınma hızı, gelir dağılımında adaletsizliğe sebep olacaktır. Ülke de mali kaynakların yetersiz olması mali riskleri yaratmaktadır. Söz konusu olan riskler için doğal afetlere yönelik vergi politikaları geliştirilirken, bir diğer yöntemde doğal afetten zarar gören mükelleflerin vergisel yükümlülüklerinin azaltılması ile ilgilidir. Afetin neden olduğu tahribatın finansmanında bu vergiler önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Sonuç olarak Türkiye’de doğal afetler sıklıkla yaşanmaktadır. Bundan dolayı doğal afetlerin finansmanı konusu daha geniş bir bakış açısıyla ele alınmalı ve afete hazır bir politika oluşturulmalıdır. Oluşan tahribatın mali boyutuna göre kısa ve uzun vadeye uygun politikalar entegre edilebilir. Fakat afet yönetiminin en önemli aşaması afet öncesi yapılması gereken çalışmalardır. Bu aşamanın ana kaynağı planlama sistemidir. Planlama sisteminin sıralanması da oldukça önemlidir. Ülke kaynaklarını verimli ve etkin kullanarak hazırlanan kalkınma planlarının afet riski taşımayan bölgeler için oluşturulması önemlidir. Hedeflenen politikanın en önemli adımını afet öncesi yönetimi oluşturmaktır. Oluşturulması hedeflenen politikada hükümet, mali etkileri en aza indirmek için eğitim, seminer ve konferans düzenlemeli, yapı denetimini düzenli hale getirmeli ve diğer finansal araçların kullanımı yaygınlaştırmalıdır. Özetle; doğal afetlerin yaptığı maliyetlerin tanımlanması, bütçe analizlerini tahmin etmeleri ile yaşanacak tahribatı en aza indirmeleri sağlanabilir. Hedeflenen durum ile istikrarlı bir bütçeleme yöntemi mali açıdan afet yönetimine katkı sağlayabilir. Sağlıklı bir afet bütçeleme yöntemi uygulandığında kamu kaynaklarında da tasarrufa gidilir. Tasarrufların atırılması da, bütçe muhasebesine bağlı olarak belirli tehlikelerin azaltılması için teşvikler sağlar. Mevcut kaynaklarda tasarrufa gidilmesi acil durum fonlarına ve sigortalara tahsis edilmesine yardımcı olmaktadır. Bütçeleme ileriye dönük bir çalışma olmalıdır ve her yıl iyileştirilmelidir. Bütçeleme etkinliğinin sağlıklı bir şekilde ilerlemesi afet öncesi finansal araçlar ile sağlanmalıdır ve doğal afet stratejisinin geliştirilmesine öncelik verilmelidir. Yapılması planlanan bu teşvikler doğal afet riskinin ekonomik boyutunu önemli ölçüde azaltacaktır.

Anahtar Kelimeler: Doğal Afet, Vergi, Kaynak, Bütçe, Yönetim

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Sevim KIR¹²³

Meryem ALTUN¹²⁴

ÖZET

Bireyler yaşam süresince pek çok olumsuz durumla, örseleyici, sarsıcı ve stresli yaşam olaylarıyla karşı karşıya kalabilmektedirler. Söz konusu olumsuz yaşantıları deneyimleyen kişilerin, bu durumlara tepkileri ya da bu durumlarla başa çıkma stratejileri farklı farklıdır. Kimi bireyler yaşanan stresli ve travmatik durumlar karşısında anksiyete ve depresyon gibi çeşitli sıkıntılar yaşayabilmekte ve olumsuz ruh hali çok uzun sürebilmektedir. Kimi bireyler ise, bu tür olumsuz yaşantıların ortaya çıkardığı ruh halinden kısa sürede çıkabilmekte ve normal yaşamlarına dönebilmektedirler. Bireylerin bu kendini toparlama ve hızlı bir şekilde normal yaşantılarına dönme güçleri, pozitif psikoloji yaklaşımında, psikolojik sağlamlık kavramıyla açıklanmıştır.

Bu çalışmanın amacı, beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeylerini bazı değişkenlere göre araştırmaktır. Araştırmaya 2018-2019 Eğitim-Öğretim güz yarıllı Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Öğrenim gören 140'ı kadın, 160'ı erkek olmak üzere toplam 300 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmanın modeli tarama modelidir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Smith vd. (2008) tarafından geliştirilen Doğan (2015) tarafından Türkçeye uyarlanan Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek maddelerine ek olarak ise, katılımcıların yanıtlamaları için kısa cevaplı bazı sorular hazırlanmıştır. Verilerin analizinde, Kolmogrow-Smirnov testi sonucunda cinsiyet, yaş, bölüm değişkenleri ve ölçeğin toplam puan açısından anlamlı sonuçların çıkması sonucunda dağılımın normal olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuç doğrultusunda non parametrik testler olan Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri ile betimsel istatistik (yüzde ve frekans) analizi uygulanmıştır.

Araştırmanın bulgularına göre yaş ve bölüm değişkenleri açısından öğrencilerin psikolojik sağlamlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken cinsiyet değişkeni açısından öğrencilerin psikolojik sağlamlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($U=9493.000$, $P=.022$). Ek sorulara verilen yanıtlar sonucunda ise katılımcıların %70'i Karşılaştığınız herhangi bir problem durumunda çözüm bulmakta zorlanıyor musunuz? Sorusuna "Bazen" ; %48.3'ü Karşılaştığınız herhangi bir problem durumuyla ilgili başkalarından destek alır mısınız? Sorusuna "Evet"; %90'ı Karşılaştığınız herhangi bir problem durumuyla ilgili kimden destek alırsınız? Sorusuna "Ailemden"; %28.7'si Karşılaştığınız herhangi bir problem durumunda nasıl tepki verirsiniz? Sorusuna "Agresif olurum"; %39.7'si Karşılaştığınız herhangi bir problem durumu psikolojinizi nasıl etkiler? Sorusuna "Olumsuz" cevabını vermiştir.

Sonuç olarak beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiş, elde edilen bulgulara göre kadın öğrenciler ile kıyaslandığı zaman erkek öğrencilerinin algılanan psikolojik sağlamlık düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç doğrultusunda üniversite öğrencilerinde cinsiyet unsurunun psikolojik sağlamlık düzeyini etkilediği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi ve spor yüksekokulu, Psikolojik sağlamlık, Öğrenci

¹²³Yüksek Lisans Öğrencisi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, BESYO, ksevim38@outlook.com

¹²⁴ Dr. Öğr. Üyesi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, BESYO, meryemaltun@ohu.edu.tr / mrymltn@hotmail.com

İLHANLI DEVLETİ BAŞKENTLERİ VE TİCARET: TEBRİZ VE MERAGA ÖRNEĞİ

Seviye Kızılöz¹²⁵

ÖZET

Ticaret ihtiyaçlar ve ihtiyaç fazlası ürünlerin alım satımına dayanan bir sistemdir. Bu sistem devletlerin hâkimiyetlerini devam ettirmeleri için önemli bir unsurdur. Toplumlar ticari faaliyetlerin yoğun olarak yapıldığı bölgelere önem vermiş ve bu uğurda savaşlar yapmışlardır. Ticaret ile mal alım-satım işleminin yanı sıra birçok kültürel değer aktarılmıştır. Ticari faaliyetlerin gerçekleştiği bölgelerden biri olan İran'da Hülâgü tarafından kurulan İlhanlı Devleti doğu-batı yönlü ticarete bir süre yön vermiştir. Ayrıca bu ticaret devlet hazinesinin önemli bir kısmını oluşturmuştur. Cengiz Han döneminde başlatılıp onun ardılları tarafından geliştirilen bir ticaret politikası oluşturuldu. Yam sistemi ve Ortaklık müessesesi bu faaliyetleri daha da geliştirdi.

Moğollar; gümüş, şap, baharat, silah, elbise, gıda maddeleri, ipek kumaşlar, hayvan ticareti yapıyorlardı. Gâzân Han döneminde devlet ciddi reform sürecine girdi. Kullanılan paralarda değişiklikler yapıldı. Mal fiyatları gözden geçirildi. Devlet bazı şehirleri merkez olarak kullandı ve yönetimi buralardan gerçekleştirdi. Tebriz, Merâğa, Sultâniye şehirleri bu devlete başkentlik yaptı. Ticaret haliyle merkez olan bu şehirlerde yoğun olarak gerçekleşti. Özellikle Tebriz ve Sultâniye şehirleri ön plana çıkmıştır.

Tebriz şehri Abaka han döneminde resmen başkent ilan edildi. Burada imar faaliyetleri gerçekleştirildi. Pekin kadar etkili bir konumunda olup ticaret yolları için adeta kavşak görevi görüyordu. İpek böceği, amber, misk gibi çoğu ürün satılıyordu. Uluslararası bir pazar niteliğinde olup bu önemini uzun yıllar kaybetmedi. Geliri Avrupa ülkeleri ile yarışlıyordu. Avrupa'dan birçok tüccar burada ticaret yapıyordu. Birçok millete ev sahipliği yapan bir ticaret merkezi oldu.

Olçaytu Han ile birlikte devletin başkenti yeni inşa edilen Sultâniye şehrine taşındı. Bu dönemde şehir imar faaliyetleri açısından Moğolların gelişimini gösteren önemli yapılar ile doluydu. Özellikle ticaret mekânları Olçaytu döneminde oldukça canlıydı. Şehirdeki caddeler dükkânlar ile doluydu. Buralarda, gıda maddeleri, takılar, kâseler, ipek kumaşlar, kokular, satışa sunuluyordu. Şehrin ticaret yollarına uzak olması sonunu getiren bir etkenlerden biri oldu. Ticaret yolları ile bağlantısı için yol yapılırsa da fayda etmedi. Nitekim devletin yıkılış sürecinden Tebriz ve özellikle konumundan dolayı Sultâniye çok fazla etkilendi. Ticari faaliyetler sıkıntı bir sürece girdi.

Bu çalışmamızda İlhanlı Devleti'ne başkentlik yapmış bu iki şehrin ticari faaliyetleri detaylı olarak incelenerek konuyu tek bir çalışma altında toplamak ve eksikliklerin giderilmesi amaç edinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlhanlı Devleti, Tebriz, Sultâniye, Ticaret.

¹²⁵Yüksek Lisans Öğrencisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, seviyekiziloz1996@gmail.com

19.YÜZYILDA DİYARBAKIR VİLAYETİ

Sezgin ASLAN*

Bu çalışmayla 19. yüzyılda Osmanlı şark vilayetlerinden Diyarbakır'ın fiziki, idari ve sosyo-ekonomik yapısı ele alınacaktır. Diyarbakır'ın Osmanlı Devlet'i öncesindeki durumunu ve Osmanlı hâkimiyetinin şehir üzerindeki etkisi incelenecektir. Dönem içerisinde şehrin konumu yönetim örgütlerinin bulunduğu yerler, mahalleler, dini ve sosyal yapı, zanaat ve ticaret yerlerinin Diyarbakır özelinde ele alınacaktır. Şehrin toplam nüfusu, nüfus hareketleri şehrin nüfusunun tahliliyle vilayetin diğer şehirlere göre nüfus yoğunluğunun açık arayla fazla olduğunu göstermektedir. Şehrin yönetimi, idari yapısı, şehirdeki imar ve sağlık hizmetlerinin durumu bununla birlikte halkın yönetimle münasebetleri incelenecektir. Bu çalışmamızda Şark vilayetleri içerisinde en büyüklerden biri olan Diyarbakır'ın o dönemdeki diğer vilayetler arasındaki farklılıklarını bölgedeki Müslüman, gayr-i müslim arasındaki dayanışma incelenecektir. Birinci Dünya Savaş sonrası vilayetteki yönetimin nasıl bozulduğu, Ermenilerin Diyarbakır'da nasıl isyan ettiklerini, nasıl cemiyet kurduklarını ve Rusların Ermenilere nasıl destek verdiğini bunların sonucunda şehir halkı arasındaki çatışmalar ele alınacaktır.

Anahtar kelime: Diyarbakır, nüfus, Ermeni, şark

* NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİSİ

DOĞU AKDENİZ ENERJİ MÜCADELESİNDE TÜRKİYE’NİN TUTUMU

Sıla Deniz TAŞKIN¹²⁶

Bu çalışmada son yıllarda Doğu Akdeniz’de keşfedilen mevcut hidrokarbon rezervleri ve bölgede olduğu tahmin edilen kaynaklar sebebiyle; 21. Yüzyılda bölgede artan gerilim ve bu hususta Türkiye’nin duruşu incelenmiştir. Çalışmayı hazırlamamızın temel sebebi bölgenin dünya çapında ve ülkemiz açısından çok önemli olmasının yanı sıra problemlerin güncel olmasıdır. Makalemizin başlangıcında Doğu Akdeniz olarak adlandırılan bölgenin coğrafi tanımı yapılmış ve bölgede hangi ülkelerin bulunduğu söylenmiştir.

Çalışmamızda önce, Doğu Akdeniz’in dünya siyasetindeki yeri ve önemi irdelenmiştir. Bu doğrultuda bölgenin dünya tarihinde her zaman önemli bir nokta olduğuna ve bunun sebeplerine değinilmiş, tarih boyunca büyük güçlerin neden Doğu Akdeniz’e egemen olmak istedikleri açıklanmaya çalışılmıştır. Birinci Dünya Savaşı ile birlikte, dünyada doğan enerji arzı sonrası ve soğuk savaş sonrası dönemde dünyadaki petrol kaynaklarına ulaşma isteğiyle birlikte bölgenin yeniden şekillenen jeopolitik önemine değinilmiştir. Sonrasında ise hem Doğu Akdeniz’in en önemli adalarından biri olan hem de ülkemiz için hayati değer taşıyan Kıbrıs adasının öneminden bahsedilmiştir.

Sonrasında incelediğimiz konu “Doğu Akdeniz Enerji Havzaları ve Enerji Arama Çalışmaları”dır. Bu başlık altında bölgedeki ülkelerin neler yaptığını daha iyi anlamak için önce bu ülkelerin yaptığı münhasır ekonomik bölge anlaşmalarına yer verilmiştir. Sonrasında ise Doğu Akdeniz’deki enerji rezervleri ve bölge aktörlerinin arama çalışmaları tek tek incelenmiştir. Değindiğimiz ilk aktör; Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’dir, yaptığı anlaşmalar çerçevesinde bölgede yaptığı arama çalışmalarına ve yaptığı hak ihlallerine değinilmiştir. İkinci aktör olarak, Yunanistan’dan bahsedilmiş fakat sadece deniz yetki alanlarına, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve İsrail’le bölgede yaptığı stratejik ortaklığa değinilmiştir. Bölgede arama ve sondaj çalışmaları yapan bir diğer aktör ise İsrail’dir. Leviathan bölgesinde keşfedilen hidrokarbon kaynaklarında ve ülkenin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’nden aldığı ruhsatla Kıbrıs açıklarında yaptığı çalışmalardan bahsedilmiştir. Son olarak bölgenin bir diğer önemli aktörü olan Mısır’ın Zohr bölgesinde bulduğu kaynaklara ve burada yaptığı çalışmalara değinilmiştir.

Makalemizde en çok üzerinde durduğumuz konu ise “ Türkiye’nin Doğu Akdeniz’de Enerji Çalışmaları ve Politikaları”dır. Önce genel olarak Türkiye Cumhuriyeti’nin Doğu Akdeniz politikasından ve bu politikaya enerji çalışmaları sebebiyle gelen değişimden bahsedilmiştir. Sonrasında ülkemizin 2011 yılından beri Doğu Akdeniz’de yaptığı enerji arama ve sondaj çalışmalarından bahsedilmiştir. Bölgede yürüttüğümüz çalışmalara dünyadan gelen tepkilere değinildikten sonra bildirimizin ikinci başlığında bölgede çalışma yaptığı belirtilen (Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Yunanistan, İsrail, Mısır) ülkelerle enerji bağlamında yaşadığı problemlere yer verilmiştir. Enerjiyle birlikte değişen Doğu Akdeniz politikamız ve bölgede yaşadığımız sorunlar neticesinde bölgede yürüttüğümüz askeri hareketlara değinilmiştir. Doğu Akdeniz enerji ve enerjinin taşınması denklemlerinde Türkiye’nin yeri ve olması gereken yerden söz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: hidrokarbon rezervleri, enerji politikaları, , Kıbrıs

¹²⁶ Yüksek Lisans Öğrencisi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, iİBF
sdeniztaskin@gmail.com

ÇOKKÜLTÜRLÜ EĞİTİM ÖLÇEKLERİ: BİR DERLEME ÇALIŞMASI

Suna DAĞDELEN¹²⁷

Hüseyin ŞİMŞEK¹²⁸

Bir toplumun kimliğini oluşturan ve onu diğer toplumlardan farklı kılan kültür, üzerinde çok çalışılan ve farklı bakış açılarıyla ele alınan bir kavramdır. Yirminci yüzyılın başlarından itibaren yaşanan savaşlar, bireylerin göç etmelerine ve farklı kültürel özelliklere sahip bireylerin bir arada yaşamalarına neden olmuştur. Bu durumda, çokkültürlülük kavramını ortaya çıkardığı söylenebilir. Çokkültürlülük sosyolojiden siyaset bilimine, felsefeden eğitim bilimine çeşitli boyutlarıyla birçok farklı disiplinin konusu olan bir kavramdır. Toplamların şekillenmesinde bu oluşumlar oldukça önem kazanmaktadır. Özellikle toplumun eğitim ile şekillendiği gerçeği açıktır. Çokkültürlülük konusunda yapılmış olan ölçeklerin çokkültürlü eğitime yönelik hazırlandığı görülmektedir. Bu ölçeklerin ana temalarının çokkültürlü eğitimde öğretmen yeterlikleri, algıları ve tutumları üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Buradan yola çıkılarak çokkültürlü eğitimde yer alan ölçek çalışmaları incelenmiştir ve inceleme sonucu ölçekler boyutları bakımından değerlendirilmiştir. Bu araştırma çokkültürlü eğitim üzerine yapılmış ölçek çalışmalarını bir araya getirmek ve boyutları açısından değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Bunun için doküman incelemesi yöntemiyle alan yazın taranmıştır. Araştırma ile elde edilen çokkültürlü eğitim üzerine yapılmış ölçeklerde benzer ve farklı yönler incelenmiş olup alan yazına katkı sağladığı ana temalara değinilmiştir. Çalışma bu alt boyutları temsil eden araştırmalardan örnekler ve ölçek maddeleri ile ele alınmıştır. Ayrıca çokkültürlü eğitim tanımları boyutlara göre sınıflandırılmıştır. Araştırmaya konu olan çokkültürlü eğitim ölçekleri boyutları bakımından incelendiğinde farkındalık, bilgi, beceri, kültürlerarası etkileşim, öğretim süreci, tutum, çokkültürlüğün avantajları, farklılıkları kabul, öğretmen yeterlikleri gibi alt boyutlarda ölçek maddelerine rastlanmıştır. Çalışma bu alt boyutları temsil eden araştırmalardan örnekler ve ölçek maddeleri ile ele alınmıştır. Ayrıca çokkültürlü eğitim tanımları boyutlara göre sınıflandırılmıştır. Bununla birlikte yapılmış çokkültürlülük ölçek çalışmalarının hangi konularda alan yazında eksiklik hissettirdiği tespit edilmeye çalışılmıştır. Literatürde farklı bağlamlarda geliştirilmiş ölçekler bulunmaktadır. Literatür taraması ile çokkültürlülüğü yansıtan öğretmen yeterlikleri üzerine ölçeklerin varlığı saptanmıştır. Çokkültürlülük konusu çokkültürlü eğitim ile ilgili ölçek çalışmalarında yoğunlaşmıştır. Bu ölçeklerin de daha çok öğretmenlerin bilgi, beceri, tutum ve yeterlikleri konusunda eğilim gösterdikleri tespit edilmiştir. Bu ölçekler genelde okul yöneticileri, öğretmenler, öğretmen adayları ve öğretim elemanları için geliştirilmiştir. Ayrıca araştırma sonucunda çokkültürlü eğitim ölçekleri boyutları bakımından incelendiğinde farkındalık, bilgi, beceri, kültürlerarası etkileşim, öğretim süreci, tutum, çokkültürlü eğitimin avantajları, farklılıkları kabul, öğretmen yeterlikleri alt boyutlarda ölçek maddelerine rastlanmıştır. Çokkültürlü eğitim ortamının oluşturulması, bireylerin farkındalık düzeylerinin artırılması ve çokkültürlü eğitime yönelik çalışmaların yürütülebilmesi, bu sürece dahil olan tüm bireylerin ortak sorumluluğudur. Çalışma sonucunda çokkültürlü eğitim ölçek çalışmalarının öğretmen yeterlikleri alanında yoğunlaştığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: çokkültürlülük, çokkültürlü eğitim, çokkültürlülük ölçekleri

¹²⁷ Doktora Öğrencisi., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, EPÖ, sndagdelen@gmail.com
¹²⁸ Doç. Dr. , Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, EPÖ, husimsek@hotmail.com

KÜLTÜREL SERMAYE BAĞLAMINDA VELİLERİN EĞİTSEL DESTEKDURUMLARINA İLİŞKİN NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Suna DAĞDELEN¹; Hüseyin ŞİMŞEK²; Aybike DAĞISTAN³; Cem ŞAHİN⁴; Elif KOÇYİĞİT⁵; Gülen DAĞISTAN YALÇINKAYA⁶; Mehmet KART⁷; Tuğçe KARAKAŞ⁸

Çağımızın modern toplumlarında insani ilişkiler, iletişim ve sosyal hayat oldukça karmaşık ve birey merkezli biçimde devam etmektedir. Bu sebeple insanlar, bireyi tüketen ve gittikçe karmaşık hale gelen sistemin etkilerinden kendisini koruyacak arayışların içerisine girmiştir. Bu arayış neticesinde, modern toplumda mevcut olan sosyal ilişki ve ağların bireylerin ve toplumun ihtiyaç duyduğu donanımı sağladığı yeniden fark edilmiştir. Toplumların değişen ve dönüşen yaşam biçimleri, çeşitli kavramlara yükledikleri anlamlarında değişikliğe uğramasını beraberinde getirmiştir. Bu değişimden etkilenen kavramlardan birisi de sermaye kavramıdır.

Sermaye kavramını toplumsal alanda her bir kişinin eylemlerde ve etkinliklerde bulunurken kullandığı kaynaklar olarak tanımlayan Bourdieu sermayeyi ekonomik, sosyal ve kültürel sermaye olmak üzere üç bölüme ayırmaktadır (Bourdieu ve Passeron, 1996). Çağımızın modern toplumlarında insani ilişkiler, iletişim ve sosyal hayat oldukça karmaşık ve birey merkezli biçimde devam etmektedir. Bu sebeple insanlar, bireyi tüketen ve gittikçe karmaşık hale gelen sistemin etkilerinden kendisini koruyacak arayışların içerisine girmiştir. Bu arayış neticesinde, modern toplumda mevcut olan sosyal ilişki ve ağların bireylerin ve toplumun ihtiyaç duyduğu donanımı sağladığı yeniden fark edilmiştir.

Kültürel sermaye eğitimde belirleyici bir rol üstlenmektedir. Bu belirleyiciliğin temel nedenleri ailelerin farklı kültürel sermayeye sahip olması ve bu farklılığın öğrencilerin başarısını belirlemede etkili olmasıdır. Modern toplumlarda sosyal hareketlilik kanallarının açık olması, işlerin en iyi şekilde yapılması için gerekli olan beceriyi ve rekabet ortamını sağlar ve yukarı doğru hareketliliğe ivme kazandırır. Bu süreçte eğitim, ekonominin gerektirdiği iş ve becerinin sağlanmasında, eğitim başarısı da iyi yetişmiş elemanların belirlenmesinde ve istihdamında esaslı bir rol oynar.

Eğitim ilk olarak ailede başlamaktadır ve bu süreçte kişilik yapısının temel davranışları burada atılmaktadır. Ailede çocuğa kazandırılan özellikler, okulda verilen eğitim sürecinde çocuğun niteliklerinin gelişmesinde belirleyici bir rolü üstlenirler. Ailede başlayan eğitim okulda devam etmektedir. Fakat öğrenci okula başladıktan sonra ailenin, çocuğunun akademik yaşantısını desteklemesi son derece önemlidir. Aileler çocuklarını eğitim kurumlarına teslim ettikten sonra vazifelerinin tamamlandığı şeklinde bir algıya sahiptir. Akademik başarı değerlendirilirken genelde okul dışı süreçler ihmal edilerek sadece, okul, müfredat, öğretmen, zekâ, çalışma faktörü gibi etkenler üzerinden değerlendirmeler yapılmaktadır.

Kültürel sermaye bağlamında velilerin eğitsel destek durumlarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışma durum çalışması desenine göre düzenlenmiş nitel bir araştırmadır. Çalışma ile okul başarısında ya da başarısızlığında önemli bir payı olduğu düşünülen seçkisiz örnekleme yöntemi ile belirlenen farklı demografik özellikler taşıyan 31 veli ile gerçekleştirilen görüşmeler sonucu elde edilen veriler doğrultusunda ortaya konulmaya çalışılmıştır. Veri toplama aracı olarak amaç doğrultusunda oluşturulan açık uçlu soruların yer aldığı yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu form aracılığı ile veriler toplanmış ve kaydedilmiştir. Elde edilen nitel veriler derinlemesine analiz yöntemlerinden söylem analizi yöntemi kullanılmıştır.

Nitel araştırmalarda Geçerlik / İnanırlık, Güvenirlik / Tutarlılık ve Genellenebilirlik / Nakledilebilirlik sağlamak için verileri sınıflandırmada uzman görüşlerine başvurulmuş, veriler araştırmacı tarafından gerekli güven ortamı sağlanarak, katılımcı gönüllülüğüne dayalı olarak gizlilik içerisinde elde edilmiştir. Bu doğrultuda, Türkiye’de yaşayan velilerin, çocuklarının eğitimine destek olma konusunda nasıl bir yaklaşım içerisinde olduklarının incelenmesi bu araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır.

Araştırma ile elde edilen bulgular içerisinde velilerin çocuklarının ödevlerine yardımcı olmak amacıyla bir günde ayırdıkları zaman konusunda farklı davranışlar içerisinde oldukları görülmektedir. Araştırmada çocuklarının ödevlerine aile fertlerinden en çok kimin yardımcı olduğuna ilişkin soruya verilen yanıtların analizi sonucunda anne, baba, abla veya bunlardan herhangi ikisi bilgisine ulaşılmıştır. Velilerin çocuklarının okullarına yaptıkları ziyaretlerin sıklıklarına ilişkin görüşleri; okul ziyaretleri için zaman ayırmadıkları, dönem içerisinde çocuklarının okuluna 1 ya da 2 kere ziyarette bulundukları ve bir kısım veli ise okul ziyaretlerini ayda 1- 3 kere olmak üzere gerçekleştirdikleri şeklindedir. Velilerin çocuklarının eğitimine yardımcı olma konusundaki yeterlik düzeylerine ilişkin bulgular incelendiğinde öğrencinin eğitimi için okul dışında takviye eğitim aldırma konusunda öğrencilerine takviye eğitim olarak özel ders aldırıldığı, okul kursuna gönderdiği ve herhangi bir takviye eğitim aldırmadığı görüşleri belirlenmiştir. Araştırma kapsamında yapılan görüşmelerde

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

velilere aylık gelirleri ve öğrencilerine yaptıkları yıllık ortalama eğitim harcamaları farklılaşmaktadır. Araştırmada velilerin meslek seçimi konusunda yalnızca tavsiye yapmanın yeterli olduğu ve aile etkisinin daha az ancak çevrenin daha etkili olduğu düşüncesine sahip oldukları da anlaşılmaktadır. Bununla birlikte verilerden yola çıkarak çocuğunu meslek seçimi konusunda etkilemediğini belirten velilerin çocukların başarısının daha yüksek olduğu söylenebilir. Yapılan analizler sonucunda; velilerin öğrencilere kültürel sermaye bağlamında eğitsel destek verdiği görülmüştür. Bu çalışmada kültürel sermaye bağlamında velilerin eğitsel destek durumlarına ilişkin görüşmeler yapılmış; öğrenciye ne derecede ve hangi konularda destek oldukları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda eğitsel destek sağlanıp sağlanmadığını anlamak amacıyla derinlemesine bilgi elde için veliler ile görüşmeler yapılmıştır. Sonuçlar kültürel sermaye bakımından değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Sermaye, Eğitsel Destek, Veli Desteği

TÜRKİYE’NİN YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI VE ÇEVRESEL ETKİLERİ

Sümeyye ATEŞ¹²⁹

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe TOPAL¹³⁰

ÖZET

Enerji, bir ülkenin ekonomik gelişmişliğinin göstergelerinden biri olması sebebiyle günümüzde oldukça önemli bir yere sahiptir. Ülkenin ekonomik büyümesi arttıkça enerji tüketimi de artmaktadır. Bu sebeple, gelişmekte olan ülkeler açısından enerji kaynakları potansiyelinin önemi daha da büyüktür. İnsanoğlunun yaşamının devamlılığı için vazgeçilmez bir kaynak olan güvenilir, ucuz, kaliteli enerji kaynaklarına ihtiyaç gün geçtikçe artmaktadır. Yenilenebilir enerji kaynakları çevresel ve sağlık açısından güvenilirliği ile ön plana çıkmaktadır. Türkiye rüzgâr, hidroelektrik, güneş, jeotermal, biokütle gibi yenilenebilir enerji kaynaklarına sahiptir. Sahip olduğu coğrafi konumundan dolayı yenilenebilir enerji kaynakları potansiyeli yüksek bir ülkedir. Bu çalışmada Türkiye'nin yenilenebilir enerji kaynaklarının durumu ve bu kaynakların çevresel etkileri üzerinde durulmuş ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çevre, Türkiye, Yenilenebilir enerji.

TURKEY'S RENEWABLE ENERGY RESOURCES AND ENVIRONMENTAL IMPACTS

ABSTRACT

Energy has an important place today as it is one of the indicators of the economic development of a country. As the economic growth of the country increases, so does energy consumption. For this purpose, the potential of energy resources has greater importance for developing countries. The need for reliable, cheap, quality energy sources which are indispensable resources for the continuity of human life is increasing day by day. Turkey has different kinds of renewable energy sources such as wind, hydroelectric, solar, geothermal, and biomass. Due to the geographical location of the country, renewable energy potential in Turkey is high. In this study, it is explained the current state of Turkey's renewable energy resources and their environmental impacts were analyzed and recommendations are made.

Keywords: Environment, Turkey, Renewable energy.

¹²⁹ Niğde Ömer HALİSDEMİR Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Üretim Yönetimi ve Pazarlama Yüksek Lisans, sumeyyeates51@gmail.com

¹³⁰ Niğde Ömer HALİSDEMİR Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, ayse.topal@ohu.edu.tr

E-DEMOKRASİ; TÜRKİYE İÇİN BİR MODEL

Ş. Muksit KAYA

Latince kökenli bir kelime olan demokrasi, halk anlamına gelen “demos” ile egemenlik anlamına gelen “kratos” kelimelerinin bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. En genel tabiri ile demokrasi halkın halk tarafından yönetilmesidir. Zaman içinde oluşan tecrübeler demokrasinin daha geniş kapsamlı tanımlara konu olmasına neden olmuştur. Bu kapsamda günümüz demokrasi anlayışı: “iktidarın halkta bulunduğu ve halkın belli aralıklarla tanınan özgür seçimlerde, temsilcilerini seçtiği, temsil ve devredilmiş otorite yoluyla halk tarafından dolaylı olarak kullanılan hükümet biçimine imkân veren siyasi sistem” olarak ifade edilmektedir. Ülkelerin nüfuslarının oldukça kalabalık olması ve toplumun bilinç düzeyinin yüksek olması gerekliliği gibi sebeplerden ötürü günümüzde yönetime katılım doğrudan sağlanamamaktadır. Halk egemenlik hakkını temsilciler aracılığı ile kullanmaktadır. Halkın temsil edilerek egemenliği kullanılıyor oluşu demokrasi anlayışı açısından bazı sorunlar doğurmaktadır. Günümüzde yapılan seçimler ile halkın kararları neticesinde seçilen temsilcilerin, karar alma mekanizması içerisinde bulundukları süre boyunca halkın isteklerini tam anlamıyla karşılayamayacakları aşikârdır. Toplumsal ve bireysel kararlar çok hızlı bir şekilde değişebilmektedir. Temsilciler aracılığı ile bu değişken durumlara uyum sağlayabilmek çoğu zaman mümkün olmamaktadır. Demokrasi anlayışı çerçevesinde halkın egemenliğinin tam anlamı ile sağlanabilmesi için, alınan tüm kararlarda halkın görüşlerinin dikkate alınması gerekmektedir. Halk yalnızca egemenliği devredeceği temsilcileri seçerken değil, alınacak tüm kararların süreçlerine dâhil olmalıdır.

Demokrasi kavramı tarihsel süreç içerisinde uygulama ve anlayış bakımından değişim göstermiştir. Bu değişim genellikle konjonktürel olmak ile beraber, toplumsal beklenti ve isteklerin de değişime öncülük ettiği durumlar olmuştur. Zaman içerisinde gerçekleşen demokrasi anlayışındaki değişikliklerin, gelecekte de devam etmesi muhtemeldir. Değişen toplum ve gelişen teknoloji ile birlikte gelecekte, halkın karar alma sürecine katılımı temsilciler yoluyla değil, bizzat halk tarafından gerçekleştirilebilecektir. Günümüzde teknolojinin hayatımızda büyük bir yer kapladığı gerçeği ile beraber düşünüldüğünde, bu değişikliğin teknoloji ekseninde gerçekleşmesi ise oldukça yüksek bir ihtimaldir. Teknolojinin kullanımı yolu ile demokratik uygulamaların birleştirilebileceği günümüz, yeniliklere açıktır. E-demokrasi, ütopya gibi ele alınan doğrudan demokrasinin uygulanabilmesi açısından umut vadetmektedir. Günümüzde herhangi bir ülkede uygulaması bulunmasa da gelişen teknoloji ile beraber gelecekte uygulanabilir bir yöntemdir. Halk eğilimleri ve konu ile ilgili bilimsel çalışmaların artışı ile beraber, doğrudan demokrasi bir ütopya olmaktan çıkacaktır.

Çalışmada demokrasi kavramı ve farklı demokrasi anlayışları değerlendirilecek, demokrasi mantığını tam olarak ihtiva eden doğrudan demokrasi modelinin günümüz teknolojisi ile beraber uygulanabilirliği Türkiye özelinde bir model oluşturularak incelenecektir.

Ekonomik Büyüme, Elektrik Tüketimi ve Cari Denge İlişkisi: G7 Ülkeleri

Şeyma BOZKAYA¹

Gülşah ŞEN²

Ebuzer AKSEL³

Ekonomik büyüme ile enerji tüketimi arasındaki ilişkinin varlığı ülkelerin ekonomik göstergeleri üzerinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu ilişki özellikle de enerji ithalatı yüksek olan ülkelerde cari işlem açıklarına neden olabilmektedir.

Bu çalışma ile, ekonomik büyüme doğrultusunda artan enerji kullanımının cari denge üzerindeki etkilerini incelemek üzere G7 ülkelerinin 1996-2017 dönemine ilişkin verileri kullanılarak analiz yapılmıştır. Beklenen etki ekonomik büyüme sonucu artan enerji kullanımının cari denge üzerinde negatif etkileri olduğu yönündedir.

Anahtar Kelimeler: Elektrik Tüketimi, Cari Denge, Ekonomik Büyüme

TEKNOLOJİK GELİŞME VE BÜYÜME BAĞLAMINDA TÜRKİYE'NİN UYGULAMIŞ OLDUĞU TEKNOLOJİ POLİTİKALARI

Tuba AKSU¹³¹

ÖZET

Ülkelerin; gelişmişlik düzeyleri, ekonomik büyüme ve refah düzeyleri incelediğimizde teknolojik ilerlemenin önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Bu nedenle ülkeler teknolojik gelişmeye önemsemişlerdir. Ülkeler teknolojik gelişmeyi sağlamak ve bunun getirisi olan ekonomik büyümeyi elde etmek için teknoloji politikaları uygulamışlardır.

Teknoloji politikaları ilk olarak II.Dünya Savaşı sırasında ortaya çıkmıştır. O dönemde bu politikaların amacı askeri ve stratejik alanda başarılar elde etmek olmuştur. Fakat zamanla teknoloji politikalarının ekonomik büyümedeki etkinliği farkedilmiştir. Teknoloji politikaları savaş sonrasında büyümeye, toplumsal refahı yükseltme ve sanayileşmeyi yakalama gibi amaçlara hizmet etmiştir. Teknolojik politikaları her ülkede aynı olmamıştır, her ülke kendine özgü, kendi ekonomik, sosyal ve siyasal ortamına uygun politikalar yapmışlardır. Uygulanan teknolojik politikalar bazı ülkeler için uluslararası arenada rekabet avantajı, monopol güç, küresel ekonomiye hükmetme gibi olanaklar sağlarken bazı ülkeler için teknoloji politikası uygulama alanı bulamamış sadece kağıt üzerinde kalmıştır.

Teknoloji politikaları ekonomi üzerine entegre edilirken piyasa başarısızlığı oluşmasından korkmuşlardır. Teknoloji politikalarından biri olan Neo- Klasik Teknoloji politikası teknolojik gelişimin piyasa başarısızlığı üzerinde durmuştur. Neo - Klasik Teknoloji ¹³² Politikasına karşı bir görüş olan Evrimci Teknoloji Politikası ise teknolojik gelişmenin itici bir güç olacağını söylemiştir. Bir başka teknoloji politikaları ise yayılmacı ve misyon amaçlı politikalar. Yayılmacı teknoloji politikaları teknolojik gelişmenin pozitif dışsallık oluşturup teknolojik yeniliğin tüm dünyaya yayılacağını savunmuştur. Misyon amaçlı teknoloji politikaları ise geliştirmekte olan bir ülkenin gelişmiş ülkelerin teknolojik alt yapılarına ulaşmak için sahip olduğu stratejik sektörü öne çıkartılmasını, korunmasını savunmuştur.

Türkiye üretim devrimlerinin gerisinde kalmış hep bir iki adım arkadan gelmiştir. Türkiye'nin teknolojiyi yakalama çabası 1923 yılında yapılan İzmir iktisat Kongresine dayanmaktadır. Türkiye teknolojik gelişmeyi yakalamak ve ekonomik büyümeyi sağlamak için çeşitli teknoloji politikaları uygulamıştır. Türkiye, planlı kalkınma süreçlerinden geçmiş, teknoloji üreten yapılar kurmuştur. Türkiye'nin teknolojik gelişmeyi sağlayan önemli faktörlerden olan beşeri sermaye eksikliği olmuştur. Türkiye 1940'lı yıllarda beşeri sermaye eksikliğini kapatmak ve ilerisi için beşeri sermaye oluşturmak üzere II.Dünya Savaşı sırasında yabancı bilim adamları Türkiye'ye sığınmış ve Türkiye olanlara kapılarını açmıştır.

Bu çalışmada öncelikle kavramsal olarak iktisadi sistemlerin teknolojiye ve teknoloji politikalarına bakış açıları incelenilecektir. Daha sonra ise Türkiye'nin Cumhuriyet döneminden itibaren yapmış olduğu teknoloji politikalarını inceleyeceğiz. Türkiye'nin uyguladığı politikaların başarılı olup olmadığını, başarı olmuşsa başarının altında yatan faktörleri, başarısız olunmuşsa başarısızlığı oluşturan etkenleri bakacağız.

Anahtar Kelimeler: Teknolojik gelişme, Büyüme, Teknoloji Politikaları

Abstract

When we examine the development levels and economic growth and prosperity levels of the countries, it is seen that technological progress has an important place. Therefore, countries attached importance to technological development. Countries have implemented technology policies to ensure technological development and to achieve economic growth.

Technology policies, firstly, emerged during World War II. At that time, the aim of these policies was to get military and strategic achievements. However, over time, the impact of technology policies on economic growth was realized. Technology policies served post-war growth, social welfare and industrialization.

1 Yüksek Lisans Öğrencisi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İİBF, tubaksu94@gmail.com

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

Technological policies are not the same in all countries. Each country has made its own policies in accordance with its own economic, social and political environment. While technological policies applied provide opportunities such as competitive advantage, monopoly power, and dominance of the global economy for some countries on the international arena, technology policy for some countries couldn't find a field of application and remained only on paper.

Technology policies integrated into teh economy but scared of market failure. One of the technology policies, Neo- Classic Techonology Policy, emphasized the market sailure of techonological development. Evolutionist Technology Policy, which is an opinion against Neo-Classic Technology Policy, said that technological development will be a driving force. Another techonogy policy is expansionary and mission - oriented.Spreading technology policies advocated that technological development would create positive externality and technological innovation would spread all over the world. On the other hand, mission-oriented technology policies advocated the protection and promotion of the strategic sector of a developing country in order to reach the technological in frastructure of developed countries.

Turkey has always lagged behing the manufacturing revolution has come a step or two behind.Turkey made efforts to capture the technology is based on Izmir Economy Congress in 1923.Turkey has implemented various technogies to capture technological developments and policies to ensure economic growth.Turkey, passed through the planned development process, has established tecnology producing structures.The lack of a human who has been laying the important factors that technological developments in Turkey. Turkey to close the lack of humen capital and foreign scientists in the 1940s during the Second World War to build human capital for the future took refuge in Turkey and has opened the door to that

In this study, firstly, we will examine conceptually the economic systems' perspectives on technology and technology policies. Then we will examine the technology policies have made by Turkey since the republican era. We will look whether the policies successful implemented by Turkey, if it is succesful we will look at the underlying factors, if it is failed, we will look at the factors that cause it.

Keywords:Technological development, growth, technology policies

VIDEO PAYLAŞIM SİTELERİNİN KULLANIM AMAÇLARI: YOUTUBE ÖRNEĞİ

Tuğba KOCADAĞ ÜNVER¹³³

Murat ÜNVER¹³⁴

Özet

Eğlendirici ve dinlendirici özelliklerinin yanında, aranılan bilgiye ulaşım sürecinde kullanımı giderek artan YouTube video paylaşım sitesinin kullanım amaçlarının belirlenmesi; video destekli öğrenme süreçleri açısından önemlidir. Çalışmada, eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının YouTube video paylaşım sitesini kullanma amaçlarının ortaya konulması hedeflenmiştir. Tarama modelinin izlendiği çalışmada, araştırmacılar tarafından geliştirilen YouTube'u Neden Kullanıyorum?! başlıklı anket aracılığıyla veriler 2018-2019 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Orta Karadeniz Bölgesi'nde yer alan bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde farklı bölümlerde öğrenimlerine devam eden 185 öğretmen adayına uygulanmıştır. İki bölümden oluşan anket formunun; birinci bölümde ankete ilişkin yönergenin ve anketi yanıtlayan kullanıcıların demografik bilgilerinin belirtildiği sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise katılımcıların YouTube'u kullanım amaçlarını belirlemeye dönük çoktan seçmeli ve açık uçlu sorular yer almaktadır. Ön uygulamalar ve uzman görüşleri doğrultusunda taslak formda, gerekli güncellemeler yapılarak formun nihai hali oluşturulmuştur. Elde edilen veriler SPSS 22.0 programına girilmiş; frekans ve yüzdelere kullanılarak betimsel analize tabi tutulmuştur. Katılımcıların %37'si erkek (N=63) ve %63'ü kadındır (N=117). Katılımcıların yaş aralığı 21-34 arasında değişmektedir. Öğretmen adaylarının YouTube'u kullanım amaçlarının başında sırasıyla araştırma/bilgi edinme, ders/sınav videolarını izleme, alışveriş önerilerini takip etme, eğlence/dinlenme amaçlı, oyun ipucu/hileleri öğrenme ve yemek/pasta/börek tarifleri öğrenme gelmektedir. Ders/sınav videolarını izlediğini ifade eden katılımcılar öncelikle ALES, akabinde KPSS ve sonrasında da YDS/YÖKDİL sınavlarına hazırlık sürecinde yayın yapan kanalları takip ettiklerini, bu kanallar için bildirim ayarlarını aktif hale getirdiklerini vurgulamışlardır. Katılımcılar, YouTube ortamında aktif birer takipçi olmalarına karşın, kendilerine ait paylaşım, beğeni ya da yorum yapma açısından çoğunlukla pasif kalmayı tercih ettikleri görülmüştür. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak öğretmen adaylarının YouTube gibi video paylaşım sitelerini aktif kullandıkları dikkate alındığında, burada paylaşılan içeriklerin doğruluğunu ve güvenilirliğini sorgulama durumlarının incelenmesi gerektiği önerilmektedir. Sadece aktif birer takipçi olmanın ötesinde, kendi içeriğini etik çerçeveler dahilinde üretebilen ve paylaşabilen bireyler olmaları yönünde cesaretlendirilmeleri ve bu yönde tutumlarının belirlenmesine yönelik araştırmaların da gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Video Destekli Öğrenme, Video Paylaşım Sitesi, YouTube, YouTube Kullanım Amaçları.

Jel Kodları: D83, H89, I29, O39.

PURPOSES OF USE OF VIDEO SHARING WEBSITES: A CASE OF YOUTUBE

Abstract

In addition to its entertaining and relaxing features, determining the intended use of the YouTube video sharing site, which is increasingly used in the process of accessing the information sought; It is important for video assisted learning processes. The aim of this study is to reveal the prospective teachers who are studying in faculties of education to use YouTube video sharing site. In the study that follows the crawl model, why use YouTube developed by researchers ?! The data were applied to 185 prospective teachers who were studying in

¹³³ Doktora Öğrencisi., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı ve Arş., Gör., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi, tugba.kocadag@gop.edu.tr

¹³⁴ Yüksek Lisans Öğrencisi., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Matematik Eğitimi ve Tokat Şehit Yakup Akdağ Anadolu İmam Hatip Lisesi, mat.munver@gmail.com

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

different departments of a state university in the Central Black Sea Region in the spring term of 2018-2019 academic year. The questionnaire consists of two parts; In the first part, the questions about the questionnaire and demographic information of the respondents are given. In the second part, there are multiple choice and open-ended questions to determine the purpose of the participants' use of YouTube. In line with the preliminary applications and expert opinions, the final form of the form was created by making necessary updates in the draft form. The data obtained were entered into SPSS 22.0 program; descriptive analysis using frequencies and percentages. 37% of the participants were male (N = 63) and 63% were female (N = 117). The age range of the participants ranged from 21 to 34 years. The main objectives of the prospective teachers' use of YouTube are research / information acquisition, watching lesson / exam videos, following shopping suggestions, entertainment / recreation, learning game tips / tricks and learning food / cake / pies recipes. Participants who stated that they watched the course / exam videos emphasized that they followed the broadcasting channels during the preparation process for ALES, then KPSS and then YDS / YÖKDİL exams, and activated notification settings for these channels. Although the participants were active followers on the YouTube environment, they mostly preferred to remain passive in terms of their own sharing, liking or commenting. Based on the results of the research, it is suggested that prospective teachers should actively examine the accuracy and reliability of the shared content, considering that they actively use video sharing sites such as YouTube. In addition to being an active follower, it is recommended that they be encouraged to be individuals who can produce and share their own content within ethical frameworks and conduct research to determine their attitudes in this direction.

Key Words: Video Assisted Learning, Video Sharing Sites, YouTube, YouTube Purpose of Use.

Jel Classification: D83, H89, I29, O39.

ATASÖZÜ AR NAMIS ADLI ESER ESASINDA KIRGIZ TÜRKÇESİNDE YAPIM EKLERİ

Tuğba Özenç¹³⁵

Türk dili sınıflandırılmasında Kuzeybatı Kıpçak Grubu üyelerinden biri olarak gösterilen Kırgız Türkçesi üzerine yapmış olduğumuz çalışmada, ünlü tiyatro yazarı Bakı Ömüraliyev'in Atasözü-Ar-Namis adlı piyesi esasında, Kırgız Türkçesinde yapım eklerini beş gruba ayırarak isimden isim yapım ekleri (mesela +L3Ik /+L3Uk, +sIZ / +sUz vb.), isimden fiil yapım ekleri, (mesela +y-, +Ay-/ +Oy-, -L3A- / -L3O- vb.), fiilden isim yapım ekleri (mesela -ma /-mo,-m vb.) ve fiilden fiil yapım ekleri (mesela -l-, -BA- / -BO- vb.) şeklinde ele alıp inceledik ve daha önceki bilimsel çalışmaları da dikkate alarak bazılarının fonetik değişimleri, dikkat çekici bazı yapısal özellikleri ve anlamlarını Türkiye Türkçesiyle karşılaştırmak suretiyle değerlendirdik. Tespit ettiğimiz bu yapım eklerini kalınlık- incelik ve düzlük yuvarlaklık açısından da ele aldık.

Ata-Sözü Ar-Namis piyeste geçen yapım ekleri esas alınarak yaptığımız çalışmadan hareketle Kırgız Türkçesinde yapım ekleri ile ilgili şunları söyleyebiliriz:

1. Yapım ekleri isim ve fiil kök ve gövdelerine gelerek geldikleri kelimeye yakın veya yeni bir anlam katarlar.
2. Bu ekler, kelimelere yapım ekleri getirilmek suretiyle meslek adları, alet adları, nesne adları gibi birçok işlevde kullanılırlar.
3. Bu çalışmada, 51 adet yapım eki tespit edilmiştir. Bu yapım eklerinden 17'si isimden isim, 10'u isimden fiil, 12'si fiilden isim, 12'si fiilden fiil.
4. İsimden İsim Yapım Ekleri +An /+Oñ, +çA / +çO, +çAk / +çOk, + çAn/çOn, +çI / +çU, +çIllik / + çUIUk, +D3Aş / +D3Oş, +DAy / + DOy, +GAy / +GOy, +GI/+GU, +ke, +LUU, +dUU+tUU, +L3Ik /+L3Uk, +nçI /+nçU, +OO, +rAAk / +rOOk, +sIz / +sUz.
5. İsimden Fiil Yapım Ekleri +y-, +Ay-/ +Oy-, +dA-, -tA-, +L3A-n- / +L3O-n-, +r-; +Ar- / +Or-, +L3A-ş- / +L3O-ş-, +I- / +U-, +sIrA-, +sUrA-, -L3A- / -L3O-, +gar-; +kAr- /+kOr-, -OO/-UU-, +A- /+O-.
6. Fiilden İsim Yapım Ekleri -ma /-mo-, -ç-, -GIç- / -GUç-, -OOç(u) /- UUçU, -GAk/ -GOk, -k-, -ñkI/ -ñkU < -n- kI/ -n-kU; -kI /-kU, -OO/-UU, -GI/-GU, -gA, -gö-, -m-, -ş-, -Ak/-Ok, -GIs/- GUs.
7. Fiilden Fiil Yapım Ekleri -l-, -GIz/-GUz, -k-, -ş-, -n-, -r-, -ar-, -BA- / -BO-, -t-, -kar-, -kör-, -glIr/ -klIr-, -Dir/-DUR-, -a-, -ö-, -Göz-.

Sedalı-sedasız uyumu ve kalınlık-incelik uyumu ise Kırgız Türkçesinde oldukça sağlamdır. Kırgız Türkçesinde yapım ekleri Türkiye Türkçesi yapım ekleri ile karşılaştırıldığında birçok varyantı ile birlikte zengin bir çeşitlilikle karşımıza çıkar. Ekler tonlu-tonsuz uyumuna uyduğundan dolayı çoğunlukla çift şekillidir. Örneğin; Dır eki aylan-dır (döndürmek) ve kel-tir (getirmek) örneklerinde olduğu gibi tonlu-tonsuz uyumuna riayet eder. Kalınlık-incelik uyumuna ise şu örneği verebiliriz. kıyal-dan- 'hayal kurmak; düşünmek, aklından geçirmek'. Kırgız Türkçesinin tipik özelliği olan yuvarlaklaşma yapım eklerinde de kendisini göstermekte düz varyantların yanında yuvarlak varyantlarda birlikte kullanılmaktadır. Örneğin; Dos-toş- 'arkadaş, dost, ahbap olmak'. Oğuz Grubu Türk Lehçelerinden olan Türkiye Türkçesindeki eklerin çoğu Kıpçak Grubu lehçesi olan Kırgız Türkçesinde eski halini korumuş yani eski Türkçedeki haliyle kalmıştır. Ör. Türkiye Türkçesindeki +Ca/+Ce eki Kırgız Türkçesinde tek şekilli ç'lidir. +çA / +çO. Fiilden fiil yapan ekler genel Türk dilinin bir temsilidir. Fiilden fiil yapım ekleri; ettirgen, dönüşlü, işteş çatılarda, geçişli-geçişsiz, edilgen yapılarda karşımıza çıkar. Ör. ayt-tır- (ett.) ayt- 'söylenmek, demek', kiy-i-n- (dön.) kiy- 'giyinmek', ket-i-ş- 'ket- işt. gitmek, beraber gitmek', kayt-ar- 'geri döndürmek; geriye göndermek, yollamak' aç-ı-l- 'açılmak'.

Anahtar Kelimeler: Kırgız Türkçesi, yapım ekleri, isimden isim yapım eki, isimden fiil yapım eki, fiilden isim yapım eki, fiilden fiil yapım eki.

¹³⁵ Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, SBE, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları, ABD YL Öğrencisi, tugbamadina@gmail.com

14 TEMMUZ 1959 KERKÜK KATLIAMI

Tunahan HAZIR¹³⁶

Türkmenler, yaklaşık 1200 yıldır Irak topraklarında varlığını sürdürmektedir. Bu zaman zarfında özellikle Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde oldukça önemli görevlerde bulunmuşlar ve bölge politikalarında önemli rol oynamışlardır. Bu çalışmada, 14 Temmuz 1959 yılında gerçekleşen Kerkük katliamını ve katliama dair akıllarda kalan soru işaretlerini edinilen bilgiler ışığında cevaplandırmaya çalışacağız. 1918 yılında imzalanan Mondros Mütarekesi ile birlikte bölgede İngilizler söz sahibi olmuş ve Türkmenler için zorlu sürecin başlangıcı bu tarihlerde başlamıştır. Henüz Irak devleti kurulmamışken Türkmenlere katliam girişimlerinde bulunulmuştur. Türkiye ve Irak hükümetleri bölgedeki Türkmenlerin, Türkiye'ye geçişi için belirli bir süre zarfında anlaşmış olsalar da Türkmenler Irak'taki meskenlerini terk etmemişlerdir. Bu durum Türkmenlerin yeni vatan olarak Irak'ı kabul ettiklerinin bir göstergesi olmuştur. Türkmenler, Irak'ın bağımsızlığından bu yana hiçbir şekilde devlete karşı bir isyanda bulunmamış aksine bir vatandaş olarak Irak devletinin güçlü bir devlet olabilmesi adına üzerlerine düşen görevleri yerine getirmişlerdir.

20. Yüzyılın ilk yarısında İngilizler tarafından zulme uğrayan Türkmenler, 1958 yılında cumhuriyetin ilanı ile farklı ideolojilere mensup başka gruplar tarafından düşman olarak görülmüştür. Soğuk Savaş döneminde komünizmin yayılma girişimleri Irak'ta da nüfuz bulmuştur. General Kasım, Irak'taki Komünist Parti (IKP) oluşumunu kendisine yakın bulmuş ve onları önemli makamlara getirerek önemli sözlerde bulunmuştur. Aynı şekilde o yıllarda sürgünde olan Kürt lider Mustafa Barzani'nin Irak'a dönmesi Türkmenler için zor günlerin habercisi olmuştur. Bunun sebebi Türkmenlerin tamamen komünizm karşıtı olması ve Barzani'nin Kerkük'ü sözde Kürdistan'ın bir parçası olarak görüyor olmasıydı. Nitekim öyle de oldu ve Barzani, taraftarlarını Kerkük konusunda kışkırtmayı başardı. Komünist partililer ise Türkmenleri "Turancılık ve Türkiye'ye Casusluk" gibi aslı olmayan kavramlarla suçluyorlardı. Soğuk Savaş döneminde Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) aktörü olduğu uluslararası arenada Türkiye'nin SSCB karşıtı söylemlerde bulunması ve ABD yanında yer alması, komünistlerin Türkiye'ye karşı nefret söylemi geliştirmesine sebep olmuştur. Dolayısıyla bölgedeki Türkmenler Türk oldukları için ve Türkiye'ye karşı gönül bağıyla yaklaştıkları için katliamın pençesinde yer alıyorlardı. İhtilal olduktan bir yıl sonra gerçekleşen katliam bir anda gerçekleşmemiş bu katliamın hazırlıkları uzun bir sürece yayılmıştır.

Burada cevaplanmayı bekleyen sorulardan birisi de "Acaba katliam engellenebilir miydi?" sorusudur. Bu noktada Irak hükümetinin üzerine düşen görevi yerine getirip getirmediği konusunda tartışmalar yaşanmaktadır. Bir diğer önemli tartışma konusu ise katliamın kimler tarafından ve hangi amaçla yapıldığıdır. Irak Komünist Partisi ve Barzani taraftarlarının bu noktada suçları birbirinin üzerine yıkması tartışmayı alevlendiren noktalardan biri haline gelmiştir. Türkiye'nin ise katliam karşısında nasıl bir tavır takındığı ve politikalarının bölgedeki Türklere etkisi ve katliam öncesi siyasi durum gibi merak edilen konular edindiğimiz bilgiler ışığında incelenecektir. Katliamın 60. yılında Kerkük'te yaşayan Türkmenler olayın travmasını hala atlatamamış ve Irak devletine güven konusunda tereddütleri bulunmaktadır. Bu travma etkisinin ise nesilden nesile aktarımının yüksek ölçüde olması muhtemeldir. Bunun en büyük sebebi ise katliamın devlet tarafından engellenebileceği düşüncesi ve olaylara müdahalenin çok geç olmasıdır. Bu bağlamda Kerkük katliamının aktörleri, katliam öncesi ve sonrası, katliama dair uluslararası tepkiler, katliamın amacı ve sonrasında meydana gelen psikolojik sonuçlar genel bir çerçevede değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Irak, Kerkük, Türkmenler, Katliam

¹³⁶ Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Öğrencisi, Tunahanhazir@gmail.com

**OLAĞAN MEBUSLAR / ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK TOPLUMUNUN
SİYASET ALGISININ MEBUS MÜRACAATLARI ÜZERİNDEN BİR İNCELEMESİ
(1939 – 1950)**

Yağız DEMİR¹³⁷

Hakan KAYNAR¹³⁸

Bu araştırmada, 1939-1950 tarihleri arasında yapılmış milletvekili genel seçimleri için müracaatta bulunan kişiler üzerinden dönemin siyasal kültürüne dair toplumsal bir yaklaşım çalışması gerçekleştirilecektir. Çalışmada, erken dönem Türkiye Cumhuriyeti'nde devlet – toplum ilişkilerinin farklı bir vechesi konu edilecek ve toplumun “devlette(n)” olma arzusunun saiklerine bakılacaktır. Bu yapılırken de Türkiye’de 1939-1950 yılları arasında gerçekleştirilmiş genel seçimler neticesinde milletvekili olabilmek için insanların CHP’ye göndermiş olduğu mektuplara, doldurmuş olduğu dilekçelere yönelinecek ve kendilerini nelere, yani hangi özelliklerine istinaden seçilmeye değer buldukları ve partiye de bunu nasıl göstermeye çalıştıkları incelenecektir. 1940’lar Türkiye’sinin toplumunda siyaset algısının geneli itibarı ile günümüzdekinden çok daha farklı olduğu ileri sürülmekle birlikte, bu algının özgül yapısının da kendi içerisinde birtakım standartlar barındırdığı ve söz konusu algıya karakteristik özelliğini kazandıranın esasen bu standartlar olduğu ortaya konmaya çalışılacaktır. Diğer bir deyişle o dönemde yaşamış sıradan insanların siyaset yapmak isteyiş sebeplerinin çeşitliliği gözler önüne serilerek, bu çeşitliliğin döneme has bazı ifade pratiklerine, onları yaratmakla birlikte yansımış da olduğu ileri sürülecektir.

Araştırma sonunda, söz konusu dönem koşullarında siyaset olgusunun sıradan insanlarca gündelik hayatlarında nasıl algılandığı ortaya konulacaktır. Bu araştırma sayesinde, Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı’nın Cumhuriyet Halk Partisi Katalogu’ndaki teftiş raporları yahut şikayet, ihbar ve dilek mektuplarından hareketle ele alınmış, devletin ve toplumun ya da bir başka deyişle yönetenlerin ve yönetilenlerin birbirleriyle olan ilişkileri meselesine bu defa mebus müracaatlarından yola çıkılarak yeni bir bakış açısı getirilecek, bu müracaatların söz konusu ilişkideki bir “ara formu” teşkil ettiği ortaya konmuş olacaktır. Nitekim çalışma, devlet yönetiminde söz sahibi olan kişilerin bir arada bulunduğu bir kurum olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin kesinlikle içindeki veya kesinlikle dışındaki kişilerin değil, “dışındayken, içine girmek isteyen” insanların nasıl bireyler olduklarına odaklanılarak gerçekleştirileceğinden, prosopografik (grup biyografisi) nitelikteki akademik metinlerin farklı bir çeşidi olarak da tanımlanabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Mebus, Seçim, Siyaset, Toplum

¹³⁷ Yüksek Lisans Öğrencisi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, ygz_dmr.80@windowslive.com

¹³⁸ Dr. Öğr. Üyesi, Hacettepe Üniversitesi Tarih Bölümü, kaynarhakan@gmail.com

BİTCOİNİN TEKNOLOJİ ŞİRKETLERİNE ETKİLERİ: OLAY ANALİZİ

Yağmur Kayar¹³⁹

Yeniçağda yaşanan teknolojik gelişmelerle birçok alanda sanallaşma faaliyetleri artmaktadır. Ekonomi piyasalarında da sanal para birimlerine geçiş başladı. Tüm dünyada özellikle Bitcoin ile adını duyuran kripto para ekosistemi Bitcoin ve belli başlı altcoinlerde yaşanan müthiş değer artışlarıyla birlikte ekonomi gündemine bomba gibi düşmüştür.

Bitcoin (BTC-bit para) 2008 yılında 'Satoshi Nakamoto' diye kendini tanıtan bir kişi ya da grubun hazırladığı bir bildiri ile ortaya çıkmış sanal ortamda hazırlanmış bir yazılım ürünüdür. Bitcoin 'in mucidi, Satoshi Nakamoto'nun isminin gerçek olmamasının ötesinde kendisini büyük teknoloji şirketleri ile ilişkilendirilerek isimdeki "Sa"nın Samsung, "Toshi"nin Toshiba, "Naka"nın Nakamushive "Moto"nun da Motorola olduğu söylenmektedir(Çarkacıoğlu, 2016).

Dünya bitcoin ticaret hacminin en fazla payına sahip olan ülke Amerika Birleşik Devletleridir. Bunun sebebi ise kripto para ve block zinciri şirketinin bulunduğu Silikon Vadisi'dir. En fazla bitcoin bankamatığına sahip olan ABD, çok uzun süredir dijital para birimleri konusunda en çok öne çıkan ülke olarak bilinir. Ayrıca Dünya'nın dört bir yanından birçok ülke kripto para birimleri ile ilgili yasal konularda ABD'nin tutumunu önemsemektedir. Dolayısıyla Dünya'nın finansal anlamda süper gücü konumunda bulunan ABD önümüzdeki yıllarda da kripto para birimlerine dair yasal düzenleme konusunda dikkatlerin çevrildiği ve farklı yaklaşımların denendiği bir ülke olmaya devam etmesi beklenmekte bu sebepten dolayı çalışmada bitcoinin varlığının S&P 500 endeksinde yer alan on teknoloji firması üzerindeki etkileri analiz edilmiştir.

Bu çalışmada kripto paraların yıldızı olan Bitcoinin Standard&Poor's 500 endeksinde yer alan Teknoloji Şirketleri Üzerindeki Etkileri Event Study (olay çalışması) yöntemi ile ve bağımlı örneklem t testi ile analiz edilmiştir. 2 Ocak 2009 tarihinde bitcoin faal hale gelmiş ve bitcoin Blockchain'e kazanmıştır. Event Study analizinin sonucunda bitcoinin ortaya çıkması pay getirilerinde genel anlamda olumlu ya da olumsuz bir etki yarattığı söylenemez ancak ciddi bir değişime sebep olmadığı tespit edilmiştir. Bağımlı örneklem t testi sonucunda bitcoinin teknoloji firmalarının pay getirileri üzerinde pozitif anlamlı bir etkisinin olduğu gözlemlenmiştir. Kripto para ekosisteminde, ekonomik varlığın doğası gereği fiyatın sadece arz ve talep koşullarıyla oluştuğu göz önünde bulundurulursa piyasa içerisindeki iktisadi kişilerin davranışları çok önemlidir. Bu davranışların piyasanın bir bütün olarak okunması ile çözülmesi mümkündür. Piyasanın doğası gereği oluşan bu riskin minimuma indirilmesi ancak piyasanın sıkı takibi ile mümkündür.

Anahtar Kelimeler:Bitcoin, S&P500 Endeksi, Teknoloji Şirketleri, EventStudy, Bağımlı Örneklem t Testi

¹³⁹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bankacılık ve Finans Bölümü, ygmrkayar@hotmail.com

**RUSYA’NIN SURİYE POLİTİKASININ SPUTNİK NEWS HABER PORTALINDA
YANSITILMA BİÇİMİ**

Yalçın Cihat PEKÇETİN¹⁴⁰

Dr. Öğr. Üyesi. Lokman Zor²

ÖZ

Tunus’ta 2010 yılının sonlarında başlayan reform taleplerinden ibaret halk hareketleri, kısa sürede birçok Arap ülkesini etkisi altına almıştır. Arap Baharı olarak isimlendirilen bu halk hareketi 2011 yılının Kasım ayında Suriye’ye sıçramış, Esad yönetiminin aşırı güç kullandığı müdahalesiyle karşılık bulmuştur. Güvenlik güçlerinin aşırı güç kullanımına protestocuların silahlanarak karşılık vermesi Suriye’yi bir iç savaşa sürüklemiş, devamında IŞID, El-Kaide, El-Nusra gibi radikal dinci örgütlerin de bölgeye yerleşmesiyle sorunun kapsamı değişip genişlemiştir. Bütün bunların sonucunda 2011 yılından itibaren Suriye’de milyonlarca insanın etkilendiği bir kargaşa ve iç savaş süreci söz konusu olmuş, daha iyi şartlarda yaşama arzusuyla iktidarı protesto etme şeklinde başlayan olaylar yüz binlerce sivilin yaşamını yitirmesine ve milyonlarca insanın ülkesini terk etmesine sebep olan bir insanlık dramını başlatmıştır. Söz konusu durum aynı zamanda birçok ülkenin bölgeye ve olaylara müdahale etmesine de zemin oluşturmuştur.

Bu bağlamda Rusya Federasyonu da Soğuk Savaş döneminden gelen müttefiklik ilişkisi bağlamında Suriye’deki BAAS yönetimi başta olmak üzere farklı odaklarla iletişime geçip Suriye sorununa müdahil olmuş bu sayede de gerek küresel etkinliğini güçlendirmeyi gerekse Suriye’deki ve bölgedeki varlığını hissettirmeyi amaçlamıştır. Rusya’nın Suriye sorununa yönelik politikası, yaşanan olayların ve bölgesel dengelerin ciddi bir değişime uğramasına sebep olmuş, bu anlamda özellikle Rus resmi medya organı Sputnik News başta olmak üzere çeşitli medya organları aracılığıyla dünya kamuoyuna haklılık yansıtacak şekilde aktarılmıştır.

Rusya’nın resmi medya organı olarak 2014 yılında yayın hayatına başlayan ve birçok dilde yayın yapan Sputnik News Haber Portalı, yaptığı haberlerle Rusya’nın Suriye sorunuyla ilgili politikalarını meşrulaştırma gayreti içerisinde olmuştur. Bu anlamda taraflı yayınları dolayısıyla eleştirilen Sputnik News, Suriye meselesi ile ilgili dikkat çekici haberlere de imza atmıştır.

Bu çalışma; Rusya-Suriye ilişkilerinin ve Suriye sorunun kronolojik bir şekilde incelenmesinin ardından Rusya’nın Suriye sorununda izlediği politikaların, Rus menşeli uluslararası bir haber portalı olan Sputnik News Türkçe’de yansıtılma biçimini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bunun için konuyla ilgili literatür taramasının yanı sıra Sputnik News Türkçe haber portalında yayınlanan haberler gözden geçirilmiş, yaşanan sürecin dönüm noktalarına yönelik belirlenen parametreler çerçevesinde sınırlandırılma yapılarak seçilen bazı haberler incelenmiştir. Haberlerin incelenmesinde Teun A. van Dijk’ın geliştirdiği, medya yayınlarının analizini yapmaya elverişliliğiyle öne çıkan ve son yıllarda bilimsel çalışmalarda yaygın bir şekilde kullanımı tercih edilen eleştirel söylem analizi yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Rusya, Suriye, Suriye sorunu, Sputnik News Türkçe, eleştirel söylem analizi.

¹⁴⁰ Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Avrasya Araştırmaları Anabilim Dalı, cihat38.pk@gmail.com

² Dr. Öğr. Üyesi., Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi, İletişim Fakültesi, lokman_zor@hotmail.com

**UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ ALARAK İŞLETME AÇAN KİŞİLER
İLE EĞİTİM ALMADAN İŞLETME AÇAN KİŞİLERİN GİRİŞİMCİLİK
EĞİLİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI; KIRŞEHİR ÖRNEĞİ**

Yusuf ASLAN¹⁴¹, Mehmet Orkun ÜNSEVER¹⁴²

Musa ÖZATA¹⁴³

Özet

Girişimcilik kavramının literatüre ilk girişi 18. yüzyıl başlarında olmuştur. Kavramın gelişimi ve değişimi süreç içerisinde farklı düşünürler tarafından sağlanmıştır. Günümüzde girişimcilik konusunda pek çok farklı tanımı bulunmaktadır. Ancak girişimciliğin herkes tarafından kabul edilen belli başlı özellikleri bulunmaktadır. Bunlar; fırsatları keşfetme ve değerlendirme, yeniliklere hızlı uyum sağlama, üretim faktörlerini bir araya getirme ve risk alma olarak özetlenebilmektedir.

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) koordinasyonunda düzenlenmektedir. Bu eğitimler sonucunda sertifika alarak iş yeri açan girişimcilere KOSGEB tarafından Girişimcilik Destek Programı kapsamında destekler verilmektedir. Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri başarılı işletmelerin kurulması ve girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması hedeflerine uygun olarak aşağıda yer alan amaçlarla düzenlenmektedir.

Araştırmamanın amacı; Bu çalışmanın amacı KOSGEB tarafından verilen girişimcilik eğitiminin, işletme sahiplerinin girişimcilik eğilimi üzerine etkisinin araştırılmasıdır. Literatürde gerçekleştirilen çalışmalar incelendiğinde girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimine olan etkisinin incelendiği çok az çalışma bulunduğu görülmektedir. KOSGEB tarafından düzenlenen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi'nin girişimcilik eğilimine etkisi olup olmadığı konusunda bir çalışma olmadığı ve Kırşehir özelinde herhangi bir çalışma yapılmadığı görülmüştür. Çalışma bu anlamda önem taşımaktadır.

Çalışma tanımlayıcı nitelikte olup, Kırşehir'de faaliyet gösteren işletme sahipleri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada KOSGEB girişimcilik eğitimi alan işletme sahipleri ile KOSGEB girişimcilik eğitimi almayan işletme sahiplerinin girişimcilik eğilimleri karşılaştırılmıştır. Araştırmada örneklem büyüklüğü toplam 300 kişi olarak hesaplanmıştır. Örneklem seçiminde basit rastgele örneklem seçim tekniğinden faydalanılmıştır. Araştırmada katılımcıların girişimcilik eğilimlerini ölçmek amacıyla Yılmaz ve Sünbül(2009) tarafından geliştirilen Girişimcilik Eğilimi Ölçeği kullanılmıştır. Söz konusu ölçek, 36 maddeden oluşan 1 ile 5 arası puanlanan 5 seçeneğe Likert tipi bir ölçekdir. Araştırmada yüz yüze anket yöntemi kullanılarak elde edilen veriler SPSS programında analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Veriler üzerinde başlıca; tanımlayıcı istatistikler, bağımsız gruplarda t testi analizi, OneWayAnova testi analizi ile Korelasyon analizleri yapılmıştır.

Bu çalışmada KOSGEB tarafından Girişimcilik Desteği verilmesi için ön şart olarak kabul edilen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi'nin kişilerin girişimcilik düzeyini artırıp artırmadığı incelenmiş olup literatürdeki çalışmalara uyumlu olarak Girişimcilik Eğitimi'nin girişimcilik düzeyini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Girişimcilik eğitimi alınması ile eğitim durumu, işletme faaliyet alanı ve bağlı olunan meslek kuruluşu ile girişimcilik düzeyi arasında anlamlı bir fark varken cinsiyet ve yaş ile girişimcilik düzeyi arasında anlamlı bir fark yoktur.

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri girişimcilik düzeyini artırarak daha başarılı girişimcilerin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Eğitim içeriğinde yer alan finansal plan, üretim planı, pazar araştırma, yönetim planı, pazarlama planı modülleri sayesinde daha sürdürülebilir işletmeler ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri'nin yaygınlaştırılması ve işletme açma şartı olarak kabul edilmesi başarılı girişimcilerin sayısının artırılması ve kısa ömürlü işletme sayısının azaltılması adına önemli bir adım olacaktır.

Anahtar Kelimeler; Girişimcilik, KOSGEB, Girişimcilik Eğitimi

¹⁴¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, İİBF, yusuf.aslan@kosgeb.gov.tr

¹⁴² Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, İİBF, orkununsever@yahoo.com

¹⁴³ Prof.Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, İİBF, mozata@ahievran.edu.tr

NEBEVÎ EĞİTİM MODELİ OLARAK DÂRU'L ERKÂM

YUSUF AY
ŞİİRT ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ

Hz. Peygamberin bi'setinin ilk yıllarında İslamiyet'i tebliğ ettiği evin adı olan Dâru'l Erkâm, Hz. Peygambere sadakatle bağlı ve henüz on sekiz yaşlarında olan Erkâm bin Ebü'l Erkam'a ait bir hanedir. Mekkeli müşriklerin giderek artan zulüm ve baskıları yüzünden Hz. Muhammed (SAV) Mescid-i Haram içinde Safa tepesinin eteklerinde olan bu evi irşat mekânı olarak seçmiştir. Allah Rasulü'nün söz konusu bu hanede bir muallim gibi eğitim verdiği ve inen ayetleri anlatarak ve açıklayarak ashabını eğittiği bilinmektedir.

Hz. Peygamberin Risâlet davasına yardımcı olacak çekirdek kadronun inşası için faaliyet gösteren Dâr'ul Erkâm, birçok sebepten ötürü üzerinde durulması gereken kurumlardan birisidir. Hayatının her safhasında Müslümanlara örnek olan Efendimiz'in (as) birçok imkânsızlık ve zorluk karşısında yılmayarak ashabına eğitim ve öğretim alanında nasıl rehberlik ettiği hususu özellikle Dâr'ül Erkâm ile yapılacak araştırmalar sonucunda ortaya konulabilir. Bu nedenle bu bildiride Dâr'ül Erkâm'ın İslami bir kimlik kazanılmasındaki önemine değinilecek ve ayrıca eğitimde rol model olan bu kurum çeşitli açılardan irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Dar'ül Erkam, Risalet, İslamiyet, Eğitim

**TUĞRUL BEY DÖNEMİ SELÇUKLU DEVLETİ-ABBASİ HALİFELİĞİ
ARASINDAKİ İLİŞKİLER (1040-1063)**

Yusuf Ziya KARAOĞLU*

ÖZET

Çalışmamızda Türk ve dünya tarihinin büyük devletlerinden biri olan Büyük Selçuklu Devleti'nin kuruluşundan (23 Mayıs 1040), Selçuklu Devleti'nin ilk sultanı Tuğrul Bey'in vefatına kadarki geçen süre içinde (4 Eylül 1063); artık bir sembolden öte geçemeyen ve siyasî kudretini yitirmiş bir halifelik olarak, Sünnî İslâm'ı temsil etmesi ile birlikte Şii İslâm'a mensup olan Büveyhîlerin tahakkümü altına girmiş durumda olan Abbâsî Halifeliği (751-1258)'nin durumu ve Selçuklu Devleti'nin Abbâsî Halifeliği ile olan siyasî ve diplomatik ilişkilerini incelenmiştir.

X. yüzyılda İslamiyet'i kabul eden Selçuklular, kuruluşlarını tamamladıktan kısa bir süre sonra kuruldıkları bölgenin en önemli gücü haline gelmiş ve benimsedikleri Sünnî İslâm'ın siyasî kuvvetini ellerine almışlardır. Kısa sürede elde edilen bu başarılar İslam dünyası içinde Selçukluların itibarını oldukça yükseltmiştir. XI. yüzyılın ilk yarısında başlayan Selçuklu-Abbâsî ilişkilerinin Tuğrul Bey dönemini içine alan kısmının neticesinde Bağdat'ta bulunan Şii Büveyhî tahakkümüne son verilmiş ve bu süre zarfında iki hanedan arasında evlilikler de olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Selçuklu Devleti, Abbâsî Halifeliği, Tuğrul Bey, Kaim Biemrillah

THE RELATIONSHIP BETWEEN SELJUK STATE AND ABBASID CALIPHATES IN TUĞRUL BEY PERIOD (1040-1063)

ABSTRACT

In our study, from the foundation of the Great Seljuk State (23 May 1040), one of the great states of Turkish and world history, to the death of Tugrul Bey, the first sultan of the Seljuk State (4 September 1063); The Abbasid Caliphate (751-1258) and the Abbasid Caliphate (751-1258) who came under the domination of the Buveyhîs who belonged to Shiite Islam together with the representation of Sunni Islam as a caliphate who could not pass any more than a symbol and lost political power. and their political and diplomatic relations.

The Seljuks, who accepted Islam in the Xth century, became the most important power of the region they were founded shortly after completing their establishment and took the political power of Sunni Islam they adopted. These achievements in a short time have increased the reputation of the Seljuks in the Islamic world. XI. As a result of the Seljuk-Abbasid relations, which started in the first half of the 16th century, covering the period of Tugrul Bey, Shiite Buveyhî domination in Baghdad was ended and marriages between the two dynasties took place.

Key Words: Seljuk State, Abbasid Caliphate, Tugrul Bey, Kaim Biemrillah

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Bölümü, yusufziyakaraoglu@gmail.com.

İNAS SANAYİ-İ NEFİSE MEKTEBİNDE DESEN EĞİTİMİ

Yüksel KAYA

Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Ana Sanat Dalı Yüksek Lisans ,
gezokuyukaya13@gmail.com

ÖZET

“İnas Sanayi-i Nefise Mektebi” 1914 yılında kız öğrencilerin, güzel sanatlar alanında eğitim almalarına yönelik açılan bir okuldur. “İnas Sanayi-i Nefise Mektebi’nde Desen Eğitimi” konulu araştırmada, Türk resminde ilk kez sanat okulunda bulunan kadın ressamların desen eğitiminde bulundukları konum ve almış oldukları eğitimleri Türk resim sanatına aktarmalarının araştırılması amaçlanmıştır. Bu çalışmada, Türk Resim Sanatında kadın ressamların desen üzerinde rolleri ve yurt dışında almış oldukları desen eğitimini İnas Sanayi-i Nefise Mektebi aracılığıyla öğrenim görmekte olan öğrencilere aktarımları hakkında bilgiler verilmiştir. Araştırmada, kadın ressamlarımızın yurt dışındaki atölyelerde aldıkları eğitimlerin, Türk sanat eğitimine aktarımları, sanat eğitiminde desen eğitimine katkıları incelenmiştir. Desenin gelişiminde kadın ressamların Türk resim sanatında ki konumları da önem teşkil eden konular arasında yer almaktadır. Bilindiği üzere Sanayi-i Nefise Mektebi’nde sadece erkek ressamlar eğitim vermektedir. İnas Sanayi-i Nefise ile birlikte kadın ressamların Türk resim sanatı eğitiminde ön planda bulunmalarına katkı sağlamıştır. Osmanlı toplumunda kadın sorunu dinsel baskıların ağırlığı ve erkek fanatizminin oluşundan dolayı resim sanatının kadınlar tarafından gelişiminin olmayışı ve bu süreçte kadınların sesi olan İnas Sanayi-i Nefise Mektebi ressamları sayesinde kadınların sanatsal yetenekleri göz önünde bulundurulmuş ve süsleme vs. gibi el işçiliği alanında gelişmeleri sağlanmıştır. Kız okulları erkek okulları kadar geniş bir eğitime sahip olmadığından dolayı kızlara verilen sanat eğitimi daha sınırlı olmuştur. Bu sınırı aşma konusunda yurt dışı eğitimlerinden destekler alınmıştır. Sanat eğitiminin alınması ile birlikte kız öğrencilerinin sanata olan ilgisi artış göstermiştir. Bu ilgi kız öğrencilerin çabası ile mümkün olmuştur. Ve bu çabalar olumlu sonuçlar ile noktalanmıştır.1 Kasım 1914 tarihinde büyük çabaları sonucu kızlar adına kurulan ilk güzel sanatlar okulu ‘İnas Sanayi-i Nefise Mektebi’ açılmıştır. Açıldığı ilk yıllarda 35 öğrenci ile başlayan süreç ilerleyen zamanlarda artış göstermeye başlamıştır. İnas Sanayi-i Nefise Mektebi resim ve heykel derslerini vermiştir. Ayrıca okulda anatomi, sanat tarihi, sanat estetiği, perspektif, dersleri özenle verilmeye başlanmıştır. Sanat okulunda ki kadın ressamlar ;Mihri Müşfik, Celile Hikmet, Hale Asaf ve Belkıs Mustafa desenleri hakkında bilgiler verilmiştir. Mihri Müşfik sanat okulunun gelişmesi adına en çok katkı sağlayan ressam olarak bilinmektedir. Sanat eğitiminin sadece erkek öğrencilerin almasının değil kadın öğrencilerin de alması gerekliliğini hakikatli bir dil ile savunmuştur. İnas Sanayi-i Nefise Mektebi’nde ayrıca müdürlükte bulunmuş ve bu sayede katkılarını daha da olumlu bir halde arttırma gayretinde bulunmuştur. Bu gayret neticesinde kadın ressamların da yurt dışı eğitimleri almalarını sağlamış ve Türk resim sanatında kadın ressamların da başarılı olacaklarını kanıtlamayı başarmıştır. Bu araştırmada, kadın ressamların İnas Sanayi-i Nefise Mektebi’nde almış oldukları desen eğitimleri ve bu eğitimlerin Türk Resim Sanatına nasıl yansıdığı incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İnas Sanayi-i Nefise Mektebi, Desen, Türk Resim Sanatı

İNAS SANAYİ-İ NEFİSE SCHOOL PATTERN TRAINING

ABSTRACT

“İnas Sanayi-i Nefise Mektebi” is a school opened in 1914 for girls to receive education in the field of fine arts. In the research entitled en Drawing Education in İnas Sanayi-i Nefise Mektebi ”, it was aimed to investigate the position of women painters in Turkish art for the first time in art education and their transfer to the Turkish painting art. In this study, the roles of women painters in Turkish Painting and their transfer to the students who are studying through the İnas Sanayi-i Nefise School are given. In this research, the transfer of the trainings taken by the women painters to the Turkish art education and their contribution to the pattern education in the art education were examined. The position of women painters in Turkish painting is one of the important issues in the development of drawing. As it is known, only male painters provide education in Sanayi-i Nefise School. Together with İnas Sanayi-i Nefise, she contributed to the advancement of female painters in Turkish painting education. Women's problem in the Ottoman society due to the weight of religious pressure and male fanaticism due to the lack of development of the art of painting by women and women's voices in this process İnas Sanayi-i Nefise Mektebi painters and women's artistic talents were taken into consideration and ornament. in the field of hand labor. Since girls 'schools do not have as broad an education as boys' schools, the arts education given to girls is more limited. Support has been received from overseas trainings on crossing this limit. With the education of art, female students' interest in art has increased. This interest was made possible by

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

the efforts of female students. And these efforts were punctuated with positive results. In November 1914, the first fine arts school kurulan İnas Sanayi-i Nefise Mektebi kurulan was established on behalf of the girls. The process, which started with 35 students in its first years, started to increase in the future. İnas Sanayi-i Nefise Mektebi taught painting and sculpture. In addition, anatomy, art history, art aesthetics, perspective and lessons have been given with care. Women painters in the art school, Mihri Müşfik, Galile Hikmet, Hale Asaf and Belkis Mustafa were given information about the patterns. Mihri Müşfik is known as the artist who contributed the most to the development of the art school. He defended the necessity of art education not only for male students but also for female students. Inas Sanayi-i Nefise School also served as the directorate and thus made efforts to increase its contributions even more positively. As a result of this effort, she ensured that female painters received training abroad and proved that women painters would be successful in Turkish painting. In this study, the pattern trainings that women painters have taken in İnas Sanayi-i Nefise School and how these trainings are reflected in Turkish Painting Art have been examined.

Keywords: İnas Sanayi-i Nefise School, Pattern, Turkish Painting

ÇATIŞMA VE ÇATIŞMA YÖNETİMİ KAVRAMLARINA GÜNCEL BİR BAKIŞ

Zahide Kübra KOÇAK¹

Mehmet Ali AKTAŞ²

Günlük yaşantımızda sık sık karşılaştığımız ve hayatımızın ayrılmaz bir parçası olan çatışma kavramı tarihsel olarak insanlık tarihi kadar eski bir olgudur. Toplumsal ve sosyal yaşamın gerekliliği olarak birçok insanla iletişim halinde olma, beraber yaşama gereksinimi ve işbirliğinin zorunluluğu gibi pek çok nedenden dolayı çatışma az ya da çok yaşamın her anında mevcuttur. Çatışma örgütlerde var olan etkileşim neticesinde doğal olarak meydana gelen bir sonuçtur. Alan yazın çerçevesinde kavramsal olarak geniş bir anlam yelpazesine sahip olan çatışma kavramı anlamının özü kapsamında birçok tanıma karşılık gelmektedir. Süreç içerisinde örgüt için olumsuz ve istenmeyen bir durumdan, örgütsel gelişimin ve ilerlemenin bir destekçisi haline gelen çatışma kavramına olan bakış açısı, doğası gereği karşılıklı etkileşimlerin temelinden kaynaklanan vazgeçilmez bir sonuç olarak evrilmiştir.

Bu durum kavramlara iyi ya da kötü diyerek onlardan kaçmanın ya da haddinden fazla değer vermenin yanlış bir yaklaşım olduğunu göstermektedir. Önemli olan kavramların iyi-kötü (yapıcı-yıkıcı) şeklinde değerlendirilmesi değil, örgüt amaçlarına yönelik olarak yönetilip yönetilmemesidir. Çatışma; sakinliğin ve uyumun hüküm sürdüğü dönemlerde bile potansiyel bir karmaşıklık bünyesinde bulunduran, zamanla bu çatışmanın gün yüzüne çıkarak hareketi doğurduğu ve bu hareketliliğin örgüte canlılık kazandırdığı bir devinim sürecidir. Bu süreci anlamak, tanımlamak, yürütmek ve sonuçlandırmak çatışmayı yönetme sürecini oluşturmaktadır. Karmaşık ilişkiler süreci olan çatışmaları etkili bir şekilde yönetmek ise bir denge kurma prensibidir. Bir çatışma sırasında başkalarının davranışlarını yorumlamak ve anlamaya çalışmak için kullanılan düşünce süreci bizim ne gibi çatışma davranışlarını göstereceğimizi de belirlemektedir. Çatışmanın ne yöne doğru hareket edeceğini belirleyen şey ise onu ele alış biçimlerimizdir.

Bu çalışmada öncelikle çatışma ve çatışma yönetimi kavramları ile bu kavramlara yönelik geçmişten günümüze değişen ve gelişen bakış açısı ele alınmış olup, etkin çatışma yönetiminin önemi ve örgüt için gerekliliği dikkatle vurgulanmış, yapıcı bir çatışma yönetimi süreci için kullanılabilecek çatışma yönetimi stratejilerinin üzerinde yoğunlaşmıştır. Çalışmanın kapsamı dâhilinde konuya yeni bir bakış açısı kazandırabilecek çatışma durumlarının yapıcı-yıkıcı olası durumları ve çatışma ile ilişkili sosyal bilişsel süreçler üzerinde de önemle durulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çatışma, çatışma yönetimi, çatışma ve sosyal bilişsel süreçler

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ TASARRUF DEĞERİNE
İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI**

Zelal ÖZAĞAÇHANLI¹⁴⁴

Abdulkadir UZUNÖZ¹⁴⁵

Vedat AKTEPE¹⁴⁶

Özet

Sosyal Bilgiler dersinin insan yaşantısı için önemli olan bilgiyi, beceriyi ve değerleri kazandıran bir ders olması; 2005 ve 2018 yıllarında gerçekleştirilen program değişikliklerinde değer eğitimi konusunun program içinde vurgulanması bu araştırmanın hareket noktasını teşkil etmektedir. Bu çalışmada programa yeni girmiş olan “tasarruf” değeri üzerinde çalışılmış ve öğretmen adaylarının “tasarruf” kavramına ilişkin metaforlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemine uygun olarak Olgubilim deseninden yararlanılmıştır. Veri toplama aracı olarak görüşme formu kullanılmıştır. Bu bağlamda öğretmen adaylarına “Tasarruf gibidir; Çünkü” şeklinde sorular sorulmuştur. Görüşme formundaki ilk boşluğa “tasarruf” kavramı ile ilgili benzetim kurmaları ve ikinci boşluğa ise kurmuş oldukları benzetimin gerekçesini açıklamaları istenmiştir. Elde edilen verilerin analizinde ise içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Ölçme aracının güvenilirliği %89 olarak bulunmuştur. Araştırmanın çalışma grubunu Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü’nde 1., 2., 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören 95 kadın, 74 erkek, toplam 169 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Elde edilen verilere göre; öğretmen adayları tasarruf kavramıyla ilgili 59 farklı metafor üretmişlerdir. Üretilen metaforlar ortak özellikleri açısından on kavramsal kategori altında toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Öğretmen Adayı, Tasarruf, Metafor

¹⁴⁴ Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, vedataktepe@nevsehir.edu.tr

¹⁴⁵ Doktora Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir, agachanzelal@gmail.com

¹⁴⁶ Prof. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü, uzunozak@gmail.com

ENDÜLÜS'TEKİ MÜSLÜMAN DÜŞÜNÜRLER

Zeynel Abidin Kızıl

ÖZET

Bugünün İspanya'sı ile Portekiz ve de Fransa'nın Bordo-Marsilya hattının güneyini içine alan bölge İberya veya İber yarımadası olarak anılır. Bu topraklar; Emevi halifesi Velid b. Abdülmeklik (705-715) döneminde, Kuzey Afrika valisi Musa b. Nusayr'ın, 711 yılında Tarık b. Ziyad'ın komutası altında gönderdiği ordu ile fethedilen Endülüs'tür. Bu fethin asıl önemli ve kalıcı sonucu, İspanya'nın İslam Medeniyetiyle kucaklaşması ve bu vesileyle "Endülüs Medeniyeti" olarak bilinen, insanlık tarihinin önemli oluşumlarından birine beşiklik etme şansına kavuşması olmuştur. İslam bu topraklarda 736 yıl hüküm sürecektir.

Endülüslü Müslüman düşünürler, eğitimin temel hedefinin insanı, gerek dünya gerekse ahiret hayatında mutlu kılacak bir yapıya kavuşturmak olduğu noktasında ittifak etmişlerdir. Onlar; kişiyi beceri, meslek ve makam sahibi yapmanın ötesinde, hayatı anlamlandırmanın önündeki en büyük engel olan cehaletten kurtarıp; aklını kullanan, nefsini kontrol altında tutabilen, iyi huylarla bezenmiş, ilmi ile amid, abid, kendisi ve çevresiyle uyumlu bir kimse haline getirme noktasında faaliyetlerini yürütmüş ve bilim, ilim ve fikir dünyasına önemli katkılar sunmuşlardır.

¹ Lisans Öğrencisi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, zeynelabidin.kizil@mail.ohu.edu.tr

AKSARAY İLİNİN KIŞ TURİZMİ POTANSİYELİNİN İNCELENMESİ

Zeynep Şevval DURSUN¹⁴⁷

Günümüzde geleneksel turizm olarak adlandırılan deniz, kum, güneş algısının dışına çıkılarak turistlerin daha farklı deneyimler peşinde olduğu gözlemlenmektedir. Turistlerin istekleri doğrultusunda ortaya çıkan alternatif turizm kavramıyla, kişilerin kendi zevk ve tercihlerine, bir tatilden beklentilerine göre tercihleri oldukça farklılaşmıştır. Kış turizmi de bu bağlamda ortaya çıkmış bir alternatif turizm çeşidi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ülkemizin coğrafi konumu nedeniyle turizm yoğunluğunun yaz aylarında artış gösterdiği bilinmektedir. Gerek yurt içi gerek ise yurt dışı turizm faaliyetlerine katılan turistlerin gözle görünür bir yoğunluğu deniz, kum, güneş tatil anlayışıyla ülkemizi ziyaret etmektedir. Geleneksel turizmin yanı sıra kış turizmine elverişli olan ülkemizin kış aylarındaki ziyaretçi sayıları yaz oranla oldukça az olduğu görülmüştür.

Deniz kıyılarında geleneksel turizm anlayışı ağırlığını gösterirken deniz olmayan bölgelerde (İç Anadolu, Doğu Anadolu, Güney Doğu Anadolu) daha farklı alternatif turizm türleri ilgi görmektedir. Aksaray ilinin de içinde bulunduğu İç Anadolu Bölgesi denize kıyısı olmadığı için klasik turizm den ziyade alternatif turizm merkezlerine ev sahipliği yapmaktadır. İlkin koşulları ve coğrafi imkânların elverişliliğine bakıldığında alternatif turizm adı altında kış turizmi İç Anadolu bölgesinde rahatlıkla yapılabilecek turizm çeşitlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna rağmen İç Anadolu bölgesinde kış turizmi yapılabilecek tesis sayısının şaşırtıcı derecede az olduğu görülmektedir.

Aksaray İç Anadolu bölgesinin iklimsel özelliklerine sahip bir şehir olduğu için kışları oldukça soğuk ve kar yağışlı geçmektedir. 3.268 m yüksekliğiyle İç Anadolu bölgesinin 2. En yüksek dağı olan Hasan Dağı Aksaray il sınırları içerisinde bulunmaktadır. Hasan Dağı yılın belirli aylarında (kasım, aralık, ocak, şubat) karlar altında kalmaktadır. Dağ üzerindeki kar miktarı ve karın kalma süresinin oldukça fazla olduğu yapılan araştırmalarca bilinmektedir. Bunun yanı sıra Hasan Dağı bünyesinde gerçekleşen birçok spor faaliyetleri (trekking, kampçılık, yamaç paraşütü, dağcılık vb.) ve bu spor faaliyetlerine katılmak amacıyla gelen turistlere ev sahipliği yapmaktadır.

Bu çalışmada gelen ziyaretçilerin genel olarak karşılaştıkları sıkıntılar konaklama, turistik yerlerdeki tesis, teçhizat eksikliği ve ulaşım gibi konularda araştırmalar yapılmıştır. Kış turizmi denilince akla gelen destinasyonlara alternatif olarak Aksaray ilinin potansiyelinin incelenmesi ve geliştirilmesine yönelik çalışmalara destek sağlanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kış turizmi, Aksaray, alternatif turizm.

¹⁴⁷ Yüksek Lisans Öğrencisi., Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.zeynepdursun@gmail.com

ULUSLARARASI HUKUK KAPSAMINDA KIRGIZİSTAN'IN ŞANGAY BİRLİĞİ ÖRGÜTÜNE ÜYELİĞİ

Zhazgul NAZİRBAEVA*

Özet

Kırgızistan, 1990'lı yıllarda bağımsızlığını ilan eden ve varlığını sürdüren beş Orta Asya devletinden biridir. Kırgızistan bağımsızlığını kazandıktan sonra geçen kısa süreçte iki önemli toplumsal hareketlilik yaşamasına rağmen demokrasiden uzaklaşmamış, demokratik değerlere dayanan siyasal rejimini sürdürmeyi başarmıştır. Kırgızistan'ın Çin Halk Cumhuriyeti ile uzun bir kara sınırı vardır. Çin'le komşu olması bu ülkeye jeostratejik bir konum kazandırmakta, Çin'in Orta Asya'ya açılan iki (diğeri Kazakistan) kapısından birisi olması Kırgızistan'a değer katmaktadır. Bu nedenle Şangay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) çatısındaki ilişkiler ayrıca önem kazanmış olmaktadır.

Kırgızistan'ın ilk anayasası 5 Mayıs 1993 tarihinde ülkenin Yüksek Konseyinin 12. toplantısında kabul edilmiştir. 17 Şubat 1996'da yapılan halk oylamasıyla bu anayasa üzerinde değişiklikler yapılmıştır. Bu anayasa 8 bölüm ve 97 maddeden oluşmaktadır. Bölümleri şunlardır: Birinci bölüm cumhuriyetin tanımı, ikinci bölüm vatandaş hak ve hürriyetleri, üçüncü bölüm cumhurbaşkanı yetki ve sorumlulukları, dördüncü bölüm parlamento (Jogorku Kenesh) yetki ve sorumlulukları, beşinci bölüm yürütme erkinin yetki ve sorumluluğu, altıncı bölüm yargı erki, yedinci bölüm özerklik, sekizinci ve son bölüm ise anayasanın değiştirilmesi usul ve yöntemini karara bağlamaktadır. Kırgızistan Anayasası'nın uluslararası hukuka göre uluslararası anlaşmalardan bahseden 1. Kısım 6. Maddesine göre; Kırgız Cumhuriyeti'nin taraf olduğu usulüne göre yürürlüğe girmiş uluslararası antlaşmalar, ayrıca uluslararası hukukun evrensel ilke ve normları Kırgız Cumhuriyeti hukuk sisteminin bir parçasıdır ve insan haklarıyla ilgili uluslararası antlaşma normları doğrudan uygulanır ve diğer uluslararası antlaşmalara nazaran önceliğe sahiptir. Bu maddeye göre ayrıca Kırgız Cumhuriyeti'nin taraf olduğu usulüne göre yürürlüğe girmiş uluslararası antlaşmalar, ayrıca uluslararası hukukun evrensel ilke ve normları Kırgız Cumhuriyeti hukuk sisteminin bir parçasıdır.

Böyle bir uluslararası antlaşmayla Kırgızistan, ŞİÖ'nün kurucu üyelerinin biri olmuştur. ŞİÖ çerçevesindeki işbirliği Kırgızistan'ın çok yönlü diplomasisi için öncelikli konulardan birisidir ve milli çıkarlarına uygundur. Bu nedenle Kırgızistan, ŞİÖ çerçevesinde güvenlik, askeri, ekonomik, kültürel, eğitim ve başka konularda işbirliğine aktif katılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Kırgızistan'ın uluslararası anlaşmalar yoluyla üye olduğu uluslararası örgütler arasında ŞİÖ ile olan ilişkilerini değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Hukuk, Kırgızistan, Şangay İşbirliği Örgütü, Uluslararası Örgüt, Anayasa

* Uluslararası Kırgızistan Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğrencisi, Bişkek-Kırgızistan, e-posta zhazgul.nazirbayeva@gmail.com

Analysis of Domestic Violence Against Women: Case-study in Iran

Mohammad Abbaszadeh¹

Introduction: this research, using a qualitative method, attempts to express the interpretation and understanding of married women based on their response to domestic violence in their own perspective. Violence against women can create unequal opportunities in different scope of society for men and women. Violence against women is not only a personal or private matter, but also is a social issue. Domestic violence is rooted in the culture and structure of society. And considering this type of violence is private would cause that it become very difficult to analyze.

Method: In this study, data collection have been visual method and by the help of the Grounded theory, semi-structured interviews in parks and public places in different areas of Khoy city (in Iran) and by using a theoretical sampling method with saturation rule with 30 women according to the researcher contextual variables (economic, Social, cultural).after that, interviews with "raw coded" were transcribed into text, and then raw data transcribed into meaningful contexts of the research, then by using of "axial coding," the concepts that seemed be useful later were separated and selected, and finally with using the "selective coding method", we link the refined concepts in axial coding to the discovery theory.

Results: The results of the study show that women were aware that their lives are being threatened by various forms of violence and the context of society encourages violence against them, and also results show that basic conditions such as occupation, education, and cultural affiliation cause women to have different interpretations of domestic violence. The most important instances of domestic violence were noticed "physical violence", "finance violence" and "emotional violence" as most important example of domestic violence which is related to the contextual variables of researcher. But the "patriarchal" structure , "lack of social support", "the possibility of losing a child," results the subordination of women in the family. As a result make women think, they can't resist against domestic violence therefore accept to stay in a relationship based on violence.

Limitation: The present study provides valuable information about women's lived experience that is effective in our understanding of the subject but cannot be generalized because of small samples.

Key words: domestic violence, women, patriarchal, Iran

¹Undergraduate student, University of Guilan,abbaszadehmohamadsociology@gmail.com

KAMU SEKTÖRÜNDE HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMALARI

Anar Şükürov¹⁴⁸

ÖZET

Yirminci yüzyılın son on yılında ve yirmi birinci yüzyılın başlarında, kamu yönetim sisteminin yürütme kolu önemli eğilimler göstermiş, onun pozisyonu, gücü ve işlevleri değişmiştir. Son olarak, vatandaşlar ve çeşitli örgütlü gruplarla ilişkilerini düzenlemek için mekanizmalar geliştirilmiştir. İdari makamlar ve vatandaşlarla düzenli diyalog günlük bir gerçeklik haline gelmiştir. Bu diyalog ve yapıcı işbirliği "tek taraflı eylem" niteliği taşıyor, toplumsal sorunların çözüm yollarının ortak araştırılmasını öneriyor ve anlaşmalar temelinde sosyal çatışmaların oluşumunu önüyor. Kamu yönetimi tesisleri kümesinde yer alan vatandaşlar ve onların örgütleri ile, bir bütün olarak toplumla ilişkiler kurulmasına hizmet eden birimin özel bir faaliyet alanı olan "Halkla ilişkiler" (ingilizce PR - "pablik rileyşnz") yönetim bilimi ve uygulamasına dahil olmuştur. Halkla ilişkilerin kökeni özel sektör olsa da, kısa zamanda hem vatandaş sektörü, hem de devlet örgütleri ve devlet yönetimine yayılmıştır.

Kamu kurumlarıyla halk arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi, tüm devlet çalışanlarının, özellikle de devlet organlarının sorumluluğu altındadır. Halkla ilişkiler faaliyetlerinin planlanmış, uzun vadeli olarak tutarlı bir şekilde uygulanması, bu faaliyetten olumlu sonuçlar elde edilmesi ancak halkla ilişkilerin bulunduğu bir organizasyondan geçer.

Bu çalışmanın amacı, kamu kurumlarında uygulanan halkla ilişkilerin gelişim süreci, kamu kurumlarında halkla ilişkiler birimlerinin örgütlenmesi ve kamu sektörünün halkla ilişkiler bölümlerindeki çalışma ilişkilerine nasıl yansımalarını ortaya koymaktır.

Anahtar sözcükler: Kamu sektörü, halkla ilişkiler, kamu kurumlarının halkla ilişkiler faaliyetleri ve stratejileri.

PUBLIC RELATIONS APPLICATIONS IN THE PUBLIC SECTOR

Summary

In the last decade of the twentieth century and in the early twenty-first century, the executive branch of the public administration system showed significant trends, its position, strength and functions changed. Finally, mechanisms have been developed to regulate relations with citizens and various organized groups. Regular dialogue with administrative authorities and citizens has become a daily reality. This dialogue and constructive cooperation are not unilateral actions, they propose a joint investigation of the solutions to social problems and prevent the formation of social conflicts on the basis of agreements. "Public relations, which is a special field of activity of the unit serving to establish relations with the society as a whole with the citizens and their organizations in the public administration facilities cluster, has been included in the management science and practice. Although the public sector has its origins in the private sector, it soon spread to both the citizen sector and state organizations and government.

The development of relations between public institutions and the public is under the responsibility of all government employees, especially the state organs. A planned, long-term, consistent implementation of public relations activities and positive results from this activity is only possible through an organization with public relations.

The aim of this study is to reveal the development process of public relations applied in public institutions, the organization of public relations units in public institutions and how it is reflected in working relations in public relations departments of public sector.

Key words: Public sector, public relations, public relations activities and strategies of public institutions.

¹⁴⁸ Azerbaycan Cumhuriyeti, Devlet Başkanlığı'na Bağlı Devlet İdarecilik Akademisi doktora öğrencisi

Transformation of the labor market in the context of digitalization: threats and advantages

Anton Salabutin¹⁴⁹

Abstract

Understanding digital technologies in all areas of the economy has become one of the main trends of recent years on a global scale. Digital technologies strive to ensure familiar forms and methods of economic life throughout the world. Digitalization is beginning to go far beyond the changes in technology itself - they are a consequence of a macroeconomic and political nature. Russia seeks to keep up with the leading world countries in the field of digital technologies and the digital economy. Management of the development of digital technologies in Russia is primarily based on legal regulation of personnel, education, public administration and healthcare, the formation of research and technical competencies, infrastructure and public safety. It is also planned that in Russia there will appear ten leading companies in the field of high technologies and the same number of digital platforms for the main sectors of the economy, and during the year more than 120 thousand specialists in the field of information technologies will be represented, and the proportion of the population with digital skills will be 40 %. In general, everything is ready to withstand the emerging threats. In addition, they lead to changes in the organization of labor and create new social threats. Particularly noteworthy are issues related to the development of technologies and demographic trends, popularization, artificial intellectualization in the labor market, due to the development of digital technologies.

The article is aimed at analyzing the labor market and its transformation in the context of the digitalization process. The introduction of new technologies for the paradigm of the modern labor market. SWOT and PEST analysis. The SWOT study analyzes potential strengths and weaknesses. Each component of the SWOT analysis is divided into four PEST factors: political, economic, social and technological. According to the results of the SWOT and PEST analysis, prospects and problems were discovered during the implementation and use of digital technologies, conclusions were drawn and practical recommendations were given.

Keywords : digitalization ,digital technologies, professions , labor market, virtual work employment.

¹⁴⁹ MasterStudentState and Municipal Management Department V.I. Vernadsky Crimean Federal University

**AZERBAIJAN CUMHURİYETİ PARLAMENTO'SUNUN TARİHSEL GELİŞİMİ VE
KURULUŞ SÜRECİ**

Aytac Aliyeva¹⁵⁰

ÖZET

Azerbaycan'ın bulunduğu coğrafya şüphesiz dünyanın en stratejik bölgeleri arasında yer almaktadır. Sovyet Rusya'nın bölgedeki hâkimiyeti yaklaşık bir 70 yıl sürmüştür ve 1991 yılında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) parçalanmasıyla, Azerbaycan bağımsızlığını kazanmıştır. Azerbaycan, üniter bir anayasal cumhuriyettir. Azerbaycan bağımsızlığını kazandıktan sonra yeni devlet anlayışı belirlendi ve modern siyasi kurumlar vasıtasıyla yönetim sistemi dönüştürüldü. Azerbaycan Anayasası kuvvetler ayrılığını anayasal bir kural haline getirmiştir. Buna göre; Yasama yetkisi Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Milli Meclisine aittir. Yürütme Yetkisi Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanına aittir. Azerbaycan, 12 Kasım 1995 tarihinde halkoyuna sunulmuş, %91,9 evet oyu ile kabul edilen yeni Anayasa ile idare edilmektedir. Anayasaya göre ülkenin yönetim biçimi cumhuriyettir. Başkanlık sisteminin egemen olduğu ülkede, Cumhurbaşkanı seçimi yedi yılda bir yapılmaktadır. Yargı yetkisi Azerbaycan Cumhuriyeti'nin mahkemelerince kullanılır. Azerbaycan Milli Meclisi [Azerbaycan'ın tek meclisli](#) yasama organıdır Azerbaycan Milli Meclisi, 125 Milletvekilinden oluşmaktadır. Bu çalışmada, Azerbaycan parlamentosunun tarihsel gelişimi, kuruluş süreci, önemi, faaliyet alanı ve parlamentoda yapılan çalışmalar ve ele alınmıştır.

Anahtar Sözcükler: Azerbaycan Cumhuriyeti, Parlamento, Anayasa, Hükümet Sistemi, Demokrasi.

Abstract

The geography of Azerbaijan is undoubtedly among the most strategic regions of the world. The sovereignty of Soviet Russia in the region lasted approximately 70 years and Azerbaijan gained its independence in 1991 with the disintegration of the Union of Soviet Socialist Republics (USSR). Azerbaijan is a unitary constitutional republic. After Azerbaijan gained its independence, a new understanding of the state was determined and the administration system was transformed through modern political institutions. The constitution of Azerbaijan has made the separation of powers a constitutional rule. According to this; The legislative power belongs to the National Assembly of the Republic of Azerbaijan. Executive power belongs to the President of the Republic of Azerbaijan. Azerbaijan is governed by the new Constitution, which was presented to the public on 12 November 1995 and accepted by 91.9% of the votes. According to the Constitution, the republic is the form of government of the country. In the country where the presidential system is dominant, the election of the President is held every seven years. Jurisdiction is exercised by the courts of the Republic of Azerbaijan. National Assembly of Azerbaijan is the unicameral legislative body of Azerbaijan. National Assembly of Azerbaijan is composed of 125 MPs. In this study, the historical development of Azerbaijan parliament, its establishment process, its importance, field of activity and the studies carried out in the parliament are discussed.

Keywords: Republic of Azerbaijan, Parliament, Constitution, Government System, Democracy.

PRODUCT PACKAGING AND CONSUMER PURCHASE DECISION OF FAST MOVING CONSUMER GOODS OF SELECTED COMPANIES IN OGUN STATE

Adefemi Olufem , Shajobi Oyindamola Adewunmi And Salako Idris Abiodun¹⁵¹

ABSTRACT

Product packaging has become a global ultimate selling proposition, stimulating impulsive buying decision

, increasing market share and reducing promotional costs. Many Fast Moving Consumer Goods (FMCG) companies in Ogun State encounter problems of poor consumer patronage and loyalty, unattractive products and low sales turnover. Studies had shown that these problems resulted from poor packaging strategies such as colour, label, font style and wrapper packaging, which led to decline in consumer purchase and profitability. This study examined the combine effect of colour, label, font style and wrapper packaging on consumer purchase decision of fast moving consumer goods (FMCG) companies such as Nestle Plc and De – United Industries Ltd in four local government areas in Ogun State. A stratified sampling technique was used. Sample size of 520 respondents, the questionnaire was validated and reliability established with Cronbach's Alpha Coefficient Data was analyzed using simple and multiple regression analysis.

Findings revealed that colour, label, font style and wrapper packaging exerted both positive and significant effect on consumer purchase decision $\beta = (0.025, t (3/345) = 25.265, p \leq 0.05)$.

The study concluded that colour, label, font style and wrapper packaging exerted both positive and significant effect on consumer purchase decision in Fast Moving Consumer Goods (FMCGs) of selected companies in Ogun State, Nigeria. It was recommended that organizations should focus on packaging material that does not contain chemical substances that have negative effects on the health of consumers. In addition, organizations should have packaging that serves more than one function.

Keywords: Colour packaging, Consumer purchasing decision, Font size packaging, Label packaging and Wrapper packaging

¹⁵¹ Moshood Abiola Polytechnic Ojere Abeokuta Nigeria & Sollem Larry Nigeria Limited

AZERBAIJAN KAMU PERSONEL SİSTEMİNDE REFORM

*Hemdulla Memmedov*¹⁵²

ÖZET

Bağımsızlık sonrası dönemde Azerbaycan personel reform süreçleri incelendiğinde bu alanda belirgin reform adımları atılmıştır. *Azerbaycan bağımsızlığını kazandıktan sonra* personel reform politikalarının başlangıç dönemi olarak nitelendirilebilir. Azerbaycan Cumhuriyeti Anayasası devletin anayasal yapısı için bir ana çerçeve çizmiştir.

Bu çalışmada, *Azerbaycan* personel reform politikalarının kuruluş aşaması olarak ele alınmıştır. Devlet Memurları Kanunu'nun çıkarılmasıyla personel sistemini temellendiren reform politikası ortaya çıkmıştır. Personel sisteminde reform yapılması konusunun bugün de gündemde olması nedeniyle geçmişten bazı özelliklere yer verilmiştir. Azerbaycan Cumhuriyeti'nin kuruluş yıllarından itibaren yönetsel mekanizmanın yapısal ve işlevsel boyutları açısından yeniden düzenlenmesi için pek çok araştırma yapılmış, çeşitli yabancı ve yerli uzman raporları hazırlanmıştır. Bu çalışmanın amacı, *bağımsızlık sonrası dönemde Azerbaycan* kamu personelinin nasıl bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymak ve personel sisteminde yaşanan değişimler ele alınmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Azerbaycan, Kamu Yönetimi, Personel Yönetimi, Personel Reformu, Devlet Memurları Kanunu.*

ABSTRACT

When Azerbaijan personnel reform processes were examined in the post-independence period, significant reform steps were taken in this area. After Azerbaijan gained independence, it can be described as the beginning of personnel reform policies. The Constitution of the Republic of Azerbaijan provided a framework for the constitutional structure of the state. In this study, Azerbaijan is considered as the establishment phase of personnel reform policies. With the enactment of the Civil Servants Law, a reform policy based on the personnel system has emerged. Since the issue of reforming the personnel system is still on the agenda today, some features from the past have been included. Since the founding years of the Republic of Azerbaijan, many studies have been carried out in order to reorganize the administrative mechanism in terms of its structural and functional dimensions and various foreign and domestic expert reports have been prepared. The aim of this study is to reveal the structure of the Azerbaijani public personnel in the post-independence period and to examine the changes in the personnel system.

Keywords: *Azerbaijan, Public Administration, Personnel Management, Personnel Reform, of the Civil Servants Law .*

¹⁵² Azerbaycan Cumhuriyeti, Devlet Başkanlığına Bağlı Devlet İdarecilik Akademisi Doktora Öğrencisi

Topical Issues of Combating Terrorism in Ukraine: to the question formation

Kamila Hamalina¹⁵³

Summary. *The article is devoted to the analysis of the terrorism combating problems in the context of international law. The issue of international legal regulation of the terrorism combating is outlined; approaches to the definition of the term "terrorism" in the context of counteracting this negative phenomenon are highlighted. It is suggested to carry out research on the following issues at the levels like: doctrinal (academic), normative and empirical. The practical problem concerning the counter-terrorism international legal standards implementation in the national legislation of Ukraine is highlighted.*

Keywords: international legal standards, anti-terrorist security providing, counter-terrorism, subjects of terrorist acts.

¹⁵³ Junior Lecturer (Assistant), Information Security Organization Department, National Academy of Security Service of Ukraine

Azerbaijani-Ukrainian experience of multiculturalism

Nazarii Lutsenko¹⁵⁴

Abstract.

Ukraine and Azerbaijan have always been at the intersection of different civilizations. States were distinguished by population diversity, which fostered the development of traditions of peaceful coexistence, cultural interaction and the interaction of diverse ethnic groups. Historically, both nations have developed the experience of cohabiting people of different nations, faith, mentality, and political views in one state. In a globalizing world, states have an urgent need to pursue a policy of multiculturalism. The governments of both countries are under conditions of multiculturalism and poly-ethnicity, as well as the impact of globalization, requiring the government of the state to conduct a careful and balanced policy in the fields of education and culture.

Nowadays, the instability caused by the lack of tolerance and tolerance is increasingly observed in the world. The lack of multicultural values gives rise to interethnic conflicts, numerous acts of aggression against national minorities, racism, xenophobia. Such European countries as Germany and France have declared the failure of multiculturalism policies. Instead, Azerbaijan has failed to secure the peaceful coexistence of people of different cultures.

In 2014, the Baku International Center for Multiculturalism was established to focus its efforts on preserving the country's ethnic, religious and cultural diversity.

Azerbaijan is now a state where representatives of 28 ethnic groups and three world religions live together: - Islam, Judaism and Christianity. In 2016, President of Azerbaijan IlhamAliyev declared the year of multiculturalism in Azerbaijan. He noted that there was no alternative to this phenomenon.

In cooperation with the state Baku International Humanitarian Forum, World Forum for Intercultural Dialogue (in partnership with UNESCO, UNESCO, World Tourism Organization, Council of Europe and ISESCO), European Games 2015, Islamic Solidarity Games 2017, 7th Global Forum 2017 The Alliance of Civilizations of the United Nations (April 25-27, 2016) were held in Baku. During 2018-2019, with the assistance of the Baku Center for Multiculturalism, a number of lectures and competitions on Azerbaijani multiculturalism were held in different countries of the world.

The purpose of the article is to find out how the culture of Azerbaijan and Ukraine are changing in the context of multiculturalism, to discover new values of the elements of society and how they affect different spheres of social activity, to follow the development of state policy regarding the peaceful coexistence of different ethnic communities, to analyze how geographical environment, international interconnection with other countries promote intercultural relations, to distinguish and compare the features of multiculturalism in Ukraine and Azerbaijan.

Keywords: Azerbaijan, Ukraine, multiculturalism, multi-ethnicity, multiculturalism

¹⁵⁴ Taras Shevchenko national university of Kyiv History Department The second year of Master's degree

Analysis of Robotics Industrial Manufacture &

Promotion of Artificial Intelligence

Aneel Ahmed¹⁵⁵

Hamza Karamatullah¹⁵⁶

Asil Budhwani¹⁵⁷

Abstract

The present age is the age of science and innovation. Robots have long borne the planned to conquer any hindrance between the automatized world (the web of things) and the physical world. As the most reassuring possibility to subject the following major modern upset after the present third (computerized) mechanical upheaval, apply autonomy is set to play an ever progressively huge job in the public arena for its impact in each part of life. Counting prescription and medicinal services, building administration, fabricating, nourishment creation, coordination and transportation. The present century is likewise the century for Asia, or more noteworthy China specifically. China has turned into the greatest and quickest creating nation in the worldwide modern robot showcase for its changing assembling condition and improving nature of-expectations for everyday comforts, with anticipatable interest of robots in the assembling business, yet in addition other administration and societal segments. With its solid convention in innovation and close connections to overall research wildernesses, Hong Kong at present holds a main edge in parts, for example, medicinal, coordination, and household administration robots. Not with standing, with its total size, money related duty, and solid modern establishment, the Terrain is quickly grabbing pace, particularly in the mechanical and amusement divisions. It is subsequently a basic minute for scientists to join endeavors and structure a minimum amount in automated research to keep up the provincial, and towards overall lead in administration mechanical research. Hong Kong analysts, chipping away at the front line of mechanical autonomy that is intently connected with the future economy. Have many top-level work for mechanical careful help, call the board, assembling, and warehousing the executives, prompting exceedingly translational and gainful results that would help build up and flourish the Hong Kong one of a kind industry in restorative and administration robots, supplemented by a huge creation center and great market in the Territory.

After deep study about the countries who are well developed in robotic world. We can have summed up with an idea that those countries who are using technology from this modern age are not only just getting advantage also building their national character amongst the other nation. it becomes mandatory to make our generation acknowledgement about this global automatized technology and provides the platform to the industry to use such robotic autonomous system so that under developing countries should take advantage from them. Today the technology which is very popular amongst the scientific society according to latest research is the knowledge of AI (Artificial Intelligence). Inspire from NASA we research about the latest technology beneficial for human beings come up with an idea that as far the question of Industrial manufacturing is concerned we all know that accuracy and quality of work is possible through the machinery as compare the human work is referencing.

***Keywords**

Artificial intelligence, Replacement of human labor to autonomous robots and new jobs, Industrial automatized and robotize system, Advancement of efficiencies in manufacture processes

¹⁵⁵ Mechatronics Shaheed Zulfiqar Ali Bhutto Institute of Science and Technology (SZABIST) Karachi, Pakistan aneel@szabist.edu.pk

¹⁵⁶ Mechatronics Shaheed Zulfiqar Ali Bhutto Institute of Science and Technology (SZABIST) Karachi, Pakistan hamzakhan22253@yahoo.com

¹⁵⁷ Mechatronics Shaheed Zulfiqar Ali Bhutto Institute of Science and Technology (SZABIST) Karachi, Pakistan asilbudhwani@gmail.com

Hibrit Savaşın Tehlikeli Silahı : Enformasyon Cephesi

Tural ŞİRİN

Azerbaycan Cumhuriyeti, Devlet Başkanlığına Bağlı Devlet İdarecilik Akademisi Doktora Öğrencisi

ÖZET

Geçmişten günümüze devletler ve insanlar savaşa girince çok çeşitli yöntemlerden ve savaş teknolojilerinden yararlanıyorlardı. Son zamanlarda hibrit savaş terimi literatürde sıkça kullanılmaktadır. İnsanın hızlı gelişimi ile savaşlarda kullanılan yöntemler ,strateji, taktik ve silahlar sürekli olarak değişim içindedir. Bu değişimlerin kaynağını teknoloji ve strateji alanındaki gelişmeler oluşturmaktadır. Hibrit savaş, bu tür tehditlerin başlıca örneğidir. Melez savaş analiz ederken, adından da anlaşılacağı gibi iki veya daha fazla farklı mücadele yönteminin varlığını kabul etmek gerekir. Bu tür savaşlar asimetrik olarak da tanımlanabilir. Bir çok bu alanda çalışan politik analistler ve akademisyenler, hibrit savaşın ahlaki düzeyde saldırmak, düşmanı her ne pahasına olursa olsun düşmanı ele geçirmek için kullanılan bütünleşik, iyi düşünülmüş ve gizli bir yöntem olduğu sonucuna varmıştır. Kısacası amaç, düşmanı teslim olmaya zorlamaktır. Bu yönde kullanılacak en etkili enformasyon araçları ve yolları kullanılıyordu. Bu aynı zamanda melez savaşın bir unsuru haline geldi. Bilgi teknolojisinin hızla geliştiği bir zamanda, 7/24 bilgi silahı her bir vatandaşada kullanılıyor.

Bu çalışmada, hibrit savaşın tehlikeli silahı olan enformasyon cephesi, enformasyon silahları, hibrit savaş, enformasyon hedefleri, enformasyon savaşı incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: enformasyon silahları, hibrit savaş, enformasyon hedefleri, enformasyon savaşı.

ABSTRACT

When states and people entered the war from past to present, they benefited from various methods and war technologies. Recently, the term hybrid warfare has been used frequently in the literature. With the rapid development of humanity, the methods, strategies, tactics and weapons used in wars are constantly changing. The source of these changes is the developments in technology and strategy. Hybrid warfare is a prime example of such threats. When analyzing hybrid warfare, as the name implies, it is necessary to accept the existence of two or more different methods of struggle. Such battles can also be defined asymmetrically. Many political analysts and academics in this field have concluded that hybrid warfare is an integrated, well thought out and secret method used to attack morally and capture the enemy at all costs. In short, the goal is to force the enemy to surrender. The most effective information tools and paths that could be used in this direction were used. This has also become an element of hybrid warfare. At a time when information technology is developing rapidly, the 24/7 information weapon is used in each citizen. In this study, the information front, which is the dangerous weapon of hybrid war, information weapons, hybrid war, information warfare, information war, are examined.

Key Words: information weapons, hybrid war, information warfare, information war.

"AZERBAIJAN POLICY " OF THE TURKISH REPUBLIC IN 1991-1993

TYMOFIEIEVA VALERIYA

BRICH YAROSLAV

Students of Taras Shevchenko National University of Kyiv

Faculty of history

Specialization: Oriental Studies

Abstract

This annotation reflects some of the characteristic features of international relations that have been created and developed between the Republic of Azerbaijan and the Republic of Turkey. Similar and distinctive features of relations between Azerbaijan and Turkey are analyzed, specific historical facts in these relations are given after the independence of Azerbaijan. Azerbaijan is at the intersection of Turkey, Russia and the European Union.

Immediately after the emergence of independent states in the field of the collapse of the USSR, relations with Azerbaijan became a priority for Turkey. This was mainly facilitated by the ethnic and historical communities of the two states. It is no coincidence that Turkey was the first to recognize Azerbaijan's independence on November 9, 1991. It was the common cultural root that underpinned all the governments that were in power in Azerbaijan, first of all, seeking to establish and then strengthen relations with Turkey. Turkey's policy on Azerbaijan, supported by its ethno-religious, geopolitical location and economic potential, needs no objection.

The object of the study is to study the "Azerbaijani politics" of Turkey in 1991-1993, its active phase of development. In general, for the period 1991-1993, the "Azerbaijani politics" of Turkey set the goal: to obtain a real ally in the Caucasus by recognizing the sovereignty of Azerbaijan, with the help of the Republic to establish ties with the Turkic peoples of Central Asia, performing the transit of the transit country for the oil pipeline exports to the West oil from Azerbaijan and the Turkic states, to gain strong positions in the region. In order to achieve these goals, cooperation between Azerbaijan and Turkey in political, economic, scientific, cultural and other spheres has increased. A number of documents were signed between the heads of state in these areas. Subject of the study: The study analyzes the prerequisites and motives of "Azerbaijani politics", Turkish presence on the territory of the South Caucasus both historically and at the present stage. The purpose of the work is to identify the beginnings of "Azerbaijani politics" in Turkey. The work is an attempt to review Turkey's policy towards Azerbaijan in 1991-1993 and the Nagorno-Karabakh conflict.

Key words: diplomatic relations, political and spiritual unity international relations, Azerbaijan, Turkey, Nagorno-Karabakh conflict.

**TÜRKİYE'DEKİ DÖVİZ KURUNUN DIŞ BORÇ STOKUNA ETKİSİ:2000-2019
DÖNEMİ EKONOMETRİK ANALİZİ**

Ahmet KIZILAY¹⁵⁸

Mehmet ELBAŞI¹⁵⁹

Günümüz dünyasında ülkelerin ekonomilerini idare edebilme ve yönlendirebilmeleri için yeterli kaynak bulunmadığında alınan borçlar ülkeler için büyük tehdit ve önem arz etmektedir. Özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler için bu durum daha da ciddi bir hal almaktadır. Alınan borçların anapara + faizlerinin geri ödenmesi mecburiyetinden dolayı bu gibi gelişmemiş veya gelişmekte olan ülkelerin kur oranları gelişmiş ülkelerin nezdinde düşük olduğundan her yıl alınan borçların da katlanarak devam etmesine ve böylece hem ülke içinde hem de ülke dışındaki politikaları etkileyerek olumsuzluk doğurmaktadır. Ülkelerin paralarının kur karşısındaki belirsizliği ve ağır borçlu olma durumlarından ötürü kur müdahalelerinin ya da kur gerçekleştirmelerinin önemi daha da artmaktadır. Önemli makroekonomik değişkenlerden biri olan dış borç kavramı ülke içerisindeki yatırımlardan tutun yapılabilecek teşviklere kadar birçok konuyu etkileyebilmektedir. Mühim olan nokta ise döviz kuru ile bağlantılı olarak ülkelerin kendilerini idare edememe durumlarında artan oranda bir yük oluşturarak uzun dönemde ülkeler için negatif bir etken yaratmaktadır. Döviz kurunun yükselmesi ülkedeki ihracatı kıskarak ülkeye gelen döviz miktarının azalmasına sebep olmakta ve Türkiye gibi az gelişmiş ülkelerin büyüme ihtiyaçlarını karşılama konusunda dış borçlanmaya ivmelenmeleri nedeniyle dış ticaretini etkileyerek ayrıca bir yük daha oluşturmaktadır. Dolayısıyla döviz kuru üzerinden ülkelerin birçok makro değişkeni ve en önemlisi olan dış borç oranı etkilenecek ülkeler için negatif boyut kazandırmaktadır. Ülkeler için bu durum gerekli politikalar ya da önlem almaya yönlendirse de küresel ekonomik dünyada az gelişmiş ülkelerin gelişmiş ve teknoloji yoğun ülkelere mahkum olmalarından dolayı çok fazla bir etkide bulunulamamaktadır. Konumuzda ise bu değişkenlik gösteren durumları tespit edebilmek için çalışmamızda ele aldığımız dış borç stoku ve döviz kuru verileri 2000 ile 2019 yılı arasını kapsamaktadır ve verilerimiz üçer aylık çeyreklik verilerden oluşmaktadır. Analizimizde kullanacağımız dış borç stoku ve döviz kuru verilerinin uygulayacağımız eş bütünleşme testine uygunluğunu kontrol edebilmek için birim kök testleri uygulanmıştır. Uygulanan ADF ve KPSS birim kök testlerine göre dış borç stoku ve döviz kuru verilerinin durağan olmadıklarını ikisinin de birim kök taşıdıkları sonucuna ulaşılarak yapılan KPSS testiyle de birim kökün varlığı kanıtlanarak güvenilirliği artırılmıştır. Eş bütünleşmeye uygun hale getirdiğimiz birim köklü değişkenlerimize uyguladığımız eş bütünleşme testi sonucuna göre ise dış borç stoku ve döviz kuru verilerinin eşbütünleşik olduklarını ve uzun dönemli bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler : Dış borç, Döviz kuru, Birim kök, Eşbütünleşme

¹⁵⁸ Yüksek Lisans Öğrencisi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, SBE, ahmetkizilay7@gmail.com

¹⁵⁹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, SBE, mehmet-elbasi@hotmail.com

**TÜRKÇE DERS KİTABINDA YER ALAN ETKİNLİKLERİN, ÖĞRENCİLERİN
TÜRKÇEYİ KONUŞMA VE YAZMA KURALLARINA UYGUN OLARAK
KULLANIMLARINI SAĞLAMASI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Ahmet Turan EŞ

Anadili öğretiminin dört temel beceri alanı vardır: okuma, yazma, dinleme ve konuşma. Bunlardan ikisi (dinleme ve okuma) anlamayı, diğer ikisi de (konuşma ve yazma) anlatmayı oluşturmaktadır. Konuşma; düşünce, duygu ve bilgilerin seslerden oluşan dil aracılığıyla karşı tarafa aktarılmasıdır. Yazma ise; duygularımızı, duyduklarımızı, düşüncelerimizi, tasarladıklarımızı ve yaşadıklarımızı yazı ile anlatmaktır. Öğrencilerin, istenilen bir konuda uygun bir şekilde yazabilmeleri, konuşma ve düşünme yetilerine bağlıdır. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri doğrultusunda hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarının sağlanması, hedeflenen ilkeler arasındadır. Dört temel beceri alanından ikisini oluşturan konuşma ve yazma becerileri Türkçe derslerinin temel kazanımları arasında ağırlıklı olarak yer almaktadır. Bu hususlara bakıldığında araştırmanın amacı ders kitabı etkinliklerinde, öğrencilerin Türkçeyi konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarının sağlanmasının yeterlilik düzeyini ve eksikliklerini tespit etmektir. Çalışma, nitel araştırma yöntemi çerçevesinde doküman analizi metodu ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada MEB yayınlarından çıkan İlköğretim 7. Sınıf Türkçe ders kitabı ele alınmıştır. Etkinlikler konuşma ve yazma kazanımlarına göre ayrı ayrı tasnif edilmiştir. Konuşma kazanımlarına göre tasnif yapılırken özellikle ilk iki kazanımın ön planda olduğu görülmüştür. Bunlar; hazırlıklı ve hazırlıksız konuşmalardır. Konuşmalar genellikle öğrencilerin seviyelerine uygun seçilmiştir. Farklı konu alanları hakkında öğrenciyi çalıştırma amacı güdülmüştür. Bu açıdan değerlendirdiğimizde etkinliklerin öğrencinin genel kültür edinimi açısından da faydalı olduğu düşünülmektedir. Ancak bir konuşmanın nasıl yapılması gerektiği ve bazı yönergeler hususunda yetersizlik görülmüştür. Bu alanda öğrencilere hazırlıklı veya hazırlıksız bir konuşmanın nasıl yapılması gerektiği, nelere dikkat edilmesi gerektiği konusundaki telkinler öğretmene bırakılmıştır. Öğretmen, konuşma yapacak öğrencinin eksikliklerini tespit etmek ve konuşma bittikten sonra gerekli uyarıları yapmakla yükümlüdür. Yazma kazanımlarında da benzer durumların olduğu tespit edilmiştir. Bazı etkinliklerin yönerge kısımlarındaki eksiklikler dikkat çekmektedir. Bir kazanımın gerçekleştirilmesi, ilgili yazının amaçlarına uygun yazılması için öğrenciye sunulacak ilkeler öğretmenin inisiyatifine bırakılmıştır. Ayrıca yazma etkinliği sonrasındaki geri dönütlerin de yine öğretmenin kontrolüne bırakıldığı görülmektedir. Bu hususta kalıcı öğrenmeyi sağlamak için öğrencinin kendi hatalarını bulup düzeltmesi uzmanlar tarafından önerilmektedir. Bazı etkinlikler bu konu dikkate alınarak düzenlense de yazma etkinlikleri gibi birçok etkinliğin bu duruma göre şekillenmediği belirlenmiştir. Sonuç olarak konuşma ve yazma becerisi etkinliklerinin, öğrencilerin Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarının sağlanması hususunda yeterli düzeyde olmadığı tespit edilmiştir ve eksik görülen alanlarda etkinlik önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Etkinlikleri, Türkçe'nin Bilinçli ve Özenli Kullanımı, Konuşma ve Yazma Becerisi

“KAPADOKYA ALANI” HAKKINDAKİ MEVZUATIN BÖLGENİN TURİZM YÖNETİMİNDE GÖRÜLEN YETKİ KARMAŞASININ ÖNLENMESİNDEKİ ROLÜ

Öğr. Gör. Arif Nihat SAMUR¹⁶⁰

Öğr. Gör. Gülsüm TABAK¹⁶¹

Prof. Dr. İbrahim YILMAZ¹⁶²

Turizmin temel yapı taşları olan doğal, tarihi ve kültürel değerleri ile Kapadokya Bölgesi Türkiye'nin önde gelen turizm destinasyonlarından birisidir. Ancak bu değerlerin korunması ve gelecek nesillere bozulmadan aktarılması konusundaki olumsuzluklar maalesef her geçen gün artmaktadır. Şüphesiz, bu durumun en temel nedenlerinden biri de, ilgili mevzuata göre karar alma mekanizmalarında farklı kurum ve kuruluşların söz sahibi olmasından kaynaklanan çok başlılık ve yetki karmaşasıdır. Yasal düzenlemeler ile yetkinin tek elde toplanması, bölge turizminde görülen bu olumsuzlukların giderilmesi ve bölgenin sahip olduğu turistik zenginliklerin korunarak gelecek kuşaklara aktarılması bakımından oldukça önemlidir. 2019 yılı ilgili mevzuattaki bu karmaşanın ortadan kaldırılması açısından dönüm noktası olmuştur. Çünkü içinde bulunduğumuz yılın Haziran ayında Kapadokya Alanı'nın tarihi ve kültürel değerleri ile jeolojik/jeomorfolojik dokusunun ve doğal kaynak değerlerinin korunması, geliştirilmesi, yönetilmesi ve denetlenmesine ilişkin hususları düzenleyen Kanun (Kapadokya Alanı Hakkında Kanun) yürürlüğe girmiştir (<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/06/20190601-11.htm>). Kanun'da Alandaki her türlü aykırı uygulamanın giderilmesini sağlamanın ve gerektiğinde aykırı uygulamaya konu yapı ve tesisleri yıkmaya veya yıktırma yetkisinin Alan Başkanlığında olduğu vurgulanmıştır. Alan Başkanlığınca Alanın mevcut durumunu bozan/bozmayan ve yapısal uygulamalar içeren/içermeyen konulara ilişkin belirlenecek tedbirlere aykırı fiiller ve aykırılık durumuna göre uygulanacak idari para cezalarının miktarına ilişkin bir Yönetmelik çıkarılacağı hükme bağlanmıştır. Kanun'un yayımlandığı günkü Resmi Gazete'de yer alan Kararname (Kapadokya Alan Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi) ile de Alan hakkındaki bütün görev ve yetkileri kendinde toplayan Alan Başkanlığı kurulmuştur. Başkanlık görevinin Nevşehir Valisi tarafından yürütüleceği hükme bağlanmıştır. Başkanlığın görev ve yetkileri arasında alan içindeki turizm faaliyetlerinin planlanması, geliştirilmesi ve teşvik edilmesini sağlamak yer almaktadır. Ayrıca, Ağustos ayında hem bahsi geçen Kanun hem de Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine dayanılarak çıkartılan bir Yönetmelik (Kapadokya Alan Komisyonunun Teşkili, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik) ile Kapadokya Alan Komisyonu da kurulmuştur (<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/08/20190831-6.htm>). Komisyonun görevleri arasında; Alandaki her türlü fiziki ve insani uygulamaya yönelik karar almak, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile kültür varlıklarını koruma bölge kurulları ve tabiat varlıklarını koruma bölge komisyonlarına verilen yetki ve görevleri kullanmak bulunmaktadır. Dolayısıyla, ilgili mevzuattaki tüm bu yenilikler yetki karmaşasını ortadan kaldırılarak bölgenin turizm zenginliklerinin korunmasına yönelik tedbirlerin zamanında ve daha etkili bir şekilde uygulanmasının önünü açmıştır.

Anahtar kelimeler: Turizm, Yasal Düzenlemeler, Kapadokya Alanı

¹⁶⁰ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Doktora Öğrencisi
asamur@nevsehir.edu.tr

¹⁶¹ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Doktora Öğrencisi
gulsumtabak@isparta.edu.tr

¹⁶² Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Turizm Fakültesi
iyilmaz@nevsehir.edu.tr

DAVRANIŞSAL FİNANSIN BELİRLEYİCİLERİNE YÖNELİK AMPİRİK BİR ÇALIŞMA: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Arzu ERASLAN

Geleneksel iktisadın gelişen ve değişen piyasanın anormalliklerini açıklamada yetersiz kalması üzerine bireyin psikolojik faktörlerini de temel alan, davranışsal finans modelleri ortaya çıkmıştır. İnsan yaratılış gereği bazı yönleriyle mükemmel olmaktan uzak olması aldığı karar ve davranışları da etkilemektedir. Bu çalışmada finans kararlarını almada etkili olan faktörleri, davranışsal finans açısından ele almak ve yaşanan siyasi ve sosyal gelişmeler faktörü kapsamında bireysel yatırımcılarda etkilerinin ölçülmesi planlanmaktadır. Bunun doğrultusunda ekonomi piyasalarına yansımaları izlemek, piyasayı anlaşılır ve tahmin edilebilir kılmak amaçlanmıştır.

Bu çalışmada literatür taraması ile başlanmış ardından anket yöntemi kullanılarak siyasi ve sosyal gelişmelerin, piyasa ile ilgili 200 kişinin mevcut kararlarını etkileyip etkilemediği ve ne derece davranışlarına yansıttığı davranışsal finans modelleri dikkate alınarak incelendi. Ardından Temel analiz yöntemi kullanılarak ilgili dönemde piyasalardan elde edilen veriler ile anket yönteminin verileri karşılaştırıldı. Sonuç olarak bölgesel ve küresel boyuttaki gelişmeler gösteriyor ki fiyatların içerdiği dinamik yatırımcıların aldığı ticaret şeklinde kararları büyük ölçüde etkilediği ve yatırımcıların yatırım kararlarının mevcut durum değerlendirmelerinden kaynaklandığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Temel Analiz, Davranışsal Finans, Davranışsal Finans Modelleri, Finansal Piyasalar

Jel Kodları: 011, G1, G41

MARTİN LUTHER KİNG'İN İSLAM KARŞITI GÖRÜŞLERİ

Aynur TOKDEMİR¹⁶³

Siirt Üniversitesi İlahiyat fakültesi

ÖZET

Martin Luther reform hareketinin baş mimarı ve Protestanlığın kurucusudur. Şiddet karşıtı ve ırksal eşitlik görüşleri ile de topluma seslenmiştir. Katolik kilise ve papalık sistemine karşı yeni teorik görüşleri ile birlikte bir devrimin öncüsü olmuştur. Ancak bunun yanında Luther çoğunlukla Türk adı altında İslam karşıtı görüşler sunmuş ve bu konuda vaazlar vermiştir. Tanrının gazabı, deccal ve Papacı Türkler şeklinde kullanımları ile İslam toplumunu eleştirmiştir. Martin Luther Türkler hakkında araştırmaların gerçekçi olmadığı gerekçesi ile birlikte temelde Muhammed'in skandallarını ortaya koymak için eserler kaleme aldığını belirtmiş ve Müslümanlara karşı bir cephe açmıştır. Bu bildirimizde Martin Luther hakkında kısa bir bilgi sunulduktan sonra onun İslam karşıtı görüşleri değerlendirilecektir. Vaazlarında ki Türk tanımı üzerinden kast ettiği anlamı ve Luther'in zamanla değişen algısının nedenlerinden bahs edilecektir. Bunun yanı sıra bu görüşlerin ortaya çıkış nedenlerini de konu alınacaktır.

Anahtar kelimeler: Martin Luther, İslam, reform, Vaazlar, Tanrının Gazabı

¹⁶³ Aynur Tokdemir, Lisans Öğrencisi, Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, tokdemiraynur47@gmail.com

İMAM GAZÂLÎ'NİN İHYÂ U ULÛMİDDÎN ADLI ESERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Betül KILINÇ¹⁶⁴

Ahmet VURAL¹⁶⁵

Özet

İslam düşünce tarihinde çok önemli bir yere sahip olan İmam Gazâlî'nin (ö. 505/ 1111) asıl adı Muhammed'dir. İslam'a yaptığı büyük hizmetlerden dolayı "İmam, Zeynü'd-Din, Hüccetü'l-İslam" gibi lakaplarla anılmaktadır. İmam Gazâlî, İran'ın Horasan bölgesinde Tus şehri civarında (bugünkü adı Meşhed), "Gazâle" köyünde 505/1058 yılında doğmuştur. Doğduğu köye nispetle "Gazâlî" nisbesini almıştır. Babasının mesleğine nispetle (gazzâl "yün eğirici, iplikçi") "Gazzâlî" diye de anılmaktadır. İmam Gazâlî, Eş'arî kelâmcısı, Şâfiî fakîhi ve mutasavvıf kimliklerine haiz çok yönlü bir İslam âlimidir. Tüm bu vasıflarına ilaveten filozoflara yönelttiği eleştirilerle de şöhret bulmuş ve İslam düşüncesinin zirve şahsiyetleri arasına adını yazdırmıştır. Onun Felsefeciler ve Bâtınîlerle yaptığı tartışmalar, düşünce tarihimizde emsaline az rastlanan entelektüel faaliyetlerdendir. Bu faaliyetler sayesinde düşünce tarihimizde bilimsel tartışma usulünün parlak örneklerinden olan "tehâfüt geleneği" oluşmuştur.

İmam Gazâlî ilim dünyasına kazandırmış olduğu birçok eser ile bilim ve düşünce tarihinin en önemli/verimli müellifidir. Kelam, tasavvuf, felsefe, fıkıh, metodoloji, mantık gibi alanlar başta olmak üzere hemen hemen zamanının her sahasında eser telif etmiştir. Bu eserler arasında İhyâ u Ulûmiddîn'e ayrı bir önem atfedilir. İmam Gazâlî'nin bu meşhur eseri, isminden de anlaşılacağı üzere bir nevi İslam ümmeti için ıslah ve ihya projesi kapsamında kaleme alınmıştır. Tasavvuf klasikleri arasında önemli bir yere sahip olan İhyâ u Ulûmiddîn on bir yıllık bir süreçte inziva hayatı sırasında yazılmıştır. Dört ciltten oluşan bu eserin her bir cildi sırasıyla ibâdât, muâmelât, mühlîkât ve münciyât konularını kapsamaktadır. Daha sarîh bir ifadeyle birinci ciltte; ilim, akaid, temizlik, ibadetler, zikir, dua gibi konular ele alınmıştır. İkinci ciltte; yeme-içme, evlilik, kardeşlik, sohbet gibi toplumsal adetlere ve kişisel davranışlara yer verilmiştir. Üçüncü ciltte; kin, hased, cimrilik, mal ve makam tutkusu, riyâ, kibir gibi insanı helâke götüren kötülükler işlenmiştir. Dördüncü ciltte ise; tövbe, sabır, şükür, hayf ve recâ, zühd, tevekkül, ihlas, murakabe, tefekkür gibi insanı kurtuluşa götüren faziletlere dikkat çekilmiştir.

Bu tebliğde evvela günümüz gençliğine örneklik teşkil etmesi bakımında İmam Gazâlî'nin kısaca terceme-i hâline değinilecek, akabinde en önemli eseri İhyâ u Ulûmiddîn'in muhtevası hakkında malumat verilecektir. Ayrıca İhyâ u Ulûmiddîn'in önemi ve etkileri hakkında da bilgi verilerek bu eserin ölümsüz eserler arasında gösterilmesinin sebeplerine vurgu yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İmam Gazâlî, İhyâ u Ulûmiddîn, İslam, Tasavvuf.

¹⁶⁴ Lisans Öğrencisi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, kilinck035@gmail.com

¹⁶⁵ Arş. Gör., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, ahmetvural@ohu.edu.tr

İSLAM ALGISININ ŞEKİLLENMESİNDE ORYANTALİZMİN ETKİSİ

Tuğba GÜN
İlahiyat Fakültesi

ÖZET

Oryantalizm veya Şarkiyatçılık, köken itibari ile güneşin doğuşunu ifade eden Latince “oriens” kelimesinden türemiş ve ilk olarak 1799 yılında Fransa ve İngiltere’de kullanılmaya başlanmıştır. Ancak Oryantalizmin ana düşüncesine bakıldığında “Doğuyu araştırma” ve “Doğuda iyi olanı alma” düşüncesi ortaya çıkmakta ve sanılanın aksine bu düşüncenin çok önceden başladığı görülmektedir. Nitekim İslam medeniyetinin ortaya koyduğu yenilikler ve kendi içinde bir disiplininin olması, Batıda hem bir merak uyandırmış hem de kendi toplumlarını korumak için İslam dini üzerinde araştırma yapmaya mecbur kılmıştır. Oryantalistler, İslamiyet’i ve Müslüman coğrafyasında konuşulan dilleri, kültürleri yakından öğrenerek çalışmalarına başlamışlar ve Kur’an, Hadis, Tefsir, Kelam, Siyer, Fıkıh, Tasavvuf gibi alanları araştırarak ihtilaflı birçok konunun ortaya çıkmasına sebebiyet vermişlerdir. Böylelikle Müslümanların dinleri hakkındaki algılarını değiştirerek onlarda istenilen şüpheyi aşılama çalışmışlardır. İslam dini üzerine yapmaya çalıştıklarını da bir ötekileştirme politikası halinde bir Batı biçimine büründürmüşlerdir. Bu nedenle Müslümanlar, Oryantalistlerin ortaya attığı meseleler karşısında hakikati ve gerekli bilgilendirmeleri bütün çıplaklığıyla, gerçek dinamikliğiyle açıklamak zorundadırlar.

Bu bildiri de Oryantalizm disiplininin İslam dini üzerindeki etkileri ve bu etkilerin ortaya çıkardığı sonuçlar değerlendirilecek ve ayrıca Oryantalizme karşı mücadele eden Oksidentalizm akımı da bu değerlendirmelere tabii tutulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Oryantalizm, Oksidentalizm, Ötekileştirme, İslamiyet, Misyonerlik.

YALIN FİNANS VE TÜRKİYE'DEKİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Çağla Demir¹⁶⁶

Hatice Doğukanlı¹⁶⁷

Yalın düşüncenin temel amacının değer in ilk ham maddeden başlayarak, değer yaratma süreci boyunca hiç kesintisiz akıtılarak hızla nihai müşteriye ulaştırılması olduğu söylenebilmektedir. Yalın yaklaşım temelinde; israfı yok ederek maliyeti azaltmakla finansal etkinliği artırmak, kapasitede artış sağlamak ve insana verilen saygı neticesinde kaliteli takımlar oluşturmak olan bir kavramdır. Yöneticilerin sesine odaklanan geleneksel yönetime sahip işletmelerin aksine, yalın düşünceye sahip işletmeler müşterilerin sesini de içinde bulundurma gereksinimini ortaya koyarak satışlarda artış sağlama gibi önemli faydalara yol açmaktadır. İşletme fonksiyonları açısından incelendiğinde; yalın düşüncenin yönetim, üretim, lojistik, muhasebe ve finans gibi alanların iş tanımı kapsamlarında çeşitli avantajlar sağladığı görülmektedir. Avantajlarının yanı sıra, uygulama esnasındaki zorluklar ve yapılabilecek hatalar sebebiyle birtakım dezavantajları bulunsa da, özenli çalışmalar neticesinde ortaya çıkabilecek katkıların fazlalığı ve etkisi yadsınamaz bir gerçektir. Sıfır hatalı, tam zamanında, küçük partiler halinde ve yüksek çeşitlilikte üretim yapılmasıyla üretim alanına; ürün akışı ve hızını artırmak bağlamında tedarik zincirindeki israfı ortadan kaldırma kapsamında lojistiğe; finansal ölçüm, raporlama, maliyetlemeyle ise muhasebe alanına katkıları mevcuttur. En önemli avantajın finansal alanda olması dikkat çekici bir unsurdur. Yalın finans, bu yalın yaklaşımın gerekliliklerinin bünyesine alınmasıyla ortaya çıkmaktadır. Yalın finansman fikri, yalın tüm düşünceler gibi Toyota'dan gelmektedir ve 1950'lere dayanmaktadır. Toyota tarzı düşünce özet olarak, finans departmanlarından gelen bilgileri düzenlerken, üretim sistemini ve işletme yönetimini sürekli iyileştirmeyi dolayısıyla müşteri için katma değer artırmak ve bireyselliğe değil değer akışlarına odaklanmayı kapsamaktadır. Yalın finansman ilkelerinin uygulanmasındaki ilk adım, finansın nereye ve nasıl değer kattığını belirlemektir. Bu; işlem, bütçeleme, finansal raporlama, kontrol ve karar destek faaliyetlerini içerisine alan finans bölümünün tüm işlevsel fonksiyonlarının gözden geçirilmesini gerekli kılar. Stokları mümkün olduğunca minimum düzeye indirgeyip, stok bulundurma maliyetini ve dolayısıyla stokta bekleme süresini azaltmayı esas alan bir unsur olması sebebiyle stok yönetimine katkısı açıktır. Aynı zamanda stok devir hızının yükselmesine sebep olabileceği gibi işletmenin net faaliyet süresinin kısaltılmasını hedeflemektedir. Bu sayede, israfı ortadan kaldırması, maliyeti azaltması ve işletmede verimlilik artışına gidilebilmesi esasları ayrıntılı olarak incelenmiş, çalışmada mevcut örnek firmalardaki faaliyetlerce desteklenmiştir. İlk örnek kapsamında gösterilen Wagner Kablo; kurulduğu ilk dönemlerde yaşanan zorlukları, yalın üretim uygulamalarıyla ve daha sonra bunu bir yönetim stratejisi haline getirerek yalın yönetimle aşmayı hedeflemiştir. Kaliteyi artırmak, iş disiplini, yeni fikirlere açık olmak, takım ruhu, sürekli iyileştirme gibi kaizen sistemi çerçevesinde geliştirilen yöntemler neticesinde toplam satışlarını artırmıştır. Diğer bir örnek olan Ayha Asansör'de de geliştirilen projeyle yalın çalışmalar entegre edilmiştir. Öncelikle mevcut durumlar tespit edilmiştir. Daha sonra bu durumlar dahilinde montaj ve kaynak hattı akış sistemi kurulmuş, birtakım planlar yapılarak üretim alanında dağınıklık, israf vb. sorunlar iyileştirilmiş ve hazırlık süresinde belirgin kısaltmalara gidilebilmiştir. Ev tekstili sektörü örneğinde ise; maliyet unsuru olarak karşılaşılan hatalar ortadan kaldırılarak, her sürecin sonraki adımını tetikleyebilen kolay mekanizmalar kurularak, stok alanları küçültülerek, ürünün teslimata akışı hızla sağlanarak yalın birçok çalışmaya yer verilmiştir. Bu çalışmada; gün geçtikçe yaygınlaşan ve işletmenin her fonksiyonuna yayılma eğilimi gösteren yalın düşüncenin, her fonksiyonda nasıl yer edindiği açıklanmış, özellikle yalın finansın ne olduğu, önemi, işletmeye katkıları üzerinde durulmuştur. Türkiye'deki yalın uygulama örneklerinden 3 tanesine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Yalın İşletmecilik, Yalın Finans, Türkiye'deki Yalın Uygulama Örnekleri

¹⁶⁶ Yüksek Lisans Öğrencisi, Çukurova Üniversitesi, İİBF, İşletme Anabilim Dalı, Adana, cagladmir@gmail.com

¹⁶⁷ Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi, İİBF, İşletme Anabilim Dalı, Adana, hatdog@cu.edu.tr

ÖĞRENCİLERİN OKUMA ALIŞKANLIĞI KAZANMA SÜREÇLERİNE YÖNELİK FELSEFİ YAPITLAR

Beril KARABULUT¹⁶⁸

Sercan DEMİRGÜNEŞ

Eğitimin başat amaçlarından biri düşünen, duyarlı bireyler yetiştirebilmektir. Değişen dünya toplumlarında ise tek yönlü düşünme becerileri artık geçerliliğini yitirmeye başlamıştır. Değişen ve gelişen toplumların, yaratıcı ve eleştirel düşünme gibi becerilere sahip bireyler yetiştirme gereksinimleri doğmuştur. Bu gereksinimler “üst düzey düşünme” kavramını ortaya çıkarmıştır. Bilgi toplumu yetiştirme sürecinde öğrencilerin, bilgiyi edilgen olarak öğretmenlerinden ya da diğer kaynaklardan işleyen bireyler değil öğrenme sürecine etkin katılan, eleştirel ve yaratıcı düşünen bireyler olarak yetiştirilmeleri hedeflenmektedir. Eğitim sürecinin işlevi, bu düşünme biçimlerini öğrencilere kazandırmayı hedeflemek olmalıdır. Eğitimde temel uyarıların başında gelen kitaplar, üst düzey düşünme becerilerini çocuğa kazandırmada önemli birer kaynaktır. Alanyazına göre nitelikli çocuk edebiyatı yapıtları, çocuklar üzerinde dilsel, görsel, sanatsal, bilişsel, duyuşsal vb. birçok beceriyi geliştirir özelliklere sahiptir / sahip olmalıdır. Bu bağlamda erken yaşlardan itibaren öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirecek metinlerle buluşturulmaları gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, üstbilişsel düşünme gibi üst düzey düşünme becerilerini edindirme sürecinde kaynak olarak kullanılabilecek yazınsal metinlerin belirlenip dizge halinde sunulmasıdır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden betimsel çözümleme tekniği kullanılmıştır. Dizge, sözü edilen gelişim alanlarına katkıda bulunabileceği düşünülen on kitaptan oluşmaktadır. Kitaplar seçilirken Türkçe yapıtlar ve birincil kaynaklar kullanmaya öncelik verilmiştir. Okul öncesi dönem için 3, ilk okuma dönemi için 4 ve ortaokul için 3 kitap seçilmiştir. Dizge oluşturulurken kitaplar seslendikleri yaş grubu bakımından, okul öncesi (0-6 yaş), ilk okuma (6-9 yaş), ortaokul (10-14 yaş) grubu olarak sınıflandırılmış ve bireyin içinde bulunduğu gelişim özelliklerine dikkat çekilerek, gereksinimleri doğrultusunda, felsefe ve çocuk edebiyatı alanlarına disiplinler arası bir yaklaşım getirilmeye çalışılmıştır. Belirlenen kitaplar aracılığı ile “üst düzey düşünme”, “okuma kültürü”, “düşünmeyi öğrenmek” gibi kavramlar tartışılarak, okuma kültürü edinme sürecinde felsefe temelli çocuk kitaplarının işlevi incelenmiştir. Araştırmada yer alan yapıtların, öğrencilerin okuma süreçlerine katkıları ve düşünme becerilerine etki edebilecek olası katkıları ortaya konmaya çalışılmıştır. Veritabanında incelenen kitapların “çocukların üst düzey düşünme becerilerinin geliştirilmesinde felsefe temelli çocuk kitaplarının işlevlerine” yönelik yapılacak deneysel araştırmaların yapılmasında araç olarak kullanılabilecekleri düşünülmektedir. Varsayımsal bir sonuç olarak, çocukluk döneminden itibaren çocuklarla buluşturulması gereken felsefe temelli yapıtların, uzun süreçte çocukların düşünme becerilerine katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Felsefe, yazın, çocuk kitapları

¹⁶⁸ Beril KARABULUT., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Türkçe Eğitimi, berilkarabulut94@gmail.com

Human Rights: Ancient or Contemporary?

Bilge Ece Zeyrek¹⁶⁹

İhsan Dağı¹⁷⁰

In contemporary liberal political thought, human rights is a well-known concept that has been studied by both students and scholars from various disciplines such as International Relations, Law and Political Science. Human rights occupy the agenda of both states and non-state organizations, and they give importance to the promotion of human rights. However, the universal recognition of the idea that every human being, by virtue of her or his humanity, has certain human rights is relatively new. The devastating consequences of the Second World War initiated a reaction and human rights gained global attention. As a result, on 10 December 1948 the Universal Declaration of Human Rights (UDHR) was adopted by the United Nations General Assembly. The Declaration consists of 30 articles, which claim to define and protect the rights of individuals. Although the document is not legally binding, today it is available in more than 500 languages, and it is one of the most referred foundational documents related to any human rights claim globally. Even though its recognition seems relatively new, human rights are not 'discovered' or 'invented' after the Second World War. Its roots can be found in earlier developments. In this study, I will try to show that although the idea of human rights gained popularity in the second half of the 20th century in the Western political thought, the concept has its roots back in the Medieval period in Europe, implying that the idea of rights of individual is not an invention of modern times, rather it evolved and transformed in time. The major steps in the evolution of human rights concept in the Western political thought show parallelism with the profound changes which affected the political and social life in the West and created new concepts and ideas, which spread to the world eventually. Thus, this study includes the reading of Renaissance, Reformation, French Revolution and the events occurred in the 20th century from a human rights perspective, and sheds light on how human rights concept changed in time. After presenting the historical background that has shaped the idea of human rights, the study draws to a close by touching upon the human rights in contemporary Western political theory, and the current improvements and challenges that occurred in the 21st century so far.

Keywords: Human rights, Western political thought, European history

¹⁶⁹ Arş. Gör., Yüksek Lisans Öğrencisi., Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler, bzeyrek@metu.edu.tr
¹⁷⁰ Prof. Dr., Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler, dagi@metu.edu.tr

KÂBE ÖRTÜSÜNÜN ESTETİKSELLİĞİ

Zeynep Ekin

İlahiyat Fakültesi

ÖZET

Sözlükte “ dört köşeli veya küp şeklinde olmak” anlamındaki Ka’b kökünden gelen ka’be küp şeklindeki nesne demektir. Kâbe, Mekke ‘de Mescid-i Haram ’da yer alan ve İslam dininin en kutsal sayılan camisi. İslam dininin ilk ve en kutsal mekânı kabul edilir. Bu kutsal mekânın örtüsü ve estetikselliği hakkında çeşitli rivayetler söylenmiştir. Bunun dışında bu kutsal mekânın dört duvarının üstüne içten ve dıştan örtü asılması eski bir gelenek olup bu uygulamanın ilk defa ne zaman yapıldığı hususunda farklı söylentiler mevcuttur. Belli dönemlerde tehlikelerden dolayı örtü sayısı artırılıp üst üste birkaç örtü yerleştirilmiştir.

Kâbe örtüsünün her bölümü farklı şekilselliğe ve estetikselliğe sahiptir. Bu şekilsellik ve estetiksellik her dönem farklı kişiler tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu kişiler ilk dönemlerden Cahiliye, Dört Halife, Emevi, Abbasi ve son olarak Osmanlı olmak üzere pek çok devlet tarafından gerek biçim gerek renk olarak gerçekleştirilmiştir. Osmanlı Devleti saray, cami ve türbelerde de bu kutsal örtüyü kullanıp bulundurmushlardır. Bu kisve gönderildiği yerlerde törenlerle karşılanmış, bulunduğu her dönemde önem taşıyıp kutsal sayılmıştır. Ayrıca Kâbe örtüsüne diğer uluslardan beğenilen motifler geçmiştir ilave olarak bu muazzam kisvede bulunan her kısma farklı ayetler işlenerek İslam sanata nakşedilmiştir. Bu kisve 1962 yılına kadar farklı yerlerde dokunulmuştur. Kâbe örtüsü belli zamanlar da değiştirilmiştir. Eski örtü dönemlere göre bazen fakir fukara arasında bazen de onlara ek olarak hacılar arasında paylaştırılmıştır. Bu örtünün içine altın ve ipek bulunduğu yüksek bir mevlaya sahiptir. Bunun yanında Kâbe Örtüsü için kurulan fabrika pek çok kişiye de ekmek kapısı olmaktadır

Kâinatın kalbinin estetikselliğini ele aldığımız bu çalışmada Kâbe’nin örtüsünün geçmişten günümüze gerek dış gerek iç taraflarında geçirdiği değişimleri, estetiksellik ve desenler konusunda etkisinde kaldığı ulusları, Kâbe’nin iç ve dış örtülerinin kısım kısım ölçüleri, bu kısımlarda kullanılan altın ve ipek miktarını, hangi ayetlerin hangi kısımlarda yazıldığını, ayetler dışında neler yazıldığına, tarih boyunca ilk Kâbe örtüsünün kumaşından son kumaşına kadar hangi kumaş cinslerinin kullanıldığı, Osmanlı Devleti’nin hangi cami, türbe ve saraylarda nerelere kullanıldığı, eskimiş Kâbe örtüsünün paylaşım şekilleri şeklinde konular ve Kâbe Örtüsü fabrikasında çalışan kişilerin sayıları ve görevleri de bu çalışmada değinilecek hususlardandır.

Anahtar Kelimeler: Kâbe, Estetiksellik, Kâbe Örtüsü, Ayetler, Hac, Altın ve İpek, Osmanlı Devleti , Kumaş

ÖRGÜTSEL ÇATIŞMA NEDENLERİ VE ÇATIŞMANIN YÖNETİMİ

Mustafa TAŞKESEN¹⁷¹

Sosyal bir varlık olan insan çeşitli gruplarda yer almakta, bundan dolayı insanlar ile sürekli ilişki içerisinde olmaktadır. Ortak bir amaç için çabalayan insanlar arasında düşünce ve davranış farklılıkları olabilmektedir. Bu durumda çatışma kaçınılmaz bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde çatışma kavramı üzerinde, birçok bilim dalının incelemeler yaptığı görülmektedir. Yönetimden felsefeye, psikolojiden sosyolojiye, ekonomiye kadar birçok bilim dalı çatışma kavramı üzerinde durmaktadır. Farklı bilim dallarının çatışma kavramı üzerine araştırmalar yapması, değişik düzeylerde ve farklı boyutlarda ele alması bu kavramın farklı tanımlarının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. “İnsanlar ihtiyaçları ve kişilikleri yönünden çok farklı olduklarından aralarında çatışma olması kaçınılmazdır. İki kişi ya da grup arasındaki ilişki sadece karakterlerine değil aynı zamanda birbirlerine karşı hareketlerine de bağlıdır.”

Çatışma bütün canlıların yaşamları boyunca karşılaştıkları bir durumdur. Mücadele etmek canlıların yaşamlarını sürdürebilmeleri için gereklidir. Bu mücadeleler sonucunda çatışma ortaya çıkabilir. Bir ihtiyacı tatmin etmek isteyen bir canlının bu ihtiyacı karşılamada birtakım engeller ile karşılaşması canlıda gerginlik ve sıkıntı meydana getirebilmektedir. İnsan açısından bakıldığında böyle bir durum hem fizyolojik hem de psikolojik anlamda gerginlik yaratmaktadır.

Çatışma, iki veya daha fazla insan arasında uyumsuzluk sonucu ortaya çıkabilir. Örgütte ki çalışanların birbirleriyle iletişim sıkıntısı çekmemeleri, çalışanlar arasındaki uyumun kendini göstermesi beraberinde örgütte başarıyı getirecektir. Örgüt içerisinde çatışmaya sebep olabilecek etkenlerin en aza indirgenmesi gerekmektedir. Çatışmaya neden olacak etkenler bireysel, örgütsel ve iletişimsel etkenler olarak ayırmaktadır. Örgüt yöneticisinin de örgüt içerisinde yaşanabilecek çatışmaları kontrol altına alarak yıkıcı etkilerinin bertaraf etmek suretiyle çatışmayı örgütsel yarar sağlayacak hale getirir. Örgütlerde yaşanan temel sorun, çatışmaların önemsenmemesi ya da yönetici tarafından uygun bir düzeyde kontrol altında tutulamamasıdır. Örgüt yöneticisinin ve çalışanlarının da farkındalığının artırılmasıyla çatışma ortamının etkisi azaltacaktır.

Çatışma insanın olduğu her yerde yaşanan ve yaşanacak olan bir olgudur. Bundan dolayı çatışma kavramı birçok farklı bilim dalları tarafından araştırma konusu olmaktadır. Çatışma nedenlerine türlerine yönetim yollarına burada değinilmiştir. Önceki yönetim yaklaşımları çatışmayı örgütler için olumsuz bir durum olarak görüp ortadan kaldırılması gerektiğini savunmuşlardır. Modern yönetim yaklaşımları ise çatışmayı ilerleme ve gelişmenin bir itici gücü olduğunu savunarak, çatışmanın yapıcı duruma gelmesi üzerinde durmaktadır.

Çatışma ilk bakışta bir olumsuzluk hali gibi anlaşılsa da organizasyonlar için yadsınamayacak kadar pozitif katkısı da olan ve tamamen ortadan kaldırılamayan bir durumdur. Çatışma örgütte optimum düzeyde bulunmalı ve örgütün amaçlarının gerçekleştirilmesi için yönetilmelidir. Çatışmanın fazla olması örgütte verimliliği azaltacak ve çalışma ortamını negatif etkileyecektir. Bu durumun varlığı çalışma ortamının iyileştirilmesi ve çatışma ortamının önlenmesi gerekliliğini göstermektedir.

Anahtar Kelime : Örgütsel Çalışma, Örgütsel Çatışma, Modern Yönetim

¹⁷¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, SBE, mustafa.taskesen13@gmail.com

GASTRONOMİ ALANINDA İNOVATİF GELİŞMELER

Öğr. Gör. Şinasi ÖZMEN¹⁷²

Özet

Gastronomi kavramı insanlığın ortaya çıkışından bu yana her çağda temel ihtiyaç olarak karşımıza çıkmıştır. İnsanlık var olduğu sürece hep yeniyi aramış ve geliştirmeye çalışmıştır. İnsanlar yeni tatlar aradıkça farklı görüşler ortaya çıkmaya devam etmiş ve gastronomi literatürüne yeni kavramlar eklenmiştir. Toplayıcılık ile başlayan gastronomi kavramı, bugün itibarıyla moleküler gastronomi kavramı ile yemeğin fiziksel ve kimyasal tepkimesini ele almaya başlamıştır. Her geçen gün de gastronomi kavramı farklı yeniliklerle moleküler gastronomi gibi yeni akımlar oluşturmaya devam etmiştir. Bu çalışmada gastronomi akımlarından ön plana çıkmış olanlar tanımlanarak ortaya çıkış süreçleri anlatılmaya çalışılmıştır.

Gastronomi akımlarından ilki olan rafine mutfak, 17. yüzyılda Avrupa’da adı “haute” cuisine olarak bilinen ve halk mutfağının zengin hali olarak kalmamakla beraber, pişirme teknikleri açısından, kullanılan malzemeler ve sunum şekilleriyle halk mutfağından ayrılmasıyla rafine mutfak ismiyle Fransa’da ortaya çıkmıştır. Fransız mutfağı da diğer Avrupa ülkeleri gibi Roma imparatorluğunun yıkılması sonrasında şekillenmeye başlamıştır. O dönemlerde Fransız mutfağı da sıradan mutfaklardan diyebileceğimiz kısıtlı malzemeler ve pişirme yöntemlerinin olduğu mutfaklardan bir tanesidir. Fransız mutfağı için dönüm noktası olmuştur diyebileceğimiz olay veliaht prens II. Henry’nin İtalyan Catherine de Medici ile evlenmesidir. Prenses Catherine, yanında getirdiği sanatçıları ve hizmetçilerinin yanı sıra aşçıları da beraberinde Fransız sarayına getirmiştir. İtalyanların gelişiyle oluşan köklü değişim saray mutfağıyla halk mutfağı arasında oldukça belirgin hale gelmiştir.

Daha sonra yine Fransa’da 1730’lu yıllarda dünya mutfaklarını önemli bir şekilde etkileyen Nouvelle Cuisine akımı ortaya çıkmıştır. Bu dönemde kendilerine yeni veya modern olarak adlandıran şefler ve yazarlar gastronomik anlamda birçok kitap çıkarmışlardır. 1739 yılında yazar Menon “Nouveau Traité De La Cuisine” adıyla çıkardığı kitabında “nouvelle cuisine” kavramını ilk defa kullanan yazar olmuştur. Ortaya çıkan bu yeni akım, yemek yeme ve beslenme kavramlarını bilimsel bir çerçeveye oturtma çabası içerisindedir. Yemeklerin lezzetinin ya da görüntüsünün yanı sıra kimyasal özellikleri, besleyici özellikleri, sağlık için faydaları ve sindirime etkileri önem kazanmış ve buna göre gelişmeye başlamıştır. Bu dönemde porsiyonların küçültülmesi, malzeme kullanımının azaltılması, öğünlere göre menülerin ayarlanması, daha sade ve hafif sunumların yapılması ön plana çıkmıştır.

Bu akımları takiben 1920’li yıllarda fast-food akımı ortaya çıkmıştır. Daha önce yapılmış çalışmalar incelendiğinde fast-food akımının başlangıcı olarak Amerikan orijinli bir sokak yemeği olan hot dog arabaları olmuştur.

Fast-food akımına tepki olarak 1989 yılında İtalyan Carlo Petrini hızlı yemek yeme alışkanlığına son vermek, yerel yemeklerin yok oluşuna karşı gelmek, haksız rekabet ortamında üreticileri korumak ve geleneklere sahip çıkmak amacıyla slow-food akımını ortaya atmıştır. Bu akımla insanları sağlıklı beslenmeye teşvik etmek, insanların yedikleri yemeklerin nereden geldiğini, nerede yapıldığını, nasıl yapıldığını anlamalarını sağlamak ve tercih edilen yemeklerin insanların tercihleri üzerinde nasıl bir etki bıraktığının farkına varmalarını sağlamak da amaçlanmıştır.

Diğer bir akımda moleküler gastronomi akımıdır. Moleküler gastronomi, yemek yapım esnasında içinde ki malzemelerin uğradığı fiziksel ve kimyasal dönüşmeleri araştıran ve bunları açıklayan bir gıda bilimi alt dalıdır. Bu bilim dalı yemek yapımını toplumsal, sanatsal ve teknik olmak üzere üç ayrı çerçevede ele almaktadır. Moleküler gastronomi bu bilim dalından türemiş olan yenilikçi tekniklerden yararlanan modern bir yemek sanatı haline gelmiştir.

Füzyon mutfağı da farklı ülkelerin pişirme tekniklerinin, malzemelerinin, soslarının, yemeklerinin birbirine harmanlanması ve aynı tabakta sergilenmesi anlamında kullanılan bir gastronomi akımıdır. Son zamanlarda yeme içme kültürüne damgasını vuran ve insanların ilgisini çeken füzyon mutfağı yeni mutfak tarzları, yeni tarifleri ve yeni lezzetleri ortaya çıkarmak için dünyada ki farklı mutfak anlayışlarının ve yiyeceklerinin bir araya getirilerek sentezlenmesi anlamında kullanılır.

¹⁷² Yüksek Lisans Öğrencisi., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları
sinasiozmen@ohu.edu.tr

ULUSLARARASI KAPADOKYA SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ 2019
KAPSOSBİL-2019
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

Son olarak insanların yemek yerken sadece doymak amaçlı değil sosyal bir faaliyet içerisinde bulunmak istemesi, güzel bir vakit geçirmek istemesi, farklı deneyimler yaşamak ve eğlenmek istemesi gibi faktörler ışığında yaşayan mutfaklar akımı ortaya çıkmıştır. Yaşayan mutfak akımının çıkış noktası yavaş yemek (slow food) akımına ve tematik restoranlara dayanmaktadır. Yaşayan mutfaklar genellikle destinasyon olma özelliği taşıyan yerlerde, büyük otel ve tatil köylerinde, doğa ile iç içe olan mekanlarda ve yemek festivallerinde kendini göstermektedir.

Bu çalışmanın amacı, gastronomi alanında yapılmış olan inovatif çalışmaları ve bunun sonucunda ortaya çıkan gelişmeleri ele almaktır. Bu çalışma ile inovasyon ve gastronomi kavramı, gastronomi akımları tanımlanmış ve bu akımların hangi tarihlerde ve nasıl ortaya çıktıklarına değinilmiştir. Bu çalışmada ikincil veri kaynaklarından yararlanılmıştır. Bu araştırmanın gastronomi alanında bu konuyla ilgili yeni ve farklı çalışmalar yapacak olan araştırmacılara yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: inovasyon, gastronomi, gastronomi tarihi, gastronomi akımları

ARAP BAHARI'NIN EKONOMİK ETKİLERİ

Mohammad ANSARIAN¹⁷³

Ali TAWANA¹⁷⁴

Arap Baharı olarak adlandırılan Ortadoğu'daki toplumsal protesto hareketleri ve bununla beraber gelen siyasal değişim süreci başta bölgede yer alan ülkeler olmak üzere önemli sonuçları da beraberinde getirmiştir. Arap Baharı olgusu ekonomik, sosyal ve siyasal hayatta yaşanan sorunlara karşı gelişen bir hadise olmakla birlikte arkasında barındırdığı dinamikler ve olgunlaşma süreci bakımından değerlendirildiğinde basit bir halk hareketinden çok daha öte anlamlar taşımaktadır. Baharın temel sebepleri arasında yolsuzluk, kayırmacılık ve eşitsizlik, işsizlik, gelir dağılımındaki büyük bozukluk ve yoksulluk sayılabilir. Teknolojik iletişim araçlarının yaygın kullanımın da olayların büyümesini tetiklediği süreçten Türkiye de belli ölçülerde etkilenmiştir. Bu çalışmada Arap Baharı'nın ortaya çıkış nedenleri ve yarattığı etkiler ele alınmıştır. Arap Baharı'nın yaşandığı ülkeler ekseninde Baharın kısa vadeli sonuçları incelenerek Türkiye ekonomisi üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Arap Baharı, Ekonomi, Dış Ticaret, Ortadoğu,

¹⁷³Yüksek Lisans Öğrencisi., N.E.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü. ansarian212@gmail.com

¹⁷⁴Yüksek Lisans Öğrencisi., Bu- Ali Sina Üniversitesi. (Siyaset Sosyolojisi.) alitawana110@gmail.com

TÜRKİYE SELÇUKLU DEVLETİ DÖNEMİ MÜDERRİSLİK YAPAN FAKİHLER

Büşra ESKİÇORAPÇI¹⁷⁵

Türkiye Selçuklu Devleti'nde, Âlimlerin göçü özellikle I. Alaaddin Keykubad döneminde olmuştur. Bu dönem Türkiye Selçuklu Devleti'nin zirve dönemidir. Sultan I. Alaaddin Keykubad doğrudan Doğu'dan Anadolu'ya göçü büyük göçü büyük bir başarıyla koordine etmiştir. Anadolu'ya gelen Âlimleri de korumuş, onlara destek olmuş ve teşvik etmiştir.

Bu Âlimler Anadolu'da inşa edilen medreselerde görev alarak birçok eser te'lif etmişler ve büyük talebe etmişlerdir. Anadolu'da ilim hayatını canlı tutmuşlardır.

Âlimler, dini ilimlerin gelişmesi ve halkın dini kültürlerinin oluşması ve İslamlaşmasında etkili olmuştur. Dolayısıyla burada Medreseler aracılığıyla müderrislerin de etkisi görülmektedir. Okutulan derslerle talebe yetiştirerek ve ülkenin her tarafına göndermek suretiyle yazılan kitaplarla ilmin gelişmesini sağlamıştır. Özellikle İran'da yetişen ulema Moğol istilasından kaçarak Selçuklu medreselerinde görev yapmışlardır. Selçuklu tarihi kaynaklarında siyasi tarihin yanında bir de kültürel faaliyetler vardır. İşte bunlarda müderrislerin büyük rolü vardır. Bunlardan bazıları Fakihlerden oluşmaktadır: Şemseddin Mardini, Efsahaddin, Şerefeddin Kayseri, Rükneddin Mazenderani, Taceddin Horos, Zeyneddin Abdülmümin Tokadi, Siraceddin Tatari ve Sadreddin Konevî'dir. Örneğin: Efsahaddin Karatay medresesinde Şemseddin Mardini'nin müderrisliğini yapmış, daha sonra ise burada Mevlana'nın isteği üzerine burada müderris olmuştur. Karatay medresesinde müderrisliği yaptığı ve müderris olduğundan hareketle fıkıh âlimi olduğu düşünülmektedir. İlim tahsili hakkında ise onun Karatay medresesinde müderrisliği göz önünde bulundurulduğunda, Karatay medresesinde Şemseddin Mardini'den ilim tahsil ettiği muhtemeldir. Efsahaddin Mevlana'nın müritlerindendir. Daha sonra Mevlana'nın Ekmeleddin Nahcuvani'ye ricasıyla Karatay medresesinde müderris olmuştur. Bu da Mevlana'nın müderris atamasındaki etkisini göstermektedir. Şerefeddin Kayseri, Mevlana'nın yakın müritlerindendir. Eflaki'de geçen rivayette "Müderrislerin Sultanı ikinci İmam Şafi'i, Numan (Ebu Hanife) ve üstün müritlerindendi" şeklinde bahsetmektedir. Rükneddin Mazenderani; Rükneddin Mazenderani, nereden geldiği ve ilim tahsili hakkında bilgi yoktur. Fakat Eflaki'de geçen rivayetten onun Karatay medresesinde müderris olduğu hasebiyle onun fıkıh ilmi tahsil ettiği, ondan "dünyanın derin bilgini" olarak bahsetmektedir. Burada geçen rivayetten Taceddin Horos'un ondan ders aldığı bilgisine ulaşılmaktadır. Bu fakihlerin çoğu Karatay medresesinde ilim tahsil etmişlerdir. Genellikle burada da müderris olarak atanmışlardır.

Bu fakihler, fıkıh alanında eğitim vermekte ihtisas medreselerinde görev yaparak pek çok müderris ve devlet adamı yetiştirmişlerdir. Türkiye Selçuklu Devleti dönemi ileri gelen Âlimleri ve saygın şahsiyetlerdir. Yukarıda adı geçen fakihlerin isimlerine, müderris olduklarına, ilim tahsillerine ve tarihi rollerine dair bilgiler menakıplardan öğrenilmektedir. Bunların başında müderrislerin çoğunun Mevlana'nın müridi olması ve onunla ilişkileri söz konusu olduğu için Eflaki'nin Menakıbu'l-Arifin'de, Sipehsalar Risalesi'nde Mevlana'nın mektuplarından öğrenilmektedir. Tebliğimizde zikrettiğimiz bu konular üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelime: İlim, Müderris, Fakihler, Mevlana.

¹⁷⁵ Yüksek Lisans Öğrencisi., Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı Ortaçağ Bilim Dalı, busrakon.94@gmail.com.

**TÜRKİYEDEKİ DOLAR MEVDUATLARINA VERİLEN FAİZ ORANLARININ
TCMB'DEKİ DOLAR REZEVLERİ İLE İLİŞKİSİ EKONOMETRİK ANALİZİ :
2002-2019**

Ufuk Can DENİZ¹⁷⁶

Mert Derviş ÖZGÜR¹⁷⁷

Küreselleşen dünya da ülkeler arası ticaret boyutunun git gide birbirine bağımlı hale gelmesinden ötürü ülkelerin ellerinde tutması gereken döviz rezervlerini, dünya da kabul görmüş para birimlerinden seçmek zorundadır. Günümüz de ülkeler birbiri ile yaptıkları ticarete özellikle dolar ve euro para birimi kullanılmaktadır. Doların dünyada kabul görmüş bir para birimi olması ile birlikte ülkeler rezervlerinde dolar bulundurma ihtiyacı hissetmiştir. Ticareti gerçekleştiren ülkeler kendi para birimlerinin dolar olmamasına rağmen ticarete alış ve satış yaparken dolar kullanmak istemektedirler. Çünkü dolar dünya da konvertibl para olarak görülmesi ülkelerin rezervlerinde dolar bulunmak istemelerini güçlendirmektedir. Bu yüzden ülkeler rezervlerindeki dolar miktarlarını sürekli arttırma çabası içerisinde. Ülkeler rezervlerine dolar takviyesi için birçok politika uygulayabilir. Mal ihracatı, değerli kağıtların ihracatı, Greenfield yatırım veya yabancı paralara uygulanan faiz oranlarıyla mevduat şeklinde uygulanan politikalar mevcuttur. Bu politikalardan, ülke içindeki dolar mevduatlarına vermiş oldukları faiz oranlarının döviz rezervlerini etkilemesi üzerine birçok çalışma mevcuttur. Çalışmamız da Türkiye'deki dolar mevduatlarına verilen faiz oranlarının, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasının rezervlerindeki dolar miktarına ilişkisi incelenmiştir. 2002 ile 2019 yılları arasındaki aylık dolar mevduatlarına verilen faiz oranları ile Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasındaki rezerv dolar miktarı verileri kullanılmıştır. Bu verilere öncelikle durağanlık (birim kök) testi uygulanmıştır. üç çeşit birim kök testi uygulanarak (ADF, PP ve KPSS) çıkan sonucun güvenilirliği arttırılmıştır. Bulduğumuz sonuçta verilerin birim köke sahip oldukları tespit edilmiştir. Böylece veri setimiz eşbütünleşme yapmaya uygun haldedir. KPSS eşbütünleşme testi uygulanan verilerimiz de çıkan sonuca göre Türkiye'deki dolar mevduatlarına uygulanan faiz oranları ile Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası rezerv dolar miktarı arasında kısa ve uzun dönemde eşbütünleşme ilişkisi tespit edilmiştir. Kısaca Türkiye'deki dolar mevduatlarına verilen faiz oranlarını ile Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası rezerv dolar miktarı arasındaki ilişki çift yönlü olup bazı yıllarda faiz arttıkça rezerv dolar miktarı artış göstermiş, bazı yıllarda ise faiz oranlarının artmasına karşın Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası rezerv döviz miktarında bir değişme olmamış veya tam aksine azalış göstermiştir. Türkiye için konuşmak gerekirse, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasındaki rezerv döviz miktarını arttırmak için dolar mevduatlarına verilen faiz kanalını tek başına kullanmak yeterli olmayabilir. Ülkedeki döviz rezervlerinin artışı için diğer politikalardan da faydalanılması gerekmektedir. Aksi takdirde uygulanan dolar mevduatlarına verilen faiz politikası tek başına olumlu sonuç doğurmayabilir. Birçok politika birbiri ile iş birliği içerisinde kullanılmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Dolar faiz oranı, Rezerv miktarı, Birim kök, Eşbütünleşme

¹⁷⁶ Yüksek Lisans Öğrencisi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, SBE, ufukcan.0751@gmail.com

¹⁷⁷ Yüksek Lisans Öğrencisi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, SBE, mertdervisozgurr@gmail.com

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ TASARRUF DEĞERİNE
İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI**

Zelal ÖZAĞAÇHANLI¹⁷⁸

Abdulkadir UZUNÖZ¹⁷⁹

Vedat AKTEPE¹⁸⁰

Özet

Sosyal Bilgiler dersinin insan yaşantısı için önemli olan bilgiyi, beceriyi ve değerleri kazandıran bir ders olması; 2005 ve 2018 yıllarında gerçekleştirilen program değişikliklerinde değer eğitimi konusunun program içinde vurgulanması bu araştırmanın hareket noktasını teşkil etmektedir. Bu çalışmada programa yeni girmiş olan “tasarruf” değeri üzerinde çalışılmış ve öğretmen adaylarının “tasarruf” kavramına ilişkin metaforlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemine uygun olarak Olgubilim deseninden yararlanılmıştır. Veri toplama aracı olarak görüşme formu kullanılmıştır. Bu bağlamda öğretmen adaylarına “Tasarruf gibidir; Çünkü” şeklinde sorular sorulmuştur. Görüşme formundaki ilk boşluğa “tasarruf” kavramı ile ilgili benzetim kurmaları ve ikinci boşluğa ise kurmuş oldukları benzetimin gerekçesini açıklamaları istenmiştir. Elde edilen verilerin analizinde ise içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Ölçme aracının güvenilirliği %89 olarak bulunmuştur. Araştırmanın çalışma grubunu Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü’nde 1., 2., 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören 95 kadın, 74 erkek, toplam 169 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Elde edilen verilere göre; öğretmen adayları tasarruf kavramıyla ilgili 59 farklı metafor üretmişlerdir. Üretilen metaforlar ortak özellikleri açısından on kavramsal kategori altında toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Öğretmen Adayı, Tasarruf, Metafor

¹⁷⁸ Doktora Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir, agachanzelal@gmail.com

¹⁷⁹ Prof. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü, uzunozak@gmail.com

¹⁸⁰ Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, vedataktepe@nevsehir.edu.tr

**TURİZMDE VANDALİZM SORUNU VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: NEVŞEHİR
ÖRNEĞİ**

Öğr. Gör. Arif Nihat SAMUR¹⁸¹

Öğr. Gör. Gülsüm TABAK¹⁸²

Prof. Dr. İbrahim YILMAZ¹⁸³

ÖZET

Vandalizm kavramı, Türkçede “tahripçilik” olarak adlandırılmaktadır. Literatür incelendiğinde bu konuyu ele alan çalışmaların gün geçtikçe arttığı görülmektedir. Ancak yapılan çalışmalar daha çok eğitim, peyzaj ve kamu alanlarındaki vandalizm davranışlarını incelemektedir. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı turizm kapsamında vandalizm olgusunu incelemek, Nevşehir İlinde meydana gelen vandal olayları resimlerle ve görüşmelerle ortaya koymak ve önlenmesine yönelik çözüm önerileri geliştirmektir.

Çalışma kapsamında gerekli literatür taraması yapılmış, daha sonra Nevşehir’in belirli yerlerinde çekilen fotoğraflarla vandalizmin çevreye verdiği zararlar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmada ayrıca konuyla ilgili olarak üç ilçe belediye başkanı ve iki STK temsilcisi ile yüz yüze görüşülerek birincil veriler elde edilmiştir. Elde edilen birincil ve ikincil veriler kapsamında Nevşehir ilinde vandalizm olaylarının yaygın şekilde görüldüğü, bu davranışların ise doğal ve tarihi eserlere ciddi oranda zarar verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Dikkat çeken bir başka sonuç da; karar verici konumunda bulunan birden fazla sayıda kurum olmasından kaynaklı yetki karmaşası nedeniyle gerekli tedbirlerin alınmasında sorunlar yaşanmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Vandalizm, Doğal Çevre, Nevşehir

¹⁸¹ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Doktora Öğrencisi
asamur@nevsehir.edu.tr

¹⁸² Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Doktora Öğrencisi
gulsumtabak@isparta.edu.tr

¹⁸³ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Turizm Fakültesi
iyilmaz@nevsehir.edu.tr

KATILIMCI LİSTESİ

Bildiri Adı	Yazarlar	Üniversite	ÜLKELER
Türk Arkeolojisinin Duayen Kadın Arkeologlarından Halet Çambel Ve Ufuk Esin	Nazlı Gül	Aksaray Üniversitesi	TÜRKİYE
Hazar Konvansiyonu, Bölgesel Ve Bölge Dışı Aktörlere Yansımaları	Halil Ülker	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Uluslararası Örgüt İşlevleri Ve Uluslararası Örgütler Bağlamında Kazakistan	Malika Mussurova	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Dr.Öğr.Üyesi Çiğdem Şahin	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Soğuk Savaş Sonrası Sscb’de Yaşanan Göçlerin Kültür Değişimine Etkisi: Ahıska Türkleri	Meram Tatlı	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Bölgesel Bir Entegrasyon Olarak Avrasya Ekonomik Birliği Ve Geleceği	Fatma Şura Bahsi Koçer	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Kırgız Destanlarında Avcılık Geleneği: Toltoy Destanı Örneği	Raşit Çöloğlu	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Bati Trakya Gümölcine’de Hidirellez’de Söylenen Maniler	Chilal Molla Achmet	Trakya Üniversitesi	TÜRKİYE
Bankaların Kredi Hacminin Ekonomik Büyüme İle İlişkisi: İngiltere Örneği	Aykut Sakızlı	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Bankacılık Ve Finans Öğrencilerinin İslami Bankacılık Algısı	Beyza Başöz	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Seçilmiş Makroekonomik Değişkenlerin Borsa Likiditesine Etkisi: Panel Veri Analizi	Bilal Kaçmaz	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Recep Koç	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Borsa İşlem Hacmi Ve Vix Endeksi Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Panel Zaman Serisi Analizi	Feyza Boran	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Dijital Bankacılığın Türkiye Ve Dünya Üzerindeki Gelişimi	Gamze Demirci	Tarsus Üniversitesi	TÜRKİYE
	Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Ergin Ünal	Tarsus Üniversitesi	TÜRKİYE
Kredi Derecelendirme Kuruluşlarının Şirketlere Vermiş Oldukları Notlar Ve Etkileri	Gözde Nur Kaya	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Katılım Bankacılığı Ve Bankacılık Sektöründeki Önemi	Gülsüm Kızıltoprak	Tarsus Üniversitesi	TÜRKİYE
	Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Ergin Ünal	Tarsus Üniversitesi	TÜRKİYE
Finansal Gelişmişlik Düzeyinin Firmaların Finansal Kısıtları Üzerindeki Etkisi	Hilal Karahasanoğlu	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Doç. Dr. Emin Hüseyin Çetenak	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Ekonomik Büyüme İle Borsa İşlem Hacmi Arasındaki İlişki: Amerikan Borsası Üzerine Ampirik Bir Araştırma	Recep Koç	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Ab’ye Üye Olan Ülkelere Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımların Borsada İşlem Gören Yerli Şirketlerin Piyasa Değeri Üzerine Etkisi: Panel Zaman Analizi	Sedat Aydoğdu	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Bitcoinin Teknoloji Şirketlerine Etkileri:Olay Analizi	Yağmur Kayar	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE

Maddi Olmayan Duran Varlıklara İlişkin Muhasebe İşlemlerinin; Tek Düzen Muhasebe Sistemi, Vergi Usul Kanunu, Tfrs/Tms-38 Ve Bobi Frs Açısından Değerlendirilmesi	Necip Şahin	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Dr. Öğr. Üyesi Seçkin Arslan	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi	Sevim Kır	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Meryem Altun	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Video Paylaşım Sitelerinin Kullanım Amaçları: Youtube Örneği	Tuğba Kocadağ Ünver	Gazi Üniversitesi	TÜRKİYE
	Murat Ünver		
Kapadokya Kırgıbayır Topografyasının Oluşumunda Akarsu Yoğunluğunun Etkisi	Demet Özkan	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Doç. Dr.Muhammed Zeynel Öztürk	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çocuklarının Eğitimine Engel Olan Faktörler Hakkında Bir Araştırma	Esra Gök	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Dr. Öğr. Üyesi Suk Kyeong Kang	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Suriyeli Mültecilerin Kırsal Alan Üzerindeki Mekânsal, Sosyal Ve Ekonomik Etkileri	Hayrullah Şimşek	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Dr. Öğr. Üyesi Suk Kyeong Kang	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Ardahan'ın İklim Parametrelerinde Görülen Uzun Süreli Değişimler	Hediye Kılıç	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	TÜRKİYE
	Doç. Dr.Muhammed Zeynel Öztürk	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Mevsimlik İşçiler İçin Kurulan Destek Projeleri Üzerine İşçilerinin Davranışlarının İncelenmesi: Niğde İli Konaklı Kasabası Örneği	Merve Buluş	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Dr. Öğr. Üyesi Suk Kyeong Kang	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
–Sa Şart Kipinin Tarihsel Gelişimi	Esra Buyukeryilmaz	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Niğde Merkeze Bağlı Nar Köyünde Halk İnançları Ve Uygulamaları	Elif Çınar	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Özge Türkmen	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Eski Türkçe Ve Çağdaş Kıpçak Başkurt, Tatar, Kazak, Kırgız Türkçelerinde ‘biz’ Zamiri	Ozlem Durmaz	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE T
Atasözü Ar Namis Adli Eser Esasında Kırgız Türkçesinde Yapım Ekleri	Tuğba Özenç	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	
Amerika Birleşik Devletleri’nde Katolik, Baptist, Birleşmiş Metodist Ve Presbiteryen Yükseköğretimin Kurumsal Bir Karşılaştırması	Rahime Gür	Ankara Üniversitesi	TÜRKİYE
Öğretmenlerin Örgütsel Sinizm Algılarının Branş Değişkenine Göre İncelenmesi: Bir	Gökhan Şener	Kırşehir Ahievran Üniversitesi	TÜRKİYE

Meta-Analiz Çalışması			
	Doç. Dr. Tufan Aytaç	Kırşehir Ahievran Üniversitesi	TÜRKİYE
Lise Öğrencilerinin Mesleki Kişilik Tipleri İle Meslek Seçimleri	Nazife Şener	Kırşehir Ahievran Üniversitesi	TÜRKİYE
	Dr. Öğretim Üyesi Davut Aydın	Kırşehir Ahievran Üniversitesi	TÜRKİYE
Türk Eğitim Sisteminde Değer Arayışı: Yenilenen (2017) İlköğretim Programları Hangi Değerleri Kazandırıyor?	Mehmet Kart	Kırşehir Ahievran Üniversitesi	TÜRKİYE
	Doç. Dr. Hüseyin Şimşek	Kırşehir Ahievran Üniversitesi	TÜRKİYE
İngilizce Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modelinin Etkililiğine Yönelik Deneysel Bir Çalışma	Nilüfer Kaman	Kırşehir Ahievran Üniversitesi	TÜRKİYE
	Doç. Dr. Hüseyin Şimşek	Kırşehir Ahievran Üniversitesi	TÜRKİYE
Çiviyazılı Belgeler Işığında Eski Mezopotamya'da Tıp	Ece Türer	Selçuk Üniversitesi	TÜRKİYE
Kutadgu Bilig'deki Bazı Duygu Fiilleri Üzerine Bir Değerlendirme	Aslı Özkan	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Doç. Dr. Serpil Soydan	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Genel Hatlarıyla Türkiye’de Katılım Bankacılığı	Berrak Çörekçioğlu	Karabük Üniversitesi	TÜRKİYE
İnternet Gazeteciliğinde “Onur Yürüyüşü” Haberleri	Sümeyye Polat	Mersin Üniversitesi	TÜRKİYE
	Doç. Dr. Ceren Yegen	Mersin Üniversitesi	TÜRKİYE
Çift Yüzlü Halı Dokuma Tekniğinin Patentlenebilirliği Ve Bu Sürecin İncelenmesi	Esra Bora	Selçuk Üniversitesi	TÜRKİYE
	Doç. Dr. Meral Akan	Selçuk Üniversitesi	TÜRKİYE
Zor, Sermaye Ve Avrupa Devletlerinin Oluşumu	Gülsün Kızılağıl	Milli Savunma Üniversitesi	TÜRKİYE
İslam Ekonomisinde Riba Kavramı	Ahmet Enes Çağlar	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Türkiye’deki Döviz Kurunun Dış Borç Stokuna Etkisi:2000-2019 Dönemi Ekonometrik Analizi	Ahmet Kizilay	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	TÜRKİYE
	Mehmet Elbaşı	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	TÜRKİYE
Tra71 Bölgesinin Bölgesel Geliri Ve Sosyal Sermayesi Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi	Derya Nur Türkseven	Sakarya Üniversitesi	TÜRKİYE
	Prof. Dr. Aziz Kutlar	Sakarya Üniversitesi	TÜRKİYE
Tekstil Sektörü İhracatında Uluslararası Rekabet Gücü: Türkiye Ve Güney Kore Üzerine Bir Uygulama	Ecem Turgut	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Rahmatullah Mayar	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Enerji Tüketimi Ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği	Hilal Budak	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE

Ekonomik Büyümenin İhracat Ve Doğrudan Yabancı Yatırımlar Üzerindeki Etkisi: Türkiye Uygulaması (1983-2013)	Kubra Göger	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Prof. Dr. Fatih Yücel	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Lojistik Kapasitenin İhracat Üzerine Etkisi: Türkiye Örneği	Mehmet Öztürk	Mersin Üniversitesi	TÜRKİYE
	Dr. Öğr. Üyesi Özlem Öztürk Çetenak	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Teknolojik Gelişme Ve Büyüme Bağlamında Türkiye'nin Uygulamış Olduğu Teknoloji Politikaları	Tuba Aksu	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	TÜRKİYE
İbn Teymiyye'nin El-Vâhidî'ye Yaptığı Eleştiriler	Enes Veli	Marmara Üniversitesi	TÜRKİYE
Birlikte Yaşama Kültürü Ve Din	Ömer Biçecek	Siirt Üniversitesi	TÜRKİYE
Nebevi Eğitim Metodu Olarak Dâru'l Erkâm	Yusuf Ay	Siirt Üniversitesi	TÜRKİYE
Sünen-I İbn Mace Işığında Gazve Ve Seriyelerin Değerlendirilmesi	Hatice Nur Pişkin	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Hatice Burak	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Endülüste'ki Müslüman Düşünürler	Zeynel Abidin Kızıl	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
İmam Gazâlî'nin İhya U Ulûmiddîn Adlı Eseri Üzerine Bir Değerlendirme	Betül Kılınç	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Ahmet Vural	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Hız. Mevlânâ Gençlere Ne Söyler	Melisa Turan	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	İpek Aslan	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Ahmet Vural	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Ve Mühendislik Fakültesi Öğrencilerinin Bilinçli Tüketicilik Düzeyleri Üzerine Bir İnceleme	Gizem Akçam	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	TÜRKİYE
	Ahmet Çiçek	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	TÜRKİYE
Girişimcilik Ve Sürdürülebilirliği Eğitimi Ve Girişimciliğe Etkisi Üzerine Bir Araştırma	Emre Nalçacıgil	Selçuk Üniversitesi	TÜRKİYE
Üniversite Öğrencilerinin Sürdürülebilir Tüketim Davranışlarının Ölçülmesi: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İbif Örneği	Ezgi Fidan	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	TÜRKİYE
E-Ticarette Tüketici Davranışlarının Satın Alma Niyetlerine Etkisinin Cinsiyet Bazında İncelenmesi	Hülya Tuğçe Ülger	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Yeşim Tuba Ülger	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Çatışma Ve Çatışma Yönetimi Kavramlarına Güncel Bir Bakış	Zahide Kübra Koçak	Aksaray Üniversitesi	TÜRKİYE
	Doç Dr. Mehmet Ali Aktaş	Aksaray Üniversitesi	TÜRKİYE

Maç Sonuçlarının Futbol Kulüpleri Hisse Senedi Fiyatlarına Etkisi: Fenerbahçe Spor Kulübü'nün Süper Lig'de Yaptığı Maçlar Üzerine Bir İnceleme	Muhammed Emre Polat	Çukurova Üniversitesi	TÜRKİYE
	Doç. Dr. Gamze Vural	Çukurova Üniversitesi	TÜRKİYE
Sosyal Medya Kullanımının Satın Alma Davranışının Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılması	Güler Gizem Uğur	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	TÜRKİYE
	S.Demet Dulkadir	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	TÜRKİYE
	Prof. Dr. Musa Özata	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	TÜRKİYE
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Alarak İşletme Açan Kişiler İle Eğitim Almadan İşletme Açan Kişilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılması; Kırşehir Örneği	Yusuf Aslan	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	TÜRKİYE
	Mehmet Orkun Ünsever	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	TÜRKİYE
	Prof. Dr. Musa Özata	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	TÜRKİYE
Aksaray İlinin Kış Turizmi Potansiyelinin İncelenmesi	Zeynep Şevval Dursun	Aksaray Üniversitesi	TÜRKİYE
Performance Evaluation Of Turkish Participation (Islamic) Banks By Using Topsis	İbrahim Yağlı	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	TÜRKİYE
Cooperative Entrepreneurship And Its Impact On Regional Development	H. Kerem Öner	Gebze Teknik Üniversitesi	TÜRKİYE
Sosyodemografik Özelliklerin Tükenmişlik Üzerindeki Rolü: Tıbbi Sekreterler Üzerinde Bir Çalışma	Müge Kılıç	Başkent Üniversitesi	TÜRKİYE
	Dr. Öğr. Üyesi Nurcan Alkış	Başkent Üniversitesi	TÜRKİYE
Çevresel Bir Vergi Olarak Karbon Vergisi Ve Etkileri	Büşra Eroğlu	Kırıkkale Üniversitesi	TÜRKİYE
	Prof. Dr. Seyfi Yıldız	Kırıkkale Üniversitesi	TÜRKİYE
Anthropocentric Manipulations: Ecological Catastrophes And Geo-Engineered Futures	Sergen Taştekin	Ege Üniversitesi	TÜRKİYE
Türkiye’de Finansal Kriz Dönemlerinin Ekonomik Büyüme Vekamu Harcamaları Üzerindeki Etkisi	Rabia Selinay Gürbüz	Kırıkkale Üniversitesi	TÜRKİYE
	Doç. Dr. Eda Balıkcıoğlu		TÜRKİYE
Türkiye’ De Sigaranin Vergilendirilmesi	Sabriye Nur Güngüneş	Kırıkkale Üniversitesi	TÜRKİYE
Mali Perspektiften Doğal Afetlerin Ülke Ekonomisine Etkileri Ve Bir Yöntem Önerisi	Sevgi Eroğlu	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
E-Demokrasi; Türkiye İçin Bir Model	Ş. Muksit Kaya	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Elektronik Ticarete Vergilendirme	Murat Güneş	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Girişim Sermayesi Şirketlerinin Altman Z Skoru Modeline Temerrüde Düşme Durumlarının İncelenmesi	Nuri Ozan Aydoğdu	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE

Katılım Sigortacılık Primlerinin Konvansiyonel Sigortacılık Primleri İle Karşılaştırılması Ve Genel Bir Değerlendirme	Muhammed Hadin Öner	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	TÜRKİYE
Flüt Eğitiminde Kullanım Durumuna Yönelik Uzman Görüşleri	Ümit Koç	Gazi Üniversitesi	TÜRKİYE
Güzel Sanatlar Lisesi 9. Sınıf Flüt Eğitimi Dersine Yönelik Geleneksel Türk Sanat Müziği Repertuvarı Önerisi (Medhal Örneği)	Deniz Erdal	Gazi Üniversitesi	TÜRKİYE
Hüseyin Fahrettin Dede'nin Acemaşiran Mevlevi Ayini'nin Makamsal Analizi	Bülent Koyuncu	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Günümüz Cem Ritüellerinde Temsili Bir Dönüşüm	Mine Şenol Atıcı	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Fulya Soylu Bağçeci	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Türkiye Selçuklu Devleti'nde Alaâddin Keykubad'ın Gözde Emirlerinden Kemaleddin Kamyar	Erdi Ese	Necmettin Erbakan Üniversitesi	TÜRKİYE
Tuğrul Bey Dönemi Selçuklu Devleti-Abbâsî Halifeliği Arasındaki İlişkiler (1040-1063)	Yusuf Ziya Karaoğlu	Necmettin Erbakan Üniversitesi	TÜRKİYE
Tükenmişliğin Psikolojik Danışman Adayları Arasındaki Yaygınlığı, Demografik Değişkenler Ve Akademik Başarı İle İlişkisinin İncelenmesi	Sümeyye Taşkın	Ahi Evran Üniversitesi	TÜRKİYE
	İrem Dalkıç	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	TÜRKİYE
Arka Plan Değişikliğinin Salt Maruz Birakma Etkisi Üzerindeki Etkisi	Arif Erdem Köroğlu	İstanbul Üniversitesi	TÜRKİYE
	Uğur Cebeci	İstanbul Üniversitesi	TÜRKİYE
Koruyucu Ruh Sağlığı Temelinde Psikolojik Sağlamlık Kavramının İncelenmesi	Damla Tufan	Hacettepe Üniversitesi	TÜRKİYE
	Prof Dr. Şennur Tutarel-Kışlak		TÜRKİYE
Fanatizm Ve Nefretin Bir Yansıması Olarak Futbol Fan Sayfaları	Erdem Çiltaş	Erciyes Üniversitesi	TÜRKİYE
İnas Sanayi-İ Nefise Mektebinde Desen Eğitimi	Yüksel Kaya	Necmettin Erbakan Üniversitesi	TÜRKİYE
Soyut Ekspresyonizm'de Leke Ve Doku Etkisi (Taşizm)	Aylin Özkan	Necmettin Erbakan Üniversitesi	TÜRKİYE
Web Tasarım İlkeleri Bakiminden Güzel Sanatlar Fakültelerinin Web Sayfalarının Analizi: Ankara'da Bulunan Vakıf Ve Devlet Üniversiteleri Örneği	Burcu Coşgun Ovalı	Afyon Kocatepe Üniversitesi	TÜRKİYE
	Sena Coşkun		TÜRKİYE
İlk Okuma Ve Yazma Öğretiminde Eğitim Yazılımlarının Kullanımının Öğretmen Görüşleri Açısından İncelenmesi	Abdullah Şahin	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
21. Yüzyılda Jeopolitiği Lanetlemek	Murat Dönmez	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
İran Dış Politikasının Arap Baharı Sürecinde Değişen Güvenlik Algılarında Suriye'nin Konumu	Müzeyyen Yıldız	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE

Türkiye’de Feminizm Ve Kadının Siyasete Katılımı	Pınar Cici	Aksaray Üniversitesi	TÜRKİYE
14 Temmuz 1959 Kerkük Katliami	Tunahan Hazır	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Başat Güç Olma Yolunda Çin: Enerji Ve Pazar İhtiyacı	Hacı Hüseyin Yilmaztürk	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
11 Eylül Sonrası Göç Ve Güvenlik	Kübra Arslan	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Gaziemir Yer Altı Kervansarayı	Hatice Kübra Çopur	Aksaray Üniversitesi	TÜRKİYE
Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Tasarruf Değerine İlişkin Metaforik Algıları	Zelal Özağaçhanlı	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	TÜRKİYE
Sosyal Bilgilerde Vatanseverlik Ve Üretkenliğin İlişkilendirilmesi	Emre Demirel	Aksaray Üniversitesi	TÜRKİYE
	Fatma Gültekin		TÜRKİYE
E. Durkheim Ve B. Malinowski Ekseninde “Sapma” Ve “Suç” Kavramlarına Karşılaştırmalı Bir Bakış	Ayşe Akyayla	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Çalışma Hayatında Kadınlara Gösterilen Mobbing(Psikolojik Taciz) Nedenleri Ve Çözüm Önerileri	Emine Deliktaş Özolu	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Bülent Kara		TÜRKİYE
Toplumun Kanayan Yarası: Nepotizm	Gürkan Bayındır	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Vardiyalı Çalışmanın Sosyolojik Analizi: Ceyhan Sağlık Çalışanları Örneği	İlknur Saatci	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	TÜRKİYE
	Ezgi Ünal		TÜRKİYE
Yerel Esnaf Zincirinden Kırtasiyelerin Sosyolojik Olarak Değerlendirilmesi (Niğde Örneği)	Resmiye Ezgi Sezer	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Ercan Geçgin		TÜRKİYE
Aktif Spor Yapan Bireylerin Zihinsel Antrenman Durumlarının İncelenmesi	Ali Rıza Atıcı	Aksaray Üniversitesi	TÜRKİYE
	Mustafa Kayıhan Erbaş		TÜRKİYE
“Fütûhu’ş-Şâm Tercümesi” İsimli El Yazması Esere Göre Bilâdü’ş-Şâm’da Bizans-Müslüman Mücadelesi (M. 634-636)	Ayşe Ödemiş	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	TÜRKİYE
Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Tarihçilik (1839-1938)	Betül Toklucu	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	TÜRKİYE
Dağlık Phrygia Bölgesindeki Kaya Mezarları: Beyköy Örneği (Phrygia Döneminden-Roma Dönemine Kadar)	Dudu Çotak	Afyon Kocatepe Üniversitesi	TÜRKİYE
Büyük Selçuklu Devleti’nin Devletleşme Sürecinde Kilit Şahsiyet: Altuncan Hatun	Emine Akarsu	Necmettin Erbakan Üniversitesi	TÜRKİYE
Tanzimat Fermani’nin Osmanlı Toplum Yapısı Üzerindeki Etkileri	Hilal Tüfekci	Nevşehir Üniversitesi Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	TÜRKİYE
Eski Mezopotamya'daki Tanrıçalar	Mehmet Şahin	Nevşehir Hacıbektaş Veli Üniversitesi	TÜRKİYE

Avrupa Hunlari'nin Roma Toplumuna Etkisi	Meltem Işık	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	TÜRKİYE
Eski Anadolu Ve Mezopotamya'dan Günümüze Gelen Kurban Törenleri	Onur Aksoy	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	TÜRKİYE
	Suzan Akkuş Mutlu		TÜRKİYE
Hititlerde Din Algisi Ve Dinin Devlet Yönetimine Yasnimalari	Safa Emre Koç	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	TÜRKİYE
	Suzan Akkuş Mutlu		TÜRKİYE
İlhanlı Hükümdari Hülâgû İle Son Abbasi Halifesi Müsta'sim Billâh Mektuplaşması	Sefa Alicioğlu	Selçuk Üniversitesi	TÜRKİYE
Enki Kültü'nün Anadolu'daki Yansimalari	Seher Şentürk	Selçuk Üniversitesi	TÜRKİYE
	Mustafa Arslan		TÜRKİYE
İlhanlı Devleti Başkentleri Ve Ticaret: Tebriz Ve Meraga Örneği	Seviye Kızılöz	Afyon Kocatepe Üniversitesi	TÜRKİYE
19. Yüzyılda Diyarbakır Vilayeti	Sezgin Aslan	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	TÜRKİYE
13 Numaralı Nevşehir Şer'iyye Sicilinin H. 1326-1328 (M.1908-1910) Tanitimi Ve Fihristi	Serkan Erdoğan	Uşak Üniversitesi	TÜRKİYE
I. Göktürk Kağanlığı'nın Dış Politikasında İpek Yolu'nun Etkisi	Oğuz Gök	Selçuk Üniversitesi	TÜRKİYE
Olağan Mebuslar / Erken Cumhuriyet Dönemi Türk Toplumunun Siyaset Algısının Mebus Müracaatları Üzerinden Bir İncelemesi	Yağız Demir	Hacettepe Üniversitesi	TÜRKİYE
Eskiçağda Kapadokya	Bekir Gökoğlu	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	TÜRKİYE
Son Dönem Osmanlı Tasavvuf Dergilerinde En Çok Ele Alınan Tasavvuf Muhtevali Konuların İstatistikleri	Rauf Yıldız	Gümüşhane Üniversitesi	TÜRKİYE
"Kapadokya Alanı" Hakkındaki Mevzuatın Bölgenin Turizm Yönetiminde Görülen Yetki Karmaşasının Önlenmesindeki Rolü	Arif Nihat Samur	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	TÜRKİYE
	Öğr. Gör. Gülsüm Tabak		TÜRKİYE
	Prof. Dr.İbrahim Yılmaz		TÜRKİYE
Kırsal Alanda Turizm Sektöründe Çalışan Kadınların Girişimciliğe Yönelik Algıları Sinop İli Örneği	Melike Sak	Sinop Üniversitesi	TÜRKİYE
	Aslı Sultan Eren		TÜRKİYE
	Gül Erkol Bayram		TÜRKİYE
	Ali Turan Bayram		TÜRKİYE
Kırşehir İli İş Yeri Adları Üzerine Düşünceler	Bengü Durmaz	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	TÜRKİYE
Mesîhî Dîvânî'nda "Söz, Şiir Ve Şâir"'e Bakış	Çiğdem Aladağ	Selçuk Üniversitesi	TÜRKİYE
Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesindeki 6316 Numaralı Mecmuanın (	Ebru Köş	Selçuk Üniversitesi	TÜRKİYE

Mecmû'atü'l-Letâ'if Ve Sandûkatü'l-Ma'ârif) Mensur Kısmı			
Leylâ Hanım Dîvân'ında Çiçeklerin Dili	Ezgi Gemici	Gaziantep Üniversitesi	TÜRKİYE
Hasan Ali Toptaş'ın Kuşlar Yasına Gider İsimli Romanında “At” Kavramı	İlknur Çolak	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	TÜRKİYE
Çağdaş Bir Kuklaci: Şafak Poyraz	Merve Çoşkun	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	TÜRKİYE
Seyyid Nesîmî'nin Şiirlerinde Coğrafi Unsurlar	Nebahat Erdem	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Dede Korkut Hikâyeleri'nde Grice'in İşbirliği İlkesi	Rabia Şeyma İlhan	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	TÜRKİYE
Kutadgu Bilig'deki Bazi Duygu Fiilleri Üzerine Bir Değerlendirme	Aslı Özkan	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Doç. Dr. Serpil Soydan		TÜRKİYE
Bir Mitolojik Hayvan Olan Ayı Tasavvurunun Modern Anlatı Türlerindeki Kullanımı Ve Dönüşümü	Havva Yıldız	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	TÜRKİYE
Atatürk Dönemi Millileştirme Politikası	Can Aykaç	Ankara Üniversitesi	TÜRKİYE
İlköğretim 7. Sınıf Meb Yayınları Türkçe Ders Kitabında Basılı Materyal Ve Çoklu Medya Kaynaklarından Bilgiye Erişme, Bilgiyi Düzenleme, Sorgulama, Kullanma Ve Üretme Becerilerinin Geliştirilmesi Üzerine İnceleme	Ezgi Dursun	Trabzon Üniversitesi	TÜRKİYE
	Merve Ercan	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	TÜRKİYE
Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Değerlendirilmesi	Arzu Süngü	Kırıkkale Üniversitesi	TÜRKİYE
	Mine Uzun	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	TÜRKİYE
Kazak Aşık Cambil Cabayev Tarafından İcra Edilen Köroğlu Destanı Üzerine	Meruyert Satınbekova	Hacettepe Üniversitesi	TÜRKİYE
Türkiye'de İktidarın Beşerileşmesi: Meşveretten Millet İradesine	Onur Alp Yılmaz	Ankara Üniversitesi	TÜRKİYE
Uluslararası Hukuk Kapsamında Kırgızistan'ın Şangay Birliği Örgütüne Üyeliği	Zhazgul Nazirbaeva	Kırgızistan Uluslararası Üniversitesi	KIRGIZISTAN
Türkiye'nin Yenilenebilir Enerji Kaynakları Ve Çevresel Etkileri	Sümeyye Ateş	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Ayşe Topal		
Avrupa Birliği'nin Batı Balkanlar'da Genişleme Politikası	Mehmet Erkmen	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	TÜRKİYE
Bankacılık Sektöründe Kredi, Mevduat Ve Sermaye Rakamlarının Karlılık Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği	Gökçe Avbaz	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Âhî Divanı'ndaki Harâbâtî Unsurlar	Seher Şen	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	TÜRKİYE
Sivil Toplum Kuruluşlarının Demokratik Ve Çoğulcu Toplumlardaki Yeri	Burçin Büyükbacıoğlu	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	TÜRKİYE
	Tuğba Yolcu	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	TÜRKİYE
Sosyal Harcamalar Ve Kamu Borcu Arasındaki İlişki	Şeyma Bozkaya	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	TÜRKİYE
-Çir- / -Şir- Eklerinin Yapıları Ve İşlevleri Üzerine	Mesut Sönmez	Pamukkale Üniversitesi	TÜRKİYE

Türk Vergi Yargısında İstinaf Kanun Yolu	Mehmet Emin Turan	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Çokkültürlü Eğitim Mümkün Mü?	Mehmet Kart	Kırşehir Ahievran Üniversitesi	TÜRKİYE
	Doç. Dr. Hüseyin Şimşek	Kırşehir Ahievran Üniversitesi	TÜRKİYE
Kripto Para Ve Bitcoin Fiyatları İle Altın Fiyatları Arasındaki İlişki	Ali Çakmak	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Doç. Dr. Hatice Işın Dizdarlar	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Failed States Ve Bölgesel Çoklu Denklem: Pkk/Pyd, Kuzey Irak	Çağatay Türk	Erciyes Üniversitesi	TÜRKİYE
Kültürel Sermaye Bağlamında Velilerin Eğitsel Destek Durumlarına İlişkin Nitel Bir Araştırma	Suna Dağdelen	Kırşehir Ahi Evran	TÜRKİYE
Çokkültürlü Eğitim Ölçekleri: Bir Derleme Çalışması	Suna Dağdelen	Kırşehir Ahi Evran	TÜRKİYE
“İstiklâl Yolu” Konusunun Mevcut Ders Kitaplarındaki Yeri Ve Önemi (Öğrenci Ve Öğretmen Görüşleri Işığında Yeni Bir Etkinlik Paketi Tasarımı)	Dursun Cebeci	Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi	TÜRKİYE
Öğretmenlerin Sınıf Yönetim Becerilerinin Branş Değişkeni Açısından İncelenmesi: Bir Meta-Analiz Çalışması	Bektaş Toprak	Ahi Evran Üniversitesi	TÜRKİYE
	Doç. Dr. Tufan Aytaç		TÜRKİYE
Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Kalitesi Ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi	Buse Sulu	Ankara Üniversitesi	TÜRKİYE
	Burak Emre Dirier		TÜRKİYE
Rusya’nın Suriye Politikasının Sputnik News Haber Portalında Yansıtılma Biçimi	Yalçın Cihat Pekçetin	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
	Dr. Öğr. Üyesi Lokman Zor	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÜRKİYE
Atasözlerinin Davranişsal İktisat Teorisi Açısından İrdelenmesi	Ekrem Küçük	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	TÜRKİYE
	Gülin Güler	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	TÜRKİYE
Burslu Kontenjan Sistemi Ve Eğitimde Fırsat Eşitliği	Hilal Keskiner	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	TÜRKİYE
Turizmde Vandalizm Sorunu Ve Çözüm Önerileri: Nevşehir Örneği	Gülsüm Tabak	Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi	TÜRKİYE
	Arif Nihat Samur	Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi	TÜRKİYE
	Prof. Dr. İbrahim Yılmaz	Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi	TÜRKİYE
Yabancı Öğrenciler			
Hibrit Savaşın Tehlikeli Silahı : Enformasyon Cephesi	Tural Şirin	Devlet Başkanlığına Bağlı Devlet İdarecilik Akademisi	AZERBAIJAN
Azerbaycan Kamu Personel Sisteminde Reform	Hemdulla Memmedov	Devlet Başkanlığına Bağlı Devlet	AZERBAIJAN

		İdarecilik Akademisi	
Analysis Of Robotics Industrial Manufacture & Promotion Of Artificial Intelligence	Hamza Karamatullah	Shaheed Zulfiqar Ali Bhutto Institute Of Science And Technology	PAKİSTAN
	Aneel Ahmed	Shaheed Zulfiqar Ali Bhutto Institute Of Science And Technology	
	Asil Budhwani	Shaheed Zulfiqar Ali Bhutto Institute Of Science And Technology	
Azerbaijan-Ukrainian Experience Of Multiculturalism	Nazarii Lutsenko	Taras Shevchenko National University Of Kyiv	UKRAYNA
Combating Terrorism In Ukraine In The Context Of International Law: To The Problemformation	Kamilla Gamalina	National Academy Of The Security Services Of Ukraine	UKRAYNA
Fast Moving Product Packaging And Consumer Purchase Decision Of Consumer Goods Of Selected Companies In Ogun State	Adefemi Olufem		NİJERYA
	Shajobi Oyindamola Adewunmi		
	Salako Idris Abiodun		
Azerbaijan Policy Of The Turkish Republic In 1991-1993	Tymofieieva Valeriya	Students Of Taras Shevchenko National University Of Kyiv	UKRAYNA
	Brich Yaroslav		
Azərbaycan Cumhuriyyəti Parlamentosunun Tərihsel Gelişimi Ve Kuruluş Süreci	Aytac Aliyeva	Devlet Başkanlığına Bağlı Devlet İdarecilik Akademisi	AZERBAYCAN
Labor Market Transformation In Digitalization Context: Threats And Prospects	Anton Salabutin	Vernadsky Crimean Federal University	RUSYA
Kamu Sektöründe Halkla İlişkiler Uygulamaları	Anar Şükürov	Devlet Başkanlığına Bağlı Devlet İdarecilik Akademisi	AZERBAYCAN
Analysis Of Domestic Violence Against Women: Case-Study In Iran	Mohammad Abbaszadeh	University Of Guilan	İRAN
Kazak Sinemasinin İlk Adımları	Gülüm Kopbayeva	T.K. Jurgenov Kazak Milli Sanat Akademisi,	KAZAKİSTAN
	Yenlik Tursunova		
TOPLAM KATILIMCI	174 toplam		

